

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไทยไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในระยะยาวได้นั้น ประเทศต้องเร่งพัฒนาปัจจัยพื้นฐานเชิงยุทธศาสตร์ในทุกด้าน ได้แก่ การเพิ่มการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กับการเร่งยกระดับทักษะฝีมือแรงงาน กลุ่มที่กำลังจะเข้าสู่ตลาดแรงงานและกลุ่มที่อยู่ในตลาดแรงงานในปัจจุบันให้สอดคล้องกับสาขาการผลิตและบริการ เป้าหมายและการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นคนที่มีสมรรถนะในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์จากการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกล่อมเกลาสรางคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่องสังคม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพตามเป้าหมายของแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ทั้งนี้เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุกระดับและยกระดับการเรียนรู้ โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็ก ปรับระบบการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ รวมทั้งการยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในสาขาวิชาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และพัฒนาระบบทวิภาคี หรือสหกิจศึกษาให้เอื้อต่อการเตรียมคนที่มีทักษะให้พร้อมเข้าสู่ตลาดแรงงาน นอกจากนี้ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2559 : 1,15) สถานศึกษาจึงต้องมีการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ขึ้นโดยมุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษา เพื่อให้ทันกับยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมต่าง ๆ โดยในมาตรา 4 ได้กำหนดไว้ว่า การศึกษา หมายความว่า เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรยา วัจนกรรม ก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมและการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยในหมวด 4 ว่าด้วยแนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 24 (5) ได้ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก

สะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ เพราะฉะนั้นการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาแต่ละแห่งจะต้องพยายามให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนและประสิทธิภาพสูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 2,8)

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาให้ยึดหลักให้ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการเรียนรู้ต้องมาจากการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน พัฒนาการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้สอนต้องส่งเสริมบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (วิภารัตน์ สุวรรณไวพัฒนะ. 2554 : 18)

สภาพการณ์ปัจจุบันการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่พลเมือง ได้แก่ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข และมาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งมีจุดเน้นสอดคล้องกับค่านิยมหลัก 12 ประการของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.2558 : 4)

แนวทางการจัดการศึกษาในปัจจุบันได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้นักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการบริการทางการศึกษา โดย 1) ได้เรียนรู้เนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดตามความแตกต่างของแต่ละคน 2) ได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ไปใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) ได้เรียนรู้โดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกรายวิชา 5) ได้เรียนรู้โดยผู้สอนจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้

เรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและนักเรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่ง
 วิทยาการประเภทต่าง ๆ 6) ได้เรียนรู้ทุกเวลาทุกสถานที่ โดยมีการประสานความร่วมมือกับ
 ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนานักเรียนตามศักยภาพ
 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 4)

การจัดการชั้นเรียนเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ครูผู้สอนใช้เพื่อป้องกันอันตรายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับ
 เด็ก ได้ แต่การจัดการชั้นเรียนไม่ได้หมายความถึง เพียงแค่การจัดสภาพต่าง ๆ ในห้องเรียนเท่านั้น แต่
 การจัดการชั้นเรียนนั้นเป็นเทคนิควิธีการในการจัดการเกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็ก เพื่อเด็กจะได้ใช้
 พลังงานในการเรียนรู้มากกว่าการกระทำที่ไม่เกิดประโยชน์ และรวมถึงภาระหน้าที่ที่สามารถทำได้
 เช่น การจัดวางวัสดุอุปกรณ์ การวางแผนการใช้เวลา แนวทางที่ครูจัดระบบในชั้นเรียน สะท้อน
 สมมุติฐานที่ครูมีต่อการเรียนรู้ของเด็ก และบทบาทของครูในกระบวนการนี้ในทางปฏิบัติ เป้าหมาย
 ในชั้นเรียนเป็นการเรียนและการดูแลชั้นเรียนให้นักเรียนเกิดการร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งมี
 เทคนิคเฉพาะ ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว การจัดการชั้นเรียนมีวิธีการหลาย ๆ วิธีที่ครูสามารถ
 เลื่อนนำไปปฏิบัติในห้องของตนเองให้เหมาะสมกับสภาพการณ์และโอกาส เพื่อช่วยป้องกันปัญหา
 ที่อาจเกิดขึ้น ช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นแล้ว และช่วยรักษาสภาพที่ดีในชั้นเรียนให้คงอยู่ตลอดไป
 โดยครูและเด็กเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น (ปราณี สาระจิตต์. 2538 : 3-10) โดยหน้าที่และความ
 รับผิดชอบของครูดังกล่าวเหล่านี้ เป็นไปเพื่อประโยชน์ของศิษย์ ครูที่รับผิดชอบต่อหน้าที่ครู และมีความ
 มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติภารกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ย่อมเป็นครูที่มีความเป็นครูโดยแท้จริง ซึ่ง
 ครูสภาได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครูของครูสภา พ.ศ. 2527 เพื่อจะช่วยให้ครูพัฒนาตนเอง
 สอนไป พัฒนาไปไม่จำกัดเวลา ผลการพัฒนาของครูทำให้การจัดการเรียนการสอนดีขึ้น ผู้เรียน
 ได้รับการพัฒนารอบด้านและเต็มตามศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยเกณฑ์มาตรฐาน 11 ข้อ
 ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับวิชาชีพครูอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจ
 ปฏิบัติกิจกรรมโดยคำนึงถึงผลที่เกิดกับผู้เรียน มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตาม
 ศักยภาพ มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง มาตรฐานที่ 5 พัฒนา
 สื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดย
 เน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างมีระบบ
 มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่าง
 สร้างสรรค์ มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นสร้างสรรค์ในชุมชน มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้
 ข้อมูลในการพัฒนา ด้วยความสำคัญของการจัดชั้นเรียน ผนวกกับความสำคัญและความรับผิดชอบ
 ของครูในยุคปัจจุบัน ที่ต้องคิดค้นเทคนิควิธีการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์
 ทางการเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น แม้
 บทบาท ของครูจะดูสบายกว่าเดิมในขณะสอน แต่ครูผู้สอนจำเป็นต้องทำงานหนักในช่วงก่อนสอน

คือ การเตรียมการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะต้องใช้ความสามารถและความพยายามอย่างมากในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง ครูต้องสามารถประเมินสถานการณ์ และตัดสินใจว่าจะปรับเปลี่ยนอย่างไร ผู้เรียนจึงจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ซึ่งทักษะการประเมิน ปรับเปลี่ยน หรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ เป็นทักษะที่ยาก ต้องอาศัยประสบการณ์ฝึกฝนไม่น้อย (ทิสนา เขมมณี, 2542 : 66)

จากการบันทึกหลังสอนของแผนการจัดการเรียนรู้ในสาระหน้าที่พลเมือง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแก่ง “วิทย์สดาวร” พบว่า การสอนในสาระหน้าที่พลเมือง นักเรียนไม่สนใจเรียน เฉื่อยชา ขาดความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ มอบหมายงานใดก็มักไม่สำเร็จและผลงานออกมาไม่มีคุณภาพ ขาดจิตสำนึกในคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดี ที่ควรจะเป็น ผู้วิจัยได้จัดทำแบบประเมินการสอนของครู และได้ข้อสรุปประเด็นปัญหาจากนักเรียน เช่น ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการบรรยายของครูเพียงอย่างเดียว ทำให้น่าเบื่อ ไม่น่าสนใจ นักเรียนมีส่วนร่วมน้อย และกิจกรรมหรือภาระงานยากเกินไป ทำไม่ได้ ไม่ชอบไม่ถนัดที่จะทำ และครูมักมอบหมายผลงานรายบุคคล ทำให้เด็กบางส่วนขาดแรงจูงใจในการเรียน และขาดการส่งชิ้นงาน ขาดการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ขาดการศึกษาหนังสือและอ่านบทพจนานุกรม และขาดการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นกับเพื่อนร่วมชั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรชาติพิทย์ เป็นทองคำ (2545 : 5) และฉวีรินทร์ ศรีวิโชคธนกกุล (2551 : 2) พบว่า นักศึกษาที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มสนใจตัวเอง และสิ่งแวดล้อมมากกว่าวัยเด็ก มีความรักสวยรักงาม ชอบแต่งตัว มีความสนใจต่อเพศตรงข้าม ซึ่งส่วนใหญ่นั้นขาดความเอาใจใส่ เฉื่อยชา ขาดการทุ่มเทและเรียนรู้อย่างจริงจัง มักจะเรียนรู้ด้วยการฟังบรรยายจากครู และอ่านหนังสือเรียน ขาดการค้นคว้าความรู้เพิ่มเติม ในส่วนของการแลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนนั้นมีน้อย ในด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน เป็นด้านที่มีความสำคัญ ดังนั้นครูผู้สอนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในการจัดการเรียนรู้ให้ถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 24 กล่าวถึงการจัดการกระบวนการ เรียนรู้ โดยสรุปคือ การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมจะต้องสอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การแก้ปัญหา และการนำไปประยุกต์ใช้ จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการอ่าน ศึกษาค้นคว้า ใฝ่เรียนรู้ มีการผสมผสานความรู้ต่าง ๆ อย่างสมดุล รวมถึงการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม ตลอดจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยผู้สอนควรจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้รอบด้าน

สภาพการณ์การจัดการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแกลง “วิทย์สตาร์” มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าที่ควรจะเป็นคือ ร้อยละ 82.75 ที่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียนที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 85 และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์นักเรียนก็ยังไม่เกิดจิตสำนึกที่คงทนและนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวันได้ เนื่องจากในรายวิชาสังคมศึกษา 4 สาระหน้าที่พลเมือง เป็นวิชาที่มีเนื้อหาสาระที่ต้องอาศัยกระบวนการคิดเพื่อสร้างความตระหนัก เช่น ในเรื่องการขัดแย้ง หรือลักษณะของสังคม กระบวนการปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะต่างๆทางสังคม ร่วมกัน เป็นต้น ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูที่ปรึกษานักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จึงได้สนใจคิดค้นเทคนิควิธีการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์และคุณลักษณะดังกล่าวให้เกิดขึ้น ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการคิดเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบหรือแนวทางในการได้มาของคำตอบ สอดคล้องกับการที่นักเรียนขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแก้ปัญหา ขาดทักษะกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม ขาดการดูแลช่วยเหลือกันและกัน เนื่องจากกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนที่ต่ำหรือไม่ผ่านการประเมิน ทักษะการคิดก็จะขาดไป เพราะนักเรียนขาดทักษะการคิดด้านต่าง ๆ เช่น การคิดเชื่อมโยง การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ ตลอดจนการคิดแก้ปัญหา ขาดสมาธิ ขาดความตั้งใจ และกระตือรือร้นในการเรียน ทำให้มีนักเรียนจำนวนหนึ่งสอบไม่ผ่านการประเมิน ผู้วิจัยจึงคิดแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น ด้วยการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารชั้นเรียนให้กับครูผู้สอนในระดับชั้นต่าง ๆ ของโรงเรียน และให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เป็นเครื่องมือในการประยุกต์จัดทำมาตรฐานในการประเมินประสิทธิภาพการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยนำผลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนา และสนับสนุนการดำเนินการตามโครงการประกันคุณภาพการศึกษา ภายในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

การจัดการศึกษาของประเทศไทยที่มุ่งเน้นและปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองโดยถือผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น จะเป็นการจัดการศึกษาที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามศักยภาพของตนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสังคมปัจจุบัน นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมการเรียนการสอนที่อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ด้วย ดังนั้นจึงทำให้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้โดยกำหนดทิศทางที่จะพัฒนาด้วยการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ เป้าหมายในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจะนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งบุคลากรที่สำคัญที่สุด คือครูผู้สอน ทั้งนี้เนื่องจากครูเป็นผู้มีบทบาทในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสร้างทางเลือกและการตัดสินใจให้เกิดความรู้ความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการมีปฏิสัมพันธ์จากการเรียนรู้ด้วยการทำงานเป็นกลุ่ม ตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้ (สถาพร ขอเพ็ชรกลาง, 2559 : 4)

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด มีสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น การออกแบบการจัดการเรียนรู้ต้องให้ความสำคัญกับสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนรู้และทำได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด นำพาไปสู่สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างเป็นองค์รวม ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด การจัดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่ครอบคลุมเป้าหมายการเรียนรู้ ตลอดจนใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งให้การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้ ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัดอยู่เสมอ กล่าวคือต้องตรวจสอบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตรงตามมาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัดที่กำหนดหรือไม่ มีอุปสรรคใดบ้าง ควรจะแก้ไขอย่างไร กิจกรรมการเรียนรู้ใดมีประสิทธิภาพสูงสุดบ้าง กระบวนการดังกล่าวนี้เป็นการนำการวิจัยเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่เน้นการทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 8,34)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI เพื่อพัฒนาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแกลง "วิทย์สถาวร" และเพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้เป็นรูปแบบในการบริหารจัดการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษาให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น ตลอดจนถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบสามารถนำไปวางแผนพัฒนาสู่ความสำเร็จในการบริหารจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแกลง "วิทย์สถาวร"
2. เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแกลง "วิทย์สถาวร" โดยใช้เทคนิค TUANCHAI

3. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

สมมติฐานในการวิจัย

1. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนมีเจตคติต่อรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมากที่สุด

ผลคาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยคาดว่าจะการวิจัยครั้งนี้จะได้รับผลผลิตของงานวิจัยและผลลัพธ์ที่คาดหวังของงานวิจัยอันเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนนักเรียน ดังนี้

1. ได้รูปแบบของการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้ เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
2. สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน รายวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นอื่นๆ
4. รูปแบบการของการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้ เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้เผยแพร่ไปยังครูผู้สอน โรงเรียนอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ศึกษา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” อำเภอแกลง จังหวัดระยอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 497 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” อำเภอแกลง จังหวัดระยอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 43 คน

3. ระยะเวลาในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้เวลาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง วิธีการในการจัดการพฤติกรรมของนักเรียน และรวมถึงภาระหน้าที่ที่สามารถทำได้ ในการดูแลชั้นเรียน การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ที่ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพสูง สนับสนุนให้นักเรียนเกิดความร่วมมือที่จะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน

เทคนิค TAUNCHAI คำว่า TAUNCHAI คำอ่านภาษาไทยว่า “เตือนใจ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2554 มีความหมายคือ ก. สะกิดใจ, ทำให้ระลึกได้. ดังนั้นเทคนิค TAUNCHAI จึงหมายถึง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ช่วยสะกิดใจให้ผู้สอนได้ใคร่ครวญระลึกอยู่ตลอดเวลาในการที่จะพัฒนาเช่นไร ผู้เรียนจึงจะเกิดการเรียนรู้เข้าใจ ปฏิบัติได้ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เกิดขึ้นในตัวคน ได้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล ผู้สอนจึงต้องค้นคว้าหาวิธีการใด ๆ ในอันที่จะช่วยสร้างเสริมให้เกิดองค์ความรู้ และเป็นองค์ความรู้ที่ได้รับฝังอยู่ติดแน่นคงทน ด้วยกระบวนการเทคนิคการเรียนรู้ที่ค้นคว้ามานี้ จะช่วยทำให้บริหารจัดการชั้นเรียนแบบมีส่วนร่วม เพื่อจัดการชั้นเรียนและสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่สนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสุขในการเรียนรู้ มีความพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถที่จะเรียนรู้ได้ดี ประกอบด้วย 8 เทคนิค ดังนี้

เทคนิค 1 การทำงานเป็นทีม (T ย่อมาจาก Team) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนใช้ผ่านแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนแบบกระบวนการกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์กันด้วยการทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม ตามหลักทฤษฎีของดักลาส สจวร์ต แมกเกรเกอร์ ได้ถูกนำมาใช้จัดประสบการณ์ทางการเรียนรู้โดยที่นักเรียนลงมือร่วมปฏิบัติกิจกรรมเป็นกลุ่ม แต่ละคนในกลุ่มมีอิทธิพลและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน และเป็นการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียน โดยให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุด กลุ่มจะเป็นแหล่งความรู้สำคัญที่จะฝึกให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถปรับตัวและเข้ากับผู้อื่นได้ ใช้หลักการค้นพบและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตัวเองของนักเรียน โดยครูเป็นผู้จัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนพยายามค้นหา และพบคำตอบด้วยตนเอง

ทฤษฎีกระบวนการกลุ่ม (กรมวิชาการ, 2534 ; อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี. 2552 : 118-127)

เทคนิค 2 การเรียนรู้และเข้าใจ (U ย่อมาจาก Understanding) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนใช้ผ่านแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการเรียนความรู้ความเข้าใจ มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นเนื้อหาเชิงความรู้ โดยใช้กระบวนการสังเกต ตระหนัก โดยการพิจารณาข้อมูลสาระความรู้ เพื่อสร้างความคิดรวบยอด ตั้งคำถาม ตั้งข้อสังเกต สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการ

เรียนรู้ มีการวางแผนปฏิบัติ โดยนำวัตถุประสงค์หรือคำถามที่นักเรียนทุกคนสนใจจะหาคำตอบ มาวางแผนเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม มีการลงมือปฏิบัติ โดยครูกำหนดให้นักเรียนสมาชิกในกลุ่มย่อยๆ ได้แสวงหาคำตอบจากแหล่งความรู้ด้วยวิธีต่างๆ เช่น ค้นคว้า สัมภาษณ์ ศึกษาเอกสารสถานที่ หาข้อมูลจากองค์กรในชุมชน ฯลฯ ตามแผนงานที่วางไว้ มีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ โดยนำความรู้ที่ได้มารายงานและอภิปรายเชิงแปลความ ตีความ ขยายความ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า และมีการบันทึกสรุปองค์ความรู้

ทฤษฎีกระบวนการเรียนรู้ความเข้าใจ(กรมวิชาการ, 2534 ; อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี. 2552 : 118-119)

เทคนิค 3 การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ (A ย่อมาจาก Active Learning) เป็นเทคนิคครูผู้สอนใช้ผ่านแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีรูปแบบการเรียนการสอนแบบเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติหรือลงมือทำ โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนต้องหาคำความหมายและทำความเข้าใจด้วยตนเองหรือร่วมกันสืบค้นหาคำตอบกับเพื่อน ร่วมกันอภิปราย ร่วมกันนำเสนอ และสรุปความคิดรวบยอดร่วมกัน รวมทั้งดำเนินการเปลี่ยนนักเรียนจากการเป็นผู้นั่งฟังอย่างเดียว (passive) มาเป็นนักเรียนที่ร่วมกิจกรรมการแสวงหาความรู้ที่ครูผู้สอนกำหนด

ทฤษฎีการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning (ไชยยศ เรื่องสุวรรณ. 2553)

เทคนิค 4 การสร้างเครือข่าย (N ย่อมาจาก Networking) เป็นเทคนิคครูผู้สอนที่ใช้ผ่านแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีกระบวนการสร้างเครือข่าย โดยสร้างการรวมกลุ่มนักเรียนให้มีการติดต่อ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและการร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ ซึ่งเครือข่ายมีการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก ให้สมาชิกในเครือข่ายมีความสัมพันธ์กันฉันท์เพื่อน ที่ต่างก็มีความเป็นอิสระมากกว่าสร้างการคบค้าสมาคมแบบพึ่งพิง นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายต้องไม่ใช่การสร้างระบบติดต่อด้วยการเผยแพร่ข่าวสารแบบทางเดียว แต่จะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน ให้ความร่วมมือและทำงานในลักษณะที่เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันด้วย

ทฤษฎีกระบวนการและวิธีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ (โครงการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้, 2558 : ออนไลน์ <https://deep25292.wordpress.com/บทที่-2/2-6>)

เทคนิค 5 การประสานงาน (C ย่อมาจาก Coordination) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยสานสัมพันธ์ความร่วมมือเป็นอย่างดีกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การเยี่ยมบ้าน การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน การเชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน การใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ การสื่อสารเครือข่ายระหว่างโรงเรียนและชุมชน ช่วยให้โรงเรียนและชุมชนเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยลดปัญหาความขัดแย้ง และช่วยให้เกิดความร่วมมืออันดีต่อกัน

ทฤษฎีหลักการประสานงาน (สมิต สัจฉกร 2546 : 33-35)

เทคนิค 6 เพื่อนช่วยเพื่อน (H ย่อมาจาก Help) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนใช้ผ่านแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการใช้รูปแบบการจัดการเรียนแบบเพื่อนช่วยเพื่อน โดยในทุกรูปแบบการสอนจะมีกิจกรรมการช่วยเหลือการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มนักเรียนด้วยกันในรูปแบบต่างๆ มีกระบวนการดำเนินการ ได้แก่ การให้นักเรียนได้ศึกษาเนื้อหาใหม่จากใบความรู้ หนังสือเรียน หรือจากสื่อการเรียนการสอนอื่นๆ การแบ่งกลุ่มนักเรียน แจกใบงานให้แต่ละกลุ่มศึกษาหาคำตอบโดยแบ่งบทบาทหน้าที่และหมุนเวียนบทบาทกัน ตรวจสอบงานหรือกิจกรรม โดยแต่ละกลุ่มส่งใบงานเพียงใบเดียวแล้วดำเนินการตรวจ แลกเปลี่ยนกันตรวจกับกลุ่มอื่นๆ และตรวจกับบัตรเฉลย หรือครูตรวจเอง มีการมอบรางวัลหรือประกาศเกียรติคุณกลุ่มที่ได้คะแนนรวมสูงสุด

ทฤษฎีขั้นตอนการจัดการกิจกรรมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 64 ; อ้างอิงจาก Slavin, 1987 : 15)

เทคนิค 7 ค่านิยมที่ดี (A ย่อมาจาก Attitude) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนใช้ผ่านแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการใช้รูปแบบการจัดการเรียนโดยใช้กระบวนการสร้างค่านิยม สร้างเจตคติ ในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ นักเรียน เพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดความรู้สึกรับ และเห็นคุณค่าของค่านิยมด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอน การสังเกต ตระหนัก ให้นักเรียน ได้พิจารณาการกระทำที่เหมาะสมและการกระทำที่ไม่เหมาะสม รับผิดชอบต่อความหมาย จำแนกการกระทำที่แตกต่างกันได้ และมีการประเมินเชิงเหตุผล นักเรียนมีการใช้กระบวนการกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิเคราะห์การกระทำของตัวละครหรือบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ว่าเหมาะสมหรือไม่เพราะเหตุใด มีการกำหนดค่านิยมให้นักเรียนแต่ละคน มีการแสดงความเชื่อความพอใจในการกระทำที่ควรกระทำในสถานการณ์ต่างๆ พร้อมเหตุผล และการวางแผนปฏิบัติ นอกจากนั้นครูยังสนับสนุนให้นักเรียนช่วยกันกำหนดแนวปฏิบัติในสถานการณ์จริง โดยมีครูร่วมรับทราบกติกา การกระทำ และสำรวจสิ่งที่นักเรียนต้องการจะได้รับเมื่อได้กระทำดีแล้ว

ทฤษฎีกระบวนการสร้างค่านิยม (กรมวิชาการ, 2534 ; อ้างอิงใน ทิศนา แขมมณี, 2552 : 118-128)

เทคนิค 8 การบูรณาการ (I ย่อมาจาก Integration) เป็นการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเรียนรู้ที่นำศาสตร์เนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน มาผสมผสานเชื่อมโยงให้กลมกลืนเป็นเรื่องเดียวกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้มี โอกาสในการคิดวางแผนและลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริงด้วยตนเอง ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลายเชื่อมโยงหลายวิชาในเรื่องเดียวกัน ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวมจากการปฏิบัติจริง มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และนำผลที่เกิดจากการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ทฤษฎีบทบาทของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ(ลาร์ดิซาบอลและคณะ
(Lardizabal and others. 1970 : 148)

พฤติกรรมนักเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนในขณะที่จัดการเรียนรู้ หรือทำ
กิจกรรมอื่นขณะที่อยู่ในชั้นเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียนหรือ
คะแนนที่ได้จากทำแบบทดสอบ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผ่านการบริหารจัดการชั้นเรียน
โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ในรูปของคะแนนที่นักเรียนทำได้จากการทดสอบ ทั้งก่อนเรียน และหลังเรียน โดยใช้การ
บริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 จำนวน 60 ข้อ ที่ได้ผ่านการทดลองใช้ เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ และได้ค่าดัชนี
ความยากง่าย ค่าดัชนีอำนาจจำแนก อยู่ในเกณฑ์คุณภาพของแบบทดสอบที่ดี

ระดับเจตคติต่อรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง ระดับของความรู้สึกนึกคิด
แนวความคิดเห็น และแนวโน้มพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน
โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบมาตรา
ส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

เกณฑ์ที่กำหนด หมายถึง คะแนนขั้นต่ำที่ผู้วิจัยสามารถยอมรับ คือ

- นักเรียนมีเจตคติในระดับมากขึ้นไป จึงกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของเจตคติ เท่ากับ 3.50

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาหรือ
พัฒนาการจัดการเรียนรู้และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับ
นักเรียน และเน้นการสะท้อนผลการปฏิบัติการเป็นวงจรร้อย โดยมีหลักการและขั้นตอนการวิจัย
ตามแนวคิดของเคมมิสและแมคแทกกาท (Kemmis & McTaggart, 1988. อ้างถึงใน รูปทอง กว้าง
สวัสดิ์. 2549 : 190) มี 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน (Planning)

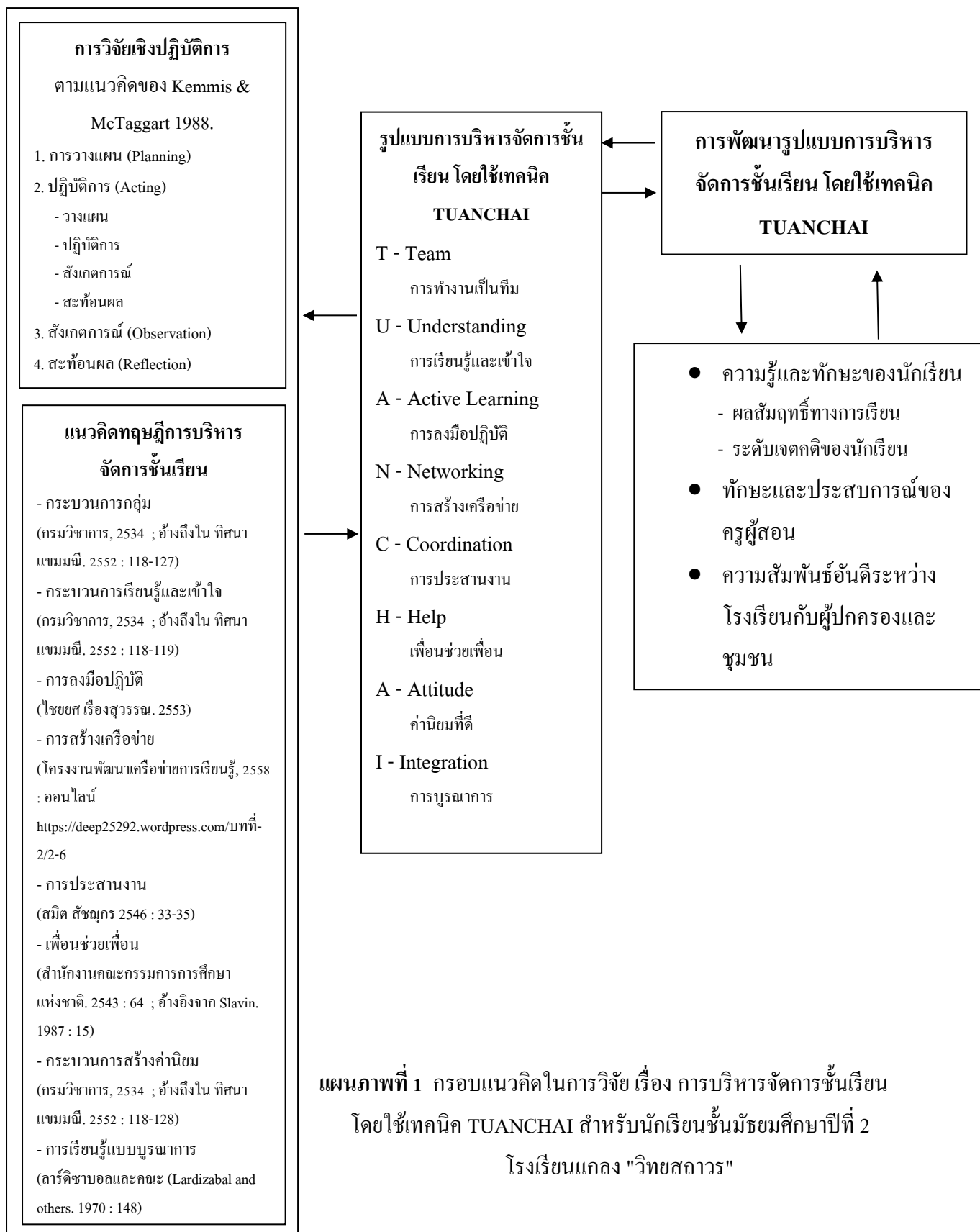
ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Action)

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการวิจัยนี้ได้ใช้หลักการและขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ (Kemmis & McTaggart, 1988:10) มี 4 ขั้นตอน และแนวคิดทฤษฎีการบริหารจัดการชั้นเรียน ร่วมด้วย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแก่ง "วิทย์สถาวร"

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ซึ่งได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ได้ทำการวิจัยดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
2. การบริหารจัดการชั้นเรียน
3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชั้นเรียน
4. การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน
7. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

1.1 โครงสร้างหลักสูตร

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ ที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแนวปฏิบัติในการจัดหลักสูตรสถานศึกษา จึงได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1.1.1 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งกำหนดไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นสำหรับเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ สำหรับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน สถานศึกษาสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ สาระและมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระที่ 1 : ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 : เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ สามารถนำหลักธรรมของศาสนามาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน

มาตรฐาน ส 1.2 : ยึดมั่นในศีลธรรม การทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม และศรัทธาในพระพุทธศาสนา หรือ ศาสนาที่ตนนับถือ

มาตรฐาน ส 1.3 : เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ค่านิยมที่ดีงาม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาตน บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกัน ได้อย่างสันติสุข

สาระที่ 2 : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 : เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองที่ดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 : เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 : เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 : เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเศรษฐกิจอย่างพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 : เข้าใจระบบ และสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของระบบเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 : เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลมาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 : เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ในแง่ความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 : ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 : เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ ตระหนักความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งที่ปรากฏในระวางที่ ซึ่งมีผลต่อกันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหาข้อมูล ภูมิสารสนเทศ อันจะนำไปสู่การใช้ และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 : เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรมและมีจิตสำนึก อนุรักษ์ ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 59-60, 68-69)

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและ

ธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.2	1. อธิบายและปฏิบัติตนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว ชุมชน และประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> ◆กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ครอบครัว เช่น <ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์ - กฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน - กฎหมายแพ่งเกี่ยวกับครอบครัวและมรดก เช่น การหมั้น การสมรส การรับรองบุตร การรับบุตรบุญธรรม และมรดก ◆กฎหมายที่เกี่ยวกับชุมชนและประเทศ <ul style="list-style-type: none"> - กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม - กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร และกรอกแบบแสดงรายการ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา - กฎหมายแรงงาน

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	2. เห็นคุณค่าในการปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ◆แนวทางส่งเสริมให้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
	3. วิเคราะห์บทบาท ความสำคัญ และความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม	◆บทบาท ความสำคัญและความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันเศรษฐกิจ สถาบันทางการเมืองการปกครอง
	4. อธิบายความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจอันดีระหว่างกัน	◆ความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทย และวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียวัฒนธรรมที่เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างกัน

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
ม.2	1. อธิบายกระบวนการในการตรากฎหมาย	◆ กระบวนการในการตรากฎหมาย - ผู้มีสิทธิเสนอร่างกฎหมาย - ขั้นตอนการตรากฎหมาย - การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการตรากฎหมาย
	2. วิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองการปกครอง ที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยสมัยปัจจุบัน	◆ เหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงสำคัญของระบอบการปกครองของไทย ◆ หลักการเลือกข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาวิเคราะห์

2. การบริหารจัดการชั้นเรียน

2.1 ความหมายของการบริหารจัดการชั้นเรียน

การบริหารจัดการชั้นเรียน (Classroom Management) หรือการจัดการชั้นเรียน ในความหมายโดยทั่วไป คือ การจัดสภาพของห้องเรียนที่ส่วนใหญ่เข้าใจกันว่า เป็นการจัดตกแต่งห้องเรียนทางวัตถุหรือทางกายภาพให้มีบรรยากาศน่าเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนเท่านั้น แต่ถ้าจะพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบแล้ว การจัดการชั้นเรียนนั้น ครูจะต้องมีภาระหน้าที่มากมายหลายด้าน ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ฮอล (Susan Colville-Hall . 2004) ได้ให้ความหมายของการจัดการชั้นเรียนไว้ว่า เป็นพฤติกรรมการสอนที่ครูสร้างและคงสภาพเงื่อนไขของการเรียนรู้เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลขึ้นในชั้นเรียน ซึ่งถือเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียนที่มีคุณภาพนั้นต้องเป็นกระบวนการที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและคงสภาพเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ โดยสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ การให้ผลย้อนกลับ และการจัดการเกี่ยวกับการทำงานของนักเรียน ความพยายามของครูที่มีประสิทธิภาพนั้นหมายรวมถึง การที่ครูเป็นผู้ดำเนินการเชิงรุก (Proactive) มีความรับผิดชอบ (Responsive) และเป็นผู้สนับสนุน (Supportive)

Moore (2001) ให้คำจำกัดความว่า การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นกระบวนการของการจัดระบบระเบียบ และนำกิจการของห้องเรียนให้เกิดการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียนมักจะถูกรับรู้ว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการรักษาระเบียบวินัยและควบคุมชั้น อย่างไรก็ตาม การเข้าใจเช่นนี้เป็นเรื่องง่ายเกินไป ทั้งนี้เพราะการบริหารจัดการชั้นเรียนมีหลายสิ่งทีมากกว่านี้ นั่นคือการสร้างและดูแลเอาใจใส่บรรยากาศแวดล้อมของห้องเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษา

Kauchak and Eggen(1998) ให้คำจำกัดความว่า การบริหารจัดการชั้นเรียนประกอบด้วย ความคิด การวางแผน และการปฏิบัติทั้งหลายทั้งปวงของครูที่สร้างสรรค์สภาพแวดล้อมอย่างเป็นระบบระเบียบ และส่งเสริมการเรียนรู้ โดยเป้าหมายของการบริหารจัดการ (Management Goals) มี 2 ประการสำคัญ ดังนี้

1.1 รังสรรค์สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้การเรียนรู้มีความเป็นไปได้มากที่สุด และครูจะสามารถสะท้อนการปฏิบัติงานของตนเอง ด้วยการถามตนเองสม่ำเสมอว่า ระบบการบริหารจัดการเอื้ออำนวยให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้อย่างไรเพียงใด

1.2 พัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพในการจัดการและนำตนเองให้สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ดังนั้นการบริหารจัดการชั้นเรียนจึงเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความเข้าใจด้วยตนเอง ประเมินตนเอง และควบคุมดูแลตนเองได้อย่างเหมาะสมตามวัย

โบรฟี (Jere Brophy. 1996 : 5) กล่าวถึงการจัดการชั้นเรียนไว้ว่า หมายถึง การที่ครูสร้างและคงสภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ การสร้างกฎระเบียบ และการดำเนินการที่ทำให้บทเรียนมีความน่าสนใจอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการในชั้นเรียน

เบอร์เดน (Paul Burden. 1993 : 3) ให้คำจำกัดความของการจัดการชั้นเรียนไว้ว่าเป็นยุทธศาสตร์และการปฏิบัติที่ครูใช้เพื่อคงสภาพความเป็นระเบียบเรียบร้อย

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2556 : 470) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการชั้นเรียน หมายถึง การสร้างและการรักษาสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน หรือหมายถึงกิจกรรมทุกอย่างที่ครูทำเพื่อจะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพ และนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้สำหรับบทเรียนหนึ่งๆ นอกจากนี้การจัดการห้องเรียนยังรวมถึงการที่ครูสามารถที่จะใช้เวลาที่กำหนดไว้ในตารางสอนได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย และการจัดที่นั่งของนักเรียนและอุปกรณ์ที่ครูจะใช้ในการสอนให้อยู่ในสภาพที่จะช่วยครูได้ในเวลาสอน

สันติ บุญภิรมย์ (2557 : 113) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นวิธีการดำเนินการให้ชั้นเรียนได้อยู่ในสภาพความพร้อมที่จะดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง เนื่องด้วยชั้นเรียนเป็นแหล่งการเรียนรู้พื้นฐานในรายวิชาต่างๆ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทั้งประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน หรืออาจเรียกว่า “ความแตกต่างระหว่างบุคคล” (Individual Difference) ชั้นเรียนที่มีการบริหารจัดการดีเป็นความสามารถของผู้สอนที่ส่งผลต่อบรรยากาศการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนการสอน และหมายความรวมถึงผู้เรียนมีความสุข ในขณะที่อยู่ในชั้นเรียน ความสุขของผู้เรียนเป็นสิ่งที่สุดยอดปรารถนาของผู้สอนและผู้รับผิชอบทางการศึกษาต้องพยายามจัดให้มีขึ้น โดยทั่วกัน การบริหารจัดการชั้นเรียนเป็นองค์รวมของการบูรณาการความรู้ความสามารถของครูผู้สอน พร้อมทั้งก่อให้เกิดแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้มาโรงเรียนทุกวันอย่างมีความสุข

อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง (2545 : 10) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการชั้นเรียน หมายถึง การปฏิบัติและกลยุทธ์ที่ใช้เพื่อจัดระเบียบ (Order) ในห้องเรียน หากต้องการจัดการห้องเรียน จำเป็นต้องประยุกต์หลักการหลายข้อ ดังนี้

1. การเตรียมจัดการสอน เป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับปีการศึกษา จัดระเบียบห้องเรียน เลือกและสอนกฎระเบียบและวิธีปฏิบัติ
2. การวางแผนการจัดการ เป็นการวางแผนการเรียนการสอนโดยมีหลักการจัดการอยู่ในใจตลอดเวลา วางแผนเพิ่มแรงจูงใจ วางแผนจัดการกับนักเรียนที่แตกต่างกัน และวางแผนร่วมมือกับผู้ปกครอง

3. การดำเนินการในชั้นเรียน เป็นการสร้างความร่วมมือ และความรับผิดชอบ กระตุ้นและเสริมแรงพฤติกรรมที่เหมาะสม และดำเนินการเรียนการสอนตามแผน

กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการชั้นเรียน หมายถึง วิธีการในการจัดการพฤติกรรม ของนักเรียนและรวมถึงภาระหน้าที่ที่สามารถทำได้ในการดูแลชั้นเรียน การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ที่ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพสูง สนับสนุนให้นักเรียนเกิดความพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อสนับสนุนให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความสะอาด ความปลอดภัย
2. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
3. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
4. ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนามเด็กเล่น
5. ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อและเครื่องเล่น
6. บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่าง ๆ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน

ครูซึ่งเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนนั้น จำเป็นต้องมีเป้าหมายของการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ถูกต้อง กล่าวคือ เพื่อมุ่งสร้างนิสัยของการใฝ่รู้ มีใจเพื่อมุ่งให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกในการเรียนเพียงอย่างเดียว ควรมุ่งสร้างคุณลักษณะของการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่น การพึ่งตนเองให้มากกว่าพึ่งผู้อื่น และการเป็นคนมีความคิดใฝ่สร้างสรรค์ เพื่อดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไปในอนาคต

ทิสนา เขมมณี (2550 : 50-76) ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน ดังนี้

1. การบริหารจัดการชั้นเรียนและการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน การบริหารจัดการชั้นเรียนไม่ใช่จุดหมายปลายทาง แต่เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของบทบาทความเป็นผู้นำของครู การบริหารจัดการชั้นเรียนไม่สามารถแยกจากหน้าที่การสอน เมื่อการวางแผนการสอนก็คือ การที่ครูกำลังวางแผนการบริหารจัดการชั้นเรียนให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

2. เป็นไปไม่ได้ที่จะแยกการบริหารจัดการชั้นเรียนกับการทำหน้าที่การจัดการเรียนการสอน รูปแบบการสอนหรือกลยุทธ์ที่ครูเลือกใช้แต่ละรูปแบบ ก็มีระบบการบริหารจัดการของมันเอง และมีภารกิจเฉพาะของรูปแบบหรือกลยุทธ์นั้น ๆ ที่จะมียุทธพลต่อพฤติกรรมทั้งของครูและนักเรียน เช่น ถ้าครูจะบรรยายก็จำเป็นที่นักเรียนจะต้องมีความตั้งใจฟัง ถ้าจะให้ให้นักเรียนทำงานกลุ่ม วิธีการก็จะแตกต่างจากการทำงานโดยลำพังของแต่ละคน อย่างน้อยที่สุดก็คือ การนั่ง ดังนั้น ภารกิจการสอนจึงเกี่ยวข้องกับทั้งปัญหาการจัดลำดับวิธีการสอน ปัญหาของการจัดการในชั้นเรียน

ปัญหาการจัดการนักเรียนให้ปฏิบัติตามกิจกรรม ครูที่วางแผนการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม ทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนและภารกิจ ก็คือ การที่ครูใช้การตัดสินใจอย่างฉลาดทั้งเวลาบรรยากาศทางกายภาพและจิตวิทยา ซึ่งจะทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้และลดปัญหาด้านวินัยของนักเรียน

3. การบริหารชั้นเรียนเป็นความท้าทายของการเป็นครูมืออาชีพ ความสามารถของครูในการแสดงภาวะผู้นำ ด้วยการที่สามารถจะบริหารการจัดชั้นเรียนทั้งด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การบริหารจัดการบรรยากาศในห้องเรียน การดูแลพฤติกรรมด้านวินัยให้เกิดการร่วมมือในการเรียนจนเกิดการเรียนรู้ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

2.3 การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

การจัดการชั้นเรียนจึงมีความหมายกว้าง นับตั้งแต่การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพในห้องเรียน การจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน การสร้างวินัยในชั้นเรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และการพัฒนาทักษะการสอนของครูให้สามารถกระตุ้นพร้อมทั้งสร้างแรงจูงใจในการเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3.1 ความหมายของการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เพื่อช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยสร้างความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ตลอดจนช่วยสร้างเสริมความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน

2.3.2 ความสำคัญของการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน

บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสนใจในบทเรียนและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่นที่ครูให้ความเอื้ออาทรต่อนักเรียน ที่นักเรียนกับนักเรียนมีความสัมพันธ์กันที่มิตรต่อกันที่มีระเบียบ มีความสะอาด เหล่านี้เป็นบรรยากาศที่นักเรียนต้องการ ทำให้นักเรียนมีความสุขที่ได้มาโรงเรียนและในการเรียนร่วมกับเพื่อน ๆ ถ้าครูผู้สอนสามารถสร้างความรู้สึกรักนี้ให้เกิดขึ้นต่อนักเรียนได้ ก็นับว่าครูได้ทำหน้าที่ในการพัฒนาเยาวชนของประเทศชาติให้เติบโตขึ้นอย่างสมบูรณ์ทั้งทางด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม โดยแท้จริง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531: ค) ได้สรุปความสำคัญการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนดังนี้

1) ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น เช่น ห้องเรียนที่ไม่น่าเบื่อจนเกินไป ทำให้นักเรียนเกิดความคล่องตัวในการทำกิจกรรม

2) ช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงามและควมมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน เช่น ห้องเรียนที่สะอาด ที่จัดโต๊ะเก้าอี้ไว้อย่างเป็นระเบียบ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน นักเรียนจะซึมซับสิ่งเหล่านี้ไว้โดยไม่รู้ตัว

3) ช่วยส่งเสริมสุขภาพที่ดีให้แก่ผู้เรียน เช่น มีแสงสว่างที่เหมาะสม มีที่นั่งไม่ไกลกระดานดำมากเกินไป มีขนาดโต๊ะและเก้าอี้ที่เหมาะสมกับวัย รูปร่างของนักเรียนนักศึกษา ฯลฯ

4) ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างความสนใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดมุมวิชาการต่าง ๆ การจัดป้ายนิเทศ การตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานของนักเรียน

5) ช่วยส่งเสริมการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เช่น การฝึกให้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน การฝึกให้มีอัธยาศัยไมตรีในการอยู่ร่วมกัน ฯลฯ

6) ช่วยสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนและการมาโรงเรียน เพราะในชั้นเรียนมีครูที่เข้าใจนักเรียน ให้ความเมตตาเอื้ออารีต่อนักเรียน และนักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

โดยสรุปความสำคัญของการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนจะช่วยส่งเสริมและสร้างเสริมผู้เรียนในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคมได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสุข รักการเรียน และเป็นคนใฝ่เรียนใฝ่รู้ในที่สุด ซึ่งเป้าหมายคือการจัดการชั้นเรียนเป็นการช่วยให้นักเรียนพัฒนาในการควบคุมตนเอง เพื่อให้มีชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข

2.3.3 บรรยากาศในชั้นเรียนกับการเรียนการสอน

การจัดการชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนต่างปรารถนาให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น และผู้เรียนเกิดพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร บรรยากาศในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้ความปรารถนานี้เป็นจริง

พรรณี ชูทัย (2522 : 261-263) กล่าวถึงบรรยากาศในชั้นเรียนที่จะนำความสำเร็จในการสอนจัดแบ่งได้ 6 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1) บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) เป็นบรรยากาศที่ครูกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียนเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการทำงาน นักเรียนจะเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและพยายามทำงานให้สำเร็จ

2) บรรยากาศที่มีอิสระ (Freedom) เป็นบรรยากาศที่นักเรียนมีโอกาสได้คิด ได้ตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีความหมายและมีคุณค่า รวมถึงโอกาสที่จะทำผิดด้วย โดยปราศจากความกลัวและวิตกกังวล บรรยากาศเช่นนี้จะส่งเสริมการเรียนรู้ ผู้เรียนจะปฏิบัติกิจกรรมด้วยความตั้งใจ โดยไม่รู้สึกถึงเครียด

3) บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ (Respect) เป็นบรรยากาศที่ครูรู้สึกว่ามีนักเรียนเป็นบุคคลสำคัญ มีคุณค่า และสามารถเรียนได้ อันส่งผลให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดความยอมรับนับถือตนเอง

4) บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) เป็นบรรยากาศทางด้านจิตใจ ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จในการเรียน การที่ครูมีความเข้าใจนักเรียน เป็นมิตร ยอมรับให้ความช่วยเหลือ จะทำให้นักเรียนเกิดความอบอุ่น สบายใจ รักครู รักโรงเรียน และรักการมาเรียน

5) บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) การควบคุมในที่นี้ หมายถึง การฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มีใช้การควบคุมไม่ให้มีอิสระ ครูต้องมีเทคนิคในการปกครองชั้นเรียนและฝึกให้นักเรียนรู้จักใช้สิทธิหน้าที่ของตนเองอย่างมีขอบเขต

6) บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) เป็นบรรยากาศที่ผู้เรียนเกิดความรู้สึกประสบความสำเร็จในงานที่ทำ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ผู้สอนจึงควรพูดถึงสิ่งที่ผู้เรียนประสบความสำเร็จให้มากกว่าการล้มเหลว เพราะการที่คนเราคำนิ่งถึงแต่ความล้มเหลวจะมีผล ทำให้ความคาดหวังต่ำซึ่งไม่ส่งผลการเรียนรู้ดีขึ้น บรรยากาศในชั้นเรียนดังกล่าวแล้ว มีผลต่อความสำเร็จของผู้สอนและความสำเร็จของผู้เรียน ผู้สอนควรสร้างชั้นเรียน

2.3.4 ประเภทของบรรยากาศในชั้นเรียน

บรรยากาศในชั้นเรียนสามารถแบ่งได้ 2 ประเภทดังนี้

2.3.4.1 บรรยากาศทางกายภาพ (Physical Atmosphere)

บรรยากาศทางกายภาพหรือบรรยากาศทางด้านวัตถุ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในห้องเรียนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย น่าดู มีความสะอาด มีเครื่องใช้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะส่งเสริมให้การเรียนรู้ของนักเรียนสะดวกขึ้น เช่น ห้องเรียนมีขนาดเหมาะสม แสงเข้าถูกทางและมีแสงสว่างเพียงพอ กระดานดำมีขนาดเหมาะสม โต๊ะเก้าอี้มีขนาดเหมาะสมกับวัยนักเรียน เป็นต้น

1) การจัด โต๊ะเรียนและเก้าอี้ของนักเรียน

- ให้มีขนาดเหมาะสมกับรูปร่างและวัยของนักเรียน
- ให้มีช่องว่างระหว่างแถวที่นักเรียนจะลุกนั่งได้สะดวก และทำกิจกรรมได้

คล่องตัว

- ให้มีความสะดวกต่อการทำความสะอาดและเคลื่อนย้ายเปลี่ยนรูปแบบที่

นั่งเรียน

- ให้มีรูปแบบที่ไม่จำเจ เช่น อาจเปลี่ยนเป็นรูปตัวที ตัวยู รูปครึ่งวงกลม หรือ เข้ากลุ่มเป็นวงกลม ได้อย่างเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน

- ให้นักเรียนที่นั่งทุกจุดอ่านกระดานดำได้ชัดเจน

- แอวน้ำของโต๊ะเรียนควรอยู่ห่างจากกระดานดำพอสมควร ไม่น้อยกว่า 3 เมตร ไม่ควรจัดโต๊ะติดกระดานดำมากเกินไป ทำให้นักเรียนต้องแหงนมองกระดานดำ และหายใจเอาฝุ่นชอล์กเข้าไปมาก ทำให้เสียสุขภาพ

2) การจัดโต๊ะครู

- ให้อยู่ในจุดที่เหมาะสม อาจจัดไว้หน้าห้อง ข้างห้อง หรือหลังห้องก็ได้ งานวิจัยบางเรื่องเสนอแนะให้จัดโต๊ะครูไว้ด้านหลังห้องเพื่อให้มองเห็นนักเรียนได้อย่างทั่วถึง อย่างไรก็ตาม การจัดโต๊ะครูนั้นขึ้นอยู่กับรูปแบบการจัดที่นั่งของนักเรียนด้วย

- ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งบนโต๊ะและในลิ้นชักโต๊ะ เพื่อสะดวกต่อการทำงานของครู และการวางสมุดงานของนักเรียน ตลอดจนเพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยความเป็นระเบียบเรียบร้อยแก่นักเรียน

3) การจัดป้ายนิเทศ

ป้ายนิเทศไว้ที่ฝาผนังของห้องเรียน ส่วนใหญ่จะติดไว้ที่ข้างกระดานดำทั้ง 2 ข้าง ครูควรใช้ป้ายนิเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน โดย

- จัดตกแต่งออกแบบให้สวยงาม น่าดู สร้างความสนใจให้แก่นักเรียน
- จัดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับบทเรียน อาจใช้ติดสรุปบทเรียน ทบทวนบทเรียน หรือเสริมความรู้ให้แก่นักเรียน
- จัดให้ใหม่อยู่เสมอ สอดคล้องกับเหตุการณ์สำคัญ หรือวันสำคัญต่าง ๆ ที่นักเรียนเรียนและควรรู้

- จัดติดผลงานของนักเรียนและแผนภูมิแสดงความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียน จะเป็นการให้แรงจูงใจที่น่าสนใจวิธีหนึ่ง แนวการจัดป้ายนิเทศเพื่อให้การจัดป้ายนิเทศได้ประโยชน์คุ้มค่า ครูควรคำนึงถึงแนวการจัดป้ายนิเทศในข้อต่อไปนี้

1. กำหนดเนื้อหาที่จะจัด ศึกษาเนื้อหาที่จะจัดโดยละเอียด เพื่อให้ได้แนวความคิดหลัก หรือสาระสำคัญ เขียนสรุป หรือจำแนกไว้เป็นข้อ ๆ
2. กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัด โดยคำนึงถึงแนวความคิดหลัก สาระสำคัญของเรื่อง และคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายว่า ต้องการเขารู้อะไร แค่ไหน อย่างไร
3. กำหนดชื่อเรื่อง นับว่าเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้ดู ชื่อเรื่องที่ดีต้องเป็นใจความสั้น ๆ กิณีใจความให้ความหมายชัดเจน ทำทาย อาจมีลักษณะเป็นคำถาม และชี้ให้เห็นวัตถุประสงค์ในการจัดแผ่นป้าย
4. วางแผนการจัดคร่าวๆ ไว้ในใจว่าจะใช้วัสดุอะไรบ้าง แล้วจึงช่วยกันจัดหาสิ่งเหล่านั้น อาจเป็นรูปภาพ แผนภาพ ภาพสเก็ตซ์ ของจริง หรือจำลอง การ์ตูน เท่าที่พอจะหาได้

5. ออกแบบการจัดที่แน่นอน โดยคำนึงถึงสิ่งที่มีอยู่ โดยสเก็ตรูปแบบการจัดลงบนกระดาษรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าคล้ายแผ่นป้ายว่า จะวางหัวเรื่อง รูปภาพ และสิ่งต่าง ๆ ในตำแหน่งใด คำบรรยายอยู่ตรงไหน ใช้เส้นโยงอย่างไร จึงจะน่าสนใจ ควรออกแบบสัก 2-3 รูปแบบ แล้วเลือกเอารูปแบบที่ดีที่สุด

6. ลงมือจัดเตรียมชิ้นส่วนต่างๆ ให้มีขนาดและอยู่ในสภาพพร้อมที่จะขึ้นแสดงบนแผ่นป้ายได้อย่างเหมาะสม หัวเรื่องจะใช้วิธีใด ภาพต้องฉีกใหม่ คำบรรยายจะทำอย่างไร เตรียมให้พร้อม

7. ลงมือจัดจริงบนแผ่นป้ายตามรูปแบบที่วางไว้ อาจทดลองวางบนพื้นราบในพื้นที่ทำแผ่นป้ายก่อน เพื่อระยะเวลาที่เหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง

4) การจัดสภาพห้องเรียน ต้องให้ถูกสุขลักษณะ กล่าวคือ

- มีอากาศถ่ายเทได้ดี มีหน้าต่างพอเพียง และมีประตูเข้าออกได้สะดวก
- มีแสงสว่างพอเหมาะ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนอ่านหนังสือได้ชัดเจน เพื่อเป็นการถนอมสายตา ควรใช้ไฟฟ้าช่วย ถ้ามีแสงสว่างน้อยเกินไป
- ปราศจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ เช่น เสียง กลิ่น ควัน ฝุ่น ฯลฯ
- มีความสะอาด โดยฝึกให้นักเรียนรับผิดชอบช่วยกันเก็บกวาด เช็ดถู เป็นการปลูกฝังนิสัยรักความสะอาด และฝึกการทำงานร่วมกัน

5) การจัดมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน ดังนี้

- มุมหนังสือ ควรมีไว้เพื่อฝึกนิสัยรักการอ่าน ส่งเสริมให้นักเรียนอ่านคล่อง ส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ครูควรหาหนังสือหลาย ๆ ประเภทที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของนักเรียนมาให้อ่าน และควรหาหนังสือชุดใหม่มาเปลี่ยนบ่อย ๆ การจัดมุมหนังสือควรจัดให้เป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อสะดวกต่อการหยิบอ่าน
- มุมเสริมความรู้กลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ควรจัดไว้ที่น่าสนใจช่วยเสริมความรู้ ทบทวนความรู้ เช่น มุมภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา มุมความรู้ข่าว เหตุการณ์ ฯลฯ
- มุมแสดงผลงานของนักเรียน ครูควรติดบนป้ายนิเทศ แขนงหรือจัดวางไว้บนโต๊ะ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในความสำเร็จ และมีกำลังใจในการเรียนต่อไป อีกทั้งยังสามารถแก้ไขพัฒนาผลงานของนักเรียนให้ดีขึ้น โดยลำดับได้อีกด้วย
- ตู้เก็บสื่อการเรียนการสอน เช่น บัตรคำ แผนภูมิ ภาพพลิก กระดาษ สี กาว ฯลฯ ควรจัดไว้ให้เป็นระเบียบ เป็นสัดส่วน สะดวกต่อการหยิบใช้ อุปกรณ์ชิ้นใดที่เก่าเกินไป หรือไม่ใช่แล้วไม่ควรเก็บไว้ในตู้ให้ดูรุงรัง

- การประดับตกแต่งห้องเรียน ครูส่วนใหญ่มักนิยมประดับตกแต่งห้องเรียนด้วยสิ่งต่าง ๆ เช่น ม่าน มู่ลี่ ภาพ ดอกไม้ คำขวัญ สุภาษิต ควรตกแต่งพอเหมาะไม่ให้อึดอัด รังสีสั่นที่ใช้อย่างไม่เหมาะสม หรือใช้สีสะท้อนแสง อาจทำให้นักเรียนเสียสายตาได้ การประดับตกแต่งห้องเรียนควรคำนึงถึงหลักความเรียบง่าย เป็นระเบียบ ประหยัด มุ่งประโยชน์ และสวยงาม

- มุมเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาด ตลอดจนชั้นวางเครื่องมือเครื่องใช้ของนักเรียน เช่น แปรงสีฟัน ยาสีฟัน แก้วน้ำ กล่องอาหาร ปิ่นโต ฯลฯ ควรจัดวางไว้อย่างเป็นระเบียบ และหมั่นเช็ดถูให้สะอาดเสมอ

2.3.4.2 บรรยากาศทางจิตวิทยา (Psychological Atmosphere)

บรรยากาศทางจิตวิทยา หมายถึง บรรยากาศทางด้านจิตใจที่นักเรียนรู้สึกสบายใจ มีความอบอุ่น มีความเป็นกันเอง มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และมีความรักความศรัทธาต่อผู้สอน ตลอดจนมีอิสระในความกล้าแสดงออกอย่างมีระเบียบวินัยในชั้นเรียน การจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยาหรือทางด้านจิตใจจะช่วยสร้างความรู้สึกให้นักเรียนเกิดความสบายใจในการเรียนปราศจากความกลัวและวิตกกังวล มีบรรยากาศของการสร้างสรรค์ไร้ความสนใจให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความสุข นักเรียนจะเกิดความรู้เช่นนี้ ขึ้นอยู่กับ “ครู” เป็นสำคัญ ในข้อเหล่านี้

1) บุคลิกภาพของครู

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2531 : 8, 13) ได้สรุปสภาพบรรยากาศของห้องเรียนมีส่วนสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของครู ครูที่มีบุคลิกภาพดีเช่น การแต่งกาย การยืน การเดิน ท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด การแสดงออกทางสีหน้า แววตา ฯลฯ เหมาะสมกับการเป็นครู จะช่วยส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ได้ดี บุคลิกภาพของครูมีผลต่อความรู้สึกของนักเรียน ดังนี้

ครูประเภทที่ 1

ถ้าครูแสดงความเป็นมิตร นักเรียนจะอบอุ่นใจ
 ถ้าครูยิ้มแย้ม นักเรียนจะแจ่มใส
 ถ้าครูมีอารมณ์ขัน นักเรียนจะเรียนสนุก
 ถ้าครูกระตือรือร้น นักเรียนจะกระปรีกระเปร่า
 ถ้าครูมีน้ำเสียงนุ่มนวล นักเรียนจะสุภาพอ่อนน้อม
 ถ้าครูแต่งตัวเรียบร้อย นักเรียนจะเคารพ
 ถ้าครูให้ความเมตตาปรานี นักเรียนจะมีจิตใจอ่อนโยน
 ถ้าครูให้ความยุติธรรม นักเรียนจะศรัทธา

ครูประเภทที่ 2

ถ้าครูเข้มงวด นักเรียนจะหงุดหงิด
 ถ้าครูหน้านี้ว้าวขวาว นักเรียนจะรู้สึกเครียด
 ถ้าครูฉุนเฉียว นักเรียนจะอึดอัด
 ถ้าครูปั้นปึ่ง นักเรียนจะกลัว
 ถ้าครูแต่งกายไม่เรียบร้อย นักเรียนจะขาดความเคารพ
 ถ้าครูใช้น้ำเสียงคุ้ย นักเรียนจะหวาดกลัว

ครูประเภทที่ 3

ถ้าครูทอดย นักเรียนจะท้อแท้
 ถ้าครูเฉยเมย นักเรียนจะเฉื่อยชา
 ถ้าครูเชื่องช้า นักเรียนจะหงอยเหงา
 ถ้าครูใช้น้ำเสียงราบเรียบ นักเรียนจะไม่สนใจฟัง
 ถ้าครูปล่อยปละละเลย นักเรียนจะขาดระเบียบวินัย
 ถ้าครูแต่งกายไม่เรียบร้อย นักเรียนจะขาดความเคารพ
 จากบุคลิกของครูทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวมา สรุปได้ดังนี้

ครูประเภทที่ 1 จะสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตย นักเรียนและครู จะยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้รู้จักทำงานร่วมกัน รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง มีเหตุผล นักเรียนจะรู้สึกสบายใจในการเรียน เป็นบรรยากาศที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

ครูประเภทที่ 2 จะสร้างบรรยากาศแบบเผด็จการ นักเรียนไม่ได้แสดงความคิดเห็น ครูจะเข้มงวด ครูเป็นผู้บอกหรือทำกิจกรรมทุกอย่าง นักเรียนไม่มีโอกาสคิด หรือทำกิจกรรมที่ต้องการ นักเรียนจะรู้สึกเครียด อึดอัด นักเรียนจะขาดลักษณะการเป็นผู้นำ ขาดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เป็นบรรยากาศที่ไม่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

ครูประเภทที่ 3 จะสร้างบรรยากาศแบบตามสบาย เป็นบรรยากาศที่น่าเบื่อหน่าย นักเรียนย่อท้อ สับสนวุ่นวาย ขาดระเบียบวินัย ไม่มีความคงเส้นคงวา ครูไม่สามารถควบคุมชั้นเรียนให้อยู่ในความสงบเรียบร้อยได้ เป็นบรรยากาศที่ไม่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

จากครูทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า ครูประเภทที่ 1 มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย ก็จะสร้างบรรยากาศแบบประชาธิปไตย ทำให้นักเรียนรู้สึกสบายใจที่จะเรียน มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากกว่าประเภทอื่น ๆ บุคลิกภาพของครูจึงมีส่วนสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ได้อย่างมาก

2) พฤติกรรมการสอนของครู

พฤติกรรมการสอนของครูมีบทบาทในการสร้างความรู้สึที่ดีให้นักเรียนเช่นเดียวกับบุคลิกภาพของครู ในการสอนครูต้องใช้เทคนิคและทักษะการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมกับนักเรียนและบทเรียน เพื่อให้ นักเรียนเกิดความรู้ เจตคติและทักษะตามที่หลักสูตร กำหนดพฤติกรรมของครูควรเป็น ดังนี้

- ตอบสนองพฤติกรรมของนักเรียนโดยใช้เทคนิคการเสริมแรงที่เหมาะสม เช่น ใช้วาจาใช้ท่าทาง ให้รางวัล และสัญลักษณ์ต่าง ๆ ตลอดจนให้ทำกิจกรรมที่นักเรียนชอบ ครูควรเสริมแรงให้ทั่วถึงและเหมาะสม

- เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน แสดงให้นักเรียนเห็นว่า ความคิดของเขามีประโยชน์ พยายามนำความคิดเห็นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้

- ฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม การให้ทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยให้ นักเรียนรู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ใช้ความรู้ ความคิดความสามารถที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ ฝึกการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และได้ผลงานนำมาสู่ความภาคภูมิใจในกลุ่มและตนเอง ในการมอบหมายงานให้กลุ่มทำนั้น ครูควรคำนึงถึงความยากง่ายของงาน ความรู้ความสามารถของนักเรียนในกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จ เป็นการสร้างความรู้สึทางบวกให้นักเรียน งานใดที่ครูเห็นว่ายาก ครูควรเข้าไปดูแลกระตุ้นให้นักเรียนช่วยกันคิดแก้ปัญหาในกลุ่มของตน ครูจะต้องมีความอดทนที่จะไม่รีบชี้แนะหรือบอกวิธีการแก้ปัญหาดตรง ๆ ต้องฝึกให้นักเรียนใช้วิธีการหลาย ๆ แบบจนสามารถแก้ปัญหาได้สำเร็จ

- ใช้เทคนิคและวิธีสอนที่ไม่ทำให้นักเรียนเบื่อหน่ายในการเรียน ครูควรคิดค้นคว้าและแสวงหาแนวทางวิธีการใหม่ ๆ มาใช้จัดการเรียนการสอน วิธีการสอนควรเป็นวิธีที่ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง หรือนักเรียนเป็นผู้กระทำการ เช่น วิธีการสอนแบบทดลอง แบบแก้ปัญหา แบบแสดงบทบาทสมมุติ แบบสืบสวนสอบสวน แบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม แบบอภิปรายแบบศูนย์การเรียน ตลอดจนนวัตกรรมการสอนที่น่าสนใจ การจะใช้วิธีสอนแบบใดนั้นครูต้องเลือกให้เหมาะสมกับบทเรียน ระยะเวลา สติปัญญา และวัยของนักเรียน

3) เทคนิคการปกครองชั้นเรียนของครู

เทคนิคหรือวิธีการที่ครูใช้ปกครองชั้นเรียนมีส่วนส่งเสริมในการสร้างบรรยากาศทางจิตวิทยา กล่าวคือ ถ้าครูปกครองชั้นเรียนด้วยความยุติธรรม ยึดหลักประชาธิปไตย ใช้ระเบียบกฎเกณฑ์ที่ทุกคนยอมรับ ยินดีปฏิบัติ นักเรียนก็จะอยู่ในห้องเรียนอย่างมีความสุข เกิดความรู้สึที่อบอุ่นพอใจและสบายใจ ในทางตรงกันข้าม ถ้าครูโหด ไม่ยุติธรรม เลือกรักที่รักมักที่ชัง ปกครองชั้นเรียนแบบเผด็จการ นักเรียนจะเกิดความรู้สึไม่ศรัทธาครู ไม่เห็นคุณค่าของระเบียบ

กฎเกณฑ์ ส่งผลให้นักเรียนไม่สนใจเรียน ไม่อยากมาโรงเรียนในที่สุด ดังนั้นเทคนิควิธีการปกครองชั้นเรียนของครูจึงมีความสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศทางจิตวิทยาช่วยในการปกครองชั้นเรียน ซึ่งครูควรยึดหลักต่อไปนี้

- หลักประชาธิปไตย ครูควรให้ความสำคัญต่อนักเรียนเท่าเทียมกัน ให้ความเสมอภาค ให้อิสระ ให้ออกาสแก่ทุกคนในการแสดงความคิดเห็น ขณะเดียวกันครูต้องใจกว้าง ยินดีรับฟังความเห็นของทุกคน และควรฝึกให้นักเรียนปฏิบัติตามลัทธิหน้าที่ รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น ใ้รู้จักการอยู่ร่วมกันอย่างประชาธิปไตย

- หลักความยุติธรรม ครูควรปกครองโดยใช้หลักความยุติธรรมแก่นักเรียนทุกคนโดยทั่วถึง นักเรียนจะเคารพศรัทธาครู และยินดีปฏิบัติตามกฎระเบียบของครู ยินดีปฏิบัติตามคำอบรม สั่งสอนของครู ตลอดจนไม่สร้างปัญหาในชั้นเรียน

- หลักพรหมวิหาร 4 อัน ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา
เมตตา หมายถึง ความรักและเอ็นดู ความปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นเป็นสุข
กรุณา หมายถึง ความสงสาร คิดจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์
มุทิตา หมายถึง ความยินดีด้วยเมื่อผู้อื่นได้ลาภยศ สุข สรรเสริญ
อุเบกขา หมายถึง ความเที่ยงธรรม การวางตัวเป็นกลาง การวางใจเฉย

ถ้าครูทุกคนยึดหลักพรหมวิหาร 4 ในการปกครองชั้นเรียน นอกจากจะทำให้ให้นักเรียนมีความเคารพศรัทธาครู และมีความสุขในการเรียนแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่นักเรียนด้วย

- หลักความใกล้ชิด การที่ครูแสดงความเอาใจใส่ ความสนใจ ให้ความใกล้ชิดกับนักเรียน เป็นวิธีการหนึ่งในการสร้างบรรยากาศทางด้านจิตวิทยา วิธีการแสดงความสนใจนักเรียนทำได้หลายวิธีซึ่ง จิตรา วสุวานิช (2531 : 135) ได้เสนอแนะไว้ดังนี้

1. ครูจะต้องรู้จักนักเรียนในชั้นทุกคน รู้จักชื่อจริง ชื่อเล่น ความถนัด ความสนใจของเด็กแต่ละคน เป็นต้นว่า งานอดิเรก มีพี่น้องกี่คน จุดเด่น จุดด้อย ของนักเรียนแต่ละคน

2. ครูจะต้องแสดงความสนใจในสารทุกข์สุขดิบของเด็กแต่ละคน เช่น หมั่นสอบถามความเป็นไปของพี่น้อง ความคืบหน้าของการสะสมแต้มปี คือ ไม่เพียงรู้แต่ว่าเด็กเป็นอะไรในข้อ 1 แต่รู้ข่าวคราวเคลื่อนไหวของสิ่งเหล่านั้นด้วย

3. ครูจะมอบเวลาของตนเพื่อเด็ก เวลาที่นอกเหนือจากงานสอน ได้แก่ เวลาเย็นหลังเลิกเรียน ช่วงพักระหว่างการเรียน เพื่อช่วยเด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ ต้องการขอคำปรึกษา ต้องการขอคำแนะนำในการหารายได้พิเศษ ครูจะต้องพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเด็กได้ตลอดเวลา

4. ครูจะต้องใกล้ชิด สัมผัสทั้งร่างกายและจิตใจ คำสั่งสอนและการกระทำของครู จะต้องสอดคล้องกัน เป็นต้นว่า ถ้าครูจะอบรมสั่งสอนเด็กเรื่องความซื่อสัตย์ ครูจะต้องปฏิบัติตนเป็นคนซื่อสัตย์ด้วยเช่นกัน ภายสัมผัสก็เป็นสิ่งจำเป็น การจับต้องตัวบ้าง จะเป็นสื่อ นำให้เด็กรู้สึกถึงความใกล้ชิดสนิทสนม

4) ปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียน

ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) หมายถึง ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคล 2 คน หรือบุคคล 2 ฝ่าย โดยต่างฝ่ายต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ซึ่งปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนนั้นจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน

ประดินันท์ อุปรมัย (2523 : 133) ได้ให้หลักการปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนมี 3 ลักษณะ ดังนี้

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายถึง ทั้งครูและนักเรียนต่างมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม ครูให้ความเป็นกันเองแก่นักเรียน ให้นักเรียนมีอิสระ และมีความสบายใจในการทำกิจกรรม บรรยากาศภายในห้องเรียนก็จะไม่ตึงเครียด เป็นบรรยากาศที่รื่นรมย์ น่าเรียน น่าสอน ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

2. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน บรรยากาศในห้องเรียนจะเต็มไปด้วยความอบอุ่น สร้างความรู้สึกที่ดีให้แก่กัน นักเรียนได้ถือนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน คือ มีความสมัครสมานสามัคคี รักใคร่กลมเกลียวกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ฯลฯ นักเรียนจะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้นั้น ขึ้นอยู่กับครูเป็นสำคัญ กล่าวคือ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ปกครองดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง สั่งสอนอบรมบ่มนิสัย และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ได้ถูกต้อง นักเรียนจะค่อยๆ ซึมซาบและซบเอาสิ่งที่ดีงามไว้ ปฏิบัติตนเป็นคุณลักษณะเฉพาะตนที่พึงประสงค์ เมื่อนักเรียนทุกคนต่างเป็นคนดี เพราะมีครูดี ทุกคนก็จะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน อันเป็นส่วนสร้างเสริมให้เกิดบรรยากาศที่พึงปรารถนาขึ้นในห้องเรียน

3. ปฏิสัมพันธ์ทางวาจา หมายถึง การพูดจาพร้อมกันในระดับเรียนระหว่างครูกับนักเรียน อาจเป็นการบรรยาย การอภิปราย การถามคำถาม การมอบหมายงาน การพูดของนักเรียน เป็นต้น ทั้งหมดนี้มีอิทธิพลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนเช่นกัน

กล่าวโดยสรุป การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน เป็นสิ่งสำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบควบคุมดูแลตนเองได้ในอนาคต การจัดบรรยากาศมีทั้งด้านกายภาพ เป็นการ จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนทั้งการจัดตกแต่งในห้องเรียน จัดที่นั่ง จัดมุมเสริมความรู้ต่าง ๆ ให้สะดวกต่อการเรียนการสอน ทางด้านจิตวิทยา

เป็นการสร้างความอบอุ่น ความสุขสบายใจให้กับผู้เรียน ผู้สอนควรจัดบรรยากาศทั้ง 2 ด้านนี้ให้เหมาะสม นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่จะสร้างคุณลักษณะนิสัยของการใฝ่เรียนรู้ การมีนิสัยรักการเรียนรู้ การเป็นคนดี และการมีสุขภาพจิตที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อไป ซึ่งบุคคลสำคัญ ที่จะสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างมีความสุขให้เกิดขึ้นได้คือ ครูผู้นำทางแห่งการเรียนรู้นั่นเอง

2.4 รูปแบบการจัดชั้นเรียน

การจัดชั้นเรียนจัดได้หลายรูปแบบ โดยจัดให้เหมาะสมกับบทเรียน กิจกรรมการเรียน การสอน จำนวนนักเรียน สภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ขนาดของห้องเรียน เป็นต้น ครูควรต้องหมั่นปรับเปลี่ยนรูปแบบของการจัดโต๊ะ เก้าอี้ มุมวิชาการ และมุมต่าง ๆ ในห้องเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศของห้องเรียนให้น่าสนใจไม่ซ้ำซากจำเจ ไม่น่าเบื่อหน่าย นักเรียนจะเกิดความกระตือรือร้นและกระฉับกระเฉงในการเรียนมากขึ้น

พัชรินทร์ เพชรทอง (<http://www.l3nr.org/posts/513762> : online) ได้กล่าวถึงรูปแบบการจัดชั้นเรียนตามวิธีการสอนจะได้ 2 แบบ ดังนี้

1. ชั้นเรียนแบบธรรมดา

ชั้นเรียนแบบธรรมดาเป็นชั้นเรียนที่มีครูเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้นำการเรียนรู้อ มีผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้จากครู การจัดชั้นเรียนแบบนี้จะมีโต๊ะครูอยู่หน้าชั้นเรียนและมีโต๊ะเรียนวางเรียงกันเป็นแถว โดยหันหน้าเข้าหาครู

1.1 ลักษณะการจัดชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนแบบธรรมดา นี้ โต๊ะเรียนของนักเรียนอาจเป็น โต๊ะเดี่ยวหรือ โต๊ะคู่ก็ได้ ผนังห้องเรียนอาจจะมีกระดานป้ายนิเทศหรือสื่อการสอน เช่น แผนภูมิ รูปภาพ แผนที่ติดไว้ ซึ่งสื่อการสอนเหล่านี้จะไม่เปลี่ยนบ่อยนัก การตกแต่งผนังห้องเรียน จะแตกต่างกันออกไปตามแต่สถานที่ตั้งของโรงเรียน โรงเรียนที่อยู่ในตัวเมืองอาจมีการตกแต่งมากกว่าโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลออกไปตามชนบท เพราะหาสื่อการสอนได้ยากกว่า บางห้องเรียนอาจจะมีมุมความสนใจแต่ก็ไม่ได้ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน

1.2 บทบาทของครูและนักเรียน บทบาทของครูและนักเรียนในชั้นเรียนแบบธรรมดา นี้ครูจะเป็นผู้รอบรู้ในด้านต่าง ๆ ใช้วิธีการสอนแบบป้อนความรู้ให้แก่ นักเรียน โดยการบรรยาย และอธิบายให้นักเรียนฟังอยู่ตลอดเวลา ครูจะเป็นผู้แสดงกิจกรรมต่าง ๆ เอง แม้กระทั่งการทดลองอย่างง่าย ๆ ไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้หยิบจับหรือจะต้องสื่อการสอนที่ครูนำมาแสดง นักเรียนจึงต้องฟังครู ไม่มีโอกาสได้พูดหรือทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อค้นหาคำตอบใด ๆ สื่อการสอนที่ใช้ส่วนมาก ได้แก่ ชอล์ก กระดานดำ และแบบเรียน การจัดชั้นเรียนแบบนี้ไม่เอื้อต่อการสอนตาม

หลักสูตรใหม่ นักการศึกษาจึงไม่แนะนำให้ใช้มากนัก อาจใช้ได้เป็นบางครั้งเท่านั้นถ้าจำเป็นต่อวิธีการสอนวิธีใดวิธีหนึ่ง แต่ไม่ควรยึดถือเป็นแบบอย่างตลอดไป

2. ชั้นเรียนแบบนวัตกรรม

ชั้นเรียนแบบนวัตกรรมเป็นชั้นเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบโฟร์แมท แบบสตอรีไลน์ แบบโครงงาน เป็นต้น ซึ่งนักเรียนจะมีอิสระในการเรียน อาจเรียนเป็นกลุ่ม หรือเป็นรายบุคคล โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา การจัดชั้นเรียนจึงมีรูปแบบการจัดโต๊ะเก้าอี้ในลักษณะต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องเรียงแถวหันหน้าเข้าหาครู เช่น จัดเป็นรูปตัวที ตัวยู วงกลม หรือจัดเป็นกลุ่ม

2.1 ลักษณะการจัดชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนแบบนวัตกรรมนี้ โต๊ะครูไม่จำเป็นต้องอยู่หน้าชั้น อาจเคลื่อนย้ายไปตามมุมต่าง ๆ การจัดโต๊ะนักเรียนจะเปลี่ยนรูปแบบไปตามลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู ส่วนใหญ่นิยมจัดโต๊ะเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน มีการจัดศูนย์สนใจ มีสื่อการสอนในรูปของชุดการสอน หรือเครื่องช่วยสอนต่าง ๆ ไว้ให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองหรือศึกษาร่วมกับเพื่อน มีการตกแต่งผนังห้องและเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเรื่องที่นักเรียนกำลังเรียน

2.2 บทบาทของครูและนักเรียน การจัดชั้นเรียนแบบนี้ครูจะเป็นผู้กำกับและแนะนำนักเรียนเป็นผู้แสดงบทบาท ครูจะพูดน้อยลง ให้นักเรียนได้คิด ได้ถาม ได้แก้ปัญหา และได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง นักเรียนอาจจะเรียนด้วยตนเองจากสื่อประสม เช่น บทเรียนแบบโปรแกรม ชุดการสอนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ครูจะเป็นผู้ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือเมื่อจำเป็น ดังนั้นการจัดชั้นเรียนแบบนี้ จึงเป็นการจัดชั้นเรียนที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตรที่ต้องการให้ผู้เรียนได้คิดค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย และลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนสามารถเรียนรู้ได้ตนเอง กล่าวได้ว่า ในการจัดชั้นเรียนผู้สอนสามารถจัดได้ 2 แบบทั้งแบบธรรมดาและแบบนวัตกรรม แต่เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร การจัดชั้นเรียนแบบนวัตกรรมจะเป็นแบบที่เหมาะสมเพราะสะดวกแก่การที่ผู้เรียนจะค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง สะดวกแก่การทำงานกลุ่มกับเพื่อน สะดวกแก่การทดลองหรือทำกิจกรรมต่างๆ ผู้สอนจึงควรจัดชั้นเรียนแบบนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน

2.5. หลักการจัดชั้นเรียน

เนื่องจากชั้นเรียนมีความสำคัญ เปรียบเสมือนบ้านที่สองของนักเรียน นักเรียนจะใช้เวลาอยู่ในชั้นเรียนประมาณวันละ 5-6 ชั่วโมง อิทธิพลของชั้นเรียนจึงมีมากพอที่จะปลูกฝังลักษณะของเด็กให้เป็นแบบที่ต้องการได้ เช่น ให้เป็นตัวของตัวเอง ให้สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี ให้ชอบแสวงหาความรู้อยู่เสมอ ให้มีความรับผิดชอบ ให้รู้จักคิดวิเคราะห์

อนุวัฒน์ แก้วจันทร์ (<http://www.l3nr.org/posts/509653> : online) ได้สรุปหลักการจัดชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนมีคุณลักษณะนิสัยดังประสงค์ และมีความรู้สึกรอบอุบอบสบายใจในการอยู่ในชั้นเรียนดังต่อไปนี้

1. การจัดชั้นเรียนควรรวให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม ชั้นเรียนควรเป็นห้องใหญ่หรือกว้างเพื่อสะดวกในการโยกย้ายโต๊ะเก้าอี้ จัดเป็นรูปต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการเรียนการสอน ถ้าเป็นห้องเล็ก ๆ หลาย ๆ ห้องติดกัน ควรทำฝาเลื่อน เพื่อเหมาะแก่การทำให้ห้องกว้างขึ้น

2. ควรจัดชั้นเรียนเพื่อสร้างเสริมความรู้ทุกด้าน โดยจัดอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมหรือหนังสืออ่านประกอบที่น่าสนใจไว้ตามมุมห้อง เพื่อนักเรียนจะได้ค้นคว้าทำกิจกรรม ควรติดอุปกรณ์รูปภาพและผลงานไว้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้

3. ควรจัดชั้นเรียนให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่และการเรียนของนักเรียนเป็นอันมาก ครูมีส่วนช่วยเสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น เช่น ให้นักเรียนจัดหรือติดอุปกรณ์ให้มีสีเขียว จัดกระถางต้นไม้ประดับชั้นเรียน จัดที่วางของชั้นเรียนให้นักเรียนทำกิจกรรม คอยให้คำแนะนำในการอ่านหนังสือ ค้นคว้าแก้ปัญหา และครูควรสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ไม่ให้เครียด เป็นกันเองกับนักเรียน ให้นักเรียนรู้สึกมีความปลอดภัย สะดวกสบายเหมือนอยู่ที่บ้าน

4. ควรจัดชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีงาม ชั้นเรียนจะน่าอยู่ก็ตรงที่นักเรียนรู้จักรักษาความสะอาด ตั้งแต่พื้นชั้นเรียน โต๊ะม้านั่ง ขอบประตูหน้าต่าง ขอบกระดาน ชอล์ก แปรงลบกระดาน ฝาผนังเพดาน ซอกมุมของห้อง ถึงขยะต้องล้างทุกวัน เพื่อไม่ให้มีกลิ่นเหม็น และบริเวณที่ตั้งถังขยะจะต้องดูแลเป็นพิเศษ เพราะเป็นแหล่งบ่อเกิดเชื้อโรค

5. ควรจัดชั้นเรียนเพื่อสร้างความเป็นระเบียบ ทุกอย่างจัดให้เป็นระเบียบทั้งอุปกรณ์ของใช้ต่างๆ เช่น การจัดโต๊ะ ชั้นวางของ และหนังสือ แม้แต่การใช้สิ่งของก็ให้นักเรียนได้รู้จักหยิบใช้ เก็บในที่เดิม จะให้นักเรียนเคยชินกับความเป็นระเบียบ

6. ควรจัดชั้นเรียนเพื่อสร้างเสริมประชาธิปไตย โดยครูอาจจัดดังนี้

6.1 จัดให้นักเรียนเข้ากลุ่มทำงาน โดยให้มีการหมุนเวียนกลุ่มกันไป เพื่อให้ได้ฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น

6.2 จัดที่นั่งของนักเรียนให้สลับที่กันเสมอ เพื่อให้ทุกคนได้มีสิทธิที่จะนั่งในจุดต่าง ๆ ของห้องเรียน

6.3 จัดโอกาสให้นักเรียนได้หมุนเวียนกันเป็นผู้นำกลุ่ม เพื่อฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

7. ควรจัดชั้นเรียนให้เอื้อต่อหลักสูตร หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานฉบับปัจจุบัน เน้นการจัดการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และให้ใช้กระบวนการสอนต่าง ๆ ดังนั้น

ครูจึงควรจัดสภาพห้องให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ เช่น การจัดที่นั่งในรูปแบบต่าง ๆ อาจเป็นรูปตัวยู ตัวที หรือครึ่งวงกลม หรือจัดเป็นแถวตอนลึกให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน และการจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยาให้ผู้เรียนรู้สึกกล้าถามกล้าตอบ กล้าแสดงความคิดเห็น เกิดความใคร่รู้ ใคร่เรียน ซึ่งจะเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาตน พัฒนาอาชีพ พัฒนาสังคม และเป็นคนเก่ง ดี มีความสุขได้ในที่สุด

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สรุปได้ว่า หลักการจัดชั้นเรียน คือ การจัดบรรยากาศทางด้านกายภาพ และการจัดบรรยากาศทางด้านจิตวิทยาในชั้นเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และเพื่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป ลักษณะของชั้นเรียนที่ดีเพื่อให้การจัดชั้นเรียนที่ถูกต้องตามหลักการ ผู้สอนควรได้ทราบถึงลักษณะของชั้นเรียนที่ดี สรุปได้ดังนี้

1. ชั้นเรียนที่ดีควรมีสีสันที่น่าดู สบายตา อากาศถ่ายเทได้ดี ถูกสุขลักษณะ
2. จัดโต๊ะเก้าอี้และสิ่งของที่อยู่ในชั้นเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน และกิจกรรมประเภทต่าง ๆ
3. ให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีความสุข มีอิสระ เสรีภาพ และมีวินัยในการดูแลตนเอง
4. ใช้ประโยชน์ชั้นเรียนให้คุ้มค่า ครูอาจจัดแปลงให้เป็นห้องประชุม ห้องฉายภาพยนตร์และอื่น ๆ
5. จัดเตรียมชั้นเรียนให้มีความพร้อมต่อการสอนในแต่ละครั้ง เช่น การทำงานกลุ่ม การสาธิต การแสดงบทบาทสมมุติ
6. สร้างบรรยากาศให้อบอุ่น ให้ความเป็นกันเองกับผู้เรียน

2.6 การเตรียมตัวเพื่อการบริหารจัดการชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

สันติ บุญภิรมย์ (2557 : 115-116) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการชั้นเรียน (Element of Classroom Management) เพื่อให้ชั้นเรียนได้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ดังนั้น จึงมีการจัดองค์ประกอบของการจัดการชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ดังต่อไปนี้

1. ครูที่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะสร้างข้อกำหนดที่ชัดเจน และมีขั้นตอนการปฏิบัติที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ชัดเจน และจัดกิจกรรมในห้องเรียนให้ประสานสอดคล้อง ด้วยความระมัดระวัง ในระหว่างที่เกิดการเปลี่ยนคาบสอนในตอนเริ่มต้นและสิ้นสุดการสอน
2. ครูที่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะพัฒนาระบบในการยึดเหนี่ยวนักเรียนให้รับผิดชอบการเรียนและพฤติกรรมในห้องเรียน

3. นอกเหนือจากการจะต้องมีทักษะในการวางแผนและการดำเนินการให้เกิดความสอดคล้อง ครูก็ยังคงต้องเผชิญกับความยุ่งยากลำบาก หรือนักเรียนที่ไม่ตั้งใจเรียนที่มักจะก่อความมากกว่าจะร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้อีกด้วย

4. ครูที่สามารถบริหารจัดการให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีทักษะในการเข้าไปสอดแทรกแก้ปัญหาโดยทันทีที่แก่นักเรียนที่สร้างปัญหาและต้องดำเนินการด้วยความยุติธรรมด้วย

5. ครูที่สามารถบริหารจัดการได้ยอมรับในความสำคัญของอิทธิพลระหว่างบุคคล คนแต่ละคนสามารถจะมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น ได้ด้วยวิธีการ 5 วิธี ดังนี้

- 1) ความสามารถในการควบคุมและให้รางวัลที่มีค่า
- 2) ความสามารถในการที่จะระงับการให้รางวัล
- 3) ความมีอำนาจ โดยกฎหมาย ซึ่งเป็นทรัพย์สินสมบัติที่มีมาพร้อมกับตำแหน่ง

หน้าที่

- 4) ความเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือมีความรู้เฉพาะทาง
- 5) ความเป็นผู้มีเสน่ห์ หรือเป็นสมาชิกของกลุ่มที่มีอิทธิพล

6. ครูสามารถจะกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่คาดหวังได้ด้วยการยกย่องชมเชย การให้รางวัลและการลงโทษ

7. วิธีการบริหารจัดการชั้นเรียน เป็นต้นว่า การยืนยันความถูกต้องเกี่ยวกับความประพฤติ ความคาดหวัง เมื่อครูวางแผนกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือพิจารณาว่าจะใช้พื้นที่ในห้องเรียนทำประโยชน์อะไรได้บ้าง ก็คือครูกำลังตัดสินใจครั้งสำคัญในการพิจารณาว่าจะทำให้เกิดผลต่อระบบบริหารจัดการชั้นเรียน ในทำนองเดียวกันทุกกลยุทธ์ที่จะสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่สร้างผลผลิต เช่น การช่วยให้ชั้นเรียนพัฒนาการทำงานเป็นกลุ่ม สร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และทำให้เกิดความซื่อสัตย์ จริงใจ เปิดเผย ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารจัดการชั้นเรียน

2.7 ความสำคัญของการบริหารจัดการชั้นเรียน

การบริหารจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน และการควบคุมชั้นเรียน ดังต่อไปนี้ (ธนิต ภูศิริ และธีรยุทธ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา. 2555 : 9-31)

1. ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้สอนสามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างราบรื่นและต่อเนื่องโดยปราศจากการรบกวนใดๆ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนจะให้ความสนใจและร่วมมือในการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

2. ผู้เรียนในชั้นเรียนจะเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เพราะทุกคนรู้ว่า จะต้องปฏิบัติตนอย่างไรในการเรียนและทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย
3. ช่วยป้องกันมิให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยหรือปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เพราะผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบและข้อบังคับต่างๆของห้องเรียนด้วย จึงไม่กล้าที่จะฝ่าฝืน
4. ช่วยให้ผู้สอนใช้เวลาสอนได้เต็มที่ โดยไม่ต้องเสียเวลากับการต้องคอยแก้ปัญหาพฤติกรรมที่อาจเกิดขึ้นในชั้นเรียน
5. ช่วยให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ดีได้ เห็นตัวอย่างที่ดี ซึ่งจะเป็นการช่วยปลูกฝังสร้างเสริมคุณลักษณะที่ดีในด้านความเป็นระเบียบวินัย การควบคุมตนเอง การยอมรับกติกาของสังคม ความสามัคคี การยอมรับผู้อื่น และอื่นๆ อันเป็นลักษณะที่สำคัญต่อการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยอย่างมีความสุข ปราศจากปัญหาและการรบกวนใดๆ ผู้สอนสามารถใช้เวลาสอนได้เต็มที่ ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยอันเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

2.8 บทบาทหน้าที่ของครูในการบริหารจัดการชั้นเรียนด้านวิชาการ

โรงเรียนต่าง ๆ คาดหวังกับความสามารถด้านวิชาการของผู้เรียน รวมทั้งครูก็คาดหวังกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นของผู้เรียน ซึ่งงานวิจัยต่าง ๆ ก็ชี้ให้เห็นว่า พัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นไม่ได้ขึ้นกับเทคนิคการสอนของครูเพียงอย่างเดียว หากแต่ต้องมีความสัมพันธ์กับการจัดการห้องเรียนด้านวิชาการของครู ดังนั้นครูจึงควรรักษาความสำคัญและสนใจในการจัดห้องเรียนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน

ฉันทอง (2552) ได้เสนอแนวปฏิบัติสำหรับการจัดการห้องเรียนด้านวิชาการ ดังนี้

1. การช่วยให้นักเรียนมีความหวังว่าตนเองจะประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย
  - 1.1 ให้นักเรียนตระหนักว่า ครูมีความคาดหวังด้านวิชาการกับนักเรียนในระดับสูง
  - 1.2 บอกข้อกำหนดและรายละเอียดที่เป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการเรียน
  - 1.3 สร้างโอกาสที่หลากหลายให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
  - 1.4 ให้นักเรียนกำหนดเป้าหมายระยะสั้น
  - 1.5 ช่วยให้นักเรียนรู้จักประเมินความก้าวหน้าของตนเองตามเป้าหมาย

ที่กำหนดไว้

- 1.6 ให้ข้อมูลป้อนกลับเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความสำเร็จกับความพยายามและความสามารถของตนเอง
- 1.7 ช่วยให้นักเรียนควบคุมตนเองเพื่อความสำเร็จในการเรียน
- 1.8 ให้ข้อมูลที่ช่วยทำให้นักเรียนทราบผลการทำงานของตนเอง
2. การทำให้นักเรียนสนใจเนื้อหาบทเรียน ประกอบด้วย
  - 2.1 ใช้เวลาทำความเข้าใจกับสิ่งที่นักเรียนเห็นว่าสำคัญและน่าสนใจ
  - 2.2 เลือกหัวข้อและงานที่นักเรียนสนใจ
  - 2.3 บอกขั้นตอนของกิจกรรมตั้งแต่เริ่มบทเรียน
  - 2.4 บอกวัตถุประสงค์การเรียนและสิ่งที่ครูคาดหวังตั้งแต่เริ่มต้นบทเรียน
  - 2.5 ใช้คำถามและกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนสนใจเนื้อหาบทเรียน
  - 2.6 สอนรายวิชาและหัวข้อต่าง ๆ ให้น่าสนใจมีสาระและท้าทาย
3. การเน้นความสัมพันธ์ของเนื้อหาบทเรียน ประกอบด้วย
  - 3.1 เลือกว่าวัตถุประสงค์การเรียนและกิจกรรมที่มีความสำคัญ
  - 3.2 บอกความสำคัญของสิ่งที่จะเรียน
  - 3.3 ดัดแปลงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความรู้ความเข้าใจ
  - 3.4 ประสพการณ์ส่วนตัว
  - 3.5 ให้นักเรียนได้ใช้สิ่งที่เรียนไปแล้ว
  - 3.6 นำเสนอเนื้อหาบทเรียนที่เกี่ยวกับชีวิตจริงและตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมเพื่อแสดงความสัมพันธ์
4. การใช้กลยุทธ์การสอนที่หลากหลายตลอดบทเรียนเพื่อสร้างความสนใจ ประกอบด้วย
  - 4.1 ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายตลอดบทเรียน
  - 4.2 ใช้เกมสถานการณ์จำลองหรือวิธีที่สนุกสนาน
  - 4.3 ทำสิ่งที่ไม่คาดคิดเป็นครั้งคราว
5. การวางแผนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
  - 5.1 ทำให้การเรียนมีชีวิตชีวา มีการค้นคว้าผจญภัย และมีปฏิสัมพันธ์เท่าที่จะทำได้
  - 5.2 ใช้วิธีการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่หลากหลายตามแบบการเรียนและแบบการคิดของผู้เรียน
6. การเลือกกลยุทธ์ที่ทำให้ผู้เรียนอยากรู้อยากเห็นประกอบด้วย

- 6.1 เลือกงานที่ทำให้เห็นคุณค่าของกรามีใจจดจ่อ การค้นพบ การใคร่รู้ การบุกเบิก และการมีจินตนาการ
- 6.2 ใช้ประวัติชีวิตจริงเรื่องราวต่าง ๆ เป็นสื่อให้ผู้เรียนสำรวจความคิดและอารมณ์ของตน
7. การเลือกกลยุทธ์และการนำเสนอเนื้อหาที่มีความท้าทายและความยาก
  - 7.1 มอบหมายงานที่ระดับความยากปานกลางเพื่อให้นักเรียนสามารถทำสำเร็จโดยใช้ความพยายามอย่างเหมาะสม
  - 7.2 แบ่งงานยากออกเป็นงานย่อย ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนทำได้สำเร็จโดยไม่ต้องใช้ความพยายามมากเกินไป
  - 7.3 เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ขั้นสูง
  - 7.4 เผื่อคิดตามระดับความยากของงานและการทดสอบ
8. การจัดกลุ่มนักเรียนให้ทำงานประกอบด้วย
  - 8.1 วางแผนใช้กิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมแบบร่วมมือและแบบแข่งขัน
  - 8.2 สร้างความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม
9. การออกแบบบทเรียนที่ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จประกอบด้วย
  - 9.1 ออกแบบกิจกรรมที่นำนักเรียนไปพบความสำเร็จ
  - 9.2 ปรับงานให้สนองแรงจูงใจของนักเรียน
  - 9.3 บอกสิ่งที่ครูคาดหวังและสิ่งที่นักเรียนต้องการ
  - 9.4 สร้างสภาพแวดล้อมของการสนับสนุนส่งเสริม
  - 9.5 ใช้เนื้อหาบทเรียนที่นักเรียนคุ้นเคยเป็นตัวอย่างก่อน แล้วจึงใช้เนื้อหาที่ไม่คาดคิดเป็นตัวอย่างในการอธิบายแนวคิดและหลักการ
  - 9.6 ลดพฤติกรรมวิตกกังวล
10. การให้นักเรียนได้ควบคุมห้องเรียนประกอบด้วย
  - 10.1 สร้างความรู้สึกการเป็นผู้ควบคุม โดยให้นักเรียนมีโอกาสตัดสินใจ
  - 10.2 เผื่อคิดตามเป้าหมายและงานที่นักเรียนเลือกมีความยากระดับใด
11. การแสดงความสนใจและความกระตือรือร้นในเนื้อหาบทเรียนและโครงการประกอบด้วย
  - 11.1 เป็นตัวแบบความสนใจและความกระตือรือร้นในบทเรียนและในการเรียนรู้
  - 11.2 แสดงความกระตือรือร้น
  - 11.3 แนะนำงานที่ให้นักเรียนทำอย่างกระตือรือร้น

- 11.4 คาดหวังให้นักเรียนสนใจ ไม่เบื่อหน่าย
12. การให้ออกาสนักเรียน ได้เรียนรู้ประกอบด้วย
- 12.1 เน้นบทเรียนที่นำเสนอแนวคิดระดับกลาง ๆ มีสาระสำคัญแต่ไม่มากเกินไป
- 12.2 นำเสนอแนวคิดสาธิต อภิปราย มอบหมายงานให้ชัดเจน
- 12.3 นำเสนอเนื้อหาด้วยสิ่งที่เป็นรูปธรรมและเชื่อมโยงความรู้ที่ไม่คุ้นเคย เข้ากับความรู้อื่นๆ ของนักเรียน
- 12.4 เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับเนื้อหาที่เรียนมาก่อน
- 12.5 เพิ่มเติมความรู้มากกว่าที่ปรากฏในตำราเรียน
- 12.6 เมื่อถามคำถามขั้นสูงต้องชี้แนะความคิด
- 12.7 ให้นักเรียนสรุปเปรียบเทียบและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง
13. การสนับสนุนนักเรียนที่พยายามทำความเข้าใจบทเรียนประกอบด้วย
- 13.1 ครูเป็นแบบอย่างการคิดและการแก้ปัญหา และเมื่อนักเรียนมีปัญหาครูต้องแก้ปัญหาร่วมกับนักเรียน
- 13.2 ทำให้กระบวนการขั้นตอนการเรียนการสอนง่าย
- 13.3 สนับสนุนความพยายามแบบร่วมมือโดยให้นักเรียนทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ในการจัดการห้องเรียนด้านวิชาการคุณครูต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยการกำหนดข้อตกลงการเรียนรู้ร่วมกัน กระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ วางแผนตัดสินใจ จัดการเปลี่ยนแปลง ประสานงาน แก้ไขความขัดแย้งแก้ปัญหา จัดระบบงาน บริหารห้องเรียน บริหารนักเรียน บริหารทรัพยากร ผู้ประเมินผล และสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

2.9 บทบาทหน้าที่ของครูในการบริหารจัดการห้องเรียนด้านการปกครอง

งานด้านการปกครองในห้องเรียนเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งครูต้องจัดการห้องเรียนให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยโดยใช้งานด้านการปกครองเป็นเครื่องมือ โดยเฉพาะการพัฒนาพฤติกรรมในห้องเรียน ซึ่งมีสาระสำคัญที่ครูต้องดำเนินการดังนี้

มนต์ ธาตุทอง (2552) ได้เสนอแนวปฏิบัติด้านการปกครอง ดังนี้

1. การจัดการเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้เรียน

พฤติกรรมในห้องเรียนที่ผู้เรียนแสดงออกมาทั้งในด้านบวกและด้านลบ ล้วนแล้วแต่มีสาเหตุที่แตกต่างกัน ครูต้องให้ความสนใจทุกพฤติกรรม โดยนำพฤติกรรมด้านบวกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้เรียน และต้องควบคุมปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมด้านลบโดยมีแนวทางการจัดการห้องเรียน โดยการกำหนดกฎระเบียบและวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม

กฎระเบียบ หมายถึง มาตรฐานของพฤติกรรมทั่ว ๆ ไปหรือความคาดหวังที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติตาม

วิธีปฏิบัติ หมายถึง การกระทำที่ได้รับการยอมรับแล้วว่าเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนและการทำงาน ซึ่งควรสำรวจความจำเป็นที่จะต้องมีการเลือกกฎระเบียบ โดยมีแนวทางในการเลือกกฎระเบียบสำหรับห้องเรียน ดังนี้

1. กฎระเบียบสำหรับห้องเรียนต้องสอดคล้องกับกฎระเบียบของโรงเรียน
2. ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบในระดับที่ไม่ทำให้ครูรู้สึกอึดอัด และต้องเหมาะสมกับวัยและความคิดของผู้เรียน

3. ระบุพฤติกรรมที่เหมาะสมและแปลพฤติกรรมที่พึงประสงค์เป็นกฎระเบียบของห้องเรียน โดยใช้สำนวนภาษาเชิงบวก

4. เน้นเฉพาะพฤติกรรมที่สำคัญเท่านั้น

5. มีจำนวนกฎระเบียบที่ไม่มากเกินไป (ประมาณ 3-6 ข้อ)

6. เขียนข้อความกฎระเบียบด้วยคำง่ายๆและสั้นกะทัดรัด

7. กฎระเบียบควรบ่งบอกพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้

8. ระบุรางวัลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการปฏิบัติตามกฎระเบียบ และระบุวิธี

ลงโทษ ถ้าผู้เรียนฝ่าฝืนกฎระเบียบ

9. เลือกรางวัลและกำหนดผลที่จะเกิดตามมา

10. สอนและทบทวนกฎระเบียบโดยมีแนวทางดังนี้

- 10.1 วางแผนการอภิปรายและการสอนกฎระเบียบในช่วงแรกของ การสอน

- 10.2 อภิปรายความจำเป็นที่จะต้องมีการเลือกกฎระเบียบเหล่านั้น

- 10.3 ชี้แจงให้ผู้เรียนทราบความคาดหวังสำหรับกฎระเบียบแต่ละข้อ

ยกตัวอย่าง และเน้นผลด้านบวก

- 10.4 แจ้งให้ผู้เรียนทราบถึงผลที่จะเกิดตามมาเมื่อมีการปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือเมื่อไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ

- 10.5 ตรวจสอบว่าผู้เรียนเข้าใจถูกต้องตรงกัน

- 10.6 ส่งสำเนากฎระเบียบให้ผู้ปกครองและผู้บริหารสถานศึกษาทราบ

- 10.7 ดัดประกาศแจ้งกฎระเบียบในที่ ๆ เหมาะสมถาวรเห็นกันอยู่

ทั่วถึง

- 10.8 ย้ำเตือนกฎระเบียบเป็นครั้งคราวกับผู้เรียนทั้งชั้นเมื่อมีการฝ่าฝืน

- 10.9 ทบทวนกฎระเบียบกับผู้เรียนทั้งห้องเรียนอย่างสม่ำเสมอ

11. ให้ผู้เรียนยอมรับกฎระเบียบ
12. วัตถุประสงค์ทั้งนี้เมื่อพิจารณาสถานที่ที่ต้องจัดการให้มีวัตถุประสงค์สำหรับห้องเรียนมีดังนี้
- 12.1 วัตถุประสงค์ในการใช้ห้องเรียน
- 12.1.1 โต๊ะครูและพื้นที่ส่วนที่ใช้เป็นที่เก็บสิ่งของต่างๆ
- 12.1.2 โต๊ะนักเรียนและส่วนที่ใช้เป็นที่เก็บของใช้ส่วนตัวแต่ละคน
- 12.1.3 ส่วนที่เป็นที่เก็บวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนใช้ร่วมกัน
- 12.1.4 ที่เหลาดินสอ ที่ทิ้งขยะ อ่างล้างมือ และที่คั้นน้ำ
- 12.1.5 ห้องสุขา
- 12.1.6 พื้นที่เรียนหนังสือ บริเวณสำหรับคอมพิวเตอร์ (ถ้ามี) บริเวณสำหรับอุปกรณ์ต่าง ๆ ส่วนที่เป็นศูนย์กลาง และส่วนสำหรับการจัดนิทรรศการ
- 12.2 วัตถุประสงค์การเข้าออกห้องเรียน
- 12.2.1 การเริ่มต้นของวันเรียน
- 12.2.2 การออกจากห้องเรียน
- 12.2.3 การกลับเข้าห้องเรียน
- 12.2.4 การสิ้นสุดของวันเรียน
- 12.3 วัตถุประสงค์สำหรับพื้นที่ที่ไม่ใช่ห้องเรียน
- 12.3.1 ห้องสุขาและที่คั้นน้ำ
- 12.3.2 ห้องสมุดและทรัพยากรในการเรียน
- 12.3.3 สำนักงานของโรงเรียน
- 12.3.4 สนามของโรงเรียน
- 12.3.5 โรงอาหาร
- 12.3.6 ตู้เก็บของใช้ส่วนตัว
- 12.3.7 การฝึกการดับเพลิงและภัยต่าง ๆ
- 12.4 วัตถุประสงค์สำหรับกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกันทั้งชั้น และสำหรับการเรียนการสอนและ/หรือที่ผู้เรียนต้องทำที่โต๊ะเรียนของตนเอง
- 12.4.1 การมีส่วนร่วมของผู้เรียน
- 12.4.2 สัญญาณสำหรับบอกให้ผู้เรียนตั้งใจเรียน
- 12.4.3 การคุยกันระหว่างเรียน
- 12.4.4 การมอบหมายงานให้ทำ
- 12.4.5 การเคลื่อนย้ายการใช้หนังสือวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ

- 12.4.6 การขอความช่วยเหลือ
- 12.4.7 การส่งงาน
- 12.4.8 งานหรือสิ่งที่ต้องทำภายหลังจากงานแต่ละชิ้นเสร็จสิ้น
- 12.4.9 การทำงานเพิ่มเติม
- 12.4.10 วิธีปฏิบัติเมื่อไม่ได้นั่งประจำโต๊ะเรียน
- 12.5 วิธีปฏิบัติขณะทำงานกลุ่มย่อย
  - 12.5.1 ให้ทุกคนพร้อมที่จะทำงาน
  - 12.5.2 แจกวัสดุให้กับทุกกลุ่ม
  - 12.5.3 ให้ผู้เรียนเข้ากลุ่มให้เรียบร้อย
  - 12.5.4 พฤติกรรมที่คาดหวังภายในกลุ่ม
  - 12.5.5 พฤติกรรมที่คาดหวังของกลุ่ม
  - 12.5.6 เริ่มต้นชั่วโมงเรียน
  - 12.5.7 ตรวจสอบการเข้าเรียน
  - 12.5.8 ตรวจสอบผู้เรียนที่ขาดเรียน
- 12.6 ตรวจสอบผู้เรียนที่มาสาย
  - 12.6.1 พฤติกรรมที่คาดหวังจากผู้เรียน
  - 12.6.2 สิ่งของที่ต้องนำมาในห้องเรียน
  - 12.6.3 การเคลื่อนย้ายโต๊ะที่นั่งของผู้เรียน
- 12.7 ท้ายชั่วโมงเรียน
  - 12.7.1 สรุปเนื้อหาทั้งหมด
  - 12.7.2 เก็บคืนวัสดุให้เรียบร้อย
  - 12.7.3 เตรียมพร้อมออกจากห้องเรียน
- 12.8 วิธีปฏิบัติอื่นๆ
  - 12.8.1 ผู้ช่วยประจำห้องเรียน (ถ้ามี)
  - 12.8.2 พฤติกรรมขณะทำงานล่าช้าหรือมีอุปสรรคขัดขวาง
  - 12.8.3 การจัดแบ่งเวลาสำหรับอาหารกลางวัน
- 13. สำรวจความจำเป็นที่จะต้องมีวิธีปฏิบัติ
- 14. เลือกวิธีปฏิบัติ
- 15. สอนและทบทวนวิธีปฏิบัติ
  - 15.1 อธิบายวิธีปฏิบัติทันทีก่อนที่จะเริ่มกิจกรรมในครั้งแรก
  - 15.2 สาธิตวิธีปฏิบัติ

ทุกครั้ง

- 15.3 ให้ผู้เรียนลองทำด้วยความเข้าใจ
- 15.4 ให้ข้อมูลป้อนกลับ
- 15.5 สอนซ้ำถ้าจำเป็น
- 15.6 ในช่วงสัปดาห์แรกจะต้องทบทวนวิธีปฏิบัติก่อนเริ่มกิจกรรม

15.7 ทบทวนวิธีปฏิบัติทั้งหมดภายหลังจากวันหยุดที่ติดต่อกันหลายวัน

2. การช่วยให้ผู้เรียนจดจ่ออยู่กับงานดังนี้

- 2.1 จัดสิ่งที่ยึดความสนใจ
- 2.2 จัดหาสิ่งสนับสนุนพร้อมกับการกำหนดกิจวัตรประจำวัน
- 2.3 ส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม
- 2.4 สร้างความสนใจ
- 2.5 ให้ตัวชี้นำ
- 2.6 ช่วยให้นักเรียนเอาชนะอุปสรรค
- 2.7 นำผู้เรียนไปสู่พฤติกรรมที่ต้องการ
- 2.8 คัดแปลงหรือปรับบทเรียน
- 2.9 ให้เวลานอกที่ไม่ใช่การลงโทษ
- 2.10 ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในห้องเรียน

3. การจัดการเมื่อผู้เรียนประพฤติปฏิบัติไม่เหมาะสม

3.1 ปฏิกริยาตอบโต้ที่นุ่มนวลไม่ใช่การลงโทษผู้เรียน แต่เป็นวิธีที่ใช้จัดการกับผู้เรียน ที่มีความประพฤติไม่เหมาะสม โดยใช้ควบคู่ไปกับการแนะนำให้ผู้เรียนเข้าใจว่า อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ปฏิกริยาตอบโต้ที่นุ่มนวลมีทั้งที่ต้องใช้คำพูดและไม่ต้องใช้คำพูด

3.2 ปฏิกริยาตอบโต้ที่ไม่ต้องใช้คำพูด โดยสร้างไม่สนใจกับผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

3.3 ใช้สัญญาณที่ไม่ใช่คำพูด

- 3.3.1 ยืนใกล้ตัวผู้เรียน
- 3.3.2 สัมผัสตัวผู้เรียน

3.4 ปฏิกริยาที่เป็นคำพูด

- 3.4.1 ระหว่างการสอนให้เรียกชื่อผู้เรียน
- 3.4.2 ใช้อารมณ์ขัน

3.4.3 ส่งข้อความจากใจครูซึ่งเป็นข้อความบ่งบอกพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ผลกระทบที่มีต่อผู้อื่นหรือข้อความที่บอกความรู้สึกของครูที่มีต่อผลกระทบนั้นๆ

3.4.4 ใช้คำพูดด้านบวก

3.4.5 เตือนผู้เรียนให้นึกถึงกฎระเบียบ

3.4.6 ให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือก

3.4.7 ถามคำถาม “นักเรียนกำลังทำอะไร”

3.4.8 การปรามด้วยคำพูด

3.5 ปฏิบัติตามข้อได้ระดับปานกลางเป็นการลงโทษที่ใช้เพื่อจัดการพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน ทั้งนี้ก็เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้น

3.5.1 ยกเลิกสิทธิพิเศษ

3.5.2 เปลี่ยนตำแหน่งที่นั่ง

3.5.3 ให้ผู้เรียนเขียนระบายความรู้สึกที่สะท้อนปัญหา

3.5.4 ให้เวลานอกกับผู้เรียน

3.5.5 กักตัวผู้เรียน

3.5.6 ติดต่อผู้ปกครอง

3.5.7 ให้ผู้เรียนพบผู้บริหารสถานศึกษา

ครูมีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อให้การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดขึ้นอย่างเต็มที่และดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหน้าที่ในการบริหารจัดการชั้นเรียนประกอบด้วยหน้าที่ด้านการธุรการ ด้านวิชาการ และด้านการปกครอง ด้านธุรการ ครูมีหน้าที่จัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการห้องเรียน และการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา ในด้านวิชาการ ได้แก่ งานหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้งานการเรียนการสอน งานวัสดุ ประกอบด้วย หลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน งานส่งเสริมการสอน งานวัดผลประเมินผล งานห้องสมุดงานนิเทศการศึกษา งานวางแผน และกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ และงานประชุมอบรมทางวิชาการ ด้านวิชาการระดับห้องเรียนนั้นเป็นไปเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้แก่ การช่วยให้นักเรียนมีความหวังว่าตนเองจะประสบความสำเร็จ การทำให้นักเรียนสนใจเนื้อหาบทเรียน การเน้นความสัมพันธ์ของเนื้อหาบทเรียน การใช้กลยุทธ์การสอนที่หลากหลายตลอดบทเรียนเพื่อสร้างความสนใจ การวางแผนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การเลือกกลยุทธ์ที่ทำให้ผู้เรียนอยากรู้ อยากเห็น การเลือกกลยุทธ์ และการนำเสนอเนื้อหาที่มีความท้าทาย การจัดกลุ่มนักเรียนให้ทำงานประกอบด้วย การออกแบบบทเรียนที่ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จ การทำให้นักเรียนได้ควบคุมห้องเรียน การแสดงความสนใจและความกระตือรือร้นในเนื้อหาบทเรียนและโครงการ การให้โอกาสนักเรียนได้เรียนรู้ การสนับสนุนนักเรียนที่พยายามทำความเข้าใจบทเรียน บทบาท ด้านการปกครองชั้นเรียนของครูเกี่ยวกับการจัดการพฤติกรรมผู้เรียนซึ่งประกอบด้วย

การกำหนดกฎระเบียบและวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมการช่วยให้ผู้เรียนจดจ่ออยู่กับงาน และการจัดการเมื่อผู้เรียนประพฤติปฏิบัติไม่เหมาะสม

การจัดชั้นเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถรับผิดชอบควบคุมดูแลตนเองได้ในอนาคต การจัดบรรยากาศมีทั้งด้านกายภาพ เป็นการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนทั้งการจัดตกแต่งในห้องเรียน จัดที่นั่ง จัดมุมเสริมความรู้ต่าง ๆ ให้สะดวกต่อการเรียนการสอน ทางด้านจิตวิทยา เป็นการสร้างความอบอุ่น ความสุขสบายใจให้กับผู้เรียน ผู้สอนควรจัดบรรยากาศให้เหมาะสม นอกจากนี้การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่จะสร้างคุณลักษณะนิสัยของการใฝ่เรียนรู้อุทิศตนรักการเรียนรู้ การเป็นคนดี และการมีสุขภาพจิตที่ดี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อไป ซึ่งบุคคลสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างมีความสุขให้เกิดขึ้นได้คือ ครูผู้นำทางแห่งการเรียนรู้นั่นเอง

3. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชั้นเรียน

การบริหารจัดการชั้นเรียนประกอบด้วย ความคิดทั้งหมดทั้งหลายของครู การวางแผน การปฏิบัติของครู ในการริเริ่มสร้างสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับขั้นตอน มีงานวิจัยจำนวนมากที่ชี้ให้เห็นว่า การบริหารจัดการชั้นเรียนที่ประสบความสำเร็จประกอบด้วย ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารจัดการชั้นเรียนกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความสัมพันธ์ของทั้งสององค์ประกอบเป็นความสัมพันธ์แบบ SYNERGISTIC คือ การรวมพลังให้เกิดผลลัพธ์ที่มากขึ้น นั่นคือความสำเร็จของการบริหารจัดการชั้นเรียน จะมีอิทธิพลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู

3.1 ทฤษฎีการโยงความสัมพันธ์ (Associationist theories)

ทฤษฎีการโยงความสัมพันธ์มีพื้นฐานมาจากการศึกษาของ Pavlov และ Thorndike ทฤษฎีนี้ใช้หลักคล้ายแบบ S-R เพราะว่าแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (จาร์อง เงินดี. 2545 : 183-185)

3.1.1 ทฤษฎีการเชื่อมโยงของกัทรี (Guthries's contiguity) เป็นทฤษฎีการเชื่อมโยงที่ง่ายที่สุดของ E.R. Guthries (1953) ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานมาจากหลักการที่ว่า สิ่งเร้าที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกัน เมื่อปรากฏขึ้นในครั้งต่อมา มีแนวโน้มจะเข้าใจว่าอีกสิ่งหนึ่งจะเกิดขึ้นด้วย ตามความเห็นของกัทรีนั้นเขากล่าวว่า เมื่อสิ่งเร้าถูกสร้างความเชื่อมโยงกับการตอบสนองแล้ว ภายหลังจากนั้น สิ่งเร้าจะทำให้เกิดการตอบสนองออกมา ทฤษฎีนี้ยึดหลักการที่ว่า การสอนที่มีประสิทธิภาพจะสามารถปรากฏขึ้นได้เมื่อสิ่งเร้าหนึ่งถูกนำไปเชื่อมโยงกับการตอบสนองที่เกี่ยวข้องโดยปราศจากการแทรกแซงจากการตอบสนองอย่างอื่น

ถ้ารีได้อาศัยเรื่องความสนใจเข้ามาช่วยตอบปัญหาเกี่ยวกับการไม่มีการให้แรงเสริม เขายึดหลักการว่าการที่คนเราเรียนรู้ก็เพราะเรามีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่ได้ประสบ เราเรียนรู้ในสิ่งที่เราต้องการจะทำ และเราเรียนรู้โดยการกระทำ

3.1.2 หลักของ Skinner (Skinner's system) B.F.Skinner (1938) ได้ค้นพบความจริงที่ค่อนข้างจะเรียกว่าเป็นทฤษฎี เขาเสนอความคิดเกี่ยวกับพฤติกรรม สิ่งเร้า การตอบสนอง และการให้แรงเสริม แรงเสริมของเขานั้นคือแรงเสริมทางบวก ซึ่งหมายถึงสิ่งเร้าใดๆที่ทำให้การตอบสนองเข้มขึ้นขึ้น เช่น อาหาร คำยกย่องชมเชย เงิน การผกศึรยะ และการยืม เป็นต้น

Skinner ได้แยกการเรียนรู้ออกเป็น 2 แบบ คือ แบบการตอบสนองและแบบผลกรรม แบบการตอบสนองก็คือการเรียนรู้ของ Pavlov ดังที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง แต่ Skinner ถือว่าการเรียนรู้แบบผลกรรมสำคัญกว่า เพราะเป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการก่อตั้งพฤติกรรมที่สลับซับซ้อนมากขึ้น ในสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้นั้นจะต้องเป็นไปตามลำดับ โดยการตอบสนองและสัมพันธ์กันอย่างแท้จริงกับการให้แรงเสริม นี่คือนิยามพื้นฐานที่นำเสนอโดย Skinner

หลักการของ Skinner มีความสมบูรณ์ดีพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไม่น่าประหลาดใจ การนำไปประยุกต์ใช้ได้ นั้น เป็นสาเหตุหนึ่งที่ดึงดูดความสนใจของครูสอนหนังสือเป็นจำนวนมาก

3.1.3 ทฤษฎีการเชื่อมโยงของธอร์นไดค์ (Thorndike's Connected Theory)

(อรนุช กาญจนประกร และจิตติมา รักนาค. 2553 : 6-22-6-23) ทฤษฎีนี้กล่าวถึงการเชื่อมโยงระหว่าง สิ่งเร้า (Stimulus-S) กับการตอบสนอง (Response-R) โดยมีหลักเบื้องต้นว่า “การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus-S) กับการตอบสนอง(Response-R)” โดยมีการตอบสนองมักจะออกมาเป็นรูปแบบต่างๆหลายรูปแบบ จนกว่าจะพบรูปแบบที่ดี หรือเหมาะสมที่สุด เรียกการตอบสนองเช่นนี้ว่า การลองผิดลองถูก (Trial and error) นั่นคือการเลือกตอบสนองของผู้เรียนรู้จะกระทำด้วยตนเอง ไม่มีผู้ใดมากำหนดหรือชี้ช่องในการปฏิบัติให้ และเมื่อเกิดการเรียนรู้ขึ้นแล้ว การตอบสนองหลายรูปแบบจะหายไป เหลือเพียงการตอบสนองรูปแบบเดียวที่เหมาะสมที่สุด และพยายามทำให้การตอบสนองเช่นนี้เชื่อมโยงกับสิ่งเร้าที่ต้องการให้เรียนรู้ต่อไปเรื่อยๆ

ทฤษฎีการเรียนรู้ของเขา เน้นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ผลงานที่มีชื่อเสียงมากก็คือ การทดลองการเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยการลองผิดลองถูก (Trial and error) ซึ่งมีการสร้างกล่องปัญหาหรือกล่องหนีบกลขึ้น และจากการทดลองดังกล่าวสามารถสรุปเป็นกฎการเรียนรู้ได้ ดังนี้

1. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2. กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การฝึกหัดหรือกระทำบ่อยๆด้วยความเข้าใจ จะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร ถ้าไม่ได้กระทำซ้ำบ่อยๆ การเรียนรู้จะไม่คงทนถาวร และในที่สุดอาจลืมได้

3. กฎแห่งการใช้ (Law of Use and Disuse) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า (Stimulus-S) กับการตอบสนอง (Response-R) ความมั่นคงของการเรียนรู้จะเกิดขึ้นหากได้มีการนำไปใช้บ่อยๆ หากไม่มีการนำไปใช้อาจมีการลืมเกิดขึ้นได้

4. กฎแห่งผลที่พึงพอใจ (Law of Effect) เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะทำซ้ำต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจ จะไม่ยอมเรียนรู้ ดังนั้นการได้รับผลที่พึงพอใจจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้

3.2 ทฤษฎีความคิดความเข้าใจ (Cognitive theories)

ทฤษฎีความคิดความเข้าใจเป็นส่วนหนึ่งของจิตวิทยากลุ่มเกสตัลท์ โดยทฤษฎีนี้ได้เน้นด้านกระบวนการที่สิ่งเร้าถูกรับรู้และมองเห็นความแตกต่างจากสิ่งเร้าอื่นอีกอย่างหนึ่ง(จำรอง เงินดี. 2545 : 185-186)

3.2.1 ทฤษฎีของ Lewin (Lewin's theories) ทฤษฎีของ Lewin (1942) ได้อธิบายถึงความคิดรวบยอดแบบสนามของ Gestalt สนามในที่นี้ก็คือคล้ายกับสนามแม่เหล็ก ซึ่งมีคุณสมบัติคือทุกๆชิ้นส่วนของมันขึ้นอยู่กับชิ้นส่วนอื่นๆทุกชิ้นส่วน ขณะเกิดการเรียนรู้ สนามจะเปลี่ยนแปลงและผู้เรียนรู้จะมีพฤติกรรมแตกต่างออกไป ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าในขณะที่บุคคลรับรู้ต่อสถานการณ์ของสิ่งเร้าในทิศทางที่แตกต่างกันออกไปนั้น จะมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างรวดเร็ว และพฤติกรรมใหม่ ก็เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วแบบการ “หยิ่งเห็น” ด้วย

ตัวอย่างที่เด่นชัดของทฤษฎีนี้คือ เรื่องของทักษะในการใช้วิทยะ (Motor skill) โดยพฤติกรรมที่ถูกต้องไม่สามารถแสดงออกมาได้ จนกระทั่งผู้เรียนได้พบวิธีการที่เหมาะสมและถูกต้องจากการได้รับรู้ว่าอะไรเป็นสิ่งที่เขาต้องกระทำ เช่น ชายคนหนึ่งอาจจะหาวิธีการเรียนรู้ในเรื่องการเหวี่ยงไม้ตีกอล์ฟเป็นเวลานาน เพราะวิธีที่ใช้อยู่ไม่ได้ทำให้เก่งขึ้นเลย จนกระทั่งช่วงเวลาหนึ่งเขาได้พบ (รับรู้) ความสัมพันธ์ด้านกล้ามเนื้อที่ถูกต้องในการเหวี่ยงและทำให้ใช้ไม้ตีกอล์ฟได้ถูกต้อง

3.2.2 ทฤษฎีของ Tolman (Tolman's theories) นักทฤษฎีความคิดความเข้าใจ E.C.Tolman (1932) ได้พยายามรวบรวมบางส่วนระหว่างทฤษฎีความคิดความเข้าใจกับทฤษฎีการโยงความสัมพันธ์ขึ้น ทฤษฎีของ Tolman มักถูกกล่าวถึงบ่อยๆเพราะว่า สิ่งที่เขาเน้นคือพฤติกรรมที่มีเป้าหมาย และความตั้งใจที่มีต่อสิ่งเร้ากับการตอบสนอง เขากล่าวว่าพฤติกรรมของผู้เรียนนั้นย่อมมีเป้าหมายเสมอ และจะเรียนรู้ได้โดยพบช่องทาง การเรียนรู้ และจะพัฒนาแนวทางของความรู้ความเข้าใจต่อสิ่งแวดล้อมของเขาเมื่อการตอบสนองเกิดขึ้นและได้รับรางวัล ความคิดความเข้าใจก็ถูก

สร้างขึ้น ในอีกทางหนึ่งผู้เรียนรู้พบว่า การตอบสนองจะทำให้ได้รับรางวัล กล่าวคือบุคคลรับรู้ว่าจะได้รับอาหารเป็นรางวัลถ้าไปที่ตู้เย็น เมื่อเราหิวก็จะนึกถึงช่องทาง (แผนที่ของความคิดความเข้าใจ) เพื่อเดินไปยังตู้เย็น เดินไปเปิดประตูและก่อให้เกิดความพอใจแก่ตัวเราขึ้น

3.3 ทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มเกสตัลท์

ทิสนา แชมมณี (2550 : 50 - 76) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการเรียนรู้ของกลุ่มเกสตัลท์ไว้ว่าเป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการความรู้ความเข้าใจหรือการรู้จัก อันได้แก่ การรับรู้ที่มีความหมาย ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดกระทำ อันเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีนี้ถือว่า การเรียนรู้ของมนุษย์นั้นขึ้นกับคุณภาพของสติปัญญาและความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ กลุ่มนักจิตวิทยาประเทศเยอรมนี เรียกว่า นักจิตวิทยาเกสตัลท์ (Gestalt Psychologist) ประกอบด้วย โคห์เลอร์ (Kohler) คอฟคา (Koffka) และแวร์ไทมเมอร์ (Wertheimer) เริ่มในปี ค.ศ.1912 ได้อธิบายความสัมพันธ์ของส่วนย่อยและส่วนรวมว่า “ส่วนรวมมากกว่าผลรวมของส่วนย่อย” โดยมีแนวคิดหลักว่า “ส่วนรวม (The whole) มีค่ามากกว่าผลรวม (The sum) ของส่วนย่อย (Parts)” การเรียนรู้ล้วนเริ่มต้นจากสิ่งเร้าที่เป็นส่วนรวมมาให้ผู้เรียนรู้เสียก่อน แล้วจึงแยกแยะให้เรียนรู้ในส่วนย่อย โดยอาศัยหลักการ 2 ประการ ดังนี้

1) การรับรู้

บุคคลจะรับรู้ภาพ (Figure) เป็นสิ่งสำคัญ ส่วนพื้น (Ground) เป็นเพียงส่วนประกอบ เช่น ในการนั่งเรียนมีสิ่งเร้าหลากหลายทั้งครูผู้สอน เนื้อหาจากคอมพิวเตอร์แสดงผ่านอุปกรณ์ช่วยโปรเจ็คเตอร์ เสียงเพื่อนคุยกัน ความร้อน หรือความม่วง หากผู้เรียนให้ความสนใจเนื้อหาที่ครูนำเสนอผ่านโปรเจ็คเตอร์ เนื้อหาจะเป็นภาพ เขาจะรับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏผ่านโปรเจ็คเตอร์อย่างชัดเจน สิ่งอื่น ๆ จะเป็นพื้น บางช่วงเวลาผู้เรียนให้ความสำคัญกับความม่วง การสอนของครูและสิ่งต่าง ๆ ก็เพียงแต่ผ่านหูผ่านตา ไม่รับรู้รายละเอียด เรียนไม่รู้เรื่อง เป็นต้น

2) การหยั่งรู้ หรือการหยั่งเห็น

การเรียนรู้หรือการแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างทันทีทันใด ผู้สามารถเรียนด้วยการหยั่งรู้จะเป็นผู้สามารถมองเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้ตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและการแก้ปัญหา ดังนั้น ความสามารถในการหยั่งรู้ของบุคคลจึงขึ้นกับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับปัญหาที่เกิดขึ้น หลักการของกลุ่มเกสตัลท์เป็นนักจิตวิทยาพุทธิปัญญานิยมที่เน้นการศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการรู้จัก และความสำคัญของผู้เรียน โดยถือว่าการเรียนรู้เป็นผลของการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม สิ่งเร้าที่สำคัญคือสิ่งเร้าที่ผู้เรียนรู้ และการรับรู้เป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้ ผู้เรียนอาจจะเกิดการหยั่งรู้ในการแก้ปัญหา และแก้ปัญหาได้ทันทีโดยไม่ต้องให้แรงเสริม

3.4 การให้แรงเสริม

แรงเสริมเป็นเทคนิคหนึ่งในแนวทางการปรับพฤติกรรม โดยยึดหลักการของทฤษฎีจิตวิทยาพฤติกรรมนิยม การให้แรงเสริมที่ครูสามารถปฏิบัติได้มีหลายวิธีการ ดังนี้ (วัชร ทรัพย์มี และนิธิพัฒน์ เมฆขจร. 2560 : 7-48-49)

3.4.1 การให้แรงเสริมที่สร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน การให้แรงเสริมคือ การให้สิ่ง que ผู้รับพอใจ และจุดมุ่งหมายสำคัญของการให้แรงเสริมก็คือ เพื่อให้ผู้ได้รับแรงเสริมแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาซ้ำอีก เช่น การพูดจาไพเราะของลูกเป็นพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของพ่อแม่ ฉะนั้นเมื่อลูกพูดจาไพเราะ พ่อแม่ก็จะกล่าวคำชมเชย ถือได้ว่าคำชมเชยเป็นแรงเสริมที่พ่อแม่ให้แก่ลูกเพื่อให้ลูกพูดจาไพเราะอีก

การให้แรงเสริมอาจทำได้หลายแบบ เช่น การกล่าวคำยกย่องชมเชย การให้เกียรติออกมาปรากฏตัวหน้าชั้น การให้ดาว การแสดงความเอาใจใส่ด้วยแววตาและท่าทาง การให้ของรางวัล การพยักหน้ารับขณะที่ผู้พูดกำลังพูดและอื่นๆ

การให้แรงเสริมของผู้สอนแก่ผู้เรียนมีส่วนช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ชั้นเรียนได้ เพราะการที่ผู้เรียนได้รับแรงเสริมที่เป็นคำยกย่อง ชมเชย หรือการให้เกียรติออกมาปรากฏตัวหน้าชั้นเรียนหรืออื่นๆ นั้น จะทำให้เขาเกิดความภาคภูมิใจและมีกำลังใจมากขึ้น ขณะเดียวกันผู้เรียน ก็จะพยายามแสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาออกมาอีก เพราะเกิดการเรียนรู้ว่าการที่ผู้สอนให้แรงเสริมแก่ตนนั้นเป็นเพราะผู้สอนพอใจในพฤติกรรมนั้นๆ เมื่อต่างฝ่ายต่างก็พยายามที่จะสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นแก่กันและกัน ความสัมพันธ์อันดีต่อกันก็เกิดขึ้น และความสัมพันธ์อันดีต่อกันนี้เองย่อมก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน

อย่างไรก็ตาม แม้โดยทั่วไปการให้แรงเสริมจะมีผลในทางบวกมากกว่าทางลบ แต่บางครั้งการให้แรงเสริมที่ไม่เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน หรือไม่เหมาะสมกับเหตุการณ์หรือสภาพการณ์ก็อาจก่อให้เกิดผลทางลบขึ้นได้เช่นกัน

3.4.2 การให้รางวัลเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์ นอกเหนือจากการรู้จักเลือกใช้คำพูดเชิงบวก การกล่าวคำชมเชยแก่นักเรียนที่มีพฤติกรรมพึงประสงค์ในห้องเรียนแล้ว การให้รางวัลในกรณีที่มีพฤติกรรมพึงประสงค์ และการลงโทษกรณีที่เกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ยังเป็นสิ่งที่ช่วยทำให้การบริหารจัดการชั้นเรียนของครูมีประสิทธิภาพได้อีกทางหนึ่ง เพราะการให้รางวัลจะเป็นการสร้างแรงจูงใจที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมมากขึ้น นักเรียนที่ได้รับรางวัลจะมีความรู้สึกภาคภูมิใจ มีกำลังใจ และสามารถรวบรวมรางวัลที่ได้รับไว้เป็นเกียรติประวัติของงานอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันเป็นแรงกระตุ้นเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับนักเรียนคนอื่นๆ ในการปฏิบัติตามอีกด้วย ครูสามารถกำหนดการให้รางวัลแก่นักเรียนในห้องเรียนทั้งในด้านคุณลักษณะพฤติกรรมพึงประสงค์ในหลากหลายรูปแบบ เช่น การให้รางวัลแก่นักเรียนที่มีความประพฤติ

มารยาทดีงาม มีน้ำใจ มีคุณธรรมจริยธรรม หรือผู้ที่มีทักษะความสามารถในด้านต่างๆ เช่น ทักษะแผนที่ มีความรอบรู้ในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ ข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบัน ฯลฯ ทั้งนี้ครูจะต้องประกาศให้นักเรียนได้รับทราบโดยทั่วกัน ตามที่ได้ตกลงและวางเป้าหมายร่วมกัน ในการจัดทำข้อตกลงทำรางวัลนั้น ครูจำเป็นต้องคำนึงถึงวัยของนักเรียนและสอดคล้องกับสภาพการณ์ บริบทของโรงเรียนและสังคม ตัวอย่างการให้รางวัลแก่นักเรียน มีดังนี้

- 1) การประกาศรายชื่อ หรือแสดงสัญลักษณ์ สำหรับนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ ทักษะคุณสมบัติพิเศษประจำสัปดาห์ ประจำภาคเรียน และประจำปีอย่างสม่ำเสมอ
- 2) การให้รางวัลที่เป็นสิ่งของ เช่น ดาว เบี้ย ตัวเลข ฯลฯ และนำสิ่งที่ได้สะสมเพื่อแลกเปลี่ยนของใช้หรือขนมตามวาระและโอกาส แต่ถ้าใช้บ่อยเกินไปก็อาจจะไม่มีคุณค่าหรือมีความหมาย โดยเฉพาะกับเด็กโต ทั้งนี้การให้รางวัลแบบนี้จะต้องควบคู่ไปกับคำชม และหากสามารถลดการเสริมแรงด้วยรางวัลชนิดนี้ลงได้ก็ยิ่งกระทำ
- 3) การมอบใบประกาศเกียรติคุณ อาจจะเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม ทั้งนี้จะมีการระบุรายละเอียดของพฤติกรรมที่ได้รับยกย่อง มีการลงนามของครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม
- 4) การให้สิทธิพิเศษ ในการกำหนดสิทธิพิเศษนั้น ครูจะต้องคำนึงถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในการใช้สิทธินั้น วางแผนการให้สิทธิพิเศษด้วยความรอบคอบ เป็นระบบ มีความเสมอภาค มีขั้นตอนในการดำเนินการที่ชัดเจน ที่สำคัญจะต้องไม่ขัดกับกฎระเบียบของโรงเรียนโดยส่วนรวม เช่น การให้โอกาสให้นักเรียนหยุดพักก่อนเวลาเลิกเรียน การให้เลือกหัวข้องานที่ได้รับมอบหมายก่อนคนอื่น การให้ทำงานที่ชอบในห้องเรียนหลังส่งงาน ได้ครบถ้วนตามเวลาที่กำหนด

กล่าวโดยสรุปแล้ว การให้เสริมเป็นหนึ่งในการสร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน เสริมเสริมสามารถให้ได้ในหลากหลายแบบ ทั้งในแบบคำพูด เช่น การยกย่องชมเชย การแสดงความเอาใจใส่ด้วยแววตาและท่าทาง หรือจะเป็นการให้เสริมในรูปแบบของการให้รางวัลในลักษณะต่างๆก็ได้ แต่สิ่งสำคัญคือ การให้เสริมจะต้องคำนึงถึงสภาพการณ์และบริบทที่เหมาะสม ตลอดจนความต้องการของผู้รับด้วยว่าเสริมที่ให้นั้นตรงกับความต้องการของผู้รับหรือไม่

3.5 การมีวินัยในชั้นเรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 20) ได้นำเสนอตัวชี้วัดและพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในข้อที่ 3 มีวินัย ไว้ดังนี้

1) ตัวชี้วัด

-ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

2) พฤติกรรมบ่งชี้

-ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน และสังคม ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

-ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวัน และรับผิดชอบในการทำงาน

จุฑามาศ แหนจอน (2560 : 5-34) ได้สรุปว่า พฤติกรรมความมีวินัยในตนเองสามารถจำแนกได้ ดังนี้

1) การตรงต่อเวลา ประเมินได้จากการปฏิบัติงานทันเวลาที่กำหนด หรือการมาตรงเวลาตามที่ได้นัดหมาย

2) การวางแผนการใช้เวลาในการทำงานและการดำเนินชีวิต พฤติกรรมบ่งชี้ได้แก่ การแบ่งเวลาทำงาน ปฏิบัติกิจกรรมและดำเนินชีวิตประจำวัน

3) การปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อตกลงของหมู่คณะและสังคม พฤติกรรมบ่งชี้ได้แก่ การเคารพกฎหมาย กฎจราจร ระเบียบ ข้อควรปฏิบัติต่างๆ และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม

4) รู้จักประเมินตนเอง ประเมินได้จากการที่บุคคลสามารถระบุข้อดี ข้อจำกัดของตนเอง ในการทำงานได้

5) มีการประพฤติดนคงเส้นคงวา ได้แก่ แสดงมารยาทได้ถูกต้องตามกาลเทศะอย่างสม่ำเสมอ

6) มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น เช่น การพูดความจริง ไม่แอบอ้างหรือนำเอาของคนอื่นมาเป็นของตนเอง

นอกจากการทำให้ผู้เรียนอยู่ในระเบียบวินัยด้วยการเสริมแรงทางบวกแล้ว องค์การอินทรมพรรษ์ (2533 ; อ้างถึงใน ธนิศ ภูศิริ และธีรยุทธ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา. 2555 : 9-68) ยังได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวินัยไว้ดังนี้

3.5.1 การจัดห้องเรียนและโรงเรียน ควรจะเป็นสภาพที่จะปลูกฝังความประพฤติที่ดีให้เป็นนิสัย เช่น ไม่ต้องการให้ผู้เรียนทิ้งของลงบนพื้น ก็ต้องจัดที่ทิ้งของให้ผู้เรียนอย่างทั่วถึง เป็นต้น

3.5.2 การฝึกให้ผู้เรียนแต่ละคนเข้าใจสภาพการดำเนินชีวิตในสังคมตั้งแต่อยู่ในโรงเรียนด้วยการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้เรียนได้กระทำเพื่อฝึกฝนความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน เป็นต้น

3.5.3 การฝึกให้ผู้เรียนรู้จักควบคุมตนเองด้วยการให้ผู้เรียนช่วยกันตั้งกฎเกณฑ์ซึ่งเป็นระเบียบของชั้นเรียนด้วยการพิจารณาว่า ความประพฤติที่ดีในห้องเรียนนั้นเป็นอย่างไร เมื่อเด็กทำผิดผู้สอนช่วยชี้แนะแนวทางให้

3.5.4 การดูแลความประพฤติของผู้เรียนนั้น ผู้สอนจงใช้อำนาจให้น้อยที่สุด ให้ผู้เรียนว่ากล่าวตักเตือนกันเอง

3.5.5 จัดกิจกรรมในห้องเรียนที่เหมาะสมแก่ชีวิตในสังคมและการเรียน แม้ว่ากิจกรรมนั้นจะทำให้ห้องเรียนเสียงดัง ไปบ้างก็ตาม และกิจกรรมนั้นต้องมีจุดมุ่งหมายอย่างใดอย่างหนึ่งในการฝึกระเบียบวินัยของผู้เรียน

3.5.6 ผู้สอนควรให้ความสนใจต่อกิจกรรมของผู้เรียนแต่ละคน ให้ผู้เรียนมีงานทำอยู่เสมอ ฉะนั้นการสอนผู้สอนควรเริ่มต้นสอนทันที จะทำให้ผู้เรียนนั่งลงทำงานโดยไม่ก่อความยุ่งยาก

3.5.7 ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักรับผิดชอบในเรื่องความประพฤติของตนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

3.5.8 ให้ผู้เรียนช่วยกันวางระเบียบของชั้นเรียน และให้ปฏิบัติจนเป็นกิจวัตร เช่น การเข้าแถวให้ตรงเวลา ไม่พูดคุยขณะผู้สอนสอน เป็นต้น ใครทำดีอยู่เสมอควรได้รับการชมเชย

3.5.9 ผู้สอนควรรู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเอง เด็กจะนับถือผู้สอนที่สามารถคุมอารมณ์ตนเองได้และไม่ทำโทษผู้เรียนขณะโกรธ ควรมีการชี้แจงหรือตักเตือนผู้เรียนเป็นหมู่หรือรายบุคคล ให้ทราบสิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ

3.5.10 ความร่วมมือระหว่างทางบ้านและโรงเรียนในการแก้ปัญหาทางวินัย เป็นหนทางที่ดีที่สุดที่ผู้สอนและผู้ปกครองจะต้องร่วมมือกัน

3.5.11 ใช้การให้รางวัลเพื่อส่งเสริมความประพฤติดีมากกว่าการลงโทษ เพราะเด็กต้องการคำชมเชยให้กำลังใจ มากกว่าการชู้หรือการใช้คำพูดที่ให้ได้ยิน

3.5.12 ผู้สอนควรมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนมีปัญหาทางความประพฤติ ผู้สอนควรศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การพูดจากันเป็นส่วนตัวจะทำให้ผู้สอนได้ทราบปัญหาความคับใจที่ฝังลึกอยู่ในหัวใจของเด็ก จะเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สอนได้แก้ปัญหา และช่วยให้เด็กเข้าใจตนเองดีขึ้น

3.5.13 การฝึกผู้เรียนให้เป็นคนมีวินัย มีความรับผิดชอบ ย่อมป้องกันปัญหาทางวินัยได้อย่างดี

3.5.14 การมีวินัยในตนเองขึ้นกับความสามารถของผู้เรียนที่จะประเมินผลการกระทำของตนเองได้ และการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนจะช่วยได้มาก

3.5.15 คำสั่งและระเบียบต่างๆควรพิจารณาอย่างรอบคอบด้วยเหตุผล และคำสั่งหรือระเบียบนั้นจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูต้องดำเนินการ เพื่อปลูกฝังความมีวินัยในตนเองให้แก่ผู้เรียน นอกจากครูจะเป็นตัวอย่างที่ดี เป็นผู้ชี้แนะแนวทางปฏิบัติ ใช้หลักการปกครองชั้นอย่างยุติธรรมแล้ว ครูจะต้องใช้หลักการปรับพฤติกรรมผู้เรียนด้วย โดยพิจารณาเลือกการเสริมแรง และวิธีการลงโทษที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคนแต่ละกลุ่ม เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย และควบคุมตัวเองได้ในที่สุด

3.6 ชุมชนแห่งการศึกษา

พระพรหมคุณาภรณ์ (2542 : 109-110) ได้เทศน์สอน เรื่อง จะตั้งชุมชนแห่งการศึกษา ต้องสถาปนาระบบกัลยาณมิตรให้ได้ไว้ว่า ว่าโดยสรุป ชุมชนแห่งการศึกษา มีบรรยากาศ แห่งความสัมพันธ์ที่เอื้อต่อกัน ดังนี้

- ก. ครูอาจารย์หรือผู้ที่ศึกษามากกว่า ช่วยเอื้อการศึกษาแก่ผู้ที่ศึกษาน้อยกว่า
- ข. ผู้ศึกษาทั้งหลายในระดับต่างๆ มีความเป็นอยู่และกิจกรรมที่เอื้อการศึกษาแก่กันและกัน
- ค. ชุมชนเป็นแหล่งเอื้อการศึกษาแก่คนภายนอก ที่จะเข้ามาแสวงการศึกษา ทั้งระยะสั้นและระยะยาว
- ง. ชุมชนเป็นแหล่งชุมนุมผู้มีการศึกษา ที่จะออกไปเอื้อการศึกษาแก่คนทั่วไปในสังคม

จ. ชุมชนการศึกษาต่างแห่ง เอื้อการศึกษาแก่กันและกัน

ชุมชนมหาวิทยาลัยและชุมชนทางวิชาการทั้งหลายก็ควรเป็นอย่างไร้หรือไม่มีมหาวิทยาลัยควรเป็นชุมชนที่ทำหน้าที่ไม่เฉพาะแต่วิชาการ คือไม่ใช่ศึกษาในความหมายจำกัดทางวิชาการล้วนๆ แต่ทุกคนเข้ามาแล้วจะได้พัฒนาชีวิตของตนไปสู่ความดีงาม รวมทั้งอาจารย์ก็พัฒนาชีวิตตนเองไปสู่ความดีงาม และมีความสุขในการแสวงหาความรู้ ในการทำงานสร้างสรรค์ ในการสอน ในการให้วิชาความรู้แก่ลูกศิษย์ ช่วยเอื้อแก่ชีวิตของลูกศิษย์ ลูกศิษย์ก็พัฒนาตนขึ้นไป และเอื้อต่อเพื่อนศิษย์ในการแสวงปัญญาและพัฒนาชีวิต ผู้บริหารก็ปกครองด้วยการสร้างสภาพเอื้อเพื่อช่วยให้อาจารย์และช่วยให้ลูกศิษย์พัฒนาตัวของเขาและช่วยกันพัฒนาตนขึ้นมา ถ้าเป็นอย่างนี้ก็เป็นชุมชนกัลยาณมิตร ที่มีบรรยากาศทางวิชาการหรือพูดให้ตรงยิ่งกว่านั้นว่ามีบรรยากาศแห่งการศึกษา ซึ่งสมาชิกของชุมชนเอื้อต่อกัน เริ่มตั้งแต่มีไมตรี มีเมตตา กรุณา มีแต่การปฏิบัติในเชิงสร้างสรรค์หรือทางบวก

4. การบริหารจัดการชั้นเรียนโดยใช้เทคนิค TUANCHAI

สุรภกษเน สงศ์สุภา (2554 : online) กล่าวว่า HAPINESS Classroom เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข เป็นความสุขที่เกิดจาก ประการที่หนึ่ง ผู้เรียนได้เรียนในสิ่งที่ตนสนใจ สารการเรียนรู้ชวนให้สนใจใฝ่ค้นคว้าศึกษา ทำทนายให้แสดงความสามารถ และให้ใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ ประการที่สอง ปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตร มีการช่วยเหลือ เกื้อกูลซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน ทำให้ผู้เรียนรู้สึกมีความสุขและสนุกกับการเรียน จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชั้นเรียน และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชั้นเรียน ทำให้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวทางตามทฤษฎีและหลักการบริหารจัดการชั้นเรียนมาสร้างเป็นแนวทางในการจัดการชั้นเรียนรูปแบบใหม่ โดยค้นพบเทคนิคในการจัดการชั้นเรียน จำนวน 8 เทคนิค นำเทคนิคเหล่านั้นมาสร้างเป็นแบบสำหรับจัดการชั้นเรียนเรียกว่า **เทคนิค TUANCHAI** คำว่า TUANCHAI มีความหมายว่า สะกิดใจ ระลึกได้ ดังนั้น **เทคนิค TUANCHAI** จึงหมายถึง รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ครูและนักเรียนร่วมคิดสะกิดใจ รำลึกถึงการที่จะต้องร่วมมือกันและกัน นำพาห้องเรียนไปสู่เป้าหมายของการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยทุกคนมีส่วนร่วม เพื่อจัดการชั้นเรียน และสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่สนับสนุนส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสุขในการเรียนรู้ มีความพร้อมที่จะร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 8 เทคนิค ดังนี้

เทคนิค 1 การทำงานเป็นทีม (T ย่อมาจาก Team) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นกระบวนการกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนรู้จักการปรับตัวเข้ากับเพื่อนในชั้นเรียนได้ วางแผนทำงาน ได้แก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นและในที่สุดก็จะประสบความสำเร็จไปด้วยกัน

เทคนิคทำงานเป็นทีมนี้ มีแนวคิดที่สำคัญของนักวิชาการศึกษา ดังนี้

1. กระบวนการกลุ่ม

กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญ และกรมการศึกษาเอกชน ได้สนับสนุนให้มีการพิจารณานำกระบวนการเรียนรู้แบบต่างๆ ไปใช้ในการเรียนการสอน โดยเสนอแนะกระบวนการที่ครูควรใช้ 12 กระบวนการด้วยกัน กระบวนการหนึ่งที่เป็นกระบวนการสำคัญคือ กระบวนการกลุ่ม กระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่มุ่งให้ผู้เรียนทำงานร่วมกัน โดยเน้นกิจกรรม มีรายละเอียดดังนี้ (กรมวิชาการ, 2534 ; อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2552 : 118-127)

- 1.1 มีผู้นำกลุ่ม ซึ่งอาจผลัดเปลี่ยนกัน
- 1.2 วางแผนกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการ
- 1.3 รับฟังความคิดเห็นจากสมาชิกทุกคนบนพื้นฐานของเหตุผล
- 1.4 แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ เมื่อมีการปฏิบัติ

1.5 ติดตามผลการปฏิบัติ และปรับปรุง

1.6 ประเมินผลรวมและชื่นชมผลงานของคณะ

2. การเรียนรู้ของทีม (Team Learning)

เซนจ์ (Senge, 1990 ; อ้างถึงใน วิรุวัฒน์ นันทิตามย์, 2543 : 45-46) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้เป็นทีมว่า มี 3 ลักษณะสำคัญ ดังนี้

2.1 สมาชิกทีมต้องมีความสามารถในการคิด ตีปัญหา หรือประเด็นพิจารณาให้ แยกหลายหัวร่วมกันคิด ย่อมดีกว่าการให้บุคคลคนเดียวคิด

2.2 ภายในทีมต้องมีการทำงานที่สอดคล้องประสานกันเป็นอย่างดี คิดในสิ่งใหม่ และแตกต่าง มีความไว้วางใจต่อกัน

2.3 บทบาทของสมาชิกทีมหนึ่งที่มีต่อทีมอื่นๆ ขณะที่ทีมหนึ่งสมาชิกเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง การประพฤติปฏิบัติของทีมหนึ่งยังส่งผลต่อทีมอื่นๆด้วย

แนวปฏิบัติของการฝึกวินัยเพื่อสร้างการเรียนรู้ของทีมคือ การพูดคุย (dialogue) และการอภิปราย (discussion) ได้รับอิทธิพลแนวปฏิบัติทั้งสองนี้จาก David Bohm นักฟิสิกส์ โดย เขาเห็นว่า การอภิปรายเห็นการวิเคราะห์และแยกส่วนประเด็นที่สนใจร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มยอมรับแนวคิดมุมมองที่ตนเสนอ โดยทั่วไป เราอาจจะรับความคิดข้อเสนอแนะของผู้อื่น ได้บางส่วน แต่ยังยึดมั่นในความคิดความเชื่อเดิมๆของตน ส่วนการพูดคุยหรือการเสวนานั้น ทำให้กลุ่มได้แสวงหาความหมายร่วมกันอย่างอิสระ ที่หาไม่ได้จากการพูดคุยกันเป็นรายบุคคล ทำให้ เข้าใจมุมมองต่างๆได้กว้างขวางมากขึ้น ผู้คนร่วมมือกันเพื่อก่อให้เกิดพลังของการพัฒนาและการ เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง กลุ่มสามารถแก้ปัญหาที่ยากและซับซ้อนจากหลายมุมมอง มีการสื่อสาร ถึงความคิด ความเชื่ออย่างอิสระ เป้าหมายของการเสวนาคือการเปิดเผยว่าความคิดอ่านของแต่ละ ฝ่ายแตกต่างกันเช่นไร ทำให้เราได้มีโอกาสสังเกตลักษณะความคิดของของตนเองและของผู้อื่น

3. คุณลักษณะของกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีม

ผู้นำกิจกรรมต้องมีความสามารถในการเลือกกิจกรรมมาใช้ คุณลักษณะของ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีมจะเป็นหลักสำคัญที่จะนำไปใช้ในการพิจารณาการเลือก กิจกรรม (จิตติมา รักษานาค, 2557 : 5-32)

3.1 มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมที่ชัดเจน เช่น เพื่อฝึกทักษะการทำงาน เป็นทีม เพื่อฝึกทักษะผู้นำและสมาชิกในทีม เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ทีมงาน เพื่อฝึกทักษะการบริหาร ทีมงาน

3.2 มีกติกาที่ชัดเจน เช่น มีเวลาดำเนินการ สิ่งที่ทำได้ สิ่งที่ทำไม่ได้ ซึ่งผู้นำ กิจกรรมจะต้องบอกผู้ร่วมกิจกรรมให้ชัดเจน

3.3 มีเกณฑ์การตัดสินหรือการเฉลยคำตอบพร้อมเหตุผลยืนยันประกอบ กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการทำงานเป็นทีมมักจะมีการแข่งขัน ซึ่งต้องมีผู้ชนะและผู้แพ้ กิจกรรมที่ใช้จึงต้องมีเกณฑ์ การตัดสินที่ชัดเจน สามารถอธิบายได้ว่าทีมชนะ ชนะเพราะเหตุใด และแพ้ด้วยเหตุใด ผู้นำกิจกรรมจะต้องมีความเข้าใจในกิจกรรมนั้นอย่างถูกต้อง มีประสบการณ์การเล่นมาก่อน

3.4 สามารถจัดอันดับความสามารถของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้ จึงเป็น กิจกรรมที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เล่นได้ สามารถระบุได้ว่าบุคคลใดหรือกลุ่มใดเป็นผู้ชนะ และ หากมีรางวัลก็ยิ่งเพิ่มแรงจูงใจในการทำกิจกรรมมากขึ้น

3.5 มีอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ประกอบการเล่น เช่น เพลง ลูกบอล กระดาษ หนังสือพิมพ์ จิกซอว์ เชือก การมีอุปกรณ์ประกอบการเล่นจะสามารถดึงความสนใจจากผู้ที่ทำ กิจกรรมได้เป็นอย่างดี ทำให้การแข่งขันเร้าใจ สนุกสนาน ทุกคนมีส่วนร่วมมากขึ้น

3.6 กิจกรรมที่ใช้ควรเล่นเดี่ยวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ จะทำให้กิจกรรมมี หลากหลายไม่น่าเบื่อ

4. ลักษณะของการทำงานเป็นทีม

สมคิด อิศระวัฒน์ (2561 : 52) ได้กล่าวถึงลักษณะของการทำงานเป็นทีมว่า การ ทำงานเป็นทีมมีลักษณะดังนี้

- 1.1 สมาชิกในทีมมีความมุ่งหมายเดียวกัน ทุกคนรู้เป้าหมายของสิ่งที่จะทำ
- 1.2 สมาชิกในทีมต้องรู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบของสมาชิกทุกคนในทีม และต้องเข้าใจว่า หน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละคนไม่เหมือนกัน สมาชิกแต่ละคนจะรับผิดชอบใน ส่วนที่ตนได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ เช่น การเป็นผู้นำทีมหรือเป็นผู้ตาม
- 1.3 สมาชิกแต่ละคนจำเป็นต้องรู้บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกคนอื่นด้วยว่า ทำอะไร เพื่อป้องกันการก้าวถ่างกัน รวมถึงการช่วยเหลือกันและกัน
- 1.4 สมาชิกทุกคนต้องอาศัยกันและกัน ต้องตระหนักตลอดเวลาว่า ไม่มีงานของ ใครสำคัญที่สุด (ที่สมาชิกแต่ละคนปฏิบัติหรือรับผิดชอบ) มีความสำคัญและมีผลต่อความสำเร็จ เท่ากัน ถ้าขาดส่วนใดส่วนหนึ่งงานนั้นก็จะไม่สำเร็จ
- 1.5 สมาชิกทุกคนต้องมีความไว้วางใจ (trust) ซึ่งกันและกัน หากสมาชิกมีความหวาดระแวงกันและกัน จะทำให้รู้สึกไม่อยากร่วมกันทำงาน การสื่อสารกันอย่างเปิดเผย ตลอดเวลาและความจริงใจที่มีต่อกัน จะทำให้สมาชิกในทีมทำงานร่วมกันเป็นทีมได้
- 1.6 เมื่อทำงานร่วมกันเป็นทีมทุกคนต้องทำงาน การเอาเปรียบกัน การเถียงกัน การแย่งกันเป็นคารา การชิงดีชิงเด่นระหว่างกัน การเอาหน้าเพียงคนเดียว ต้องไม่มี
- 1.7 สมาชิกทุกคนต้องมีความศรัทธาและเชื่อมั่นกันและกัน

5. ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action)

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) ของ Ajzen & Fishbein (1980 ; อ้างถึงใน คมวัฒน์ รุ่งเรือง, ศรีนยา พลสิงห์ชาญ และสมศักดิ์ ภู่วิภาดาพรรค. 2556 : 122) เป็นทฤษฎีที่พยายามจะตอบคำถามที่ว่า เหตุใดคนจึงมีเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ในการทำหรือไม่ทำพฤติกรรมใดๆ ซึ่งเป็นการทำให้เข้าใจเจตนาเชิงพฤติกรรม และสามารถทำนายพฤติกรรมได้อย่างถูกต้อง ทฤษฎีนี้ถูกพัฒนาขึ้นตั้งแต่ปีค.ศ.1975 จากนักจิตวิทยาสังคม 2 ท่าน คือ Ajzen & Fishbein ที่จะพยายามทำนายพฤติกรรมของมนุษย์ ทฤษฎีนี้กล่าวว่า การที่จะทำนายพฤติกรรมของมนุษย์ได้นั้น จำเป็นจะต้องเข้าใจกระบวนการเกิดพฤติกรรม หมายความว่า ก่อนที่คนเราจะแสดงพฤติกรรมเชิงบวกหรือพฤติกรรมเชิงลบต่อสิ่งใดออกมา มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรม 2 ปัจจัยคือ เจตคติของบุคคลต่อสิ่งนั้นและอิทธิพลสังคมรอบข้าง โดยเจตคติของบุคคลนั้น ทฤษฎีนี้ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของเจตคติว่า ประกอบไปด้วยความเชื่อและการประเมินผลการกระทำจากความเชื่อ โดยความเชื่อเป็นส่วนหนึ่งของการสังมประสพการณ์และการได้รับความรู้จากแหล่งต่างๆของบุคคลนั้น เมื่อมนุษย์แสดงพฤติกรรมการยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดออกไป ต้องผ่านกระบวนการนำความเชื่อที่มีอยู่เดิม เข้าสู่กระบวนการของการประเมินผลการกระทำจากความเชื่อนั้นว่า จะเกิดผลดีหรือไม่ดีต่อตนเองอย่างไร ซึ่งถ้าประเมินแล้วพบว่า ความเชื่อนั้นส่งผลร้ายต่อตนเอง ก็จะแสดงออกมาในรูปของการมีเจตคติที่ไม่ดีต่อสิ่งนั้น และถ้ายังสังมรอบข้างเห็นด้วยว่าสิ่งนั้นไม่ดี ก็จะส่งผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมในเชิงลบออกไปอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น แต่สังมที่กล่าวถึงต้องเป็นสังมที่มีผลต่อบุคคลนั้นเป็นอย่างมากด้วย การที่ทฤษฎีนี้แยกปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำของมนุษย์ออกเป็นเจตคติและอิทธิพลของสังมรอบข้างนั้น ในส่วนของการประเมินเจตคติมีการประเมินใน 2 ระดับ คือ ประเมินความเชื่อ และค่าของความเชื่อ บ่งชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมมีความเกี่ยวข้องกับเจตคติ นอกจากนั้นตัวแปรเจตคติในทฤษฎีนี้ยังมีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรม (Intention) ด้วย

เทคนิค 2 การเรียนรู้และเข้าใจ (U ย่อมาจาก Understanding) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างครูกับผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้าน ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนมาวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ และจัดสภาพแวดล้อมทางสังมที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันด้วยความรักและความเข้าใจ

เทคนิคเรียนรู้และเข้าใจนี้ มีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้ความรู้จักเข้าใจ

กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญ และกรมการศึกษาเอกชน ได้สนับสนุนให้มีการพิจารณานำกระบวนการเรียนรู้

ต่างๆไปใช้ในการเรียนการสอน โดยเสนอแนะกระบวนการที่ควรใช้ 12 กระบวนการ ด้วยกัน กระบวนการหนึ่งที่เป็นกระบวนการสำคัญคือ กระบวนการเรียนความรู้ความเข้าใจ กระบวนการนี้ ใช้กับการเรียนเนื้อหาเชิงความรู้ มีรายละเอียดดังนี้ (กรมวิชาการ, 2534 ; อ้างถึงใน ทิศนา แจมมณี. 2552 : 118-129)

1.1 สังเกต ตระหนัก

ผู้เรียนพิจารณาข้อมูล สารความรู้ เพื่อสร้างความคิดรวบยอด ตั้งคำถาม ตั้งข้อสังเกต สังเคราะห์ข้อมูล เพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้

1.2 วางแผนปฏิบัติ

ผู้เรียนนำวัตถุประสงค์ หรือคำถามที่ทุกคนสนใจ จะหาคำตอบมาวางแผนเพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสม

1.3 ลงมือปฏิบัติ

ครูกำหนดให้สมาชิกในกลุ่มย่อยๆได้แสวงหาคำตอบจากแหล่งความรู้ด้วยวิธีต่างๆ เช่น ค้นคว้า สัมภาษณ์ ศึกษาเอกสารที่ หาข้อมูลจากองค์กรในชุมชน ฯลฯ ตามแผนงานที่วางไว้

1.4 พัฒนาความรู้ความเข้าใจ

ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้มารายงานและอภิปรายเชิงแปลความ ตีความ ขยายความ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า

1.5 สรุป

ผู้เรียนรวบรวมเป็นสาระที่ควรรู้ บันทึกลงสมุด

2. แหล่งการเรียนรู้

ชุตินา สัจจานนท์ (2561 : 156-159) กล่าวถึงแหล่งการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

2.1 สถาบันบริการสนเทศ

สถาบันบริการสนเทศที่สำคัญคือ ห้องสมุดหรือหอสมุด หรือปัจจุบันมีเรียกในชื่ออื่นๆ เช่น สำนัก/สถาบัน/ศูนย์วิทยบริการ สำนัก/ศูนย์บรรณสารสนเทศ เป็นแหล่งบริการสารสนเทศทั้งในรูปแบบสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยมีบรรณารักษ์ผู้ได้รับการศึกษาอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์เป็นผู้บริหารดำเนินงานและบริการผู้ใช้ วัตถุประสงค์ของห้องสมุดโดยทั่วไปเพื่อการศึกษา ค้นคว้าวิจัย ความจริง ใจและการบันเทิง พักผ่อนหย่อนใจ

ห้องสมุดเป็นสถาบันที่มีความสำคัญและมีบทบาทในการพัฒนาสังคม ในทุกด้าน ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สังคม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ห้องสมุดอาจจำแนกประเภทตามวัตถุประสงค์และลักษณะหน้าที่ได้เป็นห้องสมุด

โรงเรียน ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย หรือห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ห้องสมุดเฉพาะ และห้องสมุดประชาชน

นอกจากนี้ยังมีสถาบันบริการสนเทศประเภทอื่นๆ เช่น ศูนย์สารสนเทศ ศูนย์ข้อมูลสถิติ หน่วยงานจดหมายเหตุนิตินัย พิพิธภัณฑสถาน หอประวัติ เป็นต้น

2.2 องค์การภาครัฐและเอกชน

องค์การภาครัฐและเอกชน รวมถึงองค์การระหว่างประเทศเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ จากบทบาทและกิจกรรมขององค์การในการส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งโดยตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะการผลิตสารสนเทศจากการบริหารและการปฏิบัติงานตามขอบข่ายความรับผิดชอบขององค์การอันเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของบุคคลอย่างกว้างขวาง

2.3 สิ่งแวดล้อมและชุมชน

สิ่งแวดล้อม ทั้งที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น และชุมชนถือเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้แบบซึมซับและสะสมประสบการณ์ การเผชิญสถานการณ์ การปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ทั้งสิ่งแวดล้อมทางบ้าน ทางโรงเรียน วิถีชุมชน และสังคม การเรียนรู้ก้าวข้ามจากห้องเรียนสู่ชุมชน และสิ่งแวดล้อมเป็นการขยายพรมแดนแห่งความรู้และการเรียนรู้โดยไม่จบสิ้น

สิ่งแวดล้อมและชุมชนรวมถึงสังคมเป็นพื้นฐานทางปัญญา คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมของคนในสังคม ดังนั้นการสร้างสิ่งแวดล้อมและชุมชนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการสร้างสังคมคุณธรรมจึงมีความจำเป็นยิ่ง เพื่อส่งเสริมให้บุคคลเกิดการใฝ่หาความรู้และการเรียนรู้ โดยการคิดวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติ เกิดการบูรณาการเรียนรู้รอบด้าน อันนำไปสู่การพัฒนากาย จิต และปัญญาของบุคคลเป็นองค์รวม

2.4 บุคคล

บุคคลเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ โดยเฉพาะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งในด้านการเป็นแบบอย่าง การอบรมสั่งสอน การถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทักษะ ความเชื่อ ทักษะประสบการณ์ และการปฏิสัมพันธ์

การเรียนรู้จากบุคคลครอบคลุมทั้งบุคคลในครอบครัว ครู อาจารย์ เพื่อน บุคคลในสังคม ในด้านวิชาการ เช่น กลุ่มครู อาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ นักวิชาชีพ นักวิจัย นักประดิษฐ์ ผู้บริหาร และภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยการเรียนรู้เกิดขึ้นได้ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น คำบอกเล่า การเลียนแบบ การทดลองทำด้วยตนเอง การเรียนรู้จากกลุ่ม การฟังคำบรรยาย การเรียนรู้ที่จัดโดยสถาบันการศึกษา การเรียนรู้จากสถานที่ทำงาน การศึกษาดูงาน โดยพ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญต่อการพัฒนาและการเรียนรู้ของบุตร

3. ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีของมาโลว์ในการศึกษา

ในทางการศึกษา สามารถนำแนวคิดของ อับราฮัม ฮาโรลด์ มาโลว์ มาประยุกต์ใช้เพื่อกระตุ้นและ/หรือสร้างแรงจูงใจผู้เรียนได้ โดยมีด้านที่สำคัญคือ (สุจิตรา พร มนุชาธิป. 2545 : 42,44)

ด้านความรู้และความเข้าใจ (Knowledge and understanding needs)

- ให้ความเวลาผู้เรียนเพื่อการศึกษา ค้นคว้า ในแขนงที่ต้องการศึกษา
- จัดเตรียมแบบฝึกหัดที่ท้าทายต่อความสามารถทางปัญญา
- วางแผนฝึกหัดที่เชื่อมโยงการเรียนรู้ในสาขาต่างๆ และให้ผู้เรียนค้นหาความสัมพันธ์ด้วยการเปรียบเทียบเป็นคู่และเปรียบเทียบความแตกต่าง
- ใช้วิธีการสอบสวนสืบสวนในการเรียนรู้เท่าที่จะทำได้
- ใช้วิธีการตั้งหัวข้อในแง่มุมต่างๆให้กับผู้เรียน
- จัดเตรียม โอกาสให้คิดและอภิปรายในเชิงปรัชญา
- จัดโปรแกรมต่างๆที่ท้าทายทางปัญญาให้กับผู้เรียน

4. การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

นวลจิตต์ เขากิรติพงษ์ และคณะ (2550 : 7) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ทั้งภายในหรือภายนอกก็ตาม ต้องเป็นผลมาจากประสบการณ์และการฝึกฝนเท่านั้น ทั้งนี้การได้มาซึ่งความรู้มีทฤษฎี ที่อธิบายองค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของบุคคล ตลอดจนเงื่อนไขต่างๆ ที่ทำให้บุคคลเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ

ทฤษฎีการวางเงื่อนไข (Conditioning theory) ทฤษฎีการวางเงื่อนไขสามารถแยกย่อยได้ เป็นทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกของพาฟลอฟ ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก ของวัตสัน ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ และทฤษฎีความต่อเนื่องของกัทรี

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิกของพาฟลอฟ (สุรางค์ ใคว์ตระกูล. 2545 : 185-186 ; อ้างอิงจาก Ivan Petrivich Pavlov.) การเรียนรู้แบบวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก คือ การตอบสนองที่เป็นโดยอัตโนมัติเมื่อนำสิ่งเร้าใหม่มาควบคู่กับสิ่งเร้าเดิม โดยสิ่งเร้าใหม่จะเป็นสิ่งเร้าที่เป็นกลาง(Neutral stimulus) ที่โดยธรรมชาติแล้วเป็นสิ่งเร้าที่ไม่ก่อให้เกิดการตอบสนองใดๆ แต่เมื่อนำมา วางกับสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการตอบสนองตามธรรมชาติ (Unconditioned Stimulus หรือ US) จะเกิดพฤติกรรมเกิดขึ้น หรือเกิดการตอบสนองที่ถูกวางเงื่อนไข (Conditioned Response หรือ CR) ตัวอย่างเช่น วิชาเรียนจัดได้ว่าเป็นสิ่งเร้าที่เป็นกลาง แต่เมื่อมีครูที่บุคลิกลักษณะที่ดีเข้ามาสอน มีการกล่าวชมเชยนักเรียน และให้นักเรียนได้ประกอบกิจกรรมที่สนุกสนานทุกครั้งที่เขาสอน ก็จะให้นักเรียนชื่นชอบหรือมีความตั้งใจในการเรียนวิชานั้นๆ แม้ว่าก่อนหน้านั้นจะไม่ชอบวิชา

ดังกล่าวเลยก็ได้ และเมื่อไปพบกับอาจารย์ผู้สอนคนใหม่ที่มีลักษณะคล้ายกับอาจารย์ผู้สอนคนเดิม แต่สอนวิชาต่างกัน ก็อาจทำให้เกิดการแผ่ขยาย (Generalization) โดยมีพฤติกรรมตั้งใจเรียนในวิชาใหม่ได้ ประโยชน์ที่ได้รับจากทฤษฎีนี้จะใช้ในการหาความสามารถในการสัมผัสและการรับรู้ ใช้แก้พฤติกรรมที่เป็นปัญหา และใช้ในการวางเงื่อนไขเกี่ยวกับอารมณ์และทัศนคติของนักเรียนที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการศึกษาตั้งใจเรียนได้

5. การจัดการเรียนรู้แบบจัดกรอบมโนทัศน์

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ (2552 : 175-179) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้แบบจัดกรอบมโนทัศน์ ดังนี้

5.1 การจัดการเรียนรู้แบบจัดกรอบมโนทัศน์ เป็นกระบวนการที่ให้ผู้เรียนได้นำเอามโนทัศน์ในเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้ มาจัดระบบ ลำดับ และเชื่อมโยงความสัมพันธ์แต่ละมโนทัศน์ที่มีความเกี่ยวข้องกันเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดเป็นกรอบมโนทัศน์ขึ้น

5.2 แนวคิดเกี่ยวกับกรอบมโนทัศน์หรือแผนภาพโครงเรื่อง

5.2.1 จะใช้เมื่อข้อมูลข่าวสารอยู่กระจัดกระจาย จึงนำข้อมูลข่าวสารมาเชื่อมกันเป็นกรอบมโนทัศน์หรือแผนภาพโครงเรื่อง ทำให้เกิดความเข้าใจเป็นความคิดรวบยอด

5.2.2 เป็นการจัดความคิดอย่างเป็นระบบ โดยรวบรวมและจัดลำดับข้อเท็จจริงเข้ากรอบเป็นหมวดหมู่เรียกว่า แผนภาพ เป็นความคิดรวบยอดที่ชัดเจนเกิดเป็นความรู้ใหม่ขึ้น

5.2.3 เป็นการนำความคิดหรือข้อเท็จจริงนำมาเขียนเป็นแผนภาพ ทำให้จำเรื่องราวต่างๆ ได้ง่ายขึ้น ดีกว่าการอ่านตำราหลายๆ ครั้ง เพราะตำราบรรยายด้วยคำพูด แต่แผนภาพได้จัดเรื่องราวเป็นลักษณะคำ กลุ่มคำ สัญลักษณ์ เครื่องหมาย หรือภาพ ทำให้ผู้เรียนจำเรื่องราวได้แม่นยำ

5.2.4 การจัดทำกรอบมโนทัศน์นั้น ผู้เรียนจะต้องอาศัยการฟัง การดู การอ่าน การเขียน และการใช้ความคิดรวบยอดของสาระความรู้ ข้อเท็จจริงมาจัดทำเป็นการเสริมแรงในการเรียน ทำให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น

5.3 รูปแบบของกรอบมโนทัศน์

5.3.1 Concept Map (ผังมโนทัศน์)

เป็นแผนภาพที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างมโนทัศน์ (Concept) ต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเป็นลำดับขั้น เพื่อให้เกิดการสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบพัฒนาขึ้น โดย Joseph D.Novak

5.3.2 Mind Map หรือ Mind Mapping (แผนที่ความคิด)

แผนที่ความคิดรูปแบบนี้ใช้แสดงการเชื่อมโยงเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ระหว่างความคิดหลัก ความคิดรอง และความคิดย่อย ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ซึ่งพัฒนาขึ้นโดย Tony Busan

เทคนิค 3 การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ (A ย่อมาจาก Active Learning) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนวางแผนจัดกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้สู่การปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบต่าง ๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย จัดนวัตกรรมเทคโนโลยี แหล่งความรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและความสนใจของผู้เรียน การนำนักเรียนไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน นักเรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้รับประสบการณ์ตรงเกิดองค์ความรู้ที่คงทน

เทคนิคเรียนรู้ด้วยการปฏิบัตินี้ มีนักวิชาการศึกษาได้เสนอแนวคิดที่สำคัญดังนี้

1. ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning มีดังนี้ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2553)

- 1.1 เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
- 1.2 เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
- 1.3 ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 1.4 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน
- 1.5 ผู้เรียนเรียนรู้ความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงาน และการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ
- 1.6 เป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พุด ฟัง คิด อย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 1.7 เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง
- 1.8 เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูลข่าวสาร หรือสารสนเทศ และหลักการความคิดรวบยอด
- 1.9 ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง
- 1.10 ความรู้เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้ และการสรุปบทวนของผู้เรียน

2. บทบาทของอาจารย์ผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทาง

ของ Active Learning ดังนี้ (ณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ. 2550 : 4)

- 2.1 จัดให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน กิจกรรมต้องสะท้อนความต้องการในการพัฒนาผู้เรียน และเน้นการนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงของผู้เรียน
- 2.2 สร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วม และการเจรจาโต้ตอบที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน
- 2.3 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นพลวัต ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมรวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
- 2.4 จัดสภาพการเรียนรู้แบบร่วมมือ ส่งเสริมให้เกิดการร่วมมือในกลุ่มผู้เรียน
- 2.5 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ท้าทาย และให้โอกาสผู้เรียนได้รับวิธีการสอนที่หลากหลาย
- 2.6 วางแผนเกี่ยวกับเวลาในการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ทั้งในส่วนของเนื้อหาและกิจกรรม
- 2.7 ครูผู้สอนต้องใจกว้าง ยอมรับในความสามารถในการแสดงออก และความคิดของผู้เรียน

3. กิจกรรมในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning

ศักดิ์ ไชยกิจบุญโญ (2548 : 14) กล่าวถึงกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ว่ามีหลายรูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. Think – Pair – Share ผู้สอนตั้งปัญหา ผู้เรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเองก่อนสัก 4-5 นาทีต่อมาจับคู่กับเพื่อน อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หลังจากนั้นจึงสุ่มเรียกมานำเสนอหน้าชั้น
2. Minute Paper หลังจากบรรยายไป 15 นาที ผู้สอนสั่งให้ผู้เรียนสรุปที่เรียนไป 2 ประโยค ใน 1 นาที แล้วให้จับคู่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ผู้สอนอาจสุ่มเรียกผู้เรียนมานำเสนอหน้าชั้น
3. Jigsaw ผู้สอนเลือกเนื้อหาที่สามารถแบ่งออกเป็นส่วนๆ ได้ หรือเลือกบทความที่มีเนื้อหาสอดคล้อง (ใกล้เคียง) 3 - 4 ชิ้น แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มต่างๆ กับเนื้อหา ให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมา 1 คน เลือกเนื้อหาที่เตรียมไว้ให้อ่านทำความเข้าใจร่วมกัน หรือหาคำตอบร่วมกันในกลุ่ม แล้วกลับไปสอนที่กลุ่มดั้งเดิมของตนจนทุกคนได้สอนครบ
4. Round Table แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม เพื่อตอบคำถาม โดยแต่ละกลุ่มได้รับกระดาษ คำตอบ 1 แผ่น และปากกา 1 ด้าม ให้แต่ละกลุ่มเขียนคำตอบลงกระดาษ และเวียนให้กลุ่มอื่นดูคำถามคำตอบของกลุ่ม ผู้สอนอาจสุ่มเรียกมานำเสนอหน้าชั้น

5. Voting ให้ผู้เรียนยกมือเพื่อตอบคำถามของผู้สอนในลักษณะแสดงความคิดเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย หรือแย้งกันตอบ

6. End of Class Query สามนาที่สุดท้ายก่อนหมดคาบสอน ให้ผู้เรียนสรุปการเรียนรู้ โดยเขียนออกมา 2 ประโยค หรือให้ซักถามก่อนจบการสอน

7. Trade of Problem แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม ในแต่ละกลุ่มจะได้บัตรคำถามไม่เหมือนกันให้แต่ละกลุ่มเขียนคำตอบที่บัตรคำถามด้านหลัง เสร็จแล้วส่งให้เพื่อนกลุ่มอื่น ในขณะเดียวกันกลุ่มตนเองก็ได้รับบัตรคำถามจากกลุ่มอื่น โดยยังไม่ให้ดูคำตอบ ให้สมาชิกในกลุ่มอ่านคำถาม และร่วมกันคิดหาคำตอบ เมื่อได้คำตอบแล้วให้พลิกดูคำตอบของกลุ่มก่อนหน้านี้ ถ้าคำตอบตรงกันไม่ต้องเขียนอะไรเพิ่มเติม แต่ถ้าคำตอบของกลุ่มไม่เหมือนกับคำตอบกลุ่มอื่น ให้เขียนคำตอบลงหลังบัตรคำถามนั้นเป็นอีกคำตอบหนึ่ง และให้ยื่นบัตรคำถามส่งให้กลุ่มอื่นต่อไป ในขณะเดียวกันก็รับบัตรคำถามของกลุ่มอื่นมา ให้ทำเช่นนี้เดียวกันนี้จนครบ ผู้สอนรวบรวมบัตรคำถามที่มีคำตอบมากกว่าหนึ่งคำตอบ ให้ทั้งห้องร่วมอภิปรายหาคำตอบที่เป็นที่ยอมรับของทั้งห้อง

8. Concept Map แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่ม แจกปากกาและแผ่นใสให้ ให้แต่ละกลุ่มเขียนประเด็นหลักที่ได้เรียนรู้ใส่ตรงกลางแผ่นใส พร้อมทั้งเขียนวงกลมล้อมรอบและเขียนประเด็นรองที่เกี่ยวข้องแล้ววงกลมล้อมรอบเช่นกัน แล้วเชื่อมโยงกับวงกลมประเด็นหลัก ซึ่งจะได้รูปร่างคล้ายลูกโซ่ต่อๆ กัน เป็นแบบใยแมงมุมหรือเป็นรูปดาว

เทคนิค 4 การสร้างเครือข่าย (N ย่อมาจาก Networking) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอน รวมถึงมีการเผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

เทคนิคการสร้างเครือข่ายนี้มีหลักการที่สำคัญพอสังเขป ดังนี้

1. กระบวนการและวิธีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้

กระบวนการและวิธีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีดังนี้ (โครงการพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้, 2558 : ออนไลน์ <https://deep25292.wordpress.com/บทที่-2/2-6>)

1.1 การตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายเป็นขั้นตอนที่ ผู้ปฏิบัติงานหรือ ฝ่ายจัดการตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่ายเพื่อที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งพิจารณาถึงองค์กรต่างๆ ที่เห็นว่าเหมาะสม เพื่อรวมเข้าเป็นเครือข่ายในการทำงานร่วมกัน

1.2 การติดต่อกับองค์กรที่จะร่วมเป็นเครือข่าย หลังจากตัดสินใจเกี่ยวกับ องค์กรที่เห็นว่าเหมาะสมในการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายแล้ว ก็จะเป็นขั้นการติดต่อสัมพันธ์เพื่อชักชวนให้เข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการเรียนรู้ โดยต้องสร้างความคุ้นเคย การยอมรับ และความไว้วางใจ ระหว่างกัน มีการให้ข้อมูล และแลกเปลี่ยนข้อมูล กระตุ้นให้คิดร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาใน

เรื่องเดียวกันของเครือข่าย ถือว่าเป็นการเตรียมกลุ่มเครือข่าย

1.3 การสร้างพันธมิตรร่วมกัน เป็นขั้นตอนการสร้างความผูกพันร่วมกัน มีการตกลงใจในความสัมพันธ์ต่อกัน และตกลงที่จะทำงานร่วมกันเป็นเครือข่าย ซึ่งการทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการหรือแก้ปัญหาาร่วมกันจะต้องมีความรู้เพียงพอที่จะทำกิจกรรมได้ โดยการเชิญวิทยากรมาถ่ายทอดเพิ่มพูนความรู้ การไปศึกษาดูงาน เป็นต้น ทำให้เกิดเป็นกลุ่มศึกษาเรียนรู้ขึ้นในองค์กรเครือข่าย

1.4 การพัฒนาความสัมพันธ์ร่วมกัน เป็นขั้นตอนที่สร้างเครือข่ายให้เกิดผลงานเป็นรูปธรรม โดยเริ่มทำกิจกรรมที่ใช้ทรัพยากรร่วมกัน มีการตกลงในเรื่องของการบริหารจัดการขององค์กรเครือข่าย ซึ่งเริ่มด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดกิจกรรม กำหนดบทบาทของสมาชิก รวมทั้งสิทธิหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องชัดเจนขึ้น เกิดเป็นกลุ่มกิจกรรมขึ้นในองค์กรเครือข่าย

1.5 การทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากมีการพัฒนาความสัมพันธ์ร่วมกันแล้ว และนำไปสู่การทำกิจกรรมร่วมกันจนมีผลงานเป็นที่ปรากฏชัด เกิดประโยชน์ร่วมกันในองค์กรเครือข่าย จนเกิดการขยายกลุ่มเครือข่ายมากยิ่งขึ้น

1.6 การรวมตัวกันจัดตั้งองค์กรใหม่ร่วมกัน เพื่อรองรับจำนวนสมาชิกใหม่ที่มากขึ้น

2. หลักการสำคัญของเครือข่ายการเรียนรู้

การเรียนรู้ตลอดชีวิตควรเริ่มจากการมีส่วนร่วมของบุคคล องค์กรและชุมชน ในการตระหนักถึงปัญหา และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการสร้างเสริมประสบการณ์ การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน จนทำให้เกิดการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้สรุปหลักการสำคัญของเครือข่ายการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ (ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. 2556 : 52)

2.1 การกระตุ้นความคิด ความใฝ่แสวงหาความรู้ จิตสำนึกในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

2.2 การถ่ายทอด แลกเปลี่ยน การกระจายความรู้ทั้งในส่วนของวิทยาการสากล และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ

2.3 การแลกเปลี่ยนข่าวสารกับหน่วยงานต่างๆของทั้งในภาครัฐและเอกชน

2.4 การระดมและประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อการพัฒนา และลดความซ้ำซ้อนสูญเปล่าให้มากที่สุด

การเรียนรู้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์มากขึ้นสำหรับบุคคลและความเจริญของชาติ ด้วยการเรียนรู้เป็นสื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้และทักษะ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่ การเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จก็คือ การที่แต่ละบุคคลสามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือ ข้อมูลข่าวสาร และองค์ความรู้ที่เหมาะสม เพื่อแก้ปัญหาและแสวงหาโอกาส

ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่วนเครือข่ายการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต เครือข่ายเป็นระบบการเชื่อมโยงระหว่างบุคคล หน่วยงาน องค์กร สถาบัน เข้าด้วยกัน ทำให้สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ข้อมูลข่าวสาร ทรัพยากร ตลอดจนส่งเสริมภารกิจให้มีความสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ขั้นตอนการจัดตั้งเครือข่าย

ในการจัดตั้งเครือข่ายต้องมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการ โดยบุคคล กลุ่ม องค์กร หรือสถาบันแห่งใดแห่งหนึ่ง ได้ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องจัดตั้งเครือข่ายขึ้น ต่อจากนั้นก็ต้องดำเนินการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคล ในการจัดตั้งเครือข่ายต้องมีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการ โดยบุคคล กลุ่ม องค์กร หรือสถาบัน ที่ประสงค์จะให้ป็นสมาชิกเครือข่าย หากมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายคล้ายคลึงหรือสอดคล้องกันอย่างน้อยหนึ่งประการ ก็จะต้องดำเนินการสร้างพันธมิตรร่วมกัน และพัฒนาความสัมพันธ์ โดยการจัดกิจกรรมเพื่อให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม รับผิดชอบ และลงมือทำกิจกรรมกัน ดังนี้ (วารสาร รุ่งเรืองกลกิจ. 2559 : 12-13-12-14)

3.1 ขั้นตระหนักถึงความจำเป็น ในขั้นแรกของการจัดตั้งเครือข่ายนั้น ก่อนที่จะเริ่มเกิดเครือข่ายขึ้น บุคคล กลุ่ม องค์กร หรือสถาบันแห่งหนึ่งประสบปัญหา หรือมีวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินการในบางเรื่อง แต่มีข้อจำกัดบางประการที่ไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพัง หรือโดยกลุ่ม/องค์กรเล็กๆ จึงมีความคิดว่าจำเป็นที่จะต้องมีการมีบุคคล กลุ่ม องค์กร หรือสถาบันอื่นๆ เข้าร่วมร่วมดำเนินการ หรือช่วยแก้ปัญหาเหล่านั้นๆ

3.2 ขั้นติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มที่จะร่วมเป็นเครือข่าย เมื่อตระหนักถึงความจำเป็นที่จะตั้งเครือข่ายร่วมดำเนินการหรือช่วยแก้ปัญหาแล้ว ผู้ริเริ่มก็ต้องพยายามแสวงหาบุคคล กลุ่ม องค์กร หรือสถาบันอื่นๆ ที่มีวัตถุประสงค์/เป้าหมายสอดคล้องกัน หรือประสบปัญหาเดียวกัน หรือคล้ายคลึงกัน หรือมีความสอดคล้องกัน โดยการพบปะพูดคุย ปรีกษาหารือ หรือติดต่อกันผ่านสื่อต่างๆ จนมั่นใจว่าบุคคล กลุ่ม องค์กร หรือสถาบันเหล่านั้น มีวัตถุประสงค์/จุดมุ่งหมายสอดคล้องกับเรา

3.3 ขั้นสร้างพันธมิตรร่วมกัน ในขั้นตอนนี้จะเป็นการที่สมาชิกแต่ละฝ่าย ปรีกษาหารือ และทำความเข้าใจกันว่าจะรวมกันเป็นเครือข่ายอะไร เพื่อดำเนินการสิ่งใด และมีวัตถุประสงค์ในเรื่องใดร่วมกันบ้าง สมาชิกเครือข่ายมีจำนวนเท่าใด ใครบ้าง และมีใครเป็นผู้ประสานงานเครือข่าย

3.4 พัฒนาความสัมพันธ์โดยการจัดกิจกรรม เมื่อสร้างพันธมิตรร่วมกันแล้ว ก็จะต้องพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเครือข่ายโดยการจัดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์หรือกิจกรรมที่มีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาที่ประสบร่วมกัน

3.5 ทำกิจกรรมร่วมกัน เมื่อกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการร่วมกันแล้ว ในขั้นทำกิจกรรมร่วมกัน ก็จะต้องมีการระดมทรัพยากร ทั้งคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ ตามที่จำเป็นจากสมาชิกเครือข่าย และต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าสมาชิกแต่ละคน กลุ่ม องค์กร หรือสถาบัน จะต้องมีการรับผิดชอบ ในเรื่องใดบ้าง อย่างไร และเมื่อใด เพื่อให้กิจกรรมที่กำหนดขึ้นเกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

4. อินเทอร์เน็ตกับการสอนสังคมศึกษา

ครูสังคมศึกษาในยุคปัจจุบันนี้ซึ่งเป็นยุคไอที ดังนั้นการสืบค้นข้อมูลนับว่ามีความสำคัญ การแนะนำให้นักเรียนได้มีการสืบค้นข้อมูลในอินเทอร์เน็ต จะทำให้นักเรียนได้ค้นหาสิ่งทีนักเรียนอยากทราบนั้นว่า เป็นสิ่งที่นักเรียนทำได้โดยไม่ยาก โดยการสืบค้นในอินเทอร์เน็ตมีการสืบค้นที่สำคัญ ดังนี้ (เนาวนิตย์ สงคราม ; อ้างถึงใน วลัย พานิช รวบรวม. 2549 : 60)

4.1 บริการในการค้นหาข้อมูล การสืบค้นข้อมูลในอินเทอร์เน็ตมีเว็บที่นักเรียนสามารถค้นหาข้อมูลได้หลายมิติ (hypertext) โดยมีการเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลส่วนต่างๆ ไว้ด้วยกัน โดยต้องใช้โปรแกรมในการทำงานที่รู้จักกันดีและเป็นที่แพร่หลายคือ internet explorer หรือ Netscape navigator และ Mosaic เมื่อเข้าสู่โปรแกรมดังกล่าวแล้ว ก็สามารถที่จะเข้าไปสืบค้นข้อมูลที่เรียกว่า Search Engine เช่น www.yahoo.com หรือ www.google.com ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาให้สามารถค้นคว้าด้วยคำไทยได้ และยังมี Search Engine ที่เป็นของไทย รู้จักกันดีในหลายเว็บ เช่น www.sanook.com หรือ www.madoo.com เป็นต้น ในปัจจุบันการรองรับในเรื่องของการค้นหาข้อมูลหรือเชื่อมโยงไปยังเครือข่ายอื่นๆ ได้มีการพัฒนาให้เชื่อมต่อได้มากขึ้น และเอื้อประโยชน์ต่อผู้ต้องการค้นหาข้อมูลมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเว็บของไทยหรือต่างประเทศ

4.2 การสืบค้นโดยการสนทนาบนเครือข่าย ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ แต่มีความคล่องตัวกว่า หรือที่เราเรียกว่า แชท (chat) ในปัจจุบันมีบริการได้แก่ ICQ หรือ MSN ซึ่งสามารถใช้ภาษาไทยในการพูดคุยได้ โดยเฉพาะ MSN จึงเป็นที่นิยมมาก เพราะสามารถได้รับการตอบกลับโดยทันที ถึงแม้ว่าจะอยู่กันคนละซีกโลกก็ตาม นักเรียนสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นๆ ได้ โดยการสมัครเป็นสมาชิกและมี ID User ก็สามารถติดต่อสื่อสารและหาข้อมูลจากคนที่เราติดต่อได้ และสามารถนำมาใช้ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การอภิปรายกลุ่ม สัมนา ตอบคำถามต่างๆ ที่ครูผู้สอนต้องการถาม โดยที่การติดต่อสื่อสารนี้สามารถทำได้ตลอดเวลา แม้กระทั่งอยู่ที่บ้าน โดยนักเรียนเพียงแค่เข้าอินเทอร์เน็ตได้ และคู่สนทนาเข้าอินเทอร์เน็ตอยู่เช่นกัน

เทคนิค 5 การประสานงาน (C ย่อมาจาก Coordination) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยสานสัมพันธ์ความร่วมมือเป็นอย่างดีกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การเยี่ยมบ้าน การประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน การเชิญผู้ปกครอง

มาร่วมกิจกรรมภายในโรงเรียน การใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ การสื่อสารเครือข่ายระหว่างโรงเรียน และชุมชน ช่วยให้โรงเรียนและชุมชนเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยลดปัญหา ความขัดแย้ง และช่วยให้เกิดความร่วมมืออันดีต่อกัน

เทคนิคการประสานความร่วมมือนี้ มีนักวิชาการศึกษาได้เสนอหลักการที่สำคัญดังนี้

1. หลักของการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

กิตติ บุณนาค (2550 : 46) ได้กล่าวถึงหลักของการประสานงานที่มีประสิทธิภาพไว้ว่า ระบบการจัดการที่ดีขององค์กรจะต้องอยู่บนพื้นฐานของการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ โดยการประสานงานดังกล่าวจะต้องมุ่งเน้นถึงความคล่องตัวและความราบรื่นเป็นสำคัญ โดยจะต้องทำให้ทุกฝ่ายมีความรู้สึกพึงพอใจต่อรูปแบบของการประสานงานอย่างทั่วถึง นอกจากนี้ใน การออกแบบรูปแบบของการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในและกับหน่วยงานภายนอก องค์กรใดก็ตาม จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของลูกค้าหรือประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งถือว่าเป็นผลลัพธ์ที่ดีจากระบบของการประสานงานที่มีประสิทธิภาพ

สมิต สัจฉกร (2546 : 33-35) ได้กล่าวถึงการประสานงานจะสัมฤทธิ์ผลได้นั้น ต้องยึดถือหลักการสำคัญ ดังนี้

1. จัดให้มีกระบวนการบริหารที่เป็นระบบ การประสานงานที่ดีจะต้องเริ่มต้นด้วยการวางแผนที่ดี กำหนดวัตถุประสงค์และนโยบาย กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติตามกระบวนการทำงาน กำหนดเวลาและสถานที่ ตลอดจนผู้รับผิดชอบเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ว่า ในวันเวลาใดใคร จะทำอะไร ที่ไหน และทำอย่างไร เป็นการสะดวกแก่ทุกฝ่ายในการติดต่อประสานงาน

2. จัดให้มีระบบของความร่วมมือที่ดี ต้องทำให้เกิดการยอมรับระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความพร้อมที่จะให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน มีน้ำใจไมตรีต่อกัน อันจะเป็นผลให้งานดำเนินไปด้วยดี และบรรลุวัตถุประสงค์ตรงตามเป้าหมาย

3. จัดให้มีระบบการสื่อสารที่ดี การติดต่อสื่อสารระหว่างกันภายในหน่วยงานหรือระหว่างหน่วยงาน ต้องมีการกำหนดตัวบุคคล สถานที่ติดต่อ วันเวลา และเครื่องมือที่จะใช้ในการสื่อสาร ทั้งจะต้องจัดให้มีระบบสื่อสารจากบนสู่ล่าง จากล่างสู่บน และในระดับเดียวกันอย่างเหมาะสม

4. จัดให้มีการประสานวัตถุประสงค์และนโยบาย การที่จะให้เกิดเอกภาพในการประสานงาน ต้องทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ว่า จะประสานงานให้เกิดผลอย่างไร มีนโยบายที่กำหนดขึ้นไว้เป็นหลักการ เพื่อใช้เป็นกรอบหรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน อันจะเป็นผลให้ ประสานงาน โดยมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน และสอดคล้องต้องกันทั้งจังหวะและเวลา

5. จัดให้มีระบบสัมพันธ์ที่ดี ผู้ร่วมงานต้องมีความไวเนื้อเชื่อใจกัน จึงต้องจัดให้มีการพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำความคุ้นเคยกันบ้าง

6. จัดให้รู้สิ่งที่จะต้องประสานให้ชัดเจน การที่ผู้ร่วมงานได้รู้ชัดว่า จะต้องประสานงานกันในเรื่องใด มีสิ่งใดที่จะต้องประสาน ทำให้ประสานงานมีความครอบคลุมครบถ้วน ไม่ขาดตกบกพร่อง มีความสอดคล้องทั้งกิจกรรมและจังหวะเวลา

7. จัดให้รู้รูปแบบและวิธีการประสานงาน การประสานงานภายในหน่วยงานเดียวกัน อาจไม่มีรูปแบบหรือพิธีการมาก ผู้ร่วมงานมีความรู้จักคุ้นเคยกันอยู่แล้ว แต่การประสานงานระหว่างหน่วยงาน จะต้องกำหนดให้รูปแบบและวิธีการในการปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อป้องกันปัญหาและความขัดแย้ง

2. พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาราชบรมนาถบพิตร

สุเมธ ตันติเวชกุล (2556 : 113-114) ได้กล่าวถึงความเป็นผู้นำในการบริหารของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ไว้ว่า ทรงเป็นนักปฏิบัติที่ยิ่งใหญ่ในการพัฒนาทุกๆด้าน ทรงเป็นผู้นำในการบริหารจัดการที่ประสบความสำเร็จ พระเกียรติคุณของพระองค์ได้แผ่ไพศาลไปในนานาประเทศทั่วโลก มีรายละเอียดหลักการสอน ดังนี้

1) ทรงเน้นในเรื่องการประสานงาน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเน้นความสำคัญของการประสานงาน ทั้งนี้โครงการพระราชดำริต่างๆอาศัยการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หลักการสำคัญที่ใช้ในการทำงานคือ การผสมผสานของหน่วยงานในแผนงาน การพัฒนาแบบผสมผสานซึ่งเป็นการพยายามที่จะเชื่อมโยงกิจกรรมที่จำเป็น ในการยกระดับความเป็นอยู่ของราษฎรอย่างต่อเนื่อง โดยการระดมหรือผนึกกำลังของหน่วยงานต่างๆเข้าไปดำเนินการร่วมกันด้วยความพร้อมเพรียงกัน โดยทรงมีพระบรมราโชวาท ความว่า

“...ความเจริญของประเทศชาติเป็นความเจริญส่วนรวมซึ่งเกิดจากผลงานหรือผลของการกระทำของคนทั้งชาติ ถือได้ว่าทุกคนแบ่งหน้าที่กันทำประโยชน์ ให้แก่ชาติตามความถนัดและความสามารถ และต่างคนต่างก็ได้เกื้อกูลกันและกัน ไม่มีผู้ใดจะอยู่ได้และทำงานให้แก่ประเทศชาติได้โดยลำพังตนเอง...”

3. เทคนิคการสั่งการที่จะช่วยให้เกิดการประสานงานที่ดี

ธงชัย สันติวงษ์ (2541 : 136-137) ได้กล่าวถึงเทคนิคการสั่งการที่จะช่วยให้เกิดการประสานงานที่ดีนั้นสามารถกระทำได้ 3 ทาง ซึ่งทางหนึ่งที่สำคัญ คือ

วิธีการจัดประชุมอย่างเป็นทางการ วิธีนี้นับว่าเป็นวิธีที่นิยมใช้กันในเกือบจะทุกแห่ง ประโยชน์หรือข้อดีก็คือ เหมาะสำหรับการใช้เพื่อการตัดสินใจแบบกลุ่ม ช่วยให้สมาชิกของ

กลุ่มมีส่วนร่วมในการบริหาร และเป็นหนทางให้ผู้ที่บังคับบัญชาทราบความเป็นไปของงานโดยใกล้ชิด

วิธีการจัดประชุมที่ได้ผล ควรต้องประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้

1. ต้องมีการวางแผนการประชุม โดยตั้งจุดมุ่งหมาย จัดแบบการประชุม และกำหนดเวลาการประชุม

2. ต้องตรงประเด็น นั่นคือ ทั้งการเสนอเรื่องต่อที่ประชุม และการอภิปรายประเด็นต่างๆ

3. ต้องสามารถนำมาใช้ประโยชน์กับเรื่องที่กำลังพิจารณาอยู่

4. ต้องมีการแสดงรายละเอียดให้เห็นชัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่เป็น

ความคิดใหม่ที่ยังมองไม่เห็น ได้ยาก ก็ย่อมต้องแสดงประกอบด้วยภาพ หรือบางกรณีอาจจำเป็นต้องมีการแสดงสถิติต่างๆการจดบันทึกการประชุม เพื่อเป็นหลักฐานว่าได้พูดถึงเรื่องอะไร และได้ตัดสินใจไปอย่างไร และเรื่องใดใครเป็นผู้รับผิดชอบ

นอกจากนี้ กริช อัมโภชน์ (2561 : 171) ได้กล่าวถึงการประสานงาน (Coordination) ว่า ในเมื่อการปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆต้องการแบ่งงานออกเป็นหมวดหมู่ และแบ่งคนออกปฏิบัติหน้าที่หลากหลาย จึงจำเป็นต้องหาวิธีการทำให้เกิดการประสานงานกัน การประสานงาน จึงหมายถึง การดำเนินการให้งานที่แบ่งแยกกันทำ และคนซึ่งแบ่งแยกกันปฏิบัติหน้าที่มาประสานสอดคล้องกัน หลีกเลี่ยงการทำงานซ้ำซ้อน ขัดแย้งกัน อันจะยังผลให้งานโดยส่วนย่อยและงาน โดยส่วนรวมสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ความจริงความสำเร็จที่จะต้องการประสานงานเกิดขึ้นเนื่องจากการจัดรูปงานนั่นเอง วิธีการที่จะทำให้เกิดการประสานงานที่ดีทำได้หลายวิธีตั้งแต่ การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของงานและคนผู้ปฏิบัติให้ชัดเจน การกำหนดขั้นตอน วิธีปฏิบัติ หรือระเบียบ ให้ชัดเจนเป็นที่เข้าใจของทุกคน การประชุมผู้เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน การปรับปรุงระบบข้อมูลข่าวสาร การติดต่อให้มีประสิทธิภาพ และที่สำคัญการประสานใจคนผู้ปฏิบัติคือ เคล็ดลับของความสำเร็จในการประสานงาน

เทคนิค 6 เพื่อนช่วยเพื่อน (H ย่อมาจาก Help) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนใช้เพื่อการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ระหว่างคนเก่งช่วยเหลือคนอ่อนเป็นคู่ และดูแลช่วยเหลือกันในกลุ่ม ตลอดจนต่างกลุ่ม ต่างห้อง หรือรุ่นพี่ช่วยเหลือรุ่นน้อง เป็นบรรยากาศของการให้เกิดขึ้นในห้องเรียน ใน โรงเรียน และกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนได้ปรากฏแผ่ขยายเป็นวงกว้างออกไป เกิดเป็นการทำจิตอาสา ในรูปแบบต่างๆ ทั้งใน โรงเรียนและชุมชน

เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อนนี้ มีนักวิชาการศึกษาได้เสนอแนวคิดที่สำคัญ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 64 ; อ้างอิงจาก Slavin. 1987 : 15) ได้อธิบายขั้นตอนการสอนแบบ TAI ไว้ดังนี้

1.1 การจัดกลุ่ม (Team) นักเรียนจะถูกแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน คละตามความสามารถ

1.2 การทดสอบก่อนเรียน (Placement test) ในการเริ่มต้นทางการเรียน นักเรียนจะถูกทดสอบก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมในการเรียนเนื้อหา

1.3 วัสดุหลักสูตร (Curriculum materials) หลังการสอนนักเรียนแล้ว ผู้เรียนจะทำงานกลุ่มของตนเอง โดยมีสื่อหรือวัสดุหลักสูตรการสอนด้วยตนเองที่ครอบคลุมเนื้อหา ซึ่งจะอยู่ในรูปของแบบฝึกทักษะ โดยมีส่วนประกอบดังนี้

- เอกสารแนะนำบทเรียน อธิบายวิธีการทำแบบฝึกทักษะเป็นขั้นตอน
- แบบฝึกทักษะ
- แบบทดสอบย่อย
- แบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้
- แผ่นเฉลยแบบฝึกทักษะแบบทดสอบย่อย

ส่วนเฉลยแบบทดสอบประจำหน่วยการเรียนรู้จะแยกออกไปต่างหาก การเรียนเป็นกลุ่ม (Team study) นักเรียนจะเริ่มฝึกทักษะตามลำดับขั้นที่กำหนดไว้ของหน่วยการเรียนรู้ โดยจะทำแบบฝึกทักษะภายในกลุ่มตามลำดับ ดังนี้

1. สมาชิกของกลุ่มทำการจับคู่กันเพื่อทำการตรวจสอบซึ่งกันและกัน
2. นักเรียนศึกษาเอกสารแนะนำบทเรียน และถามครูได้หากเกิดความไม่เข้าใจ

เข้าใจ

3. นักเรียนแต่ละคนเริ่มทำแบบฝึกหัดทักษะจากโจทย์ปัญหาทีละตอน เพื่อนร่วมทีมตรวจคำตอบ ถ้าพบว่าผู้เรียนไม่ผ่านเรื่องใด กลุ่มจะต้องช่วยกันอธิบายหรือสอนให้เข้าใจก่อนที่จะถามครูจนกว่าจะผ่าน แล้วทำแบบฝึกทักษะลำดับต่อไป

4. เมื่อนักเรียนทั้งกลุ่มทำแบบฝึกทักษะได้ถูกต้องแล้ว ต่อไปก็ทำแบบทดสอบย่อย ถ้าไม่ผ่านผู้สอนจะต้องเข้าไปช่วยเหลือ จนกระทั่งผู้เรียนเข้าใจจึงทำให้แบบทดสอบอีกครั้ง

5. นักเรียนทำแบบทดสอบประจำหน่วย หัวหน้าจะเป็นผู้บันทึกคะแนนลงในแผ่นสรุปผลประจำกลุ่ม และนำคะแนนไปเปรียบเทียบกับคะแนนฐานของแต่ละบุคคลและของแต่ละกลุ่มต่อไป

คะแนนกลุ่มและความสำเร็จของกลุ่ม (Team scores and team recognition) ในขั้นสุดท้ายของแต่ละสัปดาห์ ครูจะรวบรวมคะแนนกลุ่ม ซึ่งได้จากการนำเอาคะแนนที่สมาชิกแต่ละคนได้รับจากการทำแบบทดสอบประจำเรื่องมาหาคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม เกณฑ์การให้รางวัลแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับ 1 กลุ่มชนะเลิศ ระดับ 2 กลุ่มรองชนะเลิศ และระดับ 3 กลุ่มดี โดยกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 จะได้รับใบประกาศเกียรติคุณเป็นรางวัล

การสอนกลุ่มย่อย (Teaching Group) ทุก ๆ วันครูจะใช้เวลาประมาณ 10 - 15 นาทีในการสอนกลุ่มย่อย โดยเลือกนักเรียนจากกลุ่มต่าง ๆ ที่เรียนเนื้อหาเดียวกันมารวมกัน เพื่อให้ข้อแนะนำหรือสาธิต เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและตรงตามวัตถุประสงค์ และเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจความคิดรวบยอดที่สำคัญของการเรียนนั้น ๆ ส่วนนักเรียนคนอื่น ๆ ก็ปฏิบัติของตนเองไปเรื่อย ๆ การทดสอบข้อเท็จจริง (Facts tests) จะทำสัปดาห์ ละ 2 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 3 นาที โดยนักเรียนจะรับเอกสารเพื่อไปเตรียมตัวศึกษาที่บ้านก่อนทำการทดสอบ การสอนรวมกันทั้งชั้น (Whole- Class units) ครูจะทำการสอนสรุปบทเรียนให้กับนักเรียนทั้งห้อง โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาและทักษะต่างๆ ของบทเรียน

2. พฤติกรรมของบุคคลในกลุ่ม

ประภาพร เหลืองช่วยโชค (2560 : 12-41-12-44) กล่าวว่า เมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่ม เขาจะประพฤติตัวแตกต่างจากเมื่ออยู่ลำพัง คำถามซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทางจิตวิทยาสังคม คือ ผู้อื่นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเราในลักษณะใด ในที่นี้จะอธิบายถึงตัวอย่างของอิทธิพลร่วม 3 เรื่องด้วยกัน มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การหนุนทางสังคม (Social Facilitation) การศึกษาภาคสนามของทริพเพิลท์ (Triplet, 1898) พบว่า นักขี่จักรยานจะขี่จักรยานเร็วขึ้นเมื่อมีผู้อื่นอยู่ด้วย เมื่อเปรียบเทียบกับนักขี่จักรยานตามลำพัง และการทดลองในห้องทดลองเพื่อทดสอบข้อสังเกตดังกล่าว โดยบอกให้เด็ก ๆ ม้วนคันเบ็ดตกปลาให้เร็วที่สุด ปรากฏว่าเมื่อม้วนเอ็นคันเบ็ดตกปลาพร้อมกับคนอื่น ๆ เด็ก ๆ ม้วนได้ เร็วกว่าเมื่อทำงานคนเดียว การทดลองลำดับต่อมาปรากฏผลเช่นเดียวกัน

จึงสรุปได้ว่า การมีผู้อื่นอยู่ด้วยในขณะที่บุคคลทำงาน จะทำงานมีประสิทธิภาพดีกว่า การทำงานคนเดียว ซึ่งในภายหลังฟรอยด์ อัลล์พอร์ต เรียกปรากฏการณ์นี้ว่า การหนุนทางสังคม

2.2 ประสิทธิภาพการแก้ปัญหาและการเรียนรู้ของบุคคลกับกลุ่ม (Individual versus group performance)

ชอว์ (Shaw, 1932) ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของการแก้ปัญหาของบุคคลกับการแก้ปัญหาของกลุ่ม พบว่า กลุ่มสามารถตอบคำถามหรือแก้ปัญหาได้ถูกต้องมากกว่าบุคคลซึ่งชอว์ได้อธิบายว่า เป็นเพราะในสถานการณ์กลุ่ม ได้มีการตรวจสอบที่ผิด และขจัดข้อเสนอที่ไม่ถูกต้องของกลุ่ม นอกจากนี้เขายังพบว่า หากมีสมาชิกคนใดทำผิดหรือตอบผิด สมาชิกคนอื่นๆของกลุ่มจะพบคำตอบหรือข้อเสนอที่ผิดนั้นและช่วยแก้ไขได้

การศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิผลของการเรียนรู้ของบุคคลกับกลุ่ม ยูเกอร์ (Yuker, 1955) ได้ทดลองเกี่ยวกับการจำเนื้อเรื่อง ผู้รับการทดลอง 160 คน ฟังเล่าเรื่อง “ War of the Ghosts “ หลังจากฟังจบแล้ว ผู้รับการทดลองต้องเล่าเรื่อง ที่ได้ฟังเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มจะเรียนได้ดีกว่ารายบุคคลในงานที่มีลักษณะดังนี้ 1) บุคคลหลายคนสามารถทำงานได้โดยไม่ต้องเป็นอุปสรรคต่อผู้อื่น 2) สามารถถูกทำได้โดยรวมเอาผลงานของแต่ละคนเข้าด้วยกัน และ 3) อย่างน้อยบางส่วนของคำตอบของปัญหาไม่ขึ้นต่อกัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การมีผู้อื่นอยู่ด้วยมีผลต่อพฤติกรรมของบุคคลในลักษณะของการหนุนทางสังคม อย่างไรก็ตามการแก้ปัญหา และการเรียนรู้แบบกลุ่มมีประสิทธิผลมากกว่ารายบุคคล

เทคนิค 7 ค่านิยมที่ดี (A ย่อมาจาก Attitude) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนเพื่อการปลูกฝังเจตคติ ค่านิยมที่ดี เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์และค่านิยมพื้นฐาน 8 ประการให้แก่ผู้เรียน ดังนี้

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

เทคนิคค่านิยมที่ดีนี้ มีหลักการที่สำคัญพอสังเขปดังนี้

1. กระบวนการสร้างค่านิยม

กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กรมสามัญ และกรมการศึกษาเอกชน ได้สนับสนุนให้มีการพิจารณานำกระบวนการเรียนรู้ต่างๆไปใช้ในการเรียนการสอน โดยเสนอแนะกระบวนการที่ครูควรใช้ 12 กระบวนการ ด้วยกัน กระบวนการหนึ่งที่เป็นกระบวนการสำคัญคือ กระบวนการสร้างค่านิยม กระบวนการนี้เป็น

กระบวนการที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเกิดการยอมรับและเห็นคุณค่าของค่านิยมด้วยตนเอง มีรายละเอียดดังนี้ (กรมวิชาการ, 2534 ; อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี. 2552 : 118-128)

1.1 สังเกต ตระหนัก

ผู้เรียนพิจารณาการกระทำที่เหมาะสมและการกระทำที่ไม่เหมาะสม รับรู้ ความหมาย จำแนกการกระทำที่แตกต่างกันได้

1.2 ประเมินเชิงเหตุผล

ผู้เรียนใช้กระบวนการกลุ่มอภิปรายแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วิจารณ์ การกระทำของตัวละครหรือบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ ว่า เหมาะสมหรือไม่เพราะเหตุใด

1.3 กำหนดค่านิยม

ผู้เรียนแต่ละคนแสดงถึงความเชื่อ ความพอใจในการกระทำที่ควรกระทำ ใน สถานการณ์ต่างๆ พร้อมเหตุผล

1.4 วางแผนปฏิบัติ

ผู้เรียนช่วยกันกำหนดแนวปฏิบัติในสถานการณ์จริง โดยมีครูร่วมรับทราบ กติกา การกระทำ และสำรวจสิ่งที่ผู้เรียนต้องการจะได้รับเมื่อได้กระทำดีแล้ว เช่น การได้ประกาศ ชื่อให้เป็นที่ยอมรับ

2. ค่านิยมอะไรที่ควรพัฒนา

วลัย พานิช (2549 : 161-162) กล่าวว่า ครูสังคมศึกษาควรวิเคราะห์หลักสูตรสังคมศึกษา ที่จะสอนว่ามีค่านิยมอะไร โดยพิจารณาจากจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คุณภาพของนักเรียน มาตรฐานการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น และสาระการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีข้อเสนอเกี่ยวกับค่านิยมที่ควรพัฒนาในสาระที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ค่านิยมสำคัญที่ควรพัฒนา คือ การยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย มีระเบียบวินัย การเคารพต่อกฎหมาย/กติกา ความรับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคม มีความยุติธรรม ความสามัคคี มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ความภาคภูมิใจในชาติ การหวงแหนมรดกของชาติ ความเสมอภาค เสรีภาพ สันติภาพ เคารพในสิทธิมนุษยชน การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความผูกพันกับท้องถิ่น/ชุมชน/ประเทศ ความรัก สันติภาพ รักการแสวงหาความรู้พร้อมที่จะเป็นผู้ฟังที่ดี เป็นต้น

ในส่วนของการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาค่านิยม มีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอกระบวนการ เพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาค่านิยมไว้หลายรูปแบบ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในเนื้อหาสาระที่ครูวิเคราะห์ว่า สามารถสอดแทรกการพัฒนาค่านิยมได้ ซึ่งอาจเป็นขั้นนำ ขั้นสอนหรือขั้นสรุปได้ กระบวนการจัดกิจกรรมต่อไปนี้เป็นกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง นักเรียนฝึกการ

วิเคราะห์หาเหตุผลของตนเอง มีความเข้าใจผู้อื่นโดยเชื่อมโยงสู่การพัฒนาค่านิยมในการยอมรับ เห็นคุณค่า และอาจนำไปสู่การปฏิบัติได้ ดังนี้ (วลัย พานิช, 2549 : 162-165)

1. การค้นหาค่านิยมด้วยตนเอง
2. การค้นหาค่านิยมของผู้อื่น
3. การอภิปรายหรือสนทนาเกี่ยวกับปัญหาทางจริยธรรม
4. การวิเคราะห์หาเหตุผล

ทั้งนี้ในการค้นหาค่านิยมด้วยตนเอง เป็นวิธีการที่นักเรียนได้ตระหนักถึงค่านิยมของตนเอง ซึ่งมีหลายวิธีการ ดังนี้

1. การถามให้นักเรียนได้คิดเกี่ยวกับเรื่องราวหรือนิทานหรือภาพยนตร์หรือเหตุการณ์ โดยให้นักเรียนเล่าถึงพฤติกรรมของตัวเอกของเรื่องต่างๆ แล้วถามว่าทำไมบุคคลนั้นจึงมีพฤติกรรมเช่นนั้น อะไรคือสิ่งที่บุคคลนั้นยึดถือ แล้วโยงมาถึงตัวนักเรียน โดยให้นักเรียนแสดงออก ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้นๆ หรือได้รับประสบการณ์เหมือนกับบุคคลในเรื่อง นักเรียนจะทำอย่างไร แล้วทำไม ถึงทำเช่นนั้น

2. เอกสารค่านิยม (value sheet) ใช้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ โดยนำมาจากบทความ ข่าวจากหนังสือพิมพ์ สารสาร การ์ตูน หรือภาพถ่าย แล้วถามคำถามที่เน้นเกี่ยวกับค่านิยม เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาแล้วเขียนถึงค่านิยมของตนเอง

3. การจัดลำดับ กิจกรรมนี้นักเรียนมีโอกาสเลือกเหตุการณ์หรือการกระทำบนพื้นฐานค่านิยมของตนเอง จัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง อาจนำเรื่องราวจากภาพหรือบทความต่างๆมาใช้

4. การลงคะแนน เป็นการให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผย โดยให้ยกมือแสดงความคิดเห็นและตั้งคำถามว่ามีใครเห็นด้วยว่า...มีใครไม่เห็นด้วยว่า...หรือมีใครยังไม่แน่ใจ

5. การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการนำเอาความรู้สึกลงของนักเรียนมานำเสนอให้ปรากฏ ขั้นตอนการจัดบทบาทสมมติให้นักเรียนแสดง ได้แก่ ครูแนะนำให้นักเรียนสนใจการแสดงบทบาทสมมติเป็นการเตรียมความพร้อม เลือกบทบาทที่แสดง ให้นักเรียนคนอื่นๆสังเกตการณ์การจัดการต่างๆ ในการแสดงบทบาทสมมติ จัดฉาก จัดการแสดง อภิปรายและประเมิน จัดการแสดงอีกครั้ง สรุปผล

3. กระบวนการสอนค่านิยมและจริยธรรม

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2532 ; อ้างถึงใน วลัย พานิช รวบรวม. 2549 : 118) ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาค่านิยมและจริยธรรมไว้ว่า ควรเริ่มต้นด้วยการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกประเมินปัญหาเชิงจริยธรรม และดำเนินการสอนตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 กำหนดพฤติกรรมทางจริยธรรมที่พึงปรารถนา

1.2 เสนอตัวอย่างพฤติกรรมในปัจจุบัน

1.3 ประเมินปัญหาเชิงจริยธรรม

1.4 แลกเปลี่ยนผลการประเมิน

1.5 ฝึกพฤติกรรมโดยมีผลสำเร็จ

1.6 เพิ่มระดับความขัดแย้ง

1.7 ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง

1.8 กระตุ้นให้ผู้เรียนยอมรับตัวเอง

4. แนวทางในการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้นำเสนอการปลูกฝังค่านิยมไว้ว่า เนื่องจากค่านิยมเป็นเรื่องของจิตใจ จึงนับว่าเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งในการที่จะปลูกฝังและสร้างเสริมให้เกิดขึ้น และจะต้องใช้กลวิธีหลายแนวประกอบกัน ในที่นี้ขอเสนอแนะแนวทางในการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมบางประการดังต่อไปนี้ (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2551 : 20-23)

1. ผู้ปฏิบัติงานปลูกฝังสร้างเสริมค่านิยมทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี

หมายถึง ผู้ที่จะปฏิบัติงานปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมให้แก่ผู้อื่นนั้น ตนเองจะต้องมีมโนทัศน์ที่ดีและมีความศรัทธาต่อค่านิยมเหล่านั้นเสียก่อนเบื้องต้น เพื่อจะได้ประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น เพราะถ้าหากผู้ทำหน้าที่ปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมมิได้ปฏิบัติตามตามลักษณะของผู้ที่มีค่านิยมที่ดีตามแบบที่ตนอบรมสั่งสอนแล้ว ความศรัทธาเชื่อถือในค่านิยมนั้นก็ย่อมจะไม่เกิดขึ้น

2. การจัดตั้งแวดล้อมที่แสดงให้เห็นถึงค่านิยมที่พึงประสงค์

เนื่องจากสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการสร้างเสริมค่านิยมให้แก่บุคคลในสังคม ดังนั้นปัจจัยสำคัญในการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมอย่างหนึ่งก็คือ การจัดตั้งแวดล้อมทุกอย่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งแวดล้อมที่เป็น “คน” ให้เอื้อต่อการพัฒนาค่านิยม เช่น ผู้ใหญ่ บิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้บริหารทุกระดับ จะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้น้อยหรือผู้เยาว์ทั้งหลาย มิฉะนั้นการรณรงค์เรื่องค่านิยมก็เป็นเรื่องยากที่จะสัมฤทธิ์ผล นอกจากนั้นต้องคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมอื่นๆ ด้วย โดยเฉพาะกิจกรรมที่จัดกันอยู่ในสังคมนั้นๆ

3. การให้ความรู้เรื่องค่านิยมที่จะปลูกฝัง

หมายถึง การให้ผู้ที่จะได้รับการปลูกฝังสร้างเสริมค่านิยมได้รู้จักหรือเข้าใจว่า ค่านิยมต้องการนั้นคืออะไร มีลักษณะอย่างไร และจะมีวิธีการอย่างไรจึงจะสามารถปฏิบัติตามค่านิยมเหล่านั้นได้

4. การสร้างความสำนึกที่จะปฏิบัติตามค่านิยมที่พึงประสงค์

หมายถึง การทำให้กลุ่มเป้าหมายที่ต้องจะปลูกฝังสร้างเสริมค่านิยมได้เกิดความสำนึกว่า แนวการประพฤติปฏิบัติที่กระทำอยู่เดิมนั้น ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆทั้งแก่ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ เมื่อเป็นเช่นนี้ตนเองสมควรจะต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยการปฏิบัติตามค่านิยมที่พึงประสงค์ การทำให้เกิดความสำนึกในความบกพร่องที่มีอยู่และยอมรับปฏิบัติตามค่านิยมดังกล่าวนี้ อาจกระทำได้โดยอาศัยกิจกรรมหลายแบบ เช่น การให้วิจารณ์ตนเองจนเกิดถึงการแห่งตน (Self-realization) และการจัดให้มีกิจกรรมสังคมมิติ (Socio-metric) เป็นต้น

5. การฝึกและปฏิบัติตามค่านิยมที่จะปลูกฝัง

หมายถึง การให้ผู้ที่จะได้รับการปลูกฝังสร้างเสริมค่านิยมได้รับการฝึกฝน กิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมที่พึงประสงค์ ซึ่งควรเป็นกิจกรรมง่ายๆสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีความสัมพันธ์กับปัญหา และช่วยแก้ปัญหาทั้งส่วนตัวและสังคม ตลอดจนประเทศชาติได้ด้วย นอกจากนี้สิ่งสำคัญอีกอย่างคือ การส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามค่านิยมที่พึงประสงค์ให้มากที่สุดเท่าที่โอกาสจะอำนวย เช่น การบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ การเข้าวัดฟังเทศน์ การปฏิบัติตามระเบียบวินัยและการทำงานอดิเรก เป็นต้น

คณีย์ ไชยโยธา (2546 : 18) ได้กล่าวถึงการปลูกฝังค่านิยมที่ดีว่า อาจทำได้ 2 วิธี ดังนี้

1) วิธีการแห่งศรัทธา คือ วิธีการสร้างสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ดีตั้งแต่ภายในครอบครัว เพื่อนบ้าน โรงเรียน ชุมชน สื่อมวลชน ผู้นำชุมชน เป็นต้น โดยให้เป็นแบบอย่างที่ถูกต้องแก่เด็ก แล้วเด็กจะมีค่านิยมที่ดีที่ถูกต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคมไปด้วยศรัทธาเอง

2) วิธีการแห่งปัญญา คือ วิธีการชี้แนะให้เด็กๆได้รู้จักใช้ความคิดสติปัญญาของตนเอง ใคร่ครวญพิจารณาเลือกค่านิยมด้วยตนเอง เพื่อให้เด็กยอมรับค่านิยมที่ดีนั้นด้วยเหตุผล

5. ค่านิยมที่ดี

5.1 มีทัศนคติ และค่านิยมที่ดี

พระพรหมคุณาภรณ์ (ปอ.ปยุตโต) (2532 : 40-41) ได้แสดงปาฐกถาธรรม เรื่อง รุ่งอรุณของการศึกษา หรือแสงเงินแสงทองของชีวิตที่รุ่งเรืองดั่งงาม มี 8 ประการ ซึ่งประการหนึ่งที่สำคัญคือ

มีทัศนคติ และค่านิยมที่ดี หลักข้อนี้สำคัญมาก เพราะชีวิตและสังคมจะดำเนินไปอย่างไร จะเป็นไปตามทัศนคติ และค่านิยม คนในสังคมมีค่านิยมอย่างไร ก็เห็นวิถีของสังคมไปอย่างนั้น เช่น ในการมองภาพความเจริญ ถ้าคนในสังคมมีค่านิยมในการผลิต ก็มองภาพความเจริญอย่างนักผลิตว่า เจริญอย่างเขา คือ ทำได้อย่างเขา ถ้ามีค่านิยมบริโภค ก็มองภาพความเจริญ

แบบนักบริโภครู้ว่า เจริญอย่างเขา คือ มีกินมีใช้อย่างเขา เราต้องการสร้างค่านิยม และทัศนคติที่ถูกต้อง ทัศนคติและค่านิยมที่ถูกต้องเริ่มด้วยอะไร ทัศนคติและค่านิยมที่ถูกต้อง ตามหลักของพระพุทธศาสนา เริ่มด้วยการมองสิ่งทั้งหลายตามเหตุปัจจัย ซึ่งเป็นท่าทีของจิตใจที่นำมาซึ่งปัญญา และการกระทำตามเหตุตามผล เพราะเชื่อการกระทำที่เป็นไปตามกระบวนการของเหตุผลว่า ทำเหตุอย่างไร ผลเกิดอย่างนั้น ซึ่งก็คือหลักกรรมในพระพุทธศาสนา หลักกรรมนี้ใช้กับชีวิตของคนทั่วไป พื้นฐานกว่านั้นก็คือหลักปัจจุสมุปบาทซึ่งมองลึกลงไปอีก แต่ทั้งหมดนี้ก็เป็นกระบวนการของเหตุปัจจัยทั้งนั้น

5.2 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่

ตลอดระยะเวลาอันยาวนานที่ผ่านมา พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากแนวพระราชดำริ ที่ได้พระราชทานผ่านพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสในโอกาสต่างๆตลอดมา ผู้วิจัยจึงขออัญเชิญพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระองค์ท่านส่วนหนึ่งในเรื่องความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีรายละเอียดดังนี้ (พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. 2543 : 44)

พระบรมราโชวาทพระราชทานแก่คณะครู นักเรียน โรงเรียนไกลกังวล วันที่ 7 มิถุนายน 2521 ความว่า

“...หน้าที่สำคัญของนักเรียนอยู่ที่เรียนให้เต็มกำลัง และให้สำเร็จ การจะเรียนให้ได้อย่างนั้น จะทำอย่างไร ก็ต้องเข้าใจว่า เราจะต้องมีวิชาสำหรับสร้างตัว ให้มีความสุขความเจริญต่อไปข้างหน้า. ถ้าไม่ขวนขวายศึกษาเสียแต่ต้น จะไม่มีโอกาส จะทำให้ชีวิตอับเฉาเป็นคนไร้ประโยชน์ เพราะไม่มีความรู้ คิดตัว. เมื่อเข้าใจอย่างนี้แล้ว จะได้รักเรียน ขยันเรียนด้วยความบากบั่นอดทน เพราะรู้ซึ่งถึงประโยชน์และคุณค่าของวิชาความรู้. การที่จะเรียนให้ดี ให้รู้วิชาแจ่มแจ้งลึกซึ้งได้นั้น นอกจากจะอยู่ที่ความตั้งใจและความหมั่นเพียรแล้ว ยังอยู่ที่ความมีสัมมาคารวะความฉลาดที่จะทำตัวให้เป็นທີ່เมตตาเอ็นดูของครูด้วย. ถ้าทำตัวดี มีความอ่อนน้อมเคารพเชื่อฟังครู เอาใจใส่ช่วยเหลือครู ในกิจต่างๆ แม้เล็กน้อยก็ไม่นิ่งดูคายนหรือเฉยเมย ครูย่อมมองเห็นความดีในกาย ในใจของตัว จะรักใคร่เหมือนเป็นทั้งลูกทั้งศิษย์ จะยินดีสั่งสอนอบรมความรู้ ความดีทุกอย่างให้โดยเต็มใจและจริงใจ ให้เล่าเรียนสำเร็จผล ได้เต็มเปี่ยม. จึงขอให้จำไว้และพยายามปฏิบัติให้ได้ทุกคน...”

5.3 จิตสำนึกในการศึกษา

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2535 : 89-91) ได้เทศน์แนวคิดเรื่อง
จิตสำนึกในการศึกษา ความว่า

จิตสำนึกในการศึกษา ที่ว่าเป็นความใฝ่ที่จะฝึกฝนพัฒนาตัวเอง ทำชีวิตของตัวเองให้ดีขึ้นนี้ โยงไปถึงการใฝ่รู้หรือความต้องการที่จะเรียนรู้ เพราะฉะนั้นคนที่มีจิตสำนึกในการศึกษา ต้องมีการฝึกฝนพัฒนาตนเองใฝ่เรียนรู้ และมีจิตใจที่มองอะไรด้วยความรู้สึกที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ

โดยนัยนี้ การที่จะฝึกฝนพัฒนาตนจึงคลุ้มไปในตัวเองถึงการที่จะต้องเรียนรู้ เราจะเรียนรู้จากสิ่งต่างๆที่แวดล้อม จากสิ่งที่เข้ามาซึ่งเราได้ประสบทุกอย่างเมื่อเข้าไปเกี่ยวข้องกับพบเห็นสถานการณ์อันใดก็ตามคนที่มีจิตสำนึกในการศึกษาจะได้เรียนรู้ว่า อันนี้มีอะไรที่เป็นประโยชน์แก่ชีวิตของตนบ้าง แล้วนำมาฝึกฝนพัฒนาตนเอง ปรับปรุงชีวิตของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

จิตสำนึกในการศึกษา จะเปลี่ยนแปลงลักษณะจิตใจ และทำที่ต่อสิ่งแวดล้อมทั้งหมด จากลักษณะทำที่สนองตอบต่อสิ่งแวดล้อม หรือประสบการณ์ในแบบชอบชั่ง มาสู่การเรียนรู้ และการเรียนรู้ก็คือ แก่นของการศึกษา ซึ่งสร้างขึ้นด้วยจิตสำนึกในการศึกษานี้ซึ่งทำให้มองทุกอย่างเป็นการเรียนรู้

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2541 : 69-70) ได้เทศน์เรื่อง ธรรมเนียมชีวิตหมวด คนกับมรรคา โดยได้กล่าวถึง คนผู้เล่าเรียนศึกษาว่า คนที่เล่าเรียนศึกษา จะเป็นนักเรียน นักศึกษาหรือนักค้นคว้าก็ตาม นอกจากจะพึงปฏิบัติตามหลักธรรมสำหรับคนที่จะประสบความสำเร็จ คือ จักร 4 และอิทธิบาท 4 แล้ว ยังมีหลักการที่ควรรู้ และหลักปฏิบัติที่ควรประพฤติอีก มีหลักการที่สำคัญคือ

ทำตามหลักเสริมสร้างปัญญา ในทางปฏิบัติอาจสร้างปัจจัยแห่งสัมมาทิฐิอย่างข้างต้นนั้นได้ ด้วยการปฏิบัติตามหลักคุณธรรม (หลักการสร้างความเจริญงอกงามแห่งปัญญา) 4 ประการ มีหลักการที่สำคัญประการหนึ่งคือ สัทธัสสวนะ ฟังดูคำสอน คือ เอาใจใส่สดับตรับฟัง คำบรรยาย คำแนะนำสั่งสอน แสวงหาความรู้ทั้งจากตัวบุคคลโดยตรงและจากหนังสือหรือสื่อมวลชน **ตั้งใจเล่าเรียน** ค้นคว้า หมั่นปริกษาสอบถาม ให้เข้าถึงความรู้ที่จริงแท้

เทคนิค 8 การบูรณาการ (I ย่อมาจาก Integration) เป็นการเรียนการสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเรียนรู้ที่นำศาสตร์เนื้อหาวิชาต่างๆที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน มาผสมผสานเชื่อมโยงให้กลมกลืนเป็นเรื่องเดียวกัน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการคิดวางแผนและลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริงด้วยตนเอง ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลายเชื่อมโยงหลายวิชาในเรื่องเดียวกัน ช่วยให้

ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวมจากการปฏิบัติจริง มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และนำผลที่เกิดจากการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เทคนิคการบูรณาการนี้ มีนักวิชาการศึกษาได้เสนอแนวคิดที่สำคัญ ดังนี้

1. บทบาทและกิจกรรมของนักเรียนในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ลาร์ดิซาบอลและคณะ (Lardizabal and others. 1970 : 148) กล่าวถึงหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ควรคำนึงถึงกิจกรรมของกระบวนการกลุ่มมาใช้ ดังนี้

1.1 ควรแบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยๆ กลุ่มละ 4 คน ที่มีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน คือผู้เรียนมีระดับความสามารถสูง 1 คน ผู้มีระดับความสามารถปานกลาง 2 คน และผู้มีความสามารถต่ำ 1 คน ในการแบ่งกลุ่มจะต้องให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้ากลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมที่ตนเองถนัดและมีความสนใจ เพื่อให้แต่ละกลุ่มมีความเหมาะสม และมีความสามารถพๆกัน

1.2 แต่ละกลุ่มเลือกคณะกรรมการที่ประกอบด้วยประธาน รองประธาน คณะกรรมการเลขานุการ

1.3 มีการประชุมร่วมกันภายในกลุ่มเพื่อวางแผนในการทำกิจกรรมร่วมกัน

1.4 สมาชิกทุกคนภายในกลุ่มจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบ ในการทำกิจกรรมตามที่ได้ วางแผนไว้ โดยที่นักเรียนมีบทบาทในการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ดังนี้

1.4.1 มีส่วนร่วมในการเรียนทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และการคิดในทุกๆ สถานการณ์ที่กำหนดให้อย่างเป็นธรรมชาติเหมือนสถานการณ์ในชีวิตจริง

1.4.2 ศึกษาค้นคว้าปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ดำเนินการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างสนุกสนานเต็มมีชีวิตชีวาและทำทหายอยู่ตลอดเวลา

1.4.3 เรียนในห้องเรียน (Class) และสถานการณ์จริง(Reality) เพื่อพัฒนาลังคม

1.4.4 กระฉับกระเฉงว่องไวในการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

1.4.5 ทำงานด้วยความร่วมมือร่วมใจ ทั้งงานเดี่ยว งานคู่ หรืองานกลุ่ม ด้วยความ เต็มใจและด้วยเจตคติที่ดีต่อกัน

1.4.6 ตอบคำถามสำคัญหรือคำถามหลักที่เป็นตัวกำหนดประสบการณ์ของตนเองหรือประสบการณ์ในชีวิตจริง

1.4.7 มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มทำสิ่งใหม่ที่มีประโยชน์

1.4.8 มีความสามารถในการสื่อสารเช่น ฟัง พูด อ่าน เขียน มีทักษะทางสังคม รวมทั้งมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนในกลุ่ม ในห้องเรียนและครู

1.4.9 สามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนในกลุ่ม ในห้องเรียนและครูสรุปได้ว่า ครูจะต้องเป็นผู้เสริมสร้างความรู้ให้กับนักเรียน โดยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ในด้านความสามารถด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมของร่างกาย จิตใจ และสร้างโอกาสที่ผู้เรียนเกิดการเรียนด้วยการเรียนรู้ที่หลากหลายและต่อเนื่อง

2. การบูรณาการความรู้ในโรงเรียนกับชีวิตจริงของนักเรียน

สิริพัทธ์ เจษฎาวิโรจน์ (2559 : 30) กล่าวว่า ในการจัดการเรียนการสอน “ความรู้” เป็นสิ่งที่ผู้สอนทุกคนปรารถนาให้เกิดขึ้นภายในตัวนักเรียน แต่ความรู้ไม่ควรเป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดความแปลกแยกกับชีวิตจริง เพราะจะทำให้ให้นักเรียนไม่เห็นคุณค่า ไม่มีความหมาย และไม่เกิดประโยชน์ใดๆแก่ตัวนักเรียน ดังนั้น สิ่งที่ครูผู้สอนหรือให้นักเรียนเรียนรู้ในโรงเรียนหรือสถานศึกษา ควรเชื่อมโยงให้สัมพันธ์กับชีวิตของนักเรียน และเป็นสิ่งที่จะช่วยเหลือนักเรียนในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุณลักษณะของนักเรียน จะทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความหมาย ของสิ่งที่เรียน อีกทั้งเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความต้องการในการเรียนรู้สิ่งอื่นๆเพิ่มมากขึ้น เช่น การสอนเรื่องอาหาร การป้องกันโรคติดต่อ การสื่อสาร การใช้เทคโนโลยี สิ่งเหล่านี้ เมื่อเรียนรู้ในห้องเรียนแล้ว ครูควรเชื่อมโยงให้นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตของเขา

3. กระบวนการจัดการความรู้ 6 ขั้นตอน

การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ 6 ขั้นตอนมีดังนี้ (ผกามาศ พิธรากร. 2558 : 92-93)

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดความรู้ (Knowledge Identification)

การกำหนดความรู้เป็นการกำหนดความรู้ที่ต้องการของสมาชิกในชั้นเรียน ที่มีลักษณะเป็นชุมชนนักปฏิบัติ (Community of Practice : CoPs) ซึ่งมีความสนใจในเรื่องเดียวกัน โดยการกำหนดความรู้เกิดจากความต้องการของสมาชิกทั้งหมดเป็นสำคัญ เพื่อความรู้นั้นจะเป็นประโยชน์ต่อสมาชิกทุกคนและสอดคล้องตามความต้องการของสังคม

ขั้นตอนที่ 2 การสืบค้นความรู้ (Knowledge Capture)

การสืบค้นความรู้เป็นกระบวนการศึกษา ค้นคว้า สืบเสาะ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ทั้งที่เป็นความรู้ภายในบุคคลและความรู้ภายนอกบุคคล โดยอาศัยเครื่องมือและวิธีการต่างๆ

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างความรู้ (Knowledge Creation)

การสร้างความรู้เป็นกระบวนการที่สมาชิกผู้ดำเนินการจัดการความรู้ ได้ทำการวิเคราะห์ ความรู้ที่ได้จากขั้นตอนการสืบค้นความรู้ และสังเคราะห์ความรู้ โดยการสร้างความรู้ ให้ใหม่ด้วยตนเอง และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 4 การจัดเก็บความรู้ (Knowledge Storing)

การจัดเก็บความรู้เป็นกระบวนการที่สมาชิกผู้ดำเนินการจัดการความรู้ ทำการจัดเก็บหรือบันทึกความรู้ใหม่ที่ได้สร้างขึ้นให้อยู่ในลักษณะความรู้ภายในบุคคล และความรู้ภายนอกบุคคล โดยจัดเก็บหรือบันทึกในสื่อและเทคโนโลยีประเภทต่างๆ

ขั้นตอนที่ 5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing)

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำความรู้ใหม่ que สร้างและจัดเก็บมาแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดการต่อยอดความรู้ให้สูงขึ้น ขยายฐานความรู้ และเผยแพร่ความรู้ตลอดจนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ให้กว้างขวางและมีประโยชน์มากขึ้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะอาศัยวิธีการสื่อสารและเทคโนโลยีประเภทต่างๆ ในการดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลความรู้ (Knowledge Evaluation)

การประเมินผลความรู้เป็นกระบวนการวัดผลและประเมินผล ทั้งการประเมินตนเอง (Self-assessment) การประเมินตามสภาพจริง (Authentic Assessment) การประเมินความรู้ การประเมินกระบวนการ การติดตาม ทั้งนี้สามารถประเมินผลระหว่างดำเนินการ (Formative Evaluation) และประเมินผลหลังการดำเนินการ (Summative Evaluation) เพื่อให้ทราบการจัดการความรู้ การได้มาซึ่งความรู้ที่ต้องการของสมาชิกและสังคม ประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างไร มากน้อยเพียงใด และมีความคิดเห็นเป็นอย่างไร

4. ข้อควรคำนึงในการสอนแบบบูรณาการ

สิริพัทธ์ เจษฎาวิโรจน์ (2559 : 30) ได้เสนอว่า ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 1) ผู้เรียนมีความสำคัญมากกว่าเนื้อหาสาระ ฉะนั้นควรเน้นการพัฒนาบุคลิกภาพในทุกๆด้าน การเสริมสร้างพื้นฐานของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดที่ชัดเจน
- 2) หัวข้อเรื่องต้องสัมพันธ์กับเรื่องอื่นได้อย่างกว้างขวาง หัวข้อย่อย และความคิดรวบยอดที่จะนำมาบูรณาการร่วมกันนั้น ควรอยู่ในระดับที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะของผู้เรียน
- 3) กิจกรรมการเรียนการสอนควรเป็นปัญหาในชีวิตจริงและต่อเนื่องกัน จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้รู้จักสังเกต วิเคราะห์ วิจัย และอภิปรายด้วยเหตุผล ใช้กระบวนการกลุ่ม และกระบวนการประชาธิปไตย
- 4) สร้างบรรยากาศในชั้นเรียนและนอกห้องเรียนให้ทำหาย และเร้าความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสบายใจ
- 5) จัดประสบการณ์ตรงให้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม เข้าใจง่าย ส่งเสริมให้มีโอกาสได้ปฏิบัติจริงจนเกิดความสามารถและทักษะที่ติดเป็นนิสัย

6) ในการสอนแต่ละครั้ง ควรสอดแทรกคุณสมบัติที่ต้องการเน้นในตัวผู้เรียน ครูควรเป็นแบบอย่างในการแสดงพฤติกรรมที่มีการบูรณาการให้นักเรียนเห็น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเทคนิค TUANCHAI มาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน หลายวิธีการ ได้แก่ กระบวนการกลุ่ม เทคนิคการต่อเรื่องราว (Jigsaw) กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) เทคนิคการเล่ารอบวง (Roundrobin) แผนผังความคิด (Mind Mapping) สถานการณ์จำลอง (Simulation Technique) กระบวนการเรียนรู้ความเข้าใจ วิธีการสอนแบบอภิปราย (Discussion Method) เทคนิค KWL Plus กระบวนการฉันทามติ (Consensus Process) วิธีการสอนแบบบรรยาย (Lecture Method) กระบวนการเผชิญสถานการณ์ (Confrontation Process) เทคนิคหมวก 6 ใบ (Six Thinking Hats) การเรียนการสอนตามวัฏจักร 4 MAT การสอนโดยใช้กรณีศึกษา (Case Study Method) วิธีสอนแบบโครงการ (Project Method) การสอนโดยใช้โมเดล ชิปปา (CIPPA Model) การสอนโดยใช้เกม (Game-Based Learning) เทคนิคคู่คิด (Think Pair Share) เทคนิคแบ่งปันความสำเร็จ (Students Teams Achievement Division) หรือ STAD กระบวนการสร้างค่านิยม วิธีสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) การสอนโดยการสร้างเรื่อง (Storyline Method) เทคนิคช่วยกันคิดช่วยกันเรียน (TAI : Team Assisted Individualization)

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สรุปได้ ดังนี้

สุภารัตน์ นนท์คลัง (2549 : 9) ได้สรุปไว้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบทดสอบ ที่ใช้วัดความรู้ความสามารถทางสมองหรือสติปัญญาของผู้เรียนซึ่งผู้เรียนได้เรียนไปแล้ว และเป็นผลเนื่องมาจากหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอนของผู้สอน วิธีเรียนของผู้เรียน

ตลอดจนการใช้สื่อการเรียนการสอน รวมถึงประสบการณ์ของผู้เรียนนอกห้องเรียนที่ผู้เรียนได้รับ สมนึก ภัททิยธนี (2555 : 73) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง สมรรถภาพของสมองต่างๆที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ผ่านมาแล้ว

ทิสนา เขมมณี (2557 : 10) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Attained) การพัฒนาทักษะในการเรียน อาจพิจารณาจากคะแนนสอบที่กำหนดให้ คะแนนที่ได้จากงานที่ครูมอบหมายให้หรือทั้งสองอย่าง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 15) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สำคัญที่จะเป็นตัวชี้วัดว่า การจัด

กระบวนการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่วางไว้หรือไม่ และผลที่ออกมาจะเป็นไปตามสภาพจริง

บลูม (Bloom. 1976 : 201-207) ได้สรุปให้เห็นชัดเจนว่า ผลสัมฤทธิ์หรือประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นความสามารถที่แสดงออกทางพฤติกรรมย่อย ๆ ได้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความรู้ความจำ (Knowledge) เป็นความสามารถที่ผู้เรียนเก็บและรำลึกถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้รับการสั่งสอนอบรมมาใช้เป็นลักษณะนี้ ผู้เรียนแสดงออกในรูปของการจำและระลึกถึงเรื่องราวนั้น ๆ ได้
2. ความเข้าใจ (Comprehensive) เป็นความสามารถที่แสดงออกในลักษณะของการถ่ายทอดสิ่งที่ตนได้เรียนรู้มา ด้วยการเขียนหรือกระทำใด ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจได้
3. การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถที่ผู้เรียนนำความรู้ความเข้าใจจากสิ่งที่ได้รับการอบรมสั่งสอนบวกกับประสบการณ์ต่าง ๆ ของตน ไปใช้ในสถานการณ์จริง ๆ หรือสถานการณ์จำลองที่คล้ายคลึงกัน
4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกให้เห็นได้ ด้วยความสามารถแยกแยะเรื่องราว เหตุการณ์ ผลลัพธ์ ผลรวมของปรากฏการณ์ใด ๆ ที่ประจักษ์อยู่นั้นว่าเกิดจาก หรือประกอบจากส่วนย่อยต่าง ๆ อะไรบ้าง สามารถวิเคราะห์บางส่วนของเรื่องราวได้ มองเห็นความสัมพันธ์เกี่ยวโยงของปลีกย่อยของสิ่งที่เรียนรู้ เป็นต้น
5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถที่ผู้เรียนนำเอาสิ่งที่เรียนต่าง ๆ มาร้อยกรองจัดระเบียบใหม่ให้เกิดเป็นโครงสร้าง เรื่องราวใหม่ที่แปลกกว่าเดิม มีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม เป็นลักษณะของความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นั่นเอง
6. การประเมินค่า (Evaluation) เป็นพฤติกรรมทางปัญญาที่สูงที่สุดในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นความสามารถที่ผู้เรียนวินิจฉัยเรื่องราวต่าง ๆ ว่าดีหรือไม่ดี ควรปฏิบัติหรือไม่ควร เหมาะสมหรือไม่เหมาะสม เป็นการใช้วิจารณญาณขั้นสุดของตนเอง

เยาเวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2553 : 16) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ด้านเนื้อหาวิชาและทักษะต่างๆของแต่ละสาขาวิชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาขาวิชาทั้งหลายที่ได้จัดสอนในระดับชั้นเรียนต่างๆของแต่ละโรงเรียน

จากความคิดเห็นของนักการศึกษาเกี่ยวกับความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พอสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นคุณลักษณะและความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรมหรือจากการสอน การวัดผลสัมฤทธิ์จึงเป็นการตรวจสอบความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลซึ่งแสดงออกในลักษณะของพฤติกรรมต่าง ๆ ที่สามารถวัดได้ 2 แบบ คือ ตามจุดมุ่งหมาย

และลักษณะวิธีสอน กล่าวคือ การวัดด้านการปฏิบัติและการวัดด้านเนื้อหา จึงกล่าวได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ก็หมายถึง คุณลักษณะ ความรู้ความสามารถทางหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ที่เกิดจากการเรียนการสอนหรือประสบการณ์จากการฝึกอบรมซึ่งวัดได้จากการแสดงออกของพฤติกรรมต่าง ๆ

5.2 ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ประเภทของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งได้เป็น 2 ประเภท สรุปได้ดังนี้ (ทิวต์ถ์ มณีโชติ, 2549 : 68 -73 และ อนุวัติ คุณแก้ว, 2550 : 170)

5.2.1 แบบทดสอบปรนัย (Objective tests) แบบทดสอบปรนัย (Objective Tests) แบ่งได้เป็น 4 ชนิด ดังนี้

1) แบบถูก - ผิด (True - False Items) เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบตัดสินใจเลือกว่าแต่ละข้อนั้น ถูกหรือผิด แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ข้อคำถามเดี่ยว และข้อคำถามชุดจากสาระที่กำหนด

2) แบบจับคู่ (Matching Items) แบบทดสอบประเภทนี้ เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ข้อความ คือข้อความที่เป็นคำถาม (Premises หรือ Descriptions) กับข้อความที่เป็นคำตอบ

3) แบบเติมคำ (Completion Items) เป็นข้อสอบที่ต้องการให้ผู้สอบเติมคำหรือข้อความสั้น ๆ ในส่วนที่เว้นว่างไว้ ให้เป็นประโยคที่ถูกต้องสมบูรณ์

4) แบบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) เป็นแบบทดสอบที่นิยมใช้กันมากสำหรับแบบทดสอบแบบปรนัย เพราะสามารถวัดได้ทุกระดับพฤติกรรมของการวัดศักยภาพทางสมอง ข้อสอบแบบเลือกตอบ เป็นข้อสอบที่นิยมใช้มากในปัจจุบันทั่วโลก

5.2.2 แบบอัตนัย

แบบทดสอบอัตนัย เป็นแบบทดสอบที่ให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น จึงเหมาะสำหรับวัดความรู้ขั้นสูงกว่าความจำและความเข้าใจ ข้อสอบอัตนัยแบ่งได้ 2 ลักษณะ ดังนี้

1) แบบจำกัดคำตอบ คือให้นักเรียนตอบตามประเด็นที่ระบุไว้

2) แบบไม่จำกัดคำตอบ คือให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาจะต้องวัดตามลำดับขั้นของบลูม และในที่นี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คือ วัดความรู้ความสามารถทั้ง 3 ด้านคือ ด้านความรู้ความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการนำไปใช้ โดยการพิจารณาให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ของรายวิชาสังคมศึกษา

5.3 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ชวาล แพร์ตกุล (2520 : 16) ได้กล่าวถึงการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า เป็นการตอบสนองความรู้ ทักษะ และสมรรถภาพของสมองในด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้จากการศึกษาอบรม สั่งสอนของครู ส่วนใหญ่จะให้นักเรียนเขียนตอบในกระดาษ การวัดผลชนิดนี้มีความสำคัญมาก ในวงการศึกษามาก เพราะแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะทำหน้าที่วัดว่า เด็กเกิดการเรียนรู้น้อยเพียงใด โดยแบบทดสอบชนิดนี้ต้องการวัดว่า ครูได้ใช้วิธี เนื้อหาวิชา ไปกระตุ้นสมองเด็กให้หองงามตรงตามความมุ่งหมายของหลักสูตรได้มากน้อยเพียงใด โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) ซึ่งหมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดปริมาณความรู้ความสามารถ ทักษะ เกี่ยวกับด้านวิชาการที่เด็กได้เรียนรู้อย่างไรในอดีตรับรู้ไว้ได้มากน้อยเพียงใด

สมบูรณ์ ชิตพงศ์และคณะ (2540 : 6-7) ได้กล่าวว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมทั้ง 3 ด้าน ดังนี้

1. ความคิด (Cognitive Domain) เป็นความสามารถของสมองในด้านการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แยกย่อยเป็น 6 ชั้น ดังนี้

1.1 ความรู้ความจำ (Memory) เป็นความสามารถในการทรงไว้ รักษาไว้ซึ่งมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตที่รับรู้มา

1.2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นความสามารถในการแปรความ ตีความ และขยายความในเรื่องราว และเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตที่ต้องประสบ

1.3 การนำไปใช้ (Application) เป็นความสามารถที่นำประสบการณ์ที่ได้รับมา ไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาใหม่

1.4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญและหาความสัมพันธ์ และหลักการของสิ่งของเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

1.5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เรื่องราวต่าง ๆ ขึ้นมาใหม่ โดยใช้สิ่งเดิมมาดัดแปลงและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพดีกว่าแต่ก่อน

1.6 การประเมินค่า (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินใจ ตีราคา และลงสรุปในเรื่องราวต่าง ๆ

2. ความรู้สึก (Affective Domain) เป็นท่าทีที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การรับรู้ (Receiving) เป็นความรู้สึกจับใจในการที่จะรับรู้ในสิ่งเร้าต่าง ๆ การตอบสนอง (Responding) เป็นการมีปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าด้วยความรู้สึกร่วมใจและพอใจ

2.2 การสร้างคุณค่า (Valuing) เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกมีส่วนร่วมต่อสิ่งต่าง ๆ ตั้งแต่การยอมรับ นิยมชมชอบ และเชื่อถือในสิ่งนั้น

2.3 การจัดระบบ (Organization) เป็นการสร้างความคิดรวบยอดของคุณค่า ให้เกิดมีระบบโดยอาศัยความสัมพันธ์ของคุณค่าในสิ่งที่ยึดถือ

2.4 การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization) เป็นการจัดคุณค่าที่มีอยู่แล้ว ให้เป็นระบบและยึดถือเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวบุคคล

3. ทักษะ (Psycho-motor Domain) เป็นทักษะในการปฏิบัติ มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 การเลียนแบบ (Imitation) เป็นการเลือกหาตัวแบบที่สนใจ

3.2 การทำตามแบบ (Manipulation) เป็นการลงมือทำตามแบบที่สนใจ

3.3 การหาความถูกต้อง (Precision) เป็นการตัดสินใจเลือกทำตามแบบที่เห็นว่าถูกต้อง

3.4 การทำอย่างต่อเนื่อง (Articulation) เป็นการกระทำสิ่งที่เห็นว่าถูกต้องนั้นได้อย่างเป็นเรื่องเป็นราว

3.5 การทำโดยธรรมชาติ (Naturalization) เป็นการทำจนเกิดทักษะสามารถทำการปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติจนเป็นธรรมชาติ

5.4 ขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2552 : 98) กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ไว้ ดังนี้

5.4.1 วิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร

การสร้างแบบทดสอบควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์หลักสูตรและสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาสาระและพฤติกรรมที่ต้องการวัด ตารางวิเคราะห์หลักสูตร จะใช้เป็นกรอบในการออกข้อสอบ โดยระบุจำนวนข้อสอบในแต่ละเรื่องและพฤติกรรมที่ต้องการวัด

5.4.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นพฤติกรรมที่เป็นผลการเรียนรู้ที่ผู้สอนมุ่งหวังจะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้าสำหรับเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และการสร้างข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์

5.4.3 กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง

โดยการศึกษาตารางวิเคราะห์หลักสูตรและจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาและตัดสินใจเลือกชนิดของข้อสอบที่จะใช้วัดว่าเป็นแบบใด โดยต้องเลือกใช้ชนิดของข้อสอบที่จะใช้วัดว่าเป็นแบบใด โดยต้องเลือกให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเหมาะสม กับวัยของผู้เรียน แล้วศึกษาวิธีเขียนข้อสอบชนิดนั้น ให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ

5.4.4 เขียนข้อสอบ

ผู้ออกข้อสอบลงมือเขียนข้อสอบตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร และให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยอาศัยหลักและวิธีการเขียนข้อสอบ

5.4.5 ตรวจสอบข้อสอบ

เพื่อให้ข้อสอบที่เขียนมีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความสมบูรณ์ครบถ้วนตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในตารางวิเคราะห์หลักสูตร ผู้ออกข้อสอบต้องพิจารณาบททบทวนตรวจสอบข้อสอบอีกครั้งก่อนที่จะจัดพิมพ์และนำไปใช้ต่อไป

5.4.6 จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับทดลอง

เมื่อตรวจสอบข้อสอบเสร็จแล้วให้พิมพ์ข้อสอบทั้งหมด จัดทำแบบทดสอบฉบับทดลอง โดยมีคำชี้แจงหรือคำอธิบายวิธีตอบแบบทดสอบ (direction) และจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

5.4.7 ทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ

การทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบเป็นวิธีการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบก่อนนำไปใช้จริง โดยนำแบบทดสอบไปทดลองกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันกับกลุ่มที่ต้องการสอบจริง แล้วนำผลการสอบมาวิเคราะห์และปรับปรุงข้อสอบให้มีคุณภาพ โดยสภาพการปฏิบัติจริงของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในโรงเรียนมักไม่ค่อยมีการทดลองสอบและวิเคราะห์ข้อสอบ ส่วนใหญ่นำแบบทดสอบไปใช้ทดสอบแล้ว จึงวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อปรับปรุงข้อสอบและนำไปใช้ในครั้งต่อไป

5.4.8 จัดทำแบบทดสอบฉบับจริง

จากผลการวิเคราะห์ข้อสอบ หากพบว่าข้อสอบข้อใดไม่มีคุณภาพหรือมีคุณภาพไม่ดีพอ อาจจะต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงแก้ไขข้อสอบให้มีคุณภาพดีขึ้น แล้วจึงจัดทำเป็นแบบทดสอบฉบับจริงที่จะนำไปทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี (2553 : 178-179) กล่าวถึงขั้นตอนสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปของการสอบให้อยู่ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยระบุเป็นข้อๆและให้วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเหล่านั้นสอดคล้องกับเนื้อหาสาระทั้งหมดที่จะทำการทดสอบด้วย

ขั้นที่ 2 กำหนดโครงเรื่องของเนื้อหาสาระที่จะทำการทดสอบให้ครบถ้วน

ขั้นที่ 3 เตรียมตารางเฉพาะหรือผังของแบบทดสอบเพื่อแสดงถึงน้ำหนักของเนื้อหาวิชาแต่ละส่วน และพฤติกรรมต่างๆที่ต้องการทดสอบให้เด่นชัด สั้นกะทัดรัด และมีความชัดเจน

ขั้นที่ 4 สร้างข้อกระทงทั้งหมดที่ต้องการจะทดสอบให้เป็นไปตามสัดส่วนของ
น้ำหนัก ที่ระบุไว้ในตารางเฉพาะ

สรุปได้ว่า ในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ควรดำเนินการ 8 ขั้นตอน ได้แก่
วิเคราะห์หลักสูตร กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดชนิดของข้อสอบและศึกษาวิธีสร้าง เขียน
ข้อสอบ ตรวจทานข้อสอบ จัดพิมพ์แบบทดสอบ วิเคราะห์ข้อสอบ และจัดทำแบบทดสอบฉบับจริง

5.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักวิชาการได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในลักษณะต่างๆ ไว้ดังนี้

จิรภัทร์ บัวสุวรรณ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียน และเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคม
ศึกษา โดยการใช้ชุดการเรียนสตอรีไลน์ (Storyline) กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบ
โครงการ พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการเรียนสตอรีไลน์และนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบ
โครงการ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรวรรณ หนูบุญเชื้อ (2544 : บทคัดย่อ) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียน และพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียนในวิชา ท้องถิ่นของเรา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่
สอนโดยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือกับวิธีสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ที่สอนโดยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบปกติอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิลุบล สีเทพ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้แบบร่วมมือต่อ
ผลสัมฤทธิ์ ทางการอ่านและพฤติกรรมทางการเรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนโรงเรียนกาญจนา
ภิเษกวิทยาลัย จังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน
หลังการเรียนรู้แบบร่วมมือ สูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษก่อนการเรียนรู้แบบร่วมมือ
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อำนาจ จันทร์พางาม (2547 : บทคัดย่อ) ได้สร้างชุดการเรียนแบบกิจกรรมกลุ่ม
เรื่อง การให้เหตุผล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน โรงเรียนจุนนรามวิทยา ภาคเรียนที่
2 ปีการศึกษา 2546 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 เรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิรินทิพย์ คำพุทธ (2548 : บทคัดย่อ) ได้สร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์
แบบ STAD เรื่อง แบบรูปของความสัมพันธ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน
โรงเรียน โนนสะอาดชุมแสงวิทยา ปีการศึกษา 2547 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
หลังจากที่ได้รับการสอนสูงกว่าก่อนสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน

6.1 ความหมายของเจตคติ

นักจิตวิทยาและนักการศึกษา ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ได้ให้ความหมายของคำว่า เจตคติ (Attitude) คือ

ราชบัณฑิตยสถาน (2539 : 235) ได้กำหนดความหมายของทัศนคติ หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Attitude ซึ่งมาจากภาษาละตินว่า Aptus ซึ่งแปลว่า ความเหมาะสม หรือโน้มเอียง สำหรับคำว่า Attitude นี้ ภาษาไทยใช้คำว่า ทัศนคติ แต่ปัจจุบันคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ของกระทรวงศึกษาธิการ โดยความเห็นชอบของกระทรวงศึกษาธิการ และราชบัณฑิตยสถาน ให้ใช้คำว่า เจตคติ แทน กรมวิชาการ กระทรวง ศึกษาธิการ ได้ใช้คำนี้ตลอดมาจนปัจจุบัน

นิวแมน และนิวแมน (Newman & Newman. 1983 : 54) กล่าวว่า เจตคติเป็นการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกต่อเป้าหมายที่กำหนด ทั้งในทางบวกและทางลบ

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538 : 2) กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกเชื่อศรัทธาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งพร้อมที่จะประพฤติปฏิบัติต่อสิ่งนั้นได้

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540 : 106) กล่าวว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคล อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้

แสงเดือน ทวีสิน (2545 : 67) ให้ความหมายของเจตคติว่า ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวอาจจะเกี่ยวกับบุคคล สิ่งของ สภาพการณ์ เหตุการณ์ เป็นต้น เมื่อเกิดความรู้สึก บุคคลนั้นจะมีการเตรียมความพร้อมเพื่อมีปฏิกิริยาได้ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งตามความรู้สึกของตนเอง

คำกล่าวของนักจิตวิทยาและนักการศึกษาดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกภายในของบุคคลในด้านความคิด ความรู้สึก อารมณ์ รวมกับความรู้และประสบการณ์ของตนเองที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งส่งผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะเห็นด้วย ชอบหรือสนับสนุนเรียกว่า ในทางบวก กับการไม่เห็นด้วย ไม่ชอบหรือคัดค้านเรียกว่า ในทางลบ

6.2 หลักการสร้างเจตคติที่ดีแก่เด็ก

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550 : 64-65) ได้กล่าวว่า ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอน วิธีการส่งเสริมมีหลายวิธี ที่สำคัญมี 6 วิธี ดังนี้

1. ให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องแก่ผู้เรียนนำไปพิจารณาไตร่ตรอง จนเกิดการยอมรับเจตคตินั้น

2. ชักจูงให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับโดยการให้คำแนะนำ บอกเล่าหรือให้ความรู้เพิ่มเติมจากที่ผู้เรียนเรียนรู้มา อาจให้ชมภาพยนตร์ หรือฟังปาฐกถา เมื่อผู้เรียนเห็นประโยชน์และความสำคัญก็จะยอมรับเจตคตินั้น
3. จัดกิจกรรมที่เร้าใจให้เกิดการยอมรับ เช่น การให้ชมภาพยนตร์ ดูละครหรือรูปภาพ
4. ให้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง ผู้เรียนได้พบ ได้สัมผัสด้วยตนเองย่อมเปลี่ยนเจตคติ หรือยอมรับเจตคติใหม่ได้
5. สร้างความประทับใจแก่ผู้เรียน
6. การอ่านหนังสือจะช่วยเปลี่ยนเจตคติได้บ้าง เพราะผู้อ่านมักจะทำตนเอง เข้าไปสวมบทบาทตัวเอกในเรื่อง ทำให้คล้อยตามแนวความคิดต่าง ๆ ถ้าผู้สอนจัดหนังสือที่ดีให้ผู้เรียนได้อ่าน ผู้เรียนย่อมมีเจตคติที่ดีตามที่ต้องการ

ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการสร้างเจตคติให้กับผู้เรียน และเจตคติของผู้เรียนจะดีได้ขึ้นอยู่กับการจัดสภาพและสถานการณ์ในการเรียนที่ดีของครูผู้สอน

6.3 การสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ

การวัดเจตคติ ถือว่าเป็นเรื่องที่ยากมาก เพราะเท่ากับวัดสิ่งที่วัดไม่ได้ ซึ่งนักวิชาการได้หาวิธีวัด โดยการสร้างเครื่องมือที่เรียกว่า สเกล ซึ่งหมายความว่า เป็นวิธีที่สร้างเครื่องมือโดยใช้ประเด็นต่างๆของแต่ละเรื่องที่วัดมาซึ่งน้ำหนัก และให้คะแนนว่าข้อไหนควรจะมีคะแนนมากกว่ากันอย่างไร พอสร้างเสร็จแล้วก็ตรวจสอบความเชื่อถือได้ แล้วก็ใช้วัดเจตคตินั้นๆกับกลุ่มคนที่ต้องการศึกษา เจตคติในเรื่องนั้นๆ ของบุคคลแต่ละบุคคลจะเป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับคะแนนที่ได้รับ (นพมาศ ธีรเวคิน. 2542 : 94) ซึ่งรวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์ (2533: 17) เสนอวิธีวัดเจตคติว่าสามารถวัดได้จากวิธีต่างๆ ดังนี้

1. การสังเกต
2. การสัมภาษณ์
3. การใช้แบบสอบถาม
4. การรายงานตนเอง
5. การใช้โปรเจกทีฟเทคนิค
6. การใช้สังคมมิติ

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาจะใช้แบบทดสอบหรือมาตรวัดประเภทนี้เพื่อวัดเกี่ยวกับความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยกฎเกณฑ์แล้วนำไปวัดบุคคล เพื่อแปลความหมาย

ตามกฎเกณฑ์ของเครื่องมืออื่น แบบทดสอบ หรือมาตรวัดที่นิยมใช้กันในการวิจัยมี 3 วิธี ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 107)

1. วิธีการของเทอร์ส โคน (Thurstone) กำหนดช่วงความรู้สึกของคนที่มีต่อสิ่งหนึ่ง เป็น 11 ช่วง จากน้อยที่สุดถึงมากที่สุด แต่ละช่วงมีช่วงห่างเท่าๆกัน ข้อความที่บรรจุในมาตรวัด จะต้องนำไปให้ผู้ตัดสินพิจารณาว่า ควรอยู่ในตำแหน่งใดของมาตร และแต่ละข้อความต้องหาค่าประจำข้อ scale value (S) หาค่ามัธยฐาน (medium) และหาค่า quartile deviation (Q) จำนวนของข้อความมีประมาณ 20 ข้อความ หรือมากกว่าเล็กน้อย

2. วิธีการของลิเคิร์ต (Likert) กำหนดช่วงความรู้สึกของคนเป็น 5 ช่วง คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อความประกอบด้วยข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ดี (ทางบวก) และทางไม่ดี (ทางลบ) จำนวนพอๆกัน ข้อความเหล่านี้จะมีประมาณ 18-20 ข้อความ

3. วิธีการของออสกู๊ด (Osgood) หรือวิธีวัดโดยใช้ความหมายทางภาษาสเกล แบบนี้ใช้คุณศัพท์มาอธิบายความหมายของสิ่งเร้า โดยมีคุณศัพท์ตรงข้ามกับข้อความของมาตรวัด ออสกู๊ดใช้ สิ่งเร้านี้ว่า สังกัป (concept) คำคุณศัพท์ที่ใช้ในการอธิบายคุณลักษณะของสิ่งเร้านี้ สามารถอธิบายได้ 3 รูปแบบ คือ องค์ประกอบด้านการประมาณค่า เช่น ดี-เลว จริง-เท็จ ฉลาด-โง่ องค์ประกอบด้านศักยภาพแสดงถึงกำลัง อำนาจ เช่น แข็งแรง-อ่อนแอ หนัก-เบา หนา-บาง และ องค์ประกอบด้านกิจกรรมแสดงถึงกิจกรรมลักษณะต่างๆ เช่น เร็ว-ช้า เฉื่อยชา-กระตือรือร้น

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบทดสอบ หรือมาตรวัดที่สร้างตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Renis Likert) ซึ่งปรินท์ อริเคซ (2547: 40) กล่าวว่า มาตรวัดเจตคติตามวิธีการของลิเคิร์ต มีข้อดีที่อำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้หลายประการ ดังนี้

1. สร้างง่าย สะดวกในการนำไปใช้ และวิเคราะห์ผล
2. ไม่ต้องใช้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการตัดสินเพื่อกำหนดค่าคะแนนประจำข้อ
3. ไม่ต้องคำนวณค่าประจำข้อ
4. สามารถวัดคุณลักษณะได้แน่นอนกว่ามาตรวัดของเทอร์ส โคน เพราะผู้ตอบต้องตอบทุกข้อ ในขณะที่วิธีการของเทอร์ส โคน ผู้ตอบสามารถเลือกตอบเพียงบางข้อ จึงมีโอกาสบิดเบือนความจริงได้มากกว่า
5. มีความเชื่อถือได้สูงมาก ใช้ข้อคำถามไม่กี่ข้อก็มีความเชื่อถือได้สูงพอๆ กับวิธีการอื่นๆ ที่ใช้จำนวนข้อมาก
6. สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวัดเจตคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ทั้งยังสามารถวัดทิศทางและปริมาณความมากน้อยของเจตคติได้อีกด้วย

ประกาศเพ็ญ สุวรรณ (2526: 45-46) กล่าวว่า ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม มีดังนี้

1. พิจารณาว่า เราวัดเจตคติของใคร ที่มีต่ออะไร และให้ความหมายของเจตคติ และสิ่งที่ต้องการวัดนั้นให้แน่นอน

2. เมื่อมีความหมายของสิ่งที่วัดแน่นอนแล้ว ก็สร้างข้อความให้ครอบคลุมเนื้อหา ในสิ่งที่ต้องการวัด โดยต้องคำนึงหลักการในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

2.1 ข้อความที่ควรเขียนถึงความรู้สึก ความเชื่อ หรือความตั้งใจที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดไม่ใช่เป็นข้อเท็จจริง (Fact) เช่น ไม่ใช่ประชากรอายุต่ำกว่า 15 ปี ในประเทศไทย มีประมาณร้อยละ 45

2.2 ข้อความที่บรรจุลงในสเกล (Scale) จะต้องประกอบด้วยข้อความที่เป็นทั้งด้านบวก (Positive) และลบ (Negative) ควบคู่กันไป

2.3 ข้อความแต่ละข้อความต้องสั้น เข้าใจง่าย ชัดเจน จำนวนข้อความที่สร้างขึ้นควรมีประมาณ 20- 25 ข้อความ ในแต่ละหัวข้อของสิ่งที่วัด เมื่อได้ข้อความเพียงพอแล้วก็บรรจุลงในสเกล โดยให้มีข้อเลือก 5 ข้อ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การให้คะแนนขึ้นอยู่กับชนิดของข้อความด้านบวก (Positive) หรือลบ (Negative) ถ้าข้อความด้านบวก (Positive Statement) การให้คะแนนจะเป็น 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ ในกรณีที่ข้อความนั้นเป็นลบ (Negative Statement) การให้คะแนนจะเป็น 1, 2, 3, 4, 5 ตามลำดับ สรุปได้ว่า การวัดเจตคตินั้นสามารถที่จะวัดได้สองทิศทาง คือ เจตคติทางบวก และเจตคติทางลบ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการวัดเจตคติทั้งสองทาง โดยสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ที่ใช้รูปแบบของลิเคิร์ต (Likert) เพื่อวัดเจตคติของนักเรียนหลังสอนโดยใช้เทคนิค TUANCHAI ราชวิทยาลัยสังคมศึกษา ส22103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

6.4 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม

เกวลี นาควิโรจน์ และคณะ (2555 : 64) ได้กล่าวถึง ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (social cognitive theory) ของแบนดูรา (Bandura, 1989) ว่า แบนดูราเชื่อว่า พฤติกรรม (behavior) ของบุคคลนั้นเกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งสามารถเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากปัจจัยส่วนบุคคล (person) และปัจจัยทางสภาพแวดล้อม (environment) ในลักษณะที่มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน (reciprocal determinism) ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก ซึ่งก่อให้เกิดทัศนคติต่อการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ กล่าวคือ หากบุคคลมีความคิด ความรู้สึกหรือความเชื่อต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งแบบใด บุคคลก็มักแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความคิด ความรู้สึกหรือความเชื่อนั้นๆ

นอกจากนี้ พฤติกรรมส่วนใหญ่ของบุคคลเกิดจากการเรียนรู้ หรือดูแบบอย่างการกระทำจากบุคคลอื่นภายใต้สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัวของบุคคล ซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมในครอบครัว กล่าวคือ หากบุคคลอยู่ในสภาพแวดล้อมตามรูปแบบการเลี้ยงดูของครอบครัวแบบใด ประสบการณ์ส่งผลให้บุคคลมีลักษณะที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อความคิด ความเชื่อ ความรู้สึก ทักษะคิด และการแสดงพฤติกรรมของบุคคล การที่บุคคลเกิดการเรียนรู้แล้วจะแสดงพฤติกรรมหรือไม่นั้น ยังขึ้นอยู่กับ การได้รับการเสริมแรงอีกด้วย ซึ่งจะเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลได้มีการแสดงของพฤติกรรมเหล่านั้นออกมา โดยเฉพาะการได้รับการเสริมแรงจากบุคคลที่สำคัญในชีวิต เช่น ในครอบครัวและกลุ่มเพื่อน

6.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

ผลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ ผู้วิจัยได้รวบรวมและนำเสนอ ดังนี้ พิษณุ เดชโต (2540 : 85) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบบูรณาการที่ใช้เทคนิคการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบบูรณาการที่ใช้เทคนิคการพัฒนาแบบยั่งยืนกับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือการสอนของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีเจตคติต่อสิ่งแวดล้อมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จิรภัทร์ บัวสุวรรณ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการใช้ชุดการเรียนสหทธิออนไลน์กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการ ผลปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนสหทธิออนไลน์กับนักเรียนที่เรียน ด้วยการสอนแบบโครงการ มีเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรเทพ เสถียรนพเก้า (2543 : 68-73) ได้ทำการศึกษาผลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำ ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปลุกศรัทธา เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำ มีเจตคติและพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิภาวี เป็นเรือง (2546 : 104) ได้ศึกษาเจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์กับการสอนตามคู่มือครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรพรรณ ศรีโปฏก (2548 : 94) ได้ศึกษาเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา ผลการศึกษาพบว่า เจตคติต่อการเรียนภาษาไทยของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 4 AT กับการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดังนั้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอนในวิชาต่าง ๆ ในโรงเรียนจะเห็นได้ว่า การที่นักเรียนจะมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนได้นั้น จำเป็นจะต้องได้รับการฝึกฝนจากครูผู้สอน ตลอดจนมีสื่อการสอน รูปแบบการพัฒนา กิจกรรมการเรียนการสอน เทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามช่วงชั้นที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และเวลาที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ การที่นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน จะช่วยให้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ได้พัฒนาทักษะ และความสามารถของตนเอง ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จทั้งการศึกษาและวิชาชีพในอนาคตได้

7. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

นักวิจัยและนักการศึกษาหลายท่านกล่าวไว้ตรงกันว่า วิธีการที่ครูใช้แก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองด้วยการวิจัยเรียกว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนนั้น เป็นวิธีการที่สามารถแก้ปัญหาได้ตรงตามสภาพจริงมากที่สุด ดังนั้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนจึงเป็นวิธีที่ช่วยพัฒนาและขับเคลื่อนกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้ก้าวหน้าต่อไปได้

7.1 ความหมายการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) หรือการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research) เป็นคำที่ใช้ในการศึกษาและพัฒนาการสอนของครู ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537 : 11-12) ได้นำเสนอความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่นักการศึกษาที่สำคัญ ๆ ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

1. คาร์ร์และเคมมิส (Carr and Kemmis, 1983 : 162) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย เมื่อนำมาใช้กับการศึกษาจะช่วยให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาระบบโรงเรียน การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา

2. แมคแทกกาท (McTaggart, 1988) ให้ความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการว่าเป็นการวิจัยที่ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติ เพื่อแสวงหาวิธีการที่ถูกต้องในการปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาย่างมีระบบ ยุติธรรม และเป็นที่น่าพอใจ

ประกอบ มณีโรจน์ (2544 : 4) สรุปความหมายของการวิจัยในชั้นเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของนักเรียนและโรงเรียนว่า การวิจัยในชั้นเรียน คือ กระบวนการแสวงหาความรู้ความจริงด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ในเนื้อหาที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การ

แก้ปัญหาและพัฒนาความสามารถของนักเรียนอย่างเป็นระบบ ชื่อการวิจัยในชั้นเรียนที่ใช้คำภาษาอังกฤษที่นิยมกันแพร่หลายมีดังนี้

1. Action Research
2. Classroom Action Research (CAR)
3. Classroom Research
4. Teacher Research

ฐปทอง กว่างสวัสดิ์ (2549 : 189 ; อ้างอิงจาก Wallace, 1998) อธิบายว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นกระบวนการค้นหาคำตอบ (Inquiry) ด้วยตนเอง ต่อคำถามในการเรียนการสอน

สุพักตร์ พิบูลย์ (2549 : 21) ได้ให้นิยามไว้ว่า หมายถึง การวิจัยที่ผู้ปฏิบัติงานมุ่งจะทำวิจัยเพื่อนำผลมาใช้แก้ปัญหาในการปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบของตน เช่น ผู้บริหาร โรงเรียน ต้องการรูปแบบการจัดคาบกิจกรรมอิสระที่เหมาะสมกับนักเรียนของโรงเรียนที่ตนรับผิดชอบ เนื่องจากสภาพการจัดกิจกรรมคาบอิสระที่ดำเนินการอยู่มีปัญหา เกิดความวุ่นวายในการจัดการ จึงดำเนินการทดลองใช้รูปแบบที่คิดขึ้น เป็นต้น

พิชิต ฤทธิจรรยา (2551 : 4) ได้สรุปมโนทัศน์เกี่ยวกับการเรียนการสอนว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เป็นวิธีการที่ครูใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยดำเนินการให้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้หรือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นครูจึงเป็นทั้งผู้จัดการเรียนการสอนและเป็นนักวิจัย

พิสมัย ศรีอำไพ (2551 : 27 ; อ้างอิงจาก สุวิมล ว่องวานิช, 2543) ได้สังเคราะห์นิยามเกี่ยวกับการปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนแล้วสรุปว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน หมายถึง การวิจัยที่จัดทำโดยครูผู้สอนในห้องเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน และนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เป็นการวิจัยที่ต้องทำอย่างรวดเร็ว นำผลไปใช้ทันที และสะท้อนข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของตนเอง ให้ทั้งตนเองและกลุ่มเพื่อนร่วมงานในโรงเรียนได้มีโอกาสอภิปรายและเปลี่ยนความคิดเห็นในแนวทางที่ได้ปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป

องอาจ นัยพัฒน์ (2551 : 289) ได้สรุปว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การวิจัยที่ดำเนินการโดยคณะวิจัย และบุคคลผู้ปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่รับผิดชอบในหน่วยงานองค์กรหรือชุมชน โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อนำข้อสรุปผลของการวิจัยที่ค้นพบหรือสร้างสรรค์ขึ้นไปใช้ปรับปรุงแก้ปัญหา หรือพัฒนาคุณภาพของการปฏิบัติงานใดๆในหน่วยงานองค์กรหรือชุมชนได้อย่างทันต่อเหตุการณ์ สอดคล้องกับสภาพลักษณะและเงื่อนไขของปัญหาที่ต้องปรับปรุงแก้ไข และ

กลมกลืนกับโครงสร้างการบริหารงานและบริบททางกายภาพ สังคม และวัฒนธรรมที่แวดล้อม
หน่วยงานองค์กรหรือชุมชนเหล่านั้น

จากนิยามและความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการสรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาการจัดการเรียนรู้และนำผลมาใช้
ในการปรับปรุงการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียน และเน้นการสะท้อนผล การ
ปฏิบัติการเป็นวงจรย่อย

7.2 ลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยที่มีหลักการและวิธีการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้ครู
มีบทบาทเป็นนักวิจัยในห้องเรียนเพื่อแก้ปัญหาคือการเรียนการสอน ลักษณะของการวิจัยเชิง
ปฏิบัติการ มีดังนี้

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์ (2537 : 12) ได้สรุปลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการไว้
ดังนี้

1. เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและมีการร่วมมือ (Participation and Collaboration)
ใช้การทำงานเป็นกลุ่ม ผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีส่วนสำคัญและมีบทบาทเท่าเทียมกันในทุกกระบวนการ
ทำงานของการวิจัย ทั้งการเสนอความคิดเห็นเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติ ตลอดจนการวางแผนนโยบายการ
วิจัย

2. เน้นการปฏิบัติการ (Action Orientation) การวิจัยชนิดนี้ใช้การปฏิบัติเป็นวิธีทำ
ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และศึกษาผลของการปฏิบัติเพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนา

3. ใช้การวิเคราะห์วิจารณ์ (Critical Function) การวิเคราะห์ การปฏิบัติอย่างลึกซึ้ง
จากสิ่งที่สังเกตได้ จะนำไปสู่การตัดสินใจที่สมเหตุสมผลเพื่อปรับแผนการปฏิบัติการ

4. ใช้วงจรการปฏิบัติ (The Action Research Spiral) ตามแนวคิดของเคมมิส
และแมคแทกกาท (Kemmis and McTaggart) คือ การวางแผน (Planing) การปฏิบัติ (Acting)
การสังเกต (Observing) การสะท้อนผลปฏิบัติการ (Reflecting) ตลอดจนการปรับปรุงผล
(Re – Planing) เพื่อนำไปปฏิบัติในวงจรต่อไป จนกว่าจะได้รูปแบบการปฏิบัติงานที่เป็นที่พอใจ
และได้ข้อเสนอเชิงทฤษฎีเพื่อเผยแพร่ต่อไป

ฐปทอง กว้างสวัสดิ์ (2549 : 189 ; อ้างอิงจาก สมอลล์, Small, 1995) อธิบายลักษณะ
การวิจัยเชิงปฏิบัติการว่า เป็นวิธีการวิจัยที่ผสมผสาน (Mixed Method) ใช้ระเบียบวิจัยหลาย ๆ วิธี
เพื่อแก้ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนั้น เครื่องมือหรือเทคนิคในการรวบรวมข้อมูลอาจเปลี่ยนไป
เรื่อย ๆ ในแต่ละวงจร ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพของปัญหา การวิจัยเชิงปฏิบัติการไม่มีรูปแบบ และ
วิธีการ ที่แน่นอนตายตัว เพราะว่าเป็นการวิจัยที่ใช้แก้ปัญหที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานเป็นกรณีไป

การเลือกกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงไม่ใช่วิธีการสุ่มตัวอย่าง แต่เป็นผู้เรียนทั้งหมดในชั้นเรียนหรือกลุ่มที่ต้องการแก้ปัญหา

พิศมัย ศรีอำไพ (2551 : 27 ; อ้างอิงจาก สุวิมล ว่องวานิช, 2543) สรุปลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการไว้ว่า ต้องมีการดำเนินการเป็นวงจรที่ต่อเนื่อง มีกระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม และเป็นกระบวนการที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานปกติ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาที่สามารถปฏิบัติได้จริง

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่า ลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาที่กำลังเกิดขึ้น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยหลาย ๆ วิธี เป็นการวิจัยที่ใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานกับผู้เรียนทั้งหมด มีลักษณะการปฏิบัติงานเป็นวงจรต่อเนื่องกันไปจนได้ข้อสรุปที่สามารถแก้ปัญหาได้

7.3 รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน รูปแบบวิจัยจึงแตกต่างกันไปตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประกอบ มณีโรจน์ (2544 : 4 ; อ้างอิงจาก ฟอนพรธณ ตรียมงคลกุล, 2543 : 66-67) ได้แบ่งรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียนตามกลุ่มแนวคิดต่าง ๆ ไว้ 3 แนวทางดังนี้

1. การวิจัยเชิงปริมาณ สอดคล้องกับแนวคิดปฏิฐานนิยม รูปแบบการวิจัย ได้แก่ การสำรวจในชั้นเรียน (Class Survey) การวิเคราะห์พฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน (Behavior and Interaction Analysis) การศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ (Co Relational Analysis) และการทดลอง เฉพาะราย/การทดลองรายกลุ่ม (Experiment)
  2. การวิจัยคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดปรากฏการณ์นิยม (นัยนิยม) รูปแบบการวิจัย ได้แก่ การศึกษานักเรียนเฉพาะกรณี (Case Study) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การวิเคราะห์พฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน (Behavior and Interaction Analysis) และการศึกษานิเวศวิทยาในชั้นเรียน (Classroom Ethnographic Study)
  3. การวิจัยเชิงผสมผสาน (เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณผสมผสานกัน) สอดคล้องกับแนวคิดปฏิรูป (วิพากษ์วิทยา) รูปแบบการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์/วิพากษ์หลักสูตร (Curriculum Analysis/Critique) และการวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์ (Critical Action Research)
- รูปทอง กว้างสวัสดิ์ (2549 : 191 ; อ้างอิงจาก คาร์ฮัน, Calhoun, 1993) ได้อธิบายการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามจุดมุ่งหมายและผลการวิจัยได้ 2 รูปแบบ ดังนี้
1. ร่วมมือกับผู้เรียน รูปแบบนี้เรียกว่า การวิจัยคนเดียว (Individual Teacher Research) เป็นการวิจัยในงานของตนเอง โดยร่วมมือกับผู้เรียนเป็นผู้ร่วมวิจัย การวิจัยคนเดียว มี

จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาส่วนย่อย ๆ เช่น การแก้ปัญหาในชั้นเรียน เทคนิคการสอน การใช้สื่อการสอน พฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น

2. ร่วมมือกับเพื่อนร่วมงานหรือผู้เชี่ยวชาญ (Collaborative Action Research) เป็นการร่วมมือกันทำงานเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เป็นการทำงานตามวิถีประชาธิปไตยที่เน้นความเท่าเทียมกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเรียนการสอน

สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามแนวคิด จุดมุ่งหมายและผลการวิจัย การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อบริหารจัดการชั้นเรียนโดยใช้เทคนิค **TUANCHAI** ในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยคนเดียว เพื่อมุ่งหาประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศึกษาเจตคติของนักเรียน ซึ่งผลการปฏิบัติการมีทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ

7.4 ประเภทของแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

เนื่องจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนามาจากฐานคติความเชื่อที่มุ่งเน้นบูรณาการเชื่อมโยงความรู้เชิงปฏิบัติการที่ได้จากการลงมือทำวิจัยกับการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้นจริงๆ ในสนามหรือสถานที่ปฏิบัติงานผสมเข้าด้วยกัน โดยอาศัยการสะท้อนความคิดไตร่ตรองกลับไปมาเชิงวิพากษ์ (Reflective thinking) ผลของการปฏิบัติงานที่ได้ลงมือกระทำไปตามแผนดำเนินการที่วางไว้ว่าสามารถแก้ปัญหาหรือพัฒนางานได้สำเร็จหรือไม่อย่างไร รวมทั้งมีปัจจัยเกี่ยวพันและขัดขวางความสำเร็จในการแก้ปัญหาหรือพัฒนางานอะไรบ้าง และจะต้องลงมือดำเนินการด้วยวิธีอะไรและกระทำอย่างไรจึงจะบรรลุความสำเร็จ ในปัจจุบัน “แบบวงจรการทำวิจัย” ที่รู้จักและได้รับความนิยมนำมาใช้ออกแบบแสวงหาความรู้เชิงปฏิบัติการที่อิงบริบทศึกษาวิจัยในศูนย์กลางการแสวงหามีดังต่อไปนี้ (องอาจ นัยพัฒน์, 2551 : 300-303)

1. แบบวงจรการทำวิจัยของ Kemmis & McTaggart (1988) เป็นแบบที่แสดงขั้นตอนหลักของกระบวนการแสวงหาความรู้ด้วยการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยมีรากฐานการพัฒนาจากแนวคิดของ Lewin โดยเฉพาะการประยุกต์ในเรื่องการกระทำกิจกรรมหลัก (core activities) ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 3 ขั้นตอนสุดท้าย ดังที่ระบุไว้ข้างต้น โดย Kemmis & McTaggart (1988) ได้จำแนกกิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ดังนี้

1.1 การวางแผน (planning) เป็นการกำหนดแนวทางปฏิบัติการไว้ก่อนล่วงหน้า โดยอาศัยการคาดคะเนแนวโน้มของผลลัพธ์ที่คาดหมายว่า อาจเกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติการตามแผนที่วางไว้ กอปรกับการระลึกถึงเหตุการณ์หรือเรื่องราวในอดีตที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไขตามประสบการณ์ทางตรงและอ้อมของผู้วางแผน ภายใต้การตระหนักและไตร่ตรอง

ถึงปัจจัยสนับสนุนหรือขัดขวางความสำเร็จในการแก้ปัญหา รวมทั้งสภาพการณ์อันเป็นเงื่อนไขอื่นๆ ที่แวดล้อมปัญหาในเวลานั้น

1.2 การปฏิบัติการ (Action) เป็นการลงมือดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ อย่างระมัดระวังและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ระบุไว้ในแผน อย่างไรก็ตามในความ เป็นจริงการปฏิบัติการตามแผนที่กำหนดไว้มีโอกาสเกิดการพลิกผันหรือแปรเปลี่ยนไปตามเงื่อนไข และข้อจำกัดในสภาพการณ์เวลานั้นได้ ด้วยเหตุนี้แผนปฏิบัติการที่ดีจะต้องมีลักษณะเป็นเพียงแผน ทดลองหรือแผนชั่วคราว ซึ่งเปิดช่องทางให้ผู้ปฏิบัติการสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามเงื่อนไขปัจจัย ที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

1.3 การสังเกตการณ์ (observation) เป็นการรวบรวมข้อมูลหลักฐานด้าน กระบวนการและผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่ได้ลงมือกระทำไป (ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ) ตลอดจนการสังเกตการณ์ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวางการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ และ ประเด็นปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในระหว่างลงมือปฏิบัติการตามแผนว่า มีสภาพลักษณะเป็นอย่างไร โดยการสังเกตการณ์ที่ดีจะต้องมีการวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้าอย่างคร่าวๆ โดยจะต้องมีขอบเขตไม่ แคบ (จำกัด)หรือมากเกินไป เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางสำหรับการสะท้อนกลับกระบวนการ และ ผลการปฏิบัติ ที่จะเกิดขึ้นตามมา

ในขั้นสังเกตการณ์นี้ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลมีหลายวิธี ครูผู้ทำวิจัย จะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสม พิจารณาข้อดีข้อเสียของเครื่องมือแต่ละชนิด เพื่อรวบรวมข้อมูลให้มี ประสิทธิภาพมากที่สุด มีรายละเอียดดังนี้ (สมบัติ บุญประคม. 2545 : 38)

1.3.1 การบันทึกสนาม (Field note) เป็นการจดบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียน ผู้วิจัยบันทึกตามสภาพที่เห็น โดยไม่ได้แสดงความคิดเห็นส่วนตัวหรือการแปลความหมาย การ บันทึกลักษณะนี้จะทำให้ได้พฤติกรรมตามสภาพการณ์ที่เป็นจริง

1.3.2 การสัมภาษณ์ (Interviews) เทคนิคการสัมภาษณ์ทำให้ใช้คำถาม ได้ ยืดหยุ่นมากกว่าการรวบรวมแบบสอบถาม การสัมภาษณ์สามารถดำเนินการได้ 3 ลักษณะ คือ แบบ ไม่ได้วางแผน (Unplanned) คือ การสนทนาอย่างไม่เป็นทางการระหว่างครูกับครู ครูกับนักเรียน แบบวางแผนแต่ไม่มีโครงสร้าง (Planned but Unstructured) เปิดโอกาสให้คู่สนทนาเลือกหัวข้อที่ สนใจที่จะพูด ผู้สัมภาษณ์จะใช้คำถามอื่นประกอบเพื่อให้คำตอบที่ชัดเจนเข้าประเด็น แบบสุดท้าย คือแบบมีโครงสร้าง (Structured) คือการสัมภาษณ์ที่เป็นไปตามชุดของคำถามที่เตรียมการไว้

1.3.3 การใช้สังคมมิติ (Sociometric method) เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ เชิงสังคมในกลุ่มนักเรียน โดยใช้คำถามว่า เขาชอบที่จะทำงานหรือไม่ทำงานกับใคร เพื่อนที่ตนเอง รักมากที่สุดคือใคร อยากจะทำงานร่วมกับใครมากที่สุด แล้วนำชื่อนักเรียนเหล่านั้นมาโยงความสัมพันธ์ว่าใครเป็นที่นิยมของกลุ่มหรือใครถูกเพื่อนเพิกเฉย

1.3.4 แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นแบบสอบถามที่ถามข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบ เราสามารถใช้ได้ทั้งแบบปลายเปิดและปลายปิด เลือกให้เหมาะสมกับลักษณะของข้อมูลที่ต้องการ ที่สำคัญผู้วิจัยจะต้องกำหนดหัวข้อของเรื่องที่จะถามให้รัดกุมและครอบคลุม

1.3.5 การใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklists) เพื่อให้การบันทึกพฤติกรรม มีความเชื่อถือมากขึ้น ผู้วิจัยอาจสร้างรายการแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน แล้วใช้ประกอบการสังเกตโดยภาพพฤติกรรมที่เกิดขึ้นไปตามรายการที่มีอยู่ เช่น การใช้คำถามของครู การตอบของนักเรียน การถามของนักเรียน พฤติกรรมการเรียน การทำแบบทดสอบ เป็นต้น

1.3.6 การบันทึกเสียง (Tape recording) การบันทึกเสียงเป็นวิธีการที่สะดวกและง่าย แต่ก็มีข้อดีข้อด้อยแตกต่างกัน ข้อดีคือสามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างละเอียด ข้อด้อยคือไม่สามารถบันทึกกิจกรรมที่นักเรียนแสดงท่าทางได้

1.3.7 การใช้วีดิทัศน์ (Video tape recorder) สามารถบันทึกพฤติกรรมได้ทุกขั้นตอน บันทึกได้ทั้งภาพและเสียง สามารถเห็นพฤติกรรมทั้งชั้น หรือเลือกบันทึกรายการประเด็นที่สนใจ มีความเที่ยงตรงค่อนข้างสูง

1.4 การสะท้อนกลับ (reflection) เป็นการหวนระลึกถึงการกระทำตามที่บันทึกข้อมูลไว้ จากการสังเกตอย่างครุ่นคิดไตร่ตรองในเชิงวิพากษ์กระบวนการและผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ ตลอดจนการใคร่ครวญเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวางการพัฒนา รวมทั้งประเด็นปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามที่พึงประสงค์หรือไม่ กลยุทธ์อย่างหนึ่งที่ช่วยให้กระบวนการสะท้อนกลับเกิดขึ้นอย่างได้ผล ได้แก่ การอภิปรายซักถามในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์ หรือประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างบุคคลที่มีส่วนร่วมในการวิจัย ภายใต้การยึดมั่นต่อเป้าหมายของกลุ่มเป็นหลัก

7.5 ขั้นตอนการออกแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

แม้ว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการแต่ละประเภทและแบบ “วงจร” การวิจัย จะมีรายละเอียดบางประการแตกต่างกันบ้างตามปัจจัยเกี่ยวข้อง เช่น กระบวนทัศน์ที่รองรับการพัฒนา บริบทที่นำการวิจัยไปประยุกต์ใช้ และวิธีการที่ใช้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลหลักฐาน แต่เมื่อพิจารณา “แก่นสาระ” ของการออกแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อแสวงหาความรู้โดยรวมแล้ว จะพบว่า การออกแบบของการวิจัยประเภทนี้ประกอบด้วย 9 ขั้นตอน ดังนี้ (องอาจ นัยพัฒน์, 2551 : 308-309)

1. ตัดสินใจออกแบบการวิจัย โดยเลือกใช้วิธีการวิจัย
2. กำหนดหัวข้อปัญหา จุดมุ่งหมาย และคำถามการวิจัย
3. กำหนดขอบเขตของการวิจัย
4. ศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องขึ้นเบื้องต้น

5. เลือกตัวอย่างผู้เข้าร่วมในการวิจัย
6. ระบุแหล่งและรูปแบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการวิจัย
7. เลือกวิธีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลหลักฐาน
8. ตระหนักต่อจรรยาบรรณการวิจัย
9. ประเมินคุณภาพขั้นเบื้องต้นของการออกแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้มีผลงานวิจัยที่สอดคล้องกับเรื่องที่ต้องการวิจัย ดังนี้

ประทวน มุลหว่า (2551 : 15-16) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ครูประจำชั้นในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 จำนวน 285 คน มีผลการวิจัยมี ดังนี้ 1. สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และด้านการจัดบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน 2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลกับสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ทักษะคิดของครูต่อนักเรียน การเห็นคุณค่าในตนเอง การนิเทศภายใน การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน บรรยากาศในโรงเรียนแบบประสานสัมพันธ์ของงานมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนทั้ง โดยภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนทั้ง โดยภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนทั้ง โดยภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3. ตัวแปรที่มีผลต่อสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง บรรยากาศในโรงเรียนแบบมุ่งผลสำเร็จของงาน ทักษะคิดของครูต่อนักเรียน และการนิเทศภายในสามารถร่วมกันอธิบายต่อสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนโดยรวมได้ร้อยละ 41.10

ภัทรารักษ์ พิทักษ์ธรรม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำ การวิจัยเรื่อง การปรึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถด้านการคิด การวิเคราะห์ และเจตคติ ต่อวิชา

สังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้กิจกรรมสร้างแผนภูมิ มโนทัศน์กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้กิจกรรมสร้างแผนภูมิมโนทัศน์กับการสอนตามคู่มือครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมสร้างแผนผังมโนทัศน์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู

อภิญา สิงห์สมบัติ (2545 : ง) ได้ศึกษาวิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสิทธิและหน้าที่ของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย และศึกษาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้และวิธีสอนตามแนวคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า 1. ทักษะการทำงานกลุ่ม ซึ่งประเมินโดยครูพบว่า นักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.52) ส่วนนักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนตามแนวคู่มือครู มีทักษะการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.67) และจากการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ประเมินโดยนักเรียนเป็นกลุ่ม พบว่า นักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีพฤติกรรมปฏิบัติงานกลุ่มบ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 62.96 และนักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนตามแนวคู่มือครูมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มบ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.32 2. ความคิดเห็นต่อการสอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้และด้วยวิธีสอนตามแนวคู่มือครูพบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีความคิดเห็นเห็นว่า นักเรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนการสอนและสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์ที่กำหนดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.43) ในขณะที่นักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนตามแนวคู่มือครูมีความคิดเห็นในเรื่องเดียวกันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.80) ด้านบรรยากาศในการเรียนการสอน นักเรียนที่สอนด้วยวิธีแบบร่วมมือกันเรียนรู้มีความคิดเห็นว่างบรยากาศในการเรียนการสอนเหมาะสมกับเนื้อหาในบทเรียนที่มุ่งให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และกระตุ้นให้นักเรียนกระตือรือร้นที่จะร่วมกันเรียนรู้เพื่อความสำเร็จของกลุ่มอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.64) ในขณะที่นักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนตามแนวคู่มือครูมีความคิดเห็นในเรื่องเดียวกันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.79)

วิรัชญา หุตานนท์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประสานงานลักษณะเครือข่ายระหว่างองค์การภาครัฐกับองค์การพัฒนาเอกชนต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่ 1 การประสานงานลักษณะเครือข่ายแบบทางเดียว พบว่า องค์การพัฒนาเอกชนที่ดำเนินการไม่มีสำนักงาน บุคลากรประจำในพื้นที่ มีระยะเวลาดำเนินการเพียง 1 ปี ทำให้ไม่พบความชัดเจนและความต่อเนื่องของการประสานงานลักษณะเครือข่าย ด้านแผน ด้านการดำเนินการและการติดตามประเมินผล รูปแบบที่ 2 การประสานงานลักษณะเครือข่ายแบบ

คู่ขนาน พบว่า องค์การพัฒนาเอกชนที่ดำเนินการมีสำนักงาน บุคลากรประจำในพื้นที่ มีแผนระยะยาวรองรับ แต่ยังไม่พบความชัดเจน ความต่อเนื่องของการประสานงานลักษณะเครือข่ายด้านแผน ด้านการดำเนินการ และการติดตามประเมินผล เนื่องจากแต่ละองค์การประสบปัญหาด้านระบบการประสานงานที่แตกต่างกัน ไม่มีระบบเครือข่ายที่ชัดเจน และแผนขององค์การพัฒนาเอกชนยังไม่ผนวกอยู่ในระดับบริหารจังหวัด รูปแบบที่ 3 การประสานงานลักษณะเครือข่ายแบบสามประสาน พบว่า มีความชัดเจนและความต่อเนื่องของการประสานงานลักษณะเครือข่ายด้านแผน ด้านการดำเนินการ และการติดตามประเมินผลแบบมีส่วนร่วมระหว่างองค์การภาครัฐและองค์การพัฒนาเอกชน รูปแบบที่ 4 การประสานงานลักษณะเครือข่ายแบบเครือข่ายขององค์การพัฒนาเอกชนเป็นหลัก พบว่า องค์การพัฒนาเอกชนที่ดำเนินการมีลักษณะมีสำนักงาน บุคลากรประจำในพื้นที่ มีแผนระยะยาวรองรับ พบความชัดเจนและความต่อเนื่องของการประสานงานลักษณะเครือข่ายด้านแผน รูปแบบที่ 5 การประสานงานลักษณะเครือข่ายแบบเครือข่ายผู้คิดเชื่อเป็นหลัก พบว่า พบความชัดเจนและความต่อเนื่องในการประสานงาน

จุฬารัตน์ ต่อหิรัญพุกฤษ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 90 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ห้องเรียนละ 45 คนผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิชัยศักดิ์ เจริญศรี (2552 : 92-95) ได้พัฒนาระบบการบริหารจัดการชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า ความสามารถด้านระบบการบริหารจัดการชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้น เป็นระบบที่สนับสนุนการทำงานด้านต่าง ๆ เช่น การจัดการข้อมูลนักเรียน การจัดการข้อมูลระดับชั้น การจัดข้อมูลครูประจำวิชา การจัดการข้อมูลรายวิชา การจัดการข้อมูลตารางเรียน การจัดการข้อมูลคะแนนด้านต่าง ๆ การรายงานผลการประเมินด้านต่าง ๆ การตรวจ สอบการเข้าเรียน โดยการทำงานทั้งหมดผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถลดปัญหาการตรวจสอบ เวลาการเข้าเรียน การประเมินผลการเรียนและการประเมินด้านต่าง ๆ สามารถกำกับติดตามนิเทศการจัดการเรียนการสอน และพบว่า การพัฒนาระบบการบริหารจัดการชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเชิงปริมาณเท่ากับ 8.80 และผลการ

ประเมินเชิงคุณภาพ เป็นระบบ งานที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ใน ระบบงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาได้

อดิกันต์ ภูคิตทิพย์ (2552 : 1) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และ พฤติกรรม ด้านคุณธรรมจริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา วิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่ม เพื่อนช่วยเพื่อน หลังเรียน มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 92.91 สูงกว่าเกณฑ์กำหนดที่ตั้งคือ ร้อยละ 80

สัญญา ภัทรากร (2552 : 152) ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นที่มี ต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่องความน่าจะเป็น พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น เรื่องความน่าจะเป็น สูงกว่า ก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถในการ แก้ปัญหา และการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการ เรียนรู้อย่างกระตือรือร้น เรื่อง ความน่าจะเป็น ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Active Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมในห้องเรียนส่งเสริมให้ ผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อน ในชั้นเรียนจนเกิดองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา ซึ่งสอดคล้องกับ หลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ชงชาติ วงษ์สุวรรณ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การวิจัยครั้งนี้ ได้ ดำเนินการที่โรงเรียนวัดราชาธิวาส โรงเรียนบางกะปิ และโรงเรียนวัดอินทาราม สังกัดเขตพื้นที่ การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1,2 และ3 ตามลำดับ ในปีการศึกษา 2551-2552 กลุ่มผู้เกี่ยวข้องใน งานวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครอง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้นมีชื่อ ว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วม “PSSS” ประกอบด้วยระบบย่อยมี 4 ระบบ ได้แก่ ระบบวางแผน (Plan) ระบบปฏิบัติการ (Act) ระบบตรวจสอบ (Observe) และระบบสะท้อน ผล (Reflect) ทุกระบบ มีขั้นตอนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน คือขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้น ตรวจสอบ และขั้นสะท้อนผล 2. ผลการทดลองใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วม พบว่า ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนได้รู้จักตนเอง สามารถปรับตัวมีทักษะทางสังคมและ

อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข โรงเรียนได้รับการยอมรับการสนับสนุนและการร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

อัญชลี อินสมพันธ์ (2555 : 47) ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชา การใช้โปรแกรมประมวลผลคำ โดยใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ของนักศึกษาระดับชั้น ปวช.2 ห้อง TI201 วิทยาลัยเทคโนโลยีพาชีพและบริหารธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนของ นักศึกษามีค่าเท่ากับ 8.59 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 42.88 และค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักศึกษามีค่า เท่ากับ 15.23 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 76.15 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน โดยมีการพัฒนาการของคะแนนระหว่าง 2-11 คะแนน คิดเป็นร้อยละของคะแนนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.00- 55.00 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน เรื่อง การสร้างกราฟ โดยใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อัจฉรา อินทร์น้อย (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการสอน โดย วิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐศาสตร์ที่ใช้ ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ ความคิด (Mind Mapping) หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2555: 187) ได้ศึกษาการปลูกฝังค่านิยมที่เป็นประชาธิปไตย ต้องเริ่มจากในห้องเรียน โดยต้องไม่ใช้แค่ที่เรียนการสอนในห้องเรียนหรือกาบาทลูกคิดใน ข้อสอบ หากแต่ต้องเริ่มจากการปลูกฝังอุดมการณ์ความเป็นประชาธิปไตย เช่น การมีสิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ และสอนให้มีการนำอุดมการณ์แนวคิดดังกล่าวมาปรับใช้ในชีวิตของตนเอง โดยปลูกฝัง ว่า แนวทางประชาธิปไตยเป็นทางออกของปัญหาที่ดีที่สุด ที่สำคัญคือต้องพัฒนาจิตสำนึกในความ เป็นพลเมืองว่า ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นเจ้าของสังคม และต้องรับผิดชอบต่อสังคม

มยุรี สาริบุตร (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 375 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย พบว่า 1. สภาพปัจจัยความสำเร็จ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและคุณภาพนักเรียน มีค่าเฉลี่ยระดับ มาก 2. ปัจจัยความสำเร็จของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและคุณภาพนักเรียน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก 3. แนวทางการพัฒนาปัจจัยความสำเร็จและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาควรจัดให้มี 1) ความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน 2) การสนับสนุนจาก หน่วยงาน 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) ความพอเพียงของทรัพยากร 5) ความพร้อมของ

บุคลากร 6) การคัดกรองนักเรียน และ 7) การส่งต่อนักเรียน โดยปัจจัยความสำเร็จของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย ร้อยละ 97.8

จิตติยา เนตรวงษ์ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การสอน โดยวิธีการไปทัศนศึกษาส่งผลต่อความตระหนักในวัฒนธรรมไทย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่ลงทะเบียนรายวิชาการจัดการศูนย์บริการสารสนเทศ จำนวน 56 คน ตอนเรียน A1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ผลการศึกษาพบว่า 1) การจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการไปทัศนศึกษา สามารถเพิ่มความตระหนักในวัฒนธรรมไทย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้แก่นักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศได้ 2) ความตระหนักในวัฒนธรรมไทยหลังเรียนโดยวิธีการไปทัศนศึกษา สูงกว่าก่อนเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยวิธีการไปทัศนศึกษา สูงกว่าก่อนเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ธัญธัช วิภักตภูมิประเทศ (2556 : 43-44) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาการศึกษา เพื่อสร้างพลเมืองที่มีต่อความตระหนักในความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีระดับความตระหนักในความเป็นพลเมืองในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการพึ่งตนเองและรับผิดชอบตนเอง ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น ด้านการเคารพความแตกต่าง ด้านการเคารพหลักความเสมอภาค ด้านการเคารพกติกากฎหมาย และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

พงศ์เทพ นันตานุกูญ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนากระบวนการคิด เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาระบบสมการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐาน การวิจัยทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนสามารถพัฒนาได้ ถ้ามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิจัยหลายท่าน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2550 : online ; นางจงจิต พัฒนสิน, 2547: 1) มนุษย์เราจะมีความพร้อมด้วยการฝึกฝน คือ ได้รับการฝึกฝนทักษะพื้นฐานหลายๆ ด้านจนทำให้เกิดทักษะขั้นสูง อยู่ที่ความตั้งใจ และทักษะของครูในการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษา และครูต้องมีการวางแผนก่อนที่จะตัดสินใจว่าจะสอนอะไรแก่เด็กวัยไหน เนื้อหาอะไร และข้อสำคัญคือ ต้องให้เด็กได้ค้นพบสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และมีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยมี

ประสิทธิภาพและบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์ให้สูงขึ้นด้วย

ศุภชัย จันทรงาม และคณะ (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่าง ชุมชนและโรงเรียนในด้านการศึกษา กรณีโรงเรียนเทศบาล 4 (พระเจ้าใหญ่องค์สี่) ในสังกัด เทศบาลนครอุบลราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของ ผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน 5 ด้านกิจกรรม พบว่า ผู้ปกครองนักเรียน ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน รองลงมาคือ กิจกรรมด้านการให้บริการแก่ประชาชน กิจกรรมด้านการร่วมกิจกรรมของชุมชน กิจกรรมด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น และกิจกรรมด้านการ ประชาสัมพันธ์โรงเรียน ตามลำดับ โดยมีกิจกรรมการเชิญผู้ปกครองและประชาชนในชุมชนเข้า ร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้น เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ให้ ความสำคัญมากที่สุด ในขณะที่กิจกรรมการจัดงานพบปะสังสรรค์ศิษย์เก่า เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครอง นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญน้อยที่สุด

จริยา เกตุเกลี้ยง. (2557 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการสอนแบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและกลุ่มสาระการ เรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 35 คน โรงเรียนการกุศลวัดบ้านก่อ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด เขต 1 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ(Action Research) ประกอบด้วยวงจรปฏิบัติการ 3 วงจร ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ร้อยละ 80 และกลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ร้อยละ 81.1 2) นักเรียนมีคะแนนความตั้งใจในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 2.88$) โดยค่าเฉลี่ย ความตั้งใจในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีค่า 3.0 ในขณะที่กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีค่า 2.75

สมบูรณ์ จารุณะ (2558 : 402) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ ความสามารถในการอภิปรายกลุ่ม เรื่อง พระพุทธศาสนานำรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ จัดการเรียนรู้อยู่แบบอภิปรายกลุ่มโดยใช้สื่อโสตทัศน ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสามารถในการ อภิปรายกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้แบบอภิปรายกลุ่ม โดยใช้สื่อโสตทัศน ใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ แบบอภิปรายกลุ่ม โดยใช้สื่อโสตทัศน ในภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด

จารุวรรณ ยิ่งยงค์ (2559 : 1595) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้สืบสวน

โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า 1. พัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในระบบอบประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้สืบสวน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีพัฒนาการจากระดับปานกลางไปสูง 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องความเป็นพลเมืองในระบบอบประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้สืบสวน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้สืบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

เพ็ญพูน พ่วงแพ (2559 : บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัย พบว่า

1. พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีประสบการณ์ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ มากกว่า 5 ปี เฉลี่ยต่อสัปดาห์มากกว่า 10 ครั้ง และมีระยะเวลาแต่ละครั้งนาน 5-7 ชั่วโมง โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ ในช่วงเวลา 18.01-24.00 น. ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์จากที่บ้านหรือหอพัก มีวัตถุประสงค์ของการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อสามารถติดต่อสื่อสารและใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์โดยวิธีศึกษาด้วยตนเอง และพบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาวิชาชีพครู เข้าใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ประเภท Facebook มากที่สุด

2. ความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อการใช้ประโยชน์เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) โดยภาพรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับมาก คือ ด้านความบันเทิง มากที่สุด รองลงมาด้านการศึกษา และด้านการติดต่อสื่อสาร ตามลำดับ

ภาสุดา ภาคาผล (2560 : 975) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตยควรเริ่มตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนกระทั่งเรียนในระดับมหาวิทยาลัย และปลูกฝังในการดำเนินชีวิตประจำวัน จนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ โดยที่การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตยนั้น มีหลากหลายวิธีการให้เลือกประยุกต์ใช้ ควรเลือกให้เหมาะสมบริบทของสถานศึกษา ควรคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตยควรทำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ โดยใช้กิจกรรมบริการสังคม เป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะช่วยก่อให้เกิดผลผลิตทางการศึกษาของไทยเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เพื่อผลิตพลเมืองไทย พลเมืองโลก และการจะส่งเสริมความเป็นพลเมืองได้นั้น เป็นหน้าที่ของทุกคนทุกฝ่ายที่จะช่วยส่งเสริมการจัดการศึกษา และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตย

ปัทมาศ ทองไสว (2560 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัย และเจตคติต่อการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่าย ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมทั้ง 6 โรงเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 2) หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของแต่ละโรงเรียนมีความมีวินัยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้ บนเครือข่ายพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทุกโรงเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายทั้งในด้านระบบจัดการเรียนรู้บนเครือข่ายและด้านเว็บเพจรายวิชา

ภรณ์ศума ฤทธิไกรวรกุล (2560 : 1380) ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานกลุ่ม เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปยุโรปและแอฟริกา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วม กับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก พบว่า คะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มเพิ่มสูงขึ้น

ไพศาล บรรจสุวรรณ (2561 : 1) ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) ในการยกระดับความรู้สู่ความเข้าใจการเมืองและประชาธิปไตยในเชิงเปรียบเทียบ ผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกทั้ง 4 รูปแบบ ต่างสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างประชาธิปไตยแบบไทยกับประชาธิปไตยแบบสากล โดยรูปแบบกรณีศึกษาจากคลิปวิดีโอเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการยกระดับความรู้ความเข้าใจ สะท้อนให้เห็นจากการที่ผู้เรียนเข้าใจถึงเส้นแบ่งระหว่างประชาธิปไตยทั้งสองแบบได้ดี ซึ่งจำแนกความแตกต่างระหว่างประชาธิปไตยทั้งสองแบบด้วยแนวคิดเรื่องการรัฐประหารกับการเลือกตั้ง

วอล์ฟแกงก์และคณะ (Wolfgang and other. 1986) ได้สังเกตพฤติกรรมครูมาหลายปี และพบว่า วิธีการที่ครูนิยมนำมาใช้ในการแก้ปัญหาพฤติกรรมเด็กมี 7 วิธีการ ดังนี้

1. มองดูอยู่เงียบๆ โดยแสดงพฤติกรรม เช่น มองให้เด็กรู้ว่า “ครูเห็นว่าเธอกำลังทำอะไรอยู่” สังเกตพฤติกรรม จ้องมอง และขมวดคิ้วให้เห็น
2. โต้ตอบโดยตรง เช่น พูดทันที “หยุดนะ” “กลับไปนั่งที่” “อย่าทำอีกนะ”
3. โต้ตอบทางอ้อม เช่น เมื่อเกิดเหตุการณ์อาจถามว่า “เธอกำลังโกรธหรือ”
4. ให้แบบอย่างที่ดี เช่น ชี้เด็กที่มีความประพฤติดีดูเป็นตัวอย่าง
5. ตั้งคำถามพูดกับเด็ก เช่น “เธอกำลังทำอะไรอยู่” “ทำไมถึงทำแบบนั้น”

6. ใช้การเสริมแรง เช่น ให้รางวัล ชมเชยเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม
ลงโทษ เมื่อมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนา

7. ใช้การแยกเด็กออกจากสถานการณ์ เช่น ให้อยู่มุมใดมุมหนึ่งของห้องเรียน
ซิน (Zin. 2003 : 4276 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการแก้ปัญหาเกี่ยวกับคณิตศาสตร์
ของนักเรียนกับการพัฒนาการเรียนรู้ โดยต้องการทราบผลที่แตกต่างกันของกลยุทธ์ในการสอน
2 กลุ่ม คือ กลุ่มใช้กลยุทธ์การแก้ปัญหาที่อาศัยแผนที่ชัดเจนเป็นฐาน (SBT) และกลุ่มใช้กลยุทธ์
การสอนแบบใช้เหตุผลและประสบการณ์ทั่วไปแบบดั้งเดิม (TI) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีความบกพร่องทางความสามารถในการเรียนและมีปัญหาในการเรียน
คณิตศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มใช้กลยุทธ์การแก้ปัญหาที่อาศัยแผนที่ชัดเจน
เป็นฐาน สามารถพรรณนาการแก้ปัญหา การใช้คำทางคณิตศาสตร์ การรักษาคำทางคณิตศาสตร์
และความคงทนในการเรียนรู้ (หลังจากเรียนไปแล้ว 3 สัปดาห์) ได้ดีกว่านักเรียนกลุ่มใช้กลยุทธ์
การสอนแบบใช้เหตุผลและประสบการณ์ทั่วไปแบบดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยข้างต้น จะเห็นว่า การศึกษาถึงวิธีการจัดการชั้นเรียนในรูปแบบต่าง ๆ และ
ปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน ทำให้ผู้วิจัยพบแนวลักษณะปัญหาของการจัดการเรียนการสอนใน
ห้องเรียน รูปแบบและวิธีการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียนให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ มี
การทำงานเป็นทีม มีความเอื้ออาทรและมิตรไมตรีต่อกัน สร้างความมีวินัยให้เกิดขึ้นในหมู่นักเรียน
มีการลงมือปฏิบัติจริงที่เป็นรูปธรรม รวมถึงได้แสดงความรู้สึกรับรู้ถึงรูปแบบการจัดการชั้นเรียนของ
ครู ทำให้เกิดเป็นแนวคิดที่จะสร้างรูปแบบในการจัดการชั้นเรียนรูปแบบใหม่ ที่มีเทคนิคในการ
จัดการชั้นเรียนและส่งเสริมพฤติกรรมด้านการตั้งใจเรียนของนักเรียน จึงมีความมุ่งมั่นที่จะศึกษา
ความหมาย ขั้นตอน และวิธีการของเทคนิคการบริหารจัดการชั้นเรียนที่เรียกว่าเทคนิค

TUANCHAI

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการและใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยการนำหลักการและขั้นตอนการวิจัยตามแนวคิดของเคมมิส และแมคแทกกาท (Kemmis & McTaggart) ได้แก่ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) และการสะท้อนกลับ (Reflection) โดยนำเทคนิค TUANCHAI มาใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผ่านคู่มือการจัดกิจกรรม การบริหารจัดการชั้นเรียน มีแผนการจัดการเรียนรู้ 16 แผน ประกอบด้วย 8 เทคนิค ได้แก่ การทำงานเป็นทีม (T = Team) การเรียนรู้และเข้าใจ (U = Understanding) การเรียนรู้ ด้วยการปฏิบัติ (A = Active Learning) การสร้างเครือข่าย (N = Networking) การประสานงาน (C = Coordination) เพื่อนช่วยเพื่อน (H = Help) ค่านิยมที่ดี (A = Attitude) และการบูรณาการ (I = Integration) ซึ่งการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การปฏิบัติการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 497 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 43 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 5 ฉบับ ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คู่มือการจัดกิจกรรม การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI แบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และแบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเภทเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

2. คู่มือการจัดกิจกรรม การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI คู่มือแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 แผน ดังนี้

- 2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 สังคมประชาธิปไตย
- 2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย
- 2.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 สถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ หน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
- 2.4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย
- 2.5 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 กระบวนการในการตรากฎหมาย
- 2.6 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง
- 2.7 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว
- 2.8 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศชาติ
- 2.9 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองการปกครองของไทย
- 2.10 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 วิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองของไทย
- 2.11 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 11 การเลือกรับข้อมูลข่าวสาร
- 2.12 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 บทบาทและความสำคัญของสถาบันทางสังคม
- 2.13 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม
- 2.14 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14 ที่มาของวัฒนธรรมไทย
- 2.15 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 ลักษณะวัฒนธรรมไทย
- 2.16 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 เปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมต่างชาติในภูมิภาคเอเชีย

3. แบบสอบถามวัดเจตคติที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 ข้อ ได้ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert's Method) มี 5 ระดับ ทั้งนี้แบบวัดมีข้อคำถามที่มีการประเมินใน 8 เทคนิค ดังนี้

เทคนิค 1 การทำงานเป็นทีม (T ย่อมาจาก Team) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการกลุ่มเพื่อให้ นักเรียนรู้จักการปรับตัวเข้ากับเพื่อน ในชั้นเรียน ได้วางแผนทำงาน ได้แก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น และในที่สุดก็จะประสบความสำเร็จไปด้วยกัน

เทคนิค 2 การเรียนรู้และเข้าใจ (U ย่อมาจาก Understanding) เป็นเทคนิคที่ ครูผู้สอนสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างครูกับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน โดยการนำ ข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมชมบ้าน ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนมาวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อ ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ และจัดสภาพแวดล้อมทาง สังคมที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันด้วยความรักและความเข้าใจ

เทคนิค 3 การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ (A ย่อมาจาก Active Learning) เป็นเทคนิคที่ ครูผู้สอนวางแผนจัดกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบต่างๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย จัดนวัตกรรมเทคโนโลยี แหล่งความรู้สอดคล้อง กับกิจกรรมและความสนใจของผู้เรียน การนำนักเรียนไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอก ห้องเรียน นักเรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้รับประสบการณ์ตรง เกิดองค์ความรู้ที่ คงทน

เทคนิค 4 การสร้างเครือข่าย (N ย่อมาจาก Networking) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอน จัดการเรียนรู้อย่างให้มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอน รวมถึงมีการ เผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์

เทคนิค 5 การประสานงาน (C ย่อมาจาก Coordination) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนใช้ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบร่วมมือ ผู้เรียนมีส่วนร่วมเพื่อวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถเลือกสื่อ เลือกกิจกรรม เลือกปฏิบัติภาระชิ้นงานตามความถนัดและความ สนใจ มีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล

เทคนิค 6 เพื่อนช่วยเพื่อน (H ย่อมาจาก Help) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนใช้เพื่อการ ดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างคนเก่งช่วยเหลือคนอ่อนเป็นคู่ และดูแลช่วยเหลือกันในกลุ่ม ตลอดจนต่างกลุ่ม ต่างห้อง หรือรุ่นพี่ช่วยเหลือน้อง เป็นบรรยากาศของการให้จึงเกิดขึ้นใน ห้องเรียน ในโรงเรียน และกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนได้ปรากฏแผ่ขยายเป็นวงกว้างออกไปเกิดเป็น การทำจิตอาสา ในรูปแบบต่างๆ ทั้งในโรงเรียนและชุมชน

เทคนิค 7 ค่านิยมที่ดี (A ย่อมาจาก Attitude) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนเพื่อการปลูกฝังเจตคติ ค่านิยมที่ดี เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และค่านิยมพื้นฐาน 8 ประการให้แก่ผู้เรียน

เทคนิค 8 การบูรณาการ (I ย่อมาจาก Integration) เป็นเทคนิคที่ครูผู้สอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำศาสตร์เนื้อหาวิชาต่างๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน มาผสมผสานเชื่อมโยงให้กลมกลืนเป็นเรื่องเดียวกัน และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวมจากการปฏิบัติจริง มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง และนำผลที่เกิดจากการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

4. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เป็นการจัดระบบข้อมูลของการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ได้จากการสังเกตของครู มีการสรุปบันทึกเป็นระยะๆ โดยบันทึกจากพฤติกรรมนักเรียนในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรม แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรต่อไป

5. แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน เป็นการสุ่มตัวแทนนักเรียน 5 คน มาสัมภาษณ์ด้วยคำถามหลักๆ ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ของสมาชิกในทีม กิจกรรมที่ได้ร่วมทำ ได้มีปฏิสัมพันธ์ในทีม มีโอกาสค้นพบความรู้จากเพื่อนในทีม ครูมีส่วนช่วยในการเรียนรู้ ประโยชน์จากการเรียนรู้ ข้อคิดเห็นที่ได้ร่วมเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TUANCHAI สภาพพอใจกับการทำงาน ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ แล้วจดบันทึกคำพูดสำคัญของนักเรียน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และอุปสรรคของการบริหารจัดการชั้นเรียน ของโรงเรียนแกลง“วิทย์สดาวาร”จากแบบประเมินการสอนของครู ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2. ศึกษาแนวคิดหลักการเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิธีสร้างแบบทดสอบที่ดี แผนการจัดการเรียนรู้ การวัดเจตคติ การสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การสัมภาษณ์นักเรียน เพื่อพัฒนารูปแบบและรายการให้ครอบคลุมตรงตามเนื้อหาของเรื่องที่ทำกรวิจัย

3. ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการชั้นเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างเทคนิคในการบริหารชั้นเรียนในรูปแบบใหม่ คือ เทคนิค TUANCHAI ประกอบด้วย 8 เทคนิค ได้แก่ การทำงานเป็นทีม (T = Team) การเรียนรู้และเข้าใจ (U = Understanding) การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ (A = Active Learning) การสร้างเครือข่าย (N = Networking) การประสานงาน

(C = Coordination) เพื่อนช่วยเพื่อน (H = Help) ค่านิยมที่ดี (A = Attitude) และการบูรณาการ (I = Integration)

4. ศึกษาหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของกระทรวงศึกษาธิการ และมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

5. สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 60 ข้อ ใช้เวลาทดสอบ 1 ชั่วโมง สำหรับทดสอบก่อนและหลัง การใช้เอกสารประกอบการเรียนรู้ที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้น ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

5.1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

5.2 ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้อง ระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence : IOC) นำข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1 ไปเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนที่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ปรับปรุง และคัดเลือกไว้จำนวน 70 ข้อ เพื่อนำไปวิเคราะห์หาค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนก ในขั้นตอนต่อไป

5.3 นำแบบทดสอบที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองสอบกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนแก่ง“วิทยสถาวร”ที่ได้ผ่านการเรียน เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย 4.0 จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรแต่ใช้วิธีสอนแบบเดียวกัน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ

5.4 นำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .20-.80 และค่าอำนาจจำแนก (B) ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป (พวงรัตน์, 2543 : 130) โดยได้คัดเลือกแบบทดสอบที่มีคุณภาพไว้ จำนวน 60 ข้อ

5.5 นำแบบทดสอบที่ได้รับการคัดเลือกไว้ ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson ที่ใช้ในการคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบแบบเลือกตอบ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 88) ผลปรากฏว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบชุดนี้ เท่ากับ 0.83

5.6 นำแบบทดสอบที่วิเคราะห์หาคุณภาพและจัดพิมพ์เป็นต้นฉบับ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 จำนวน 43 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” ต่อไป

6. สร้างคู่มือการจัดกิจกรรม การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 16 แผน โดยมีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ มีรายละเอียดของเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ เทคนิค TUANCHAI และการประเมินผล ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการนำการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI มาใช้จัดการเรียนรู้

ที่	เนื้อหา/สาระการเรียนรู้	เทคนิค TUANCHAI	การประเมินผล
	ปฐมนิเทศ -แจ้งจุดประสงค์ -ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน -แนะนำเทคนิค TUANCHAI		-แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน
1	สังคมประชาธิปไตย	T=Team การทำงานเป็นทีม U=Understanding การเรียนรู้และเข้าใจ	-ใบงาน -แบบบันทึกพฤติกรรมทีม -แบบบันทึกการสัมภาษณ์
2	คุณลักษณะพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย	A=Active Learning การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ N=Networking การสร้างเครือข่าย	-ใบงาน -แบบบันทึกพฤติกรรมทีม -แบบบันทึกการสัมภาษณ์
3	สถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	C=Coordination การประสานงาน H=Help เพื่อนช่วยเพื่อน	ใบงาน -แบบบันทึกพฤติกรรมทีม -แบบบันทึกการสัมภาษณ์
4	การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	A=Attitude ค่านิยมที่ดี I=Integration การบูรณาการ	-ใบงาน -แบบบันทึกพฤติกรรมทีม -แบบบันทึกการสัมภาษณ์ -แบบทดสอบท้ายวงจรที่ 1

ที่	เนื้อหา/สาระการเรียนรู้	เทคนิค TUANCHAI	การประเมินผล
5	กระบวนการในการตรากฎหมาย	T=Team การทำงานเป็นทีม U=Understanding การเรียนรู้และเข้าใจ	-ใบงาน -แบบทดสอบก่อนเรียน -แบบบันทึกพฤติกรรมทีม -แบบบันทึกการสัมภาษณ์
6	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง	A=Active Learning การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ N=Networking การสร้างเครือข่าย	-ใบงาน -แบบบันทึกพฤติกรรมทีม -แบบบันทึกการสัมภาษณ์
7	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว	C=Coordination การประสานงาน H=Help เพื่อนช่วยเพื่อน	-ใบงาน -แบบบันทึกพฤติกรรมทีม -แบบบันทึกการสัมภาษณ์
8	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศชาติ	A=Attitude ค่านิยมที่ดี I=Integration การบูรณาการ	-ใบงาน -แบบบันทึกพฤติกรรมทีม -แบบบันทึกการสัมภาษณ์ -แบบทดสอบท้ายวงจรที่ 2
9	เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองไทย	T=Team การทำงานเป็นทีม	-ใบงาน -แบบทดสอบก่อนเรียน -แบบบันทึกพฤติกรรมทีม -แบบบันทึกการสัมภาษณ์
10	วิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองไทย	U=Understanding การเรียนรู้และเข้าใจ	-ใบงาน -แบบบันทึกพฤติกรรมทีม -แบบบันทึกการสัมภาษณ์
11	การเลือกรับข้อมูลข่าวสาร	A=Active Learning การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ	-ใบงาน -แบบทดสอบก่อนเรียน -แบบบันทึกพฤติกรรมทีม -แบบบันทึกการสัมภาษณ์

ที่	เนื้อหา/สาระการเรียนรู้	เทคนิค TUANCHAI	การประเมินผล
12	บทบาท และความสำคัญของสถาบันทางสังคม	N=Networking การสร้างเครือข่าย	- ใบงาน - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบบันทึกพฤติกรรมทีม - แบบบันทึกการสัมภาษณ์
13	ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม	C=Coordination การประสานงาน	- ใบงาน - แบบบันทึกพฤติกรรมทีม - แบบบันทึกการสัมภาษณ์
14	ที่มาของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย	H=Help เพื่อนช่วยเพื่อน	- ใบงาน - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบบันทึกพฤติกรรมทีม - แบบบันทึกการสัมภาษณ์
15	ลักษณะของวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย	A=Attitude ค่านิยมที่ดี	- ใบงาน - แบบบันทึกพฤติกรรมทีม - แบบบันทึกการสัมภาษณ์
16	ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมต่างชาติในภูมิภาคเอเชีย	I=Integration การบูรณาการ	- ใบงาน - แบบบันทึกพฤติกรรมทีม - แบบบันทึกการสัมภาษณ์ - แบบทดสอบท้ายวงจรที่ 3
	ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน		- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน

7. สร้างแบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามระเบียบวิธี ดังนี้

7.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามวัดเจตคติ กำหนดเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) (บุญใจ ศรีสถิตย์นรากุล, 2545 : 258)

7.2 สร้างเครื่องมือที่แสดงลักษณะของเจตคติต่อการใช้เทคนิค TUANCHAI กับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ส22103 จำนวน 20 ข้อ

7.3 นำแบบวัดที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ ความสอดคล้องของพฤติกรรมที่ต้องการวัด และครอบคลุมขอบข่ายระหว่าง

ข้อความกับลักษณะเฉพาะกลุ่มพฤติกรรมที่มีเจตคติต่อการใช้เทคนิค TUANCHAI กับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ส22103

7.4 เลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป มาจัดเป็นชุดของแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการใช้เทคนิค TUANCHAI กับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ส21103 โดยกำหนดให้แต่ละข้อความมีช่องของการตอบสนอง 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

7.5 การให้คะแนนโดยถือเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญใจ ศรีสถิตย์นรากุล, 2545 : 261)

แบบวัดเป็นข้อความทางบวก (Positive) การให้คะแนนเป็น ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	มีค่าน้ำหนัก	5
เห็นด้วย	มีค่าน้ำหนัก	4
ไม่แน่ใจ	มีค่าน้ำหนัก	3
ไม่เห็นด้วย	มีค่าน้ำหนัก	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าน้ำหนัก	1

แบบวัดเป็นข้อความทางลบ (Negative) การให้คะแนนเป็น ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	มีค่าน้ำหนัก	1
เห็นด้วย	มีค่าน้ำหนัก	2
ไม่แน่ใจ	มีค่าน้ำหนัก	3
ไม่เห็นด้วย	มีค่าน้ำหนัก	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	มีค่าน้ำหนัก	5

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์คะแนนระดับเจตคติไว้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.01 - 5.00	หมายถึง	มีความรู้สึกที่ดีมาก
คะแนนเฉลี่ย	3.01 - 4.00	หมายถึง	มีความรู้สึกที่ดี
คะแนนเฉลี่ย	2.01 - 3.00	หมายถึง	มีความรู้สึกปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.01 - 2.00	หมายถึง	มีความรู้สึกที่ไม่ดี
คะแนนเฉลี่ย	0.00 - 1.00	หมายถึง	มีความรู้สึกที่ไม่ดีมาก

7.6 นำแบบวัดเจตคติต่อการใช้เทคนิค TUANCHAI กับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ส22103 ไปสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2561 โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” จังหวัดระยอง จำนวน 10 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

7.7 นำผลการตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยแบ่งกลุ่มที่ได้คะแนนสูงกว่า 25% เป็นกลุ่มสูง และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำกว่า 25% เป็นกลุ่มต่ำ

แล้วนำมาเปรียบเทียบกันโดยใช้ t-distribution (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 215-217) และเลือกมาจำนวน 15 ข้อ ที่มีค่าอำนาจจำแนกที่มีนัยสำคัญทางสถิติ .01 หรือ ค่า t เท่ากับ 2.00 ขึ้นไป เป็นแบบวัด

7.8 นำแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการใช้เทคนิค TUANCHAI กับการเรียนการสอน วิชาสังคมศึกษา ส22103 ที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในปีการศึกษา 2561 โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” จังหวัดระยอง จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) โดยใช้สูตรครอนบาค ซึ่งเป็นวิธีที่แบบวัดทุกข้อวัดเรื่องเดียวกัน หรือวัดองค์ประกอบร่วมกัน (Cronbach. n.d. ; อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200-202) ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.78

7.9 จัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

8. สร้างแบบบันทึกสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน กำหนดเค้าโครงของแบบบันทึกสังเกตพฤติกรรม เพื่อบันทึกข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนที่สังเกตได้ตั้งแต่ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ และขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการบันทึกที่เป็นจริง ชัดเจน และครบถ้วน

9. สร้างแบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน กำหนดกรอบคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อบันทึกถึงปัญหาระหว่างการเรียนรู้ รวมถึงประโยชน์ที่ได้รับในด้านต่างๆ โดยมุ่งเน้นการบันทึกคำพูดสำคัญ ของนักเรียนในทุกกระบวนการของการเรียนรู้

การปฏิบัติการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ของเคมมิส และแมคทาตกาท (Kemmis & McTaggart, 1988. ; อ้างถึงใน องอาจ นัยพัฒน์. 2551: 301-303) ทำการสอนตามคู่มือการจัดกิจกรรมด้วยตนเอง โดยกำหนดรูปแบบในการวิจัยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนของการกำหนดแนวทางปฏิบัติการ การสำรวจสภาพปัญหาและประเด็นปัญหาที่ต้องการแก้ไข รวมถึงปัจจัยสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ และปัจจัยขัดขวาง ระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยกำหนดกิจกรรมที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหา และมีความสอดคล้องกับบริบททางด้านสังคม วัฒนธรรมในท้องถิ่น ได้แก่ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีไทย 4.0 โดยใช้เทคนิค TUANCHAI เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ 16 แผน ทดลองสอนตามแผนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ (Action) เป็นขั้นตอนลงมือดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ในขั้นที่ 1 และควบคุมการปฏิบัติการให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในแผน ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับปัจจัยเงื่อนไขระหว่างปฏิบัติการ โดยเมื่อดำเนินการแล้วเกิดปัญหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติครั้งต่อไป

ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) เป็นขั้นตอนรวบรวมข้อมูลหลักฐานด้านกระบวนการและผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานที่ได้ลงมือกระทำลงไป และได้สังเกตขณะปฏิบัติงาน ถึงผลข้อมูล เช่น การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน การจดบันทึก การสัมภาษณ์ และการทดสอบทำวงจรของการปฏิบัติ สภาพแวดล้อม ปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวางการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ และประเด็นปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในระหว่างลงมือปฏิบัติการตามแผน โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวม

ขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนกลับ (Reflection) เป็นขั้นตอนของการสังเกตอย่างไตร่ตรองในเชิงวิพากษ์กระบวนการและผลการปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ และปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวางการพัฒนา รวมถึงประเด็นปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นว่าเป็นไปตามที่พึงประสงค์หรือไม่โดยการอภิปรายซักถามในลักษณะวิพากษ์วิจารณ์ หรือประเมินผลการปฏิบัติงานระหว่างบุคคลที่มีส่วนร่วมในการวิจัย ได้แก่ ประเมินตรวจสอบปัญหาที่เกี่ยวข้องด้วยการอภิปรายเสนอข้อคิดเห็น โดยนำข้อมูลจากการบันทึกทั้งหมดมาปรับปรุง เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำไปปรับปรุงวางแผนต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ มีกระบวนการปฏิบัติการวิจัยจำนวน 3 วงรอบหรือวงจร โดยในแต่ละวงรอบหรือวงจรใช้เวลาสะท้อนผลเดือนละครั้ง ขั้นตอนการปฏิบัติการวิจัยมี ดังนี้

วงจรที่ 1

1. ขั้นวางแผน (Planning)

1.1 สํารวจสภาพปัญหาและประเด็นปัญหาต่างๆที่ต้องการแก้ไข รวมถึงความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เพื่อคัดเลือกปัญหาที่จะไปดำเนินการแก้ไขต่อไป และกำหนดกิจกรรมที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหา

1.2 ศึกษาข้อมูลตามสภาพจริงของห้องเรียน วิเคราะห์จุดเด่น และจุดด้อยของโรงเรียน และวิเคราะห์นักเรียน

1.3 จัดประชุมนักเรียนเพื่อแจ้งแนวทางในการปฏิบัติงานวิจัย

2. ขั้นปฏิบัติการ (Action)

2.1 จัดการเรียนการสอนตามแผนจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 โดยใช้เทคนิค TUANCHAI

3. ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)

3.1 บันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละวัน โดยบันทึกพฤติกรรมที่แสดงออกมากกว่า 3 ครั้งและสรุปผลเป็นรายสัปดาห์นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามหลักการสถิติ

3.2 แปลความหมายและการสรุปผลซึ่งเป็นขั้นตอนที่ข้อมูลได้ผ่านกระบวนการ
เรียบร้อย

3.3 บันทึกผลการสัมภาษณ์นักเรียน

4. ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

4.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผลการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและการสัมภาษณ์
นักเรียน

4.2 นำข้อบกพร่องที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลปรับปรุงและแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้
สำหรับใช้ในวงจรที่ 2 ต่อไป

วงจรที่ 2

1. ขั้นวางแผน (Planning)

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์นักเรียน ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นอุปสรรคและส่งเสริมให้
มีการพัฒนา

1.2 จัดประชุมนักเรียนเพื่อซักซ้อมความเข้าใจในผลสะท้อนกลับของวงจรที่ 1

2. ขั้นปฏิบัติการ (Action)

2.1 จัดการเรียนการสอนตามแผนจัดการเรียนรู้ที่ 5-8 โดยใช้เทคนิค TUANCHAI

3. ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)

3.1 บันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละวัน โดยบันทึกพฤติกรรม
ที่แสดงออกมากกว่า 3 ครั้งและสรุปผลเป็นรายสัปดาห์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามหลักการสถิติ

3.2 แปลความหมายและการสรุปผลซึ่งเป็นขั้นตอนที่ข้อมูลได้ผ่านกระบวนการ
เรียบร้อย

3.3 บันทึกผลการสัมภาษณ์นักเรียน

4. ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

4.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผลการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและการสัมภาษณ์
นักเรียน

4.2 นำข้อบกพร่องที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลปรับปรุงและแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้
สำหรับใช้ในวงจรที่ 3 ต่อไป

วงจรที่ 3

1. ขั้นวางแผน (Planning)

1.1 ศึกษาและวิเคราะห์นักเรียน ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นอุปสรรคและส่งเสริมให้
มีการพัฒนา

1.2 จัดประชุมนักเรียนเพื่อซักซ้อมความเข้าใจในผลสะท้อนกลับของวงจรที่ 2

2. ขั้นปฏิบัติการ (Action)

2.1 จัดการเรียนการสอนตามแผนจัดการเรียนรู้ที่ 9-16 โดยใช้เทคนิค TUANCHAI

3. ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)

3.1 บันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละวัน โดยบันทึกพฤติกรรมที่แสดงออกมากกว่า 3 ครั้ง และสรุปผลเป็นรายสัปดาห์นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามหลักการสถิติ

3.2 แปลความหมายและการสรุปผลซึ่งเป็นขั้นตอนที่ข้อมูลได้ผ่านกระบวนการเรียบร้อย

3.3 บันทึกผลการสัมภาษณ์นักเรียน

4. ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)

4.1 วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผลการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและการสัมภาษณ์นักเรียน

4.2 นำข้อบกพร่องที่ได้ (ถ้ามี) มาใช้เป็นข้อมูลสรุปผลการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อปรับปรุงคู่มือการจัดการกิจกรรม การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เสร็จแล้ว ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 จำนวน 43 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนแกลง “วิทยสถาวร” โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนเอง ซึ่งมีรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ชี้แจงให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มประชากร ทราบถึงแนวทางในการใช้การจัดการเรียนรู้ซึ่งนักเรียนจะได้ปฏิบัติตนในการเรียนได้อย่างถูกต้อง

2. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย 4.0 จำนวน 60 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 ที่เป็นกลุ่มประชากร โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ ประมาณ 60 นาที แล้วบันทึกคะแนนที่ได้จากการทดสอบครั้งนี้ เป็นคะแนนสอบก่อนเรียน (Pre-test)

3. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือการจัดการกิจกรรม การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 จำนวน 16 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็น วงจรที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 วงจรที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-8 และวงจรที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9-16 ตามลำดับ แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวงจรละ 1 ครั้ง (1 เดือน) จำนวน 3 วงจรหรือ 3 ครั้ง

4. ครูสรุปแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง วงจรละ 4 ครั้ง

5. ครูจัดทำสมุดคู่มือลงรหัสข้อมูลและทำการลงรหัสข้อมูลที่ได้รับ (Coding) เพื่อนำไปใช้ในการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป
6. สรุบบนบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียนจำนวน 3 วงรอบหรือ 3 ครั้ง
7. ทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มประชากรอีกครั้ง โดยใช้แบบทดสอบคู่ขนานกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน และบันทึกผลการทดสอบให้เป็นคะแนนหลังเรียน (Post-test)
8. ทำแบบวัดเจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 และบันทึกคะแนนแบบวัดเจตคติของนักเรียนเก็บไว้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
9. ได้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง ระหว่างเดือนพฤศจิกายน – มกราคม 2561

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพจากการนำผลสะท้อนกลับที่ได้ ขณะลงมือปฏิบัติตามคู่มือการจัดกิจกรรมการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยเครื่องมือชนิดต่างๆ โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ อภิปรายผล แล้วสรุปผล เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่ออภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย มีดังนี้

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แบบบันทึกการสัมภาษณ์ของนักเรียน มาเขียนสรุปความรายงานผลการศึกษาวิจัย พรรณนาข้อค้นพบตามประเด็นของเนื้อหา รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ข้อมูลเชิงปริมาณ นำข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดเจตคติของนักเรียน มารายงานผลการศึกษาวิจัยที่พรรณนาข้อค้นพบตามตัวแปรและสถิติ โดยการวิเคราะห์หาค่าสถิติ ดังนี้
  - 2.1 การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนวิชาสังคมศึกษา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีไทย 4.0 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนแก่ง“วิทย์สถาวร”
  - 2.2 การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเจตคติของนักเรียนต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI กับการสอนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนแก่ง“วิทย์สถาวร”

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัก (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2550 : 89) ใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right)$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
	$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนรายข้อ
	s_t^2	แทน	ความแปรปรวนรวม
	n	แทน	จำนวนข้อ

1.2 การหาความตรงเชิงเนื้อหา (สมนึก ภักทิษธานี. 2546 : 167)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับสาระการเรียนรู้
	$\sum R$	แทน	ผลรวมระหว่างคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ถ้า IOC มีค่ามากกว่า หรือเท่ากับ 0.5 แสดงว่า แบบทดสอบนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ หากค่า IOC มีค่าน้อยกว่า 0.5 ต้องปรับปรุงแบบทดสอบข้อนั้นใหม่ หรือตัดทิ้งไป

1.3 การหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 81)

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ร้อยละความยากง่าย
	R	แทน	จำนวนผู้ตอบถูกทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

ค่า P ที่เหมาะสมมีค่าอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80

1.4 การหาอำนาจจำแนกของ Brennan (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 87-90)

$$r = \frac{U}{n_1} - \frac{L}{n_2}$$

เมื่อ	r	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
	U	แทน	จำนวนผู้สอบผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูกต้อง
	L	แทน	จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตอบถูกต้อง
	n ₁	แทน	จำนวนผู้ที่สอบผ่านเกณฑ์
	n ₂	แทน	จำนวนผู้สอบไม่ผ่านเกณฑ์

ข้อสอบที่มีค่าอำนาจจำแนกที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง 0.20 – 1.00

1.5 การหาค่าความเชื่อมั่น (r_{tt}) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้

สูตร Kuder-Richardson สูตร KR-20 (ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 198)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right)$$

เมื่อ	r _{tt}	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	k	แทน	จำนวนข้อสอบ
	p	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบถูกในข้อหนึ่งๆ
	q	แทน	สัดส่วนของผู้ตอบผิดในข้อหนึ่งๆ
	S ²	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน

1.6 หาค่าอำนาจจำแนก (r) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

(Pearson Product- Moment Correlation Coefficient) ของคะแนนของข้อคำถามกับคะแนนรวม

จากข้ออื่นๆ แล้วคัดเลือกข้อที่มีค่า r ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญ โยอนันตพงษ์. 2549: 84)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r _{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบ
	X	แทน	คะแนนรายข้อ
	Y	แทน	คะแนนรวม
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนรายข้อ
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของคะแนนรวมของข้อที่เหลือ
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณของคะแนน X และคะแนน Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนน X
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนน Y

1.7 การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดเจตคติ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543 : 218)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_t^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
n	แทน	จำนวนข้อสอบของแบบสอบถาม
$\sum S_t^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนรายข้อ
S^2	แทน	ความแปรปรวนของข้อสอบทั้งฉบับ

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2550 : 29)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$	แทน	ตัวกลางเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกตัว
N	แทน	จำนวนนักเรียน

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. 2550 : 46)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทุกตัว
N	แทน	จำนวนนักเรียนกลุ่มประชากร

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อศึกษาพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแก่ง“วิทย์สดาวาร” วิช้ดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสอนเอง และสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และใช้แบบการสัมภาษณ์นักเรียน

การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือการจัดกิจกรรม การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 16 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็น วงจรที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 - 4 วงจรที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5- 8 และวงจรที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 - 16 ตามลำดับ แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวงรอบละ 1 ครั้ง (1 เดือน) จำนวน 3 วงรอบหรือ 3 ครั้ง ซึ่งได้ทำการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ทั้งนี้ในการนำเสนอผลการวิจัยในแต่ละวงรอบนั้น ก็เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือการจัดกิจกรรมในแต่ละวงจร มาปรับปรุงในการจัดการเรียนรู้ในชั้นลำดับต่อไป ซึ่งจะได้นำเสนอผลการวิจัยตามลำดับขั้นต่อไป

1. การดำเนินการก่อนการปฏิบัติการ
2. การสะท้อนผลการปฏิบัติการวงรอบที่ 1
3. การสะท้อนผลการปฏิบัติการวงรอบที่ 2
4. การสะท้อนผลการปฏิบัติการวงรอบที่ 3
5. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4

โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ก่อนเรียนและหลังเรียน

6. ระดับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4
7. สรุปผลการปฏิบัติการวิจัย
8. อภิปรายผลการวิจัย

การดำเนินการก่อนปฏิบัติการ

1. การเตรียมตัวของผู้วิจัย

ผู้วิจัยได้เตรียมเครื่องมือประกอบการวิจัย ได้แก่ คู่มือการจัดกิจกรรมการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบทดสอบย่อยในแต่ละวงจร แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และแบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน

2. การปฐมนิเทศนักเรียน

การปฐมนิเทศนักเรียนในการประชุมชั้นเรียน (Classroom Meeting) เพื่อให้นักเรียนทราบถึงความมุ่งหมายของการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ต่างๆตามลำดับขั้นตอน การปฏิบัติตนในการเรียนรู้ รวมถึงทำแบบทดสอบย่อยเมื่อครบแต่ละวงจร ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และทำแบบสอบถามวัดเจตคติ

การสะท้อนผลการปฏิบัติการวงจรที่ 1

ผลการปฏิบัติในการดำเนินการวิจัย ในวงจรที่ 1 หลังจากได้ดำเนินการตามคู่มือการจัดกิจกรรม การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI เมื่อใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 ครบแล้ว ผู้วิจัยได้ประเมินจากการสังเกตแล้ว จดบันทึกลงในแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และสัมภาษณ์ลงในแบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน มีการสะท้อนผลการปฏิบัติการดังนี้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรที่ 1 ตามคู่มือการจัดกิจกรรม มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 เนื้อหาที่นำมาสอน คือ สังคมประชาธิปไตย พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย สถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของปวงชนชาวไทย การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายแนวทาง โดยใช้เทคนิค TUANCHAI เน้นให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม เรียนรู้และเข้าใจ เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ มีการประสานงาน มีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ให้มีการช่วยเหลือกันแบบเพื่อนช่วยเพื่อน มีค่านิยมที่ดี และมีการบูรณาการการเรียนการสอน ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ขั้นนำเสนอ เริ่มจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ผู้วิจัยให้นักเรียนดูภาพกิจกรรมต่างๆของประชาชนชาวระยองมาให้แก่นักเรียนวิเคราะห์ว่า ภาพใดมีการกระทำที่เหมาะสม และภาพใดมีการกระทำที่ไม่เหมาะสม ตามลักษณะของความเป็นสังคมประชาธิปไตย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ผู้วิจัยให้นักเรียนดูภาพกิจกรรมการเลือกตั้ง มาร่วมสนทนาและอภิปรายถึงคุณลักษณะของผู้ที่สมควรได้รับการเลือกตั้ง แล้วให้นักเรียนดู You Tube เรื่อง ค่าของคน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ผู้วิจัยได้อัญเชิญพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราชบรมนาถบพิตร ทรงเน้นในเรื่องการประสานงาน นักเรียนได้ฟังด้วยความตั้งใจ และได้เชิญวิทยากรตำรวจ พ.ต.ท.สาธิต สุวรรณโชติ มาให้ความรู้การปฏิบัติตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ หน้าที่ของพลเมืองดี แล้วให้ชมวีดิทัศน์ เรื่อง สิทธิของฉัน แล้วสนทนา ชักถาม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ชม และอภิปรายว่า ตัวละครในวีดิทัศน์ปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิเสรีภาพ และหน้าที่ของพลเมืองดีหรือไม่อย่างไร แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ครุณา ภาพข่าวจากอินเทอร์เน็ต เรื่อง ปราชญ์ของแผ่นดิน แล้วให้ดูภาพนักเรียนได้รับรางวัลวันเด็ก

แห่งชาติ ให้นักเรียนจำแนกการกระทำที่เหมาะสม และนำตัวอย่างภาพ หัวข่าวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในสังคม มาเล่าให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนพิจารณาการกระทำที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนได้วางแผนร่วมกันถึงวิธีการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การเรียนรู้และเข้าใจ การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การประสานงาน การช่วยเหลือกันแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ค่านิยมที่ดี และการบูรณาการการเรียนการสอน

1.2 ขั้นวางแผน ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งทีม ทีมละ 9 คน ให้นักเรียนร่วมกันสืบค้นหาความหมายคำว่า ประชาธิปไตย ผู้วิจัยแนะนำให้นักเรียนปฏิบัติด้วยการรู้จักสังเกต การพิจารณาทำความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ และนำวัตถุประสงค์มาวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ และการแสวงหาคำตอบจากแหล่งความรู้ด้วยวิธีต่างๆ แล้วสรุปความคิดรวบยอดเป็นผัง โน้ตสน์ ส่วนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 ได้เน้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ร่วมกันสืบค้นหาคำตอบกับเพื่อน ร่วมกันอภิปราย นำเสนอ และสรุปความคิดรวบยอด นักเรียนเปลี่ยนจากผู้ฟังมาเป็นผู้ร่วมกิจกรรม แสวงหาความรู้ที่ผู้วิจัยกำหนดให้ นอกจากนี้ผู้วิจัยให้นักเรียนสร้างเครือข่ายติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ มีการสนับสนุน และอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกในเครือข่าย มีความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่เอื้อประโยชน์ระหว่างกัน ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ให้นักเรียนตระหนักในเป้าหมายร่วมกัน และมีความสะดวกในการสื่อสาร เพื่อเชื่อมโยงงาน และมีขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นระเบียบเรียบร้อย และให้ผู้ปกครองและชุมชนมาร่วมกิจกรรมในโรงเรียน สม่่าเสมอ อีกทั้งให้นักเรียนร่วมทีมทำกิจกรรมช่วยเหลือกันระหว่างการเรียนรู้ เพื่อศึกษาหาความรู้ใหม่ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นักเรียนได้ทำหน้าที่หมุนเวียนบทบาทกันภายในทีม นักเรียนได้ช่วยเหลือกันเป็นคู่ จนทั้งทีมประสบความสำเร็จด้วยกันทุกคน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ให้นักเรียนพิจารณาจำแนก การกระทำที่เหมาะสม และการกระทำที่ไม่เหมาะสม สมาชิกในกลุ่ม ร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นวิเคราะห์ วิเคราะห์การกระทำของบุคคลที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม นักเรียนได้ช่วยกันกำหนดแนวปฏิบัติในสถานการณ์จริง โดยมีผู้วิจัยร่วมรับทราบกติกา นอกจากนี้นักเรียนได้มีโอกาสในการคิด การลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เชื่อมโยงหลายวิชาเป็นเนื้อหาเดียวกัน นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม นำผลที่เกิดจากการเรียนรู้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

1.3 ขั้นตอนการ ในขั้นนี้ นักเรียนได้ปฏิบัติตามแผนงานที่นักเรียนและผู้วิจัยได้ ร่วมกันวางแผนไว้ พบว่า นักเรียนปฏิบัติตามแผนที่กำหนดได้ดี มีการแบ่งทีมตั้งชื่อทีมได้ สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้เรื่อง สังคมประชาธิปไตย และได้นำหลักการทำงานเป็นทีม ไปใช้ ปฏิบัติได้ครบถ้วน มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ นักเรียนทุกคนในทีมมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน นักเรียน

ส่วนใหญ่สามารถสรุปลักษณะสำคัญของสังคมประชาธิปไตยได้ สามารถจำแนกพฤติกรรมของคนในสังคมประชาธิปไตยได้ ร่วมกันเฉลยและสรุปองค์ความรู้ ร่วมกันเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย นักเรียนสร้างเครือข่ายออนไลน์แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน นักเรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีไทยและวิถีพุทธ ผู้วิจัยคอยแนะนำให้นักเรียนได้ปฏิบัติตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิ เสรีภาพ และหน้าที่ของตนในการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย นักเรียนร่วมกิจกรรมที่แสดงถึงการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยได้ดี

ผลการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่า นักเรียนชอบกิจกรรมชั้นดำเนินการ ซึ่งนักเรียนให้เหตุผลว่าได้ร่วมกันทำงานเป็นทีมและได้ช่วยเหลือกัน มีส่วนร่วมในการค้นหาความรู้และลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

1.4 ชั้นประเมินและปรับปรุงแก้ไข ชั้นนี้นักเรียนนำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาสรุปร่วมกัน แล้วนำเสนอในรูปแบบที่แตกต่างกันให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟัง หลังจากที่ได้ศึกษาค้นคว้าแหล่งเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆ พบว่า นักเรียนได้สรุปความคิดรวบยอดเป็นผังมโนทัศน์ ทำใบงานออกมานำเสนอผลงาน โดยมีการผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ในกลุ่มตนเอง นักเรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตน ให้นักเรียนแต่ละคนเล่าประสบการณ์ของตนเองแลกเปลี่ยนความรู้ ทำให้นักเรียนมีความรู้มากขึ้น มีการสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อเอื้อประโยชน์ระหว่างกัน

ผลการสังเกตกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ในวงจรที่ 1 แล้วจัดบันทึกลงในแบบบันทึกสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แบบการสัมภาษณ์นักเรียน พบพฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนี้

1) พฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย

ผลการสัมภาษณ์นักเรียนด้านพฤติกรรมของผู้วิจัยพบว่า ผู้วิจัยให้ความเป็นกันเอง ดูแลเอาใจใส่ขณะนักเรียนทำกิจกรรม คอยแนะนำและช่วยเสริมการค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ต ให้การเสริมแรงสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักเรียน ทำให้นักเรียนกล้าซักถามพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่ม จากการประเมินของผู้วิจัยในพฤติกรรมของตนเอง พบว่า ผู้วิจัยเองมีความกระตือรือร้นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แต่ขาดการประสานงานติดต่อกับครูผู้สอนในห้องเรียน คอมพิวเตอร์ ทำให้บางชั่วโมงมีการใช้สื่อเทคโนโลยีล่าช้า ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขทำตารางแจ้งครูผู้สอนห้องคอมพิวเตอร์ให้ทราบกำหนดการที่แน่นอนล่วงหน้าในวงจรที่ 2 ต่อไป

2) พฤติกรรมของนักเรียน

พฤติกรรมของนักเรียนในวงจรที่ 1 พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นวางแผน ลงมือปฏิบัติกิจกรรมทุกขั้นตอนเป็นอย่างดี ผู้เรียนมีความมั่นใจ กล้าแสดงออกทำงานเป็นทีม มีความกระตือรือร้นในการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ต นักเรียนได้

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ได้ช่วยเหลือกันในกลุ่ม นักเรียนชอบกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน เพราะนักเรียนที่เรียนเก่งได้ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนกว่า ทำให้ผลการเรียนใกล้เคียงกัน นักเรียนมีความสุขและชอบ ไปเรียนรู้ห้องคอมพิวเตอร์มาก เพราะได้สืบค้นอินเทอร์เน็ต ทำให้สืบค้นข้อมูลได้สะดวกเร็วเพิ่มขึ้น สมาชิกทุกคนได้แบ่งงานกันทำหน้าที่ในทีม นักเรียนกล้าแสดงออกในการนำเสนอผลงานกลุ่ม ส่วนการสัมภาษณ์นักเรียนโดยสุ่มจากตัวแทนแต่ละกลุ่ม จำนวน 5 คน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรที่ 1 นักเรียนส่วนมาก มีความชื่นชอบในวิธีการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ทำให้นักเรียนได้คิดนอกกรอบ ทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย ส่วนการบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับรายวิชาอื่นยังไม่ชัดเจน อยากให้ผู้วิจัยช่วยอธิบายเพิ่มเติม

2. สรุปปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวงจรที่ 1

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ในด้านพฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน นักเรียนให้ข้อคิดเห็นในสิ่งที่เหมาะสม และสิ่งที่ควรปรับปรุง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในครั้งต่อไป ดังนี้

1) สิ่งที่เหมาะสม

1. คู่มือการจัดกิจกรรมการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI มีกิจกรรมที่หลากหลาย
2. มีแหล่งเรียนรู้อินเทอร์เน็ต
3. ได้ฝึกวางแผนในการทำงาน
4. ได้เรียนรู้ระบบการทำงานเป็นทีม
5. ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง
6. ได้เรียนรู้ลงมือการปฏิบัติจริง
7. เรียนรู้ด้วยการดูแลช่วยเหลือกันระหว่างเพื่อน
8. เรียนรู้ด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน
9. ได้เรียนรู้และมีทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี
10. ได้เรียนรู้ในการปรับตัวให้เป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย 4.0
11. ได้เรียนรู้โดยได้รับขวัญกำลังใจจากครูและผู้ปกครอง

2) สิ่งที่ต้องปรับปรุง

1. ระบบอินเทอร์เน็ตของโรงเรียนมีความล่าช้า
2. เนื้อหาบางเรื่องมีข้อมูลกว้างละเอียดมาก นักเรียนสืบค้นมาไม่ได้สรุป
3. นักเรียนบางคนในกลุ่ม ไม่ช่วยทีมทำงาน
4. การขอใช้ห้องคอมพิวเตอร์มีกระบวนการที่ต้องใช้เวลาประสานงาน ซึ่งใช้ได้เฉพาะเวลาที่ห้องว่างตรงกับคาบวิชาเรียน

5. วิธีการสืบค้นโดยใช้โทรศัพท์ที่นักเรียนบางคนไม่มีโทรศัพท์หรือมีแต่ไม่มีอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นอุปสรรคในการสืบค้น

6. ครูควรใช้เวลาในการออกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมากกว่านี้

7. การที่นักเรียนเชิญผู้ปกครองเข้ามาแสดงความคิดเห็นแบบ Real time ผู้ปกครองบางทีมติดภารกิจอื่นไม่ได้เข้ามา

8. บางทีมส่งผลงานล่าช้าเกินกว่ากำหนด

9. ผู้ปกครองเข้ามาแสดงความคิดเห็นให้กับทีมนักเรียนไม่ครบทุกทีม

3) แนวทางการแก้ปัญหา

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรที่ 1 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. แต่งงานคอมพิวเตอร์โรงเรียนในการพัฒนาปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตให้รองรับกับการจัดการเรียนการสอนในยุค 4.0

2. คุมอบหมายงานให้กระชับชัดเจนในสิ่งที่ต้องการให้นักเรียนสืบค้น กำหนดเนื้อหา ความยาว เวลาที่ใช้โดยครูสอนวิธีสรุป เรียบเรียงความคิดรวบยอดให้ได้เนื้อหาครอบคลุม กะทัดรัด ชัดเจน เข้าใจง่าย

3. ชี้แนะให้ทีมมอบหมายงานให้แต่ละคน ตามความถนัด ความสามารถ และมอบหมายงานให้ครบทุกคน

4. ประสานงานเปลี่ยนคาบเรียนในการขอใช้ห้องคอมพิวเตอร์ให้เป็นคาบสุดท้ายที่นักเรียนไม่ต้องรีบไปเรียนในวิชาต่อไป

5. นักเรียนได้ดูแลช่วยเหลือกันเอง โดยการแชร์สัญญาณอินเทอร์เน็ตให้เพื่อนในทีมในการสืบค้นได้รวดเร็วยิ่งขึ้น หรือให้ยืมโทรศัพท์เพื่อนใช้

6. ครูพานักเรียนออกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ชี้แนะการร่วมกิจกรรม ชุมชนกับผู้ปกครอง ได้มอบหมายภาระงานที่สืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้มากขึ้น

7. กระตุ้นส่งเสริมขวัญกำลังใจตลอดเวลา ในการให้คะแนนพิเศษ ในการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรม

8. ขยายเวลาให้ผู้ปกครองเข้ามาแสดงความคิดเห็น ภายหลังชั่วโมงเรียน เพื่อเพิ่มจำนวนการเข้ามาแสดงความคิดเห็น ให้ได้ครบทุกทีม

4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เมื่อเรียนจบในวงจรที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบนักเรียนทั้ง 43 คน โดยใช้แบบทดสอบย่อยท้ายวงจร ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 มีผลสรุปตามตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 ที่ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค TUANCHAI กับการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4

วงจรที่	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
1	43	10	9	5	7.12	71.40

จากตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 ที่ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค TUANCHAI กับการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ส22103 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.12 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 71.40

การสะท้อนผลการปฏิบัติการวงจรที่ 2

ผลการปฏิบัติการในการดำเนินการวิจัยในวงจรที่ 2 ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-8 ใช้เวลาเรียน 4 ชั่วโมง ผลการปฏิบัติการในวงจรที่ 2 ผู้วิจัยได้ประเมินจากการสังเกตแล้วจดบันทึกลงในแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และสัมภาษณ์ลงในแบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน มีรายละเอียดที่จะนำเสนอด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน

ในวงจรที่ 2 มีทั้งหมด 4 แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-8 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการในการตรากฎหมาย กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตนเอง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศชาติ ใช้เวลาเรียน 4 ชั่วโมง ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการสอนโดยใช้เทคนิค TUANCHAI ซึ่งในวงจรที่ 2 จะดำเนินการ โดยปรับกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีปัญหาในวงจรที่ 1 ซึ่งได้จากผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และการสัมภาษณ์นักเรียนในวงจรที่ 1 มีขั้นตอนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 ขั้นนำเสนอ ในขั้นนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนองค์ความรู้และเสริมสาระจุดมุ่งเน้นของเทคนิค TUANCHAI แล้วนำเสนอบทเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ในการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 ได้นำเข้าสู่บทเรียนด้วยการนำภาพมาให้ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ว่า ภาพใดเป็นภาพที่มีการกระทำที่ถูกต้องกฎหมายหรือผิดกฎหมาย ทำให้นักเรียนมีความสนใจสามารถวิเคราะห์การกระทำของเหตุการณ์ดังกล่าวได้ถูกต้องและมีเหตุผลอ้างอิง นักเรียนสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง ร้อยละ 75 ครูบรรยายโดยใช้ Power point เรื่อง กระบวนการตรากฎหมาย แล้วครูสรุปโดยให้ดู

วิทัศน์ เรื่อง การใช้สิทธิเลือกตั้งในท้องถิ่น นอกจากนี้ได้มอบหมายให้นักเรียนแต่ละทีม ระดมพลังสมองสืบค้นความรู้ เรื่อง กระบวนการในการตรากฎหมาย โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้และเข้าใจในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 ครูให้นักเรียนแต่ละทีมส่งออกมาแสดงบทบาทสมมติเกี่ยวกับความสามารถของผู้เยาว์ ทำให้นักเรียนมีความสนใจมากเพราะได้แสดงออก ทั้งนี้ให้นักเรียนแต่ละทีมแข่งขันในเครือข่ายกลุ่มออนไลน์เรื่อง กฎหมายบัตรประจำตัวประชาชน ทีมใดเป็นผู้ชนะจะได้คะแนนมากที่สุด ครูให้นักเรียนชม You Tube ผู้อำนวยการ โรงเรียนมีพฤติกรรมส่อไปในทางชู้สาวกับนักเรียน ม.2 ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 ครูให้นักเรียนดู Power point สรุปเรื่อง กฎหมายครอบครัว แล้วเปิดวิทัศน์ข่าวเหตุการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับกฎหมายครอบครัว และซักถามความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้นักเรียนร้อยละ 70 ตอบคำถามได้ถูกต้อง นักเรียนวิเคราะห์ผลของการปฏิบัติตามกฎหมายครอบครัวได้ถูกต้อง ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 ครูนำภาพการกระทำของบุคคลมาให้ให้นักเรียนดู แล้ววิเคราะห์ว่า การกระทำใดถูกกฎหมายและมีผลได้อย่างไร การกระทำใดผิดกฎหมายและมีผลเสียอย่างไร นักเรียนสามารถสรุปได้ว่า ประชาชนชาวไทยทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศชาติ ในการบูรณาการให้นักเรียนนำ เรื่อง การเลือกตั้ง ไปบูรณาการกับวิชาอื่นๆ ทำให้นักเรียนสามารถบูรณาการกับวิชาอื่นๆ ได้ จากแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรที่ 2 นักเรียนสามารถทำงานร่วมกันเป็นทีม เกิดกระบวนการกลุ่ม เกิดการเรียนรู้และเข้าใจ มีความสนใจใฝ่เรียนรู้ กล้านำเสนอ มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยนักเรียนได้นำเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-8 นักเรียนได้เสนอว่าอยากจัดทำสื่อออนไลน์ You Tube เกี่ยวกับกฎหมายที่มีผลกระทบกับประชาชนและชุมชน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนระดับชั้นอื่น ได้รู้และเข้าใจ

1.2 ขั้นตอนวางแผน ในวงจรที่ 2 ผู้วิจัยให้นักเรียนจัดทีมตามความสมัครใจ โดยกำหนดให้แต่ละกลุ่มมีสมาชิกจำนวน 5 - 6 คน และให้นักเรียนได้แบ่งหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันทำงานทุกคนตามความถนัดและความสามารถ ทำให้การทำงานของทีมประสบความสำเร็จ ทุกคนในทีมเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จร่วมกัน ผู้วิจัยติดต่อประสานงานชุมชนเพื่อพานักเรียนออกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน พร้อมทั้งเน้นการร่วมกิจกรรมชุมชนกับผู้ปกครอง จากการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนมากมีความสามัคคีได้แสดงความคิดเห็นต่างๆ ภายในทีม ทำให้งานเสร็จเร็ว สมาชิกในทีมช่วยกันทำงานในสิ่งที่ตนถนัด ทำให้ในทีมมีความสนิทสนมกันมากขึ้น ลดการเกิดปัญหาได้ดี นักเรียนร้อยละ 80 มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นวางแผน การทำงานและได้ทำงานเป็นทีม ในการวางแผนสืบค้นข้อมูลนักเรียนร้อยละ 85 ได้สืบค้นเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆมากขึ้น โดยผู้วิจัยได้นำเสนอปัญหาจากวงจรที่ 1 ให้นักเรียนฟัง เช่น นักเรียนบางคนไม่มีโทรศัพท์ ในขณะที่เรียนรู้ บางกลุ่มส่งผลงานล่าช้ากว่ากำหนด บางคนยังไม่รู้จักหน้าที่ ไม่ช่วยเหลือเพื่อนทำงาน เล่นหยอกล้อกันในขณะที่ทำกิจกรรมกลุ่ม ทำให้ในวงจรที่ 2

นักเรียนสามารถเตรียมโทรศัพท์มาใช้ในการเรียนได้ หากไม่มีก็สามารถยืมจากเพื่อนใช้ได้ รวมถึงการแชร์สัญญาณอินเทอร์เน็ตให้เพื่อนในทีม นักเรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานเป็นทีมเพิ่มมากขึ้น ทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมการเรียนได้สำเร็จ

1.3 ขั้นตอนการ ในขั้นนี้นักเรียนร้อยละ 85 มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันโดยการทำงานเป็นทีม สามารถค้นพบข้อมูลด้วยตนเอง แสวงหาคำตอบด้วยการลงมือปฏิบัติจริง สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อการเรียนรู้ ประสานงานขอความร่วมมือผู้ปกครองมาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คู่มือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ใช้วิจารณ์งานชิ้นการกระทำที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมได้อย่างมีเหตุผล เชื่อมโยงข้อมูลได้อย่างหลากหลาย สามารถทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี ในวงจรที่ 2 พบว่า ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง กระบวนการในการตรากฎหมาย นักเรียนสามารถอธิบายขั้นตอนในการตรากฎหมายได้อย่างถูกต้อง ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวข้องกับตนเอง นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบบทบาทสมมติ ทำให้เพื่อนเกิดความสนใจ นอกจากนี้นักเรียนได้สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้วยความสมัครใจ ได้ใช้กลุ่มไลน์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวข้องกับครอบครัว นักเรียนได้สืบค้นจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มาใส่ไว้ในไลน์กลุ่ม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันภายในทีม โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง วิทยากรท้องถิ่นมาช่วยบรรยายกฎหมายเกี่ยวข้องกับครอบครัว พบว่านักเรียนร้อยละ 90 ให้ความสนใจฟัง และจดบันทึกได้ครบถ้วนสมบูรณ์ ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง กฎหมายเกี่ยวข้องกับชุมชนและประเทศชาติ นักเรียนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นในการเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย และระเบียบของสังคม รวมถึงเสริมสร้างทัศนคติในการนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

1.4 ขั้นประเมินและปรับปรุงแก้ไข ในขั้นนี้นักเรียนได้ร่วมกันระดมความคิด เพื่อที่จะนำข้อมูลจากการเรียนรู้ในแผนการเรียนรู้ที่ 5-8 การสัมภาษณ์ และการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ มาสรุปจัดทำผังมโนทัศน์และpower pointนำเสนอผลงาน ตอบคำถาม และนำเสนอผลงานของทีมตนเอง ซึ่งผู้เรียนร้อยละ 80 ร่วมกันสรุปและแสดงความคิดเห็นจัดทำผังมโนทัศน์สรุปได้ดี นักเรียนทุกคนสามารถออกมานำเสนอผลงานของตนเองและของกลุ่มได้ นักเรียนมีความสุขและภาคภูมิใจ ในผลงานของตนที่ได้ไปนำเสนอให้กับนักเรียนในชั้นตนเองและชั้นอื่นๆ ฟัง ซึ่งในวงจรที่ 2 พบว่า นักเรียนมีความพยายามตั้งใจจัดทำผังมโนทัศน์และpower point มากขึ้น นักเรียนเข้าใจเนื้อหา และทำใบงานได้อย่างถูกต้องร้อยละ 85

จากการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ในวงจรที่ 2 แล้วจดบันทึกลงในแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน รวมถึงการสัมภาษณ์ความเห็นของนักเรียน พบพฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย และพฤติกรรมเรียนของนักเรียน ดังนี้

1) พฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย

จากการประเมินจากแบบสัมภาษณ์ผู้เรียน จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ในวงจรมีผู้วิจัยมีความกระตือรือร้นในการนำแหล่งเรียนรู้สื่อออนไลน์มาใช้ในการจัดการเรียน การสอน มีการประสานงานผู้ปกครองและติดต่อวิทยากรท้องถิ่นมาบรรยาย เรื่อง กฎหมายในชีวิตประจำวัน ผู้วิจัยมีความเข้าใจและจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ได้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ผู้วิจัยลดบทบาทตนเองลง ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และแสดงความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง กระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงออก กล้าซักถามปัญหา และข้อสงสัย ใช้คำถามที่กระตุ้นนักเรียนให้เกิดความคิดพิจารณาประเด็นต่างๆ ได้เป็นอิสระ กระตุ้นส่งเสริมขวัญกำลังใจตลอดเวลา ในการให้คะแนนพิเศษในการดำเนินกิจกรรมทุกกิจกรรม จัดชั่วโมงเรียนในการเรียนรู้ต่อเนื่อง ให้นักเรียนมีเวลาในการทำกิจกรรมตามความสนใจและดำเนินกิจกรรมได้สำเร็จทันเวลาไม่เร่งรีบ

2) พฤติกรรมนักเรียน

ในวงจรมี 2 พบว่า นักเรียนมีการเตรียมความพร้อม และเตรียมอุปกรณ์การเรียน และตั้งประเด็นปัญหาได้เป็นอย่างดี มีความคุ้นเคย ซักถาม และรู้วิธีการจดบันทึกข้อมูลมากขึ้น รู้ลำดับขั้นตอนในการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายเทคนิคต่างๆ ได้ดีขึ้น สังเกตได้จากนักเรียนสามารถตอบคำถามและโต้ตอบทำกิจกรรมในขั้นนำเสนอ ขั้นวางแผน ขั้นดำเนินการ และขั้นประเมินปรับปรุงแก้ไขได้เป็นอย่างดี โดยนักเรียนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น กำหนดประเด็นปัญหาและสาเหตุ วิธีการสืบค้นข้อมูล แสวงหาคำตอบด้วยการลงมือปฏิบัติจริงในวิธีการที่หลากหลาย สร้างเครือข่ายติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ผู้ปกครองและวิทยากรในชุมชนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถใช้วิจารณญาณจำแนกการกระทำได้ดีขึ้น นักเรียนนำปัญหาที่พบจากวงจรมี 1 มาแก้ไขปรับปรุงตนเอง เช่น เตรียมอุปกรณ์มาไม่ครบ ในขณะที่เรียนรู้ เตรียมการวางแผนในการสร้างเครือข่ายติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันและกัน รู้จักหน้าที่ตนเองช่วยเหลือเพื่อนทำงาน ไม่เล่นหยอกล้อกันในขณะที่ทำกิจกรรมกลุ่ม และมีความกระตือรือร้นร่วมมือทำงานเป็นทีม จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 - 8 ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า นักเรียนสามารถทำงานเป็นทีม มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าร่วมกิจกรรมค้นหาความรู้ด้วยตนเอง แสวงหาคำตอบจากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดี

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และสะท้อนผลของนักเรียน พบว่า นักเรียนร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรม มีความสามัคคีและได้รับความรู้มากขึ้น รู้จักแบ่งงาน ทำให้งานสำเร็จเร็ว ได้ลงมือปฏิบัติจริง มีความเข้าใจในเนื้อหาวิชามากยิ่งขึ้น ได้ใช้ภูเกิลในการสืบค้นข้อมูล ใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายในการสืบค้น

ข้อมูลมากขึ้น ร่วมกันสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้เพิ่มมากขึ้น ได้รับความรู้จากวิทยากรที่เชิญมาบรรยาย ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความสนิทสนมกลมเกลียวกัน มีวินัยและตรงต่อเวลา สามารถบูรณาการร่วมกับวิชาอื่นๆ ได้ จึงมีความสนใจใฝ่เรียนรู้ ใฝ่รู้ เข้าร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจ มีความสนุกสนานเพลิดเพลินและมีความสุขในการเรียน ไม่อยากให้หมดเวลา นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดประเด็นปัญหาที่จะศึกษา มีการวางแผนปฏิบัติงาน ผู้เรียนได้มีการระดมสมอง กระตุ้นความคิด เรียนรู้ระบบการทำงานกับเพื่อนภายในทีม และได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นกับเพื่อนกลุ่มอื่นๆ ทำให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน นักเรียนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันมากขึ้น ทำให้สามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้ถูกต้อง

2. สรุปปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวงจรที่ 2

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ในด้านพฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ในวงจรที่ 2 ได้ปรับปรุงดีขึ้น นักเรียนให้ข้อคิดเห็นในสิ่งที่เหมาะสมและสิ่งที่ควรปรับปรุง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในครั้งต่อไป ดังนี้

1) สิ่งที่เหมาะสม

1. ได้เรียนรู้หลักการทำงานเป็นทีม ส่งผลต่อความสำเร็จ
  2. ได้รับประสบการณ์ในการใช้วิจารณญาณเลือกแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมมาใช้
  3. ได้รับการฝึกทักษะการสืบค้นและการรวบรวมความรู้จากทีม
  4. ได้รับความรัก ความเอาใจใส่จากครูที่คอยแนะนำ จนทีมประสบผลสำเร็จ
- ในการเรียนรู้
5. ได้รับความรักความอบอุ่น ตื่นเต้น และเร้าใจ เมื่อครูได้เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งการเป็นวิทยากร และให้ข้อคิดเห็นในเครือข่ายกลุ่มไลน์ประจำทีม นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง
  6. ได้เรียนรู้วิธีการตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่การแสวงหาคำตอบ
  7. ได้เรียนรู้โดยวิธีช่วยกันคิด ช่วยกันทำ พัฒนาชิ้นงานของทีมให้ออกมามีคุณภาพดีที่สุด
  8. ได้มีโอกาสเลือกรับมอบหมายหน้าที่หรืองานที่ตนถนัด งานจึงออกมามีคุณภาพดี ทุกครั้ง
  9. ได้มีโอกาสรายงานความก้าวหน้าในชิ้นงานหรือภาระงานหน้าชั้นเรียนก่อนงานสำเร็จ ทำให้ได้รับข้อชี้แนะ ไปปรับและพัฒนางานให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
  10. นำข้อชี้แนะการพัฒนาชิ้นงานของทีมอื่นๆ มาปรับใช้กับการสร้างผลงานของทีม จึงออกมาอยู่ในระดับคุณภาพดีมาก

11. ได้รับการกระตุ้นให้มีการทำงานที่รวดเร็ว ถูกต้อง และคุณภาพดี จากการศึกษาที่ครูเสริมแรงให้คะแนนพิเศษ 3 ลำดับ (เสร็จเร็ว ถูกต้อง สวยงาม ลำดับ 1-2-3) ทุกครั้งในทุกกิจกรรมที่ทำ

12. ได้เรียนรู้และมีทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีในชีวิตประจำวัน

2) สิ่งที่ต้องปรับปรุง

1. ให้นักเรียนได้มีโอกาสเลือกแหล่งเรียนรู้ตามความเหมาะสม
2. มีบางทีมไม่มีความกระตือรือร้นเท่าที่ควร การรวมทีมช้า ขาดการนำที่เข้มแข็ง กิจกรรมทุกอย่างล่าช้า ส่งผลงานไม่ทันเวลา
3. พัฒนาคอนอ่อนให้เก่ง คนเก่งช่วยคนอ่อน
4. พัฒนาทีมที่มีความเข้มแข็งให้เป็นต้นแบบ ให้ช่วยเหลือทีมที่ความอ่อนแอกว่า จนสามารถนำไปสู่การพัฒนาทุกทีมทั้งห้องเรียน
5. นักเรียนบางคนในบางทีมไม่ให้ความร่วมมือในการพัฒนาทีม
6. บางทีมทำภารกิจไม่สำเร็จ ไม่มีชิ้นงาน หรือส่งล่าช้ากว่าทีมอื่นๆ
7. ผู้ปกครองบางคนยังไม่ตระหนักเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้กับโรงเรียน คิดว่าเป็นหน้าที่ของครูเท่านั้น
8. บางทีมส่งงานช้า เกิดทัศนคติทางลบ ค่านิยมในการเอาเปรียบทีมอื่น แข่งขันเพื่อเอาชนะ เพื่อให้ได้รับคะแนนเหนือทีมอื่น

3. แนวทางการแก้ไขปัญหา

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรที่ 2 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามแนวทางดังต่อไปนี้

1. หลังมอบหมายงาน ผู้วิจัยชี้แนะวิธีการเลือกแหล่งเรียนรู้ เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกใช้ตามความเหมาะสม ตามศักยภาพของทีม และเวลาที่มี เช่น การใช้โทรศัพท์สืบค้น แทนการไปใช้ห้องคอมพิวเตอร์ การไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ หรือร่วมประเพณีชุมชนกับผู้ปกครอง ทดแทนครูพาไป เป็นต้น
2. ผู้วิจัยสังเกตทีมที่ล่าช้าไม่กระตือรือร้นในการช่วยเหลือ โดยการซักถามว่า ทำถึงไหน คิดตรงไหน ขาดอะไร ครูช่วยดูช่วยประกบประกองต่องาน ให้ทีมสามารถดำเนินต่อไปทันทีมอื่น
3. พัฒนาความเข้มแข็งของทีมจากภายใน ในทีมให้จับคู่คนเก่งช่วยคนอ่อน จนพบความสำเร็จทุกคนในทีม
4. ผู้วิจัยนำปัญหาที่พบจากการบันทึกการสัมภาษณ์มาทำการแก้ไข กรณีพบการแข่งของทีมว่า มีผู้ไม่ช่วยทีมทำกิจกรรม ครูได้ให้การช่วยเหลือเรียกมาพูดคุย สอบถามปัญหาความ

ต้องการ และมอบหมายในสิ่งที่ผู้เรียนสามารถทำได้ตามความเหมาะสม ครูติดตามรายงานจากทีมต่อไป

5. ผู้วิจัยหาวิธีทำให้ทุกทีมได้ประสบความสำเร็จในการใบงาน/ชิ้นงานส่ง โดยการเดินตรวจการทำงานทุกทีม และรายงานความก้าวหน้าของแต่ละทีมให้ทราบทั่วกัน ให้นำข้อดีของแต่ละทีมไปใช้ ซึ่งจุดแก้ไข ทีมที่ไม่เคยมีงานส่ง จะค่อยๆทำขึ้นมา บางครั้งให้ตัวแทนทีมรายงานความก้าวหน้าเอง เป็นวิธีที่ได้ผลดีมาก

6. หลังจากผู้วิจัยให้ความรู้ เรื่อง ความสำคัญของสถาบันทางสังคม และการเข้ามามีส่วนร่วมการเรียนรู้ของผู้ปกครองและชุมชน ให้นักเรียนเข้าใจและนำไปสื่อสารเชิญชวน โดยครูฝึกการใช้เทคนิคการประสานงาน (Coordination) กับผู้ปกครองและชุมชน ทีมใดสร้างความเข้าใจและประสานงานเชิญผู้ปกครองได้สำเร็จ จะได้รับคะแนนพิเศษทุกทีม

7. ผู้วิจัยนำความเข้าใจจากการใช้เทคนิคค่านิยมที่ดี (Attitude) ปลุกฝังให้นักเรียนนำมาใช้ปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน ในการดูแลช่วยเหลือกันเป็นคู่ เป็นทีม และเป็นห้อง มีความสมัครสมานสามัคคี ไม่เอาเปรียบแก่งแย่งกัน

8. ผู้วิจัยหมั่นสอบถามความคิดเห็น ทศนคติ ค่านิยมต่อสิ่งต่างๆ ข่าวสารเหตุการณ์ปัจจุบัน ถ้าพบว่าผู้ใดมีทัศนคติเชิงลบในเรื่องใด ครูและเพื่อนช่วยกันอธิบายแก้ไขให้ถูกต้อง

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เมื่อเรียนจบในวงจรที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบนักเรียนทั้ง 43 คน โดยใช้แบบทดสอบย่อยท้ายวงจร ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-8 มีผลสรุปตามตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 ที่ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค TUANCHAI กับการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-8

วงจรที่	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
2	43	20	18	12	16.13	80.70

จากตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 ที่ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค TUANCHAI กับการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ส22103 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.13 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 80.70

การสะท้อนผลการปฏิบัติการวงจรที่ 3

ในการสะท้อนผลการปฏิบัติการในวงจรที่ 3 ซึ่งเป็นผลการสะท้อนการปฏิบัติการวงจร วงสุดท้าย ในวงจรนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ผ่านการปรับปรุงและพัฒนาโดยตลอด เป็นการ ปรับแผนของแต่ละวงจรและปรับแผนเมื่อสิ้นสุดการทดสอบในแต่ละวงจร ฉะนั้นในวงจรสุดท้าย นี้ปัญหาจึงลดน้อยลง มีเพียงรายละเอียดบางอย่างที่แตกต่างไปจากเดิม ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับแต่ละแผน คือ แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9-16 ในวงจร โดยใช้เครื่องมือต่างๆที่สะท้อนผลในชั่วโมงที่สอน ได้แก่ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน แบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งมีรายละเอียดการปฏิบัติการกิจกรรมด้านต่างๆ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้

ในวงจรนี้ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9-16 เนื้อหาที่ใช้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองการปกครองของไทย วิเคราะห์ สถานการณ์ทางการเมืองของไทย การเลือกรับข้อมูลข่าวสาร บทบาทและความสำคัญของสถาบัน ทางสังคม ความสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคม ที่มาของวัฒนธรรมไทย ลักษณะของวัฒนธรรมไทย และเปรียบเทียบวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ความคล้ายคลึงและ ความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งมีขั้นตอนใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมือนกับวงจรที่ 1 และวงจรที่ 2 โดยเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค TUANCHAI มีรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

1.1 **ขั้นนำเสนอ** ในขั้นนำเสนอของวงจรที่ 3 นี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนองค์ความรู้และ เสริมสาระจุดมุ่งเน้นของเทคนิค TUANCHAI แล้วนำเทคนิควิธีการที่หลากหลายมาจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ ได้แก่ ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 และ 10 ครูได้ให้นักเรียนทำชิ้นงาน วาดภาพ/ทำผังมโน ทัศน์ ทำโมเดลอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย และจัดป้ายนิเทศ มีการนำเสนอกรณีตัวอย่างแล้วให้ นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับกรณีตัวอย่าง โดยครูนำภาพข่าวเหตุการณ์ทางการเมืองของจังหวัดระยอง มาให้นักเรียนดู แล้วตอบคำถามจากภาพ และพาไปชมนิทรรศการที่สำนักงานกต.จังหวัดระยอง ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 และ 13 ให้นักเรียนสำรวจตนเองเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสถาบัน ทางสังคม ให้ดูภาพตัวอย่างบทบาทของบุคคลที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคม ในแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ 14 และ 15 ให้นักเรียนดูภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ให้ดูภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่น ใน แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 ให้นักเรียนคู่วิทัศน์เกี่ยวกับวัฒนธรรมอาเซียน ในวงจรนี้นักเรียน ติดตามข่าวเหตุการณ์ทางการเมืองของจังหวัดระยองอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองการปกครองที่มีผลต่อสังคมไทยในปัจจุบันได้ดี นักเรียนสามารถสรุปความรู้ เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสถาบันทางสังคม ทำให้สามารถปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ต่อ สถาบันทางสังคมได้อย่างถูกต้อง นักเรียนรู้จักวัฒนธรรมของท้องถิ่นเป็นอย่างดี ทำให้สามารถ

สรุปคุณค่า ที่มา ลักษณะสำคัญของวัฒนธรรมไทยได้ การที่นักเรียนได้คู่วิดิตทัศน์เกี่ยวกับวัฒนธรรมอาเซียนทำให้บอกลักษณะวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียและวิเคราะห์ความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชียได้ถูกต้อง

1.2 ชั้นวางแผน ในขั้นนี้ผู้วิจัยให้นักเรียนมีอิสระในการแบ่งทีมตามความสมัครใจ นักเรียนสามารถเลือกทำงานเป็นทีมกับเพื่อนที่สนิทสนมกัน เพื่อสะดวกในการทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อความสบายใจในการเลือกหัวหน้ากลุ่ม ในทีมเดียวกันให้มีการจับคู่กัน โดยคนเก่งช่วยคนอ่อน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม การแบ่งกลุ่มโดยวิธีนี้นักเรียนทุกคนมีความพึงพอใจมาก และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกแหล่งเรียนรู้ตามความเหมาะสม ผู้เรียนสามารถวางแผนกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆได้เป็นอย่างดี ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 และ 13 นักเรียนร้อยละ 96 ปฏิบัติตนเป็นผู้ฟังที่ดีในการฟังวิทยากรของสำนักงานกคต.จังหวัดระยองบรรยายให้ความรู้ นักเรียนร้อยละ 80 สามารถจดบันทึกรายละเอียดข้อมูลจากการได้ฟังบรรยายจากวิทยากร วิทยากรได้แจกเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แผ่นพับ หนังสือ ฯลฯ ให้แก่นักเรียนให้มากขึ้นกว่าเดิม

1.3 ชั้นดำเนินการ ในขั้นนี้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี นักเรียนมีความสนใจกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้แผนที่ 9 - 16 เป็นอย่างมาก มีการเตรียมความพร้อมในการไปชมนิทรรศการ ในการฟังบรรยาย ผู้วิจัยได้เดินตรวจการทำงานของทุกทีม และให้รายงานความก้าวหน้าของแต่ละทีม นำข้อดีไปปรับใช้ นำข้อแก้ไขไปปรับแก้ ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 12 และ 13 เป็นการชมนิทรรศการ และการฟังบรรยายจากวิทยากร พบว่า วิทยากรได้อธิบายและยกตัวอย่างบทบาทของสถาบันทางสังคม ท่านได้ให้ความรู้ที่กระชับชัดเจน ให้ความรู้กับนักเรียนได้เต็มเวลา โดยเฉพาะในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 ผู้วิจัยฝึกการใช้เทคนิค การประสานงาน (Coordination) ในการเชิญชวนผู้ปกครองและชุมชนเข้ามาร่วมกิจกรรมการเรียนรู้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 14 และ 15 นักเรียนคุณภาพเกี่ยวกับวัฒนธรรมแล้วได้ร่วมมือกันช่วยเหลือกันสรุปประเด็นสำคัญเกี่ยวกับที่มาและลักษณะของวัฒนธรรมไทย รวมทั้งนักเรียนสามารถบอกกิจกรรมที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น จังหวัดระยองได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนรู้จักรากเหง้าวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น และให้ช่วยกันอนุรักษ์สืบต่อไป โดยเฉพาะในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 15 ผู้วิจัยได้นำความรู้เทคนิค ค่านิยมที่ดี (Attitude) ปลุกฝังให้นักเรียนใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้ช่วยเหลือกันเป็นคู่ เป็นทีม เป็นห้อง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 16 จากการที่นักเรียนได้คู่วิดิตทัศน์ ทำให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์ลักษณะความคล้ายคลึงและความแตกต่างของวัฒนธรรมไทยกับวัฒนธรรมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย นักเรียนได้ใ้ว่าที่ในญัตติ “วัฒนธรรมไทยใจโลกว่าต่างชาติ” ได้แสดงความคิดเชิงสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจรักและหวงแหนวัฒนธรรมไทย และช่วยกันจรจรโลง

รักษาวัฒนธรรมอันดีงามของไทยไว้ให้ลูกหลานสืบไป นักเรียนนำเสนอชิ้นงาน “ภาษาละของวันละคำ” เป็นตัวอย่างวัฒนธรรมด้านภาษาประจำถิ่นจังหวัดระยอง ที่เป็นเอกลักษณ์ที่น่าภาคภูมิใจ ทำให้นักเรียนพอใจและชื่นชมในผลงานของตนเป็นอย่างมาก

1.4 ชั้นประเมินและปรับปรุงแก้ไข ในขั้นนี้สังเกตเห็นว่า นักเรียนให้ความร่วมมือ นำความรู้ที่ได้มาเขียนผังมโนทัศน์ นักเรียนมีความมั่นใจเกิดความคิดรวบยอด สามารถออกมา นำเสนอผลงานได้ดีมาก นักเรียนร้อยละ 95 มีความกล้าแสดงออก ใช้ลีลาท่วงทีในการโต้ว่าที่ นำเสนอได้เป็นอย่างดี สามารถจัดทำผลงานและนำเสนอได้อย่างหลากหลายรูปแบบ และสามารถ ออกมานำเสนอหลากหลายวิธี นอกจากนี้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สามารถนำความรู้ที่ได้ ไปศึกษาค้นคว้ามาไปถ่ายทอดให้กับเพื่อนๆ ในโรงเรียน และบุคคลอื่นได้ และได้นำผลงานไปจัด ป้ายนิเทศเผยแพร่ความรู้

ผลการสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ในวงจรที่ 3 แล้วจุดบันทึกลงในแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน พบพฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ดังนี้

1) พฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย

ในส่วนการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของผู้วิจัยเอง พบว่า ผู้วิจัยพยายามปรับปรุง เทคนิควิธีการสอน และปรับเปลี่ยนวิธีสอนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัย สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ชัดเจนดีขึ้น ลดบทบาทการเป็นผู้ชี้แนะลง ทำให้นักเรียนมีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอ วางแผน ดำเนินการ และประเมินและสรุปผลการเรียนรู้มากขึ้น ทำให้การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด การดำเนินการแต่ละขั้นตอนมีประสิทธิภาพราบรื่น และสนุกสนาน นักเรียน มีความพึงพอใจในการทำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TUANCHAI จากการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า ผู้วิจัยมีความหวังดี และมีความเมตตาช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถลงมือปฏิบัติกิจกรรม ต่างๆ ทั้งในและนอกชั้นเรียนด้วยความเต็มใจ กระตือรือร้น เอาใจใส่ดูแลขณะทำกิจกรรมอย่าง ใกล้ชิด ชี้แนะบอกขั้นตอนการเข้าถึงสื่อออนไลน์ ให้ได้รับความสะดวกและรวดเร็ว ผู้วิจัยมีน้ำใจ มีความเอื้ออาทร หาของรางวัลและมอบเงินรางวัลให้นักเรียนที่ทำผลงานและออกมานำเสนอผลงาน ได้ดี ผู้วิจัยได้เสริมแรงโดยให้คะแนนพิเศษแก่ทีมที่เชิญผู้ปกครองและชุมชนมาเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้สำเร็จ ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่นตั้งใจสอน ทำให้นักเรียนอยากเรียนด้วยเทคนิค TUANCHAI แบบนี้อีก นักเรียนมีความประทับใจและสรรเสริญครูผู้สอนมากที่ได้ปรับปรุงวิธีการสอนให้ตรงกับ ความต้องการของนักเรียน

โดยสรุปพฤติกรรมของครูผู้สอนเป็นพฤติกรรมที่ดี ครูผู้สอนต้องรักษามาตรฐาน ในการสอนไว้ ถึงแม้ว่าครูผู้สอนจะใช้เทคนิค TUANCHAI ครูผู้สอนควรเตรียมตัว เตรียมการสอน

วางแผนการสอนให้ชัดเจน การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ด้วยเทคนิค TUANCHAI จึงจะประสบความสำเร็จ สิ่งที่ครูผู้สอนต้องปรับปรุง ได้แก่ สิ่งงานมากเกินไป และให้ทำงานหลายอย่างให้เวลาทำงานน้อย สิ่งงานกระชั้นชิด

2) พฤติกรรมนักเรียน

จากการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ด้วยเทคนิค TUANCHAI ในวงจรที่ 3 พบว่า นักเรียนร้อยละ 90 มีความรับผิดชอบ แบ่งหน้าที่กันทำงาน มีความสามัคคีช่วยเหลือกัน กระตือรือร้น โดยดูจากการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม นักเรียนให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ทุกขั้นตอน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากผู้เรียนสามารถกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง และร่วมยกตัวอย่างบุคคลสำคัญในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ให้ความสนใจและมีความกระตือรือร้นใน การร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ สังเกตได้จากการทำงานเป็นทีมในการนำเสนอผลงาน จากการสัมภาษณ์นักเรียนจำนวน 10 คน พบว่า นักเรียนชอบเทคนิค TUANCHAI ตามลำดับคือ **เทคนิค Active Learning การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ** เพราะนักเรียนเรียนรู้และเข้าใจด้วยการลงมือปฏิบัติจริง นักเรียนได้ร่วมสืบค้นหาคำตอบกับเพื่อน นักเรียนร่วมกันอภิปรายนำเสนอและสรุปความคิดรวบยอดนักเรียนเปลี่ยนจากผู้ฟังมาเป็นผู้ร่วมแสวงหาความรู้ **เทคนิค Help-เพื่อนช่วยเพื่อน** เป็นเพราะว่า การที่ครูได้เสริมแรงให้นักเรียนมีน้ำใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะเกิดมิตรไมตรี มีความเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน เกิดความสนุกและความสนใจใฝ่เรียนใฝ่รู้มากขึ้น **เทคนิค Team-การทำงานเป็นทีม** เป็นเพราะ ว่าครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนรวมถึงผู้ปกครอง ทำให้มีความร่วมมือที่ดี เกิดความราบรื่น ส่งผลให้การทำงานกลุ่มของนักเรียนมีการรวมตัวเป็นทีมที่เหนียวแน่น เกิดความมุ่งมั่นให้เกิดความสำเร็จในผลของงานที่ได้รับมอบหมาย **เทคนิค Net-working การสร้างเครือข่าย** เนื่องจากนักเรียนได้ทำกิจกรรมร่วมกันโดยสมัครใจ มีการติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร มีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ในกลุ่มเพื่อน รวมถึงเห็นประโยชน์ร่วมกันของเครือข่าย ทำให้เกิดสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน การเข้าถึงแหล่งความรู้ ใช้เวลาน้อยลง รวมถึงมีความพร้อมที่จะทำกิจกรรมบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน จากการสัมภาษณ์นักเรียนพบว่า นักเรียนร้อยละ 80 ชอบให้วิทยากรท้องถิ่นบรรยาย เพราะมีความเป็นกันเองและมีมุขตลก สนุกสนาน ทำให้ไม่น่าเบื่อ

2. สรุปปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวงจรที่ 3

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ในด้านพฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย พฤติกรรมนักเรียนของนักเรียน ในวงจรที่ 3 มีการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นตามลำดับ นักเรียนให้ข้อคิดเห็นในสิ่งที่เหมาะสมและสิ่งที่ควรปรับปรุง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนในครั้งต่อไป ดังนี้

1) สิ่งที่เหมาะสม

1. ได้เรียนรู้ทักษะการทำงานเป็นทีมและนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้เป็นอย่างดี
  2. ได้เรียนรู้และศึกษาเทคนิคการประสานงานกับบุคคล หน่วยงานและฝ่ายต่างๆได้
  3. ได้เรียนรู้ในการวางแผนการปฏิบัติงาน ในแต่ละครั้งที่มีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นเรื่อยๆ และมีการนำข้อบกพร่องมาแก้ไขอยู่ตลอดเวลา
  4. ได้เรียนรู้เทคนิคการสร้างภาระชิ้นงานให้ดีมีคุณภาพ จากตัวอย่างที่ครูนำมาให้ดู และจากการรับฟังข้อเสนอที่แต่ละทีมได้รับ นำมาปรับปรุงพัฒนางานของทีมให้ดียิ่งขึ้นเรื่อยๆ
  5. ได้รับความภาคภูมิใจ เมื่อได้รับทราบว่าผลงานของทีมได้รับการนำเสนอเผยแพร่เป็นแบบอย่างแก่นักเรียน โรงเรียน และชุมชน คณะประเมิน โรงเรียน คณะที่มาศึกษาคุณภาพของโรงเรียน
  6. ได้เรียนรู้โดยครูเป็นแบบอย่างให้นักเรียน ในการเรียนรู้เทคนิค TUANCHAI ทั้ง 8 เทคนิค เป็นปรากฏการณ์ที่เห็น ได้อย่างชัดเจน สมบูรณ์ครบถ้วน
  7. ได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้เทคนิคทั้ง 8 เทคนิคเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จากการให้ข้อชี้แนะในการพัฒนาปรับปรุงของครู จากการนำเสนอของแต่ละทีม
  8. สร้างความตระหนักให้ทุกคนเห็นความสำคัญและนำไปสู่เป้าหมายร่วมกัน
  9. ได้เรียนรู้ด้วยความสามารถของตนเอง ในวิธีการที่ครูชี้แนะ
  10. เปิดโอกาสให้ได้แสดงศักยภาพที่มีในตัวตนอย่างเต็มที่
  11. ได้รับการฝึกทักษะการนำเสนอผลงานให้มีสาระ ความโดดเด่นประทับใจ
- ผู้ฟัง
12. เกิดความภาคภูมิใจตนเองและทีม รักทีม ทีมเป็นศูนย์รวมจิตใจของทุกคน กระตุ้นให้ทุกคนมีพลังสร้างสรรค์ พร้อมเสียดสละ ต่อสู้ และพยายามนำทีมไปสู่ความสำเร็จ คือการเรียนรู้ของทุกคน
  13. ได้เรียนรู้ด้วยวิธีการแปลกใหม่ สร้างความตื่นตัวเร้าใจตลอดเวลา
  14. ได้เรียนรู้โดยใช้สื่อเทคโนโลยีที่นักเรียนชอบ เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ให้เป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย 4.0

2) สิ่งที่ต้องปรับปรุง

1. ฝึกการประสานงานให้นักเรียนยังไม่คล่องสำหรับบางทีม ยังต้องมีการพัฒนาต่อไป

2. เวลาในการเรียนรู้มีจำกัด กิจกรรมที่น่าสนใจจัดเตรียมไว้มีมาก แต่ไม่สามารถจัดได้ครบถ้วน ด้วยข้อจำกัดของเวลา
3. การสร้างทีมให้มีความเข้มแข็งมีคุณภาพ และประสบความสำเร็จสูงสุดในการเรียนรู้ยังไม่ครบทุกทีม ยังต้องใช้เวลาพัฒนาต่อไป
4. การพัฒนาการคิดแบบบูรณาการเป็นสิ่งที่ต้องทำความเข้าใจเพิ่มขึ้นสำหรับนักเรียน ยังต้องใช้เวลาฝึกฝนการคิด และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
5. นักเรียนบางคนยังมีทัศนคติ ค่านิยม ที่ไม่ถูกต้องในบางเรื่องบางเหตุการณ์
6. กิจกรรมการสร้างเครือข่าย (Networking) พบปัญหาบางครั้งที่เรียน บางคนไม่ได้เอาโทรศัพท์มา หรือไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต จึงทำให้ขาดกิจกรรมการสืบค้น โดยใช้โทรศัพท์ และไม่ผ่านในกิจกรรมของเทคนิคการสร้างเครือข่าย (Networking)

3. แนวทางในการแก้ไขปัญหา

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรที่ 3 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามแนวทางดังต่อไปนี้

- 1) หลังจากนักเรียนได้รับความรู้เทคนิค การประสานงาน (Coordination) ได้ให้นักเรียน ได้ทดลองนำไปใช้เชิญชวนผู้ปกครองและชุมชน เข้ามาร่วมกิจกรรม ได้แก่ การประชุมชั้นเรียน ร่วมกิจกรรมวันสำคัญ การเป็นวิทยากร และให้นักเรียนทำกิจกรรมสัมภาษณ์คนดีในชุมชนได้สำเร็จ
- 2) ผู้วิจัยปรับกิจกรรมที่นักเรียนชื่นชอบ และเป็นวิธีการที่ดี ประสพผลสำเร็จนำไปปรับใช้กับการศึกษาเรียนรู้เรื่องอื่นๆที่เหมาะสม เช่น เกมจิ๊กซอว์ การโต้ว่าที่ การแสดงบทบาทสมมติ สามารถสร้างนำไปใช้สอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่มีความสนุก และมีความสุขได้ทุกอย่าง
- 3) ผู้วิจัยพยายามสร้างและพัฒนาให้ทีมมีคุณภาพ มีความเข้มแข็ง เป็นพื้นฐานที่ช่วยให้สมาชิกในทีมประสบความสำเร็จ และทีมก็จะประสบความสำเร็จไปด้วยพร้อมกัน
- 4) ผู้วิจัยฝึกการคิดแบบองค์รวมหรือแบบบูรณาการ (Integration) บ่อยๆต่อเนื่อง โดยคิดจากสิ่งรอบๆตัวในชีวิตประจำวัน นำไปสู่องค์ความรู้ และสามารถวางแผนทำกิจกรรมบูรณาการเรื่องที่เรียน ด้วยการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆในหลากหลายวิชาที่เป็นรูปธรรม เช่น การแสดงบูรณาการด้วยผังมโนทัศน์ การแสดงกิจกรรมด้วยเพลง การแสดงบทบาทสมมติ การโต้ว่าที่ ฯลฯ
- 5) ผู้วิจัยปรับแก้ทัศนคติ ค่านิยม ที่ไม่ถูกต้อง แก่นักเรียนบางคน หมั่นเรียกมาพูดคุย ชักถามแนวความคิดเรื่องอื่นๆ ปรับเปลี่ยนแนวความคิดโดยยกตัวอย่างและเหตุผลให้มีความเหมาะสม

6) ในคาบเรียนที่นักเรียนไม่มีโทรศัพท์ของตนเองที่พร้อมในการใช้สื่อบันทึกในกิจกรรม การสร้างเครือข่าย (Networking) อนุญาตให้ใช้โทรศัพท์ต่อจากเพื่อน เพื่อสื่อบันทึกด้วยตนเองได้ ส่งผลให้ทีมประสบความสำเร็จในการมีงานสื่อบันทึก ส่งงานครบทุกคน

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เมื่อเรียนจบในวงจรที่ 3 ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบนักเรียนทั้ง 43 คน โดยใช้แบบทดสอบย่อยท้ายวงจร ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9-16 มีผลสรุปตามตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 ที่ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค TUANCHAI กับการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9-16

วงจรที่	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
3	43	30	29	19	26.49	88.29

จากตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 ที่ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค TUANCHAI กับการสอนรายวิชาสังคมศึกษา ส22103 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.49 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ยร้อยละ 88.29

5. เลียงสะท้อนของนักเรียน

- (1) ทำให้ได้เรียนรู้ร่วมกัน รู้จักทำงานที่เป็นทีม แบ่งปันความรู้ เกิดความสามัคคีกัน เข้าใจกันในทีมมากขึ้น
- (2) ได้สื่อบันทึกข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้ใช้ทรัพยากรการทำกิจกรรมร่วมกัน
- (3) ได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง เกิดความท้าทาย อยากเรียนอยากรู้มากยิ่งขึ้น
- (4) ได้ติดต่อกันมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงความรู้ขยายเครือข่ายความรู้แยกออกไปให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
- (5) สถานสัมพันธ์ซึ่งกันและกันรวมถึงผู้ปกครองและชุมชน ทำให้เกิดความสะดวกราบรื่น ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันมากยิ่งขึ้น
- (6) ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อน เกิดกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน
- (7) มีค่านิยมและทัศนคติที่ดี มีความรับผิดชอบในหน้าที่ เกิดความมุ่งมั่นในการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันและเรียนรู้ร่วมกัน

(8) สามารถคิดวิเคราะห์ทำให้เกิดความรู้แบบองค์รวม รวมถึงมีการบูรณาการความรู้ร่วมกับสาระความรู้กับวิชาอื่นๆ

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ก่อนเรียนและหลังเรียน

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ก่อนเรียนและหลังเรียน รายวิชา สังคมศึกษา ส22103 ปรัชญาผลการศึกษาดังตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ก่อนเรียนและหลังเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ส22103

เลขที่	คะแนนสอบก่อนเรียน	คะแนนสอบหลังเรียน	D	D^2
1	43	53	10	100
2	24	55	31	961
3	44	56	22	484
4	38	53	15	225
5	36	51	15	225
6	37	53	16	256
7	45	54	9	81
8	43	57	14	196
9	44	57	13	169
10	47	56	9	81
11	42	57	15	225
12	44	56	12	144
13	49	53	4	16
14	32	47	15	225
15	37	57	20	400
16	38	53	15	225
17	38	53	15	225
18	44	55	11	121

เลขที่	คะแนนสอบก่อนเรียน	คะแนนสอบหลังเรียน	D	D^2
19	47	57	10	100
20	34	56	22	484
21	35	55	20	400
22	41	56	15	225
23	47	55	8	64
24	44	54	10	100
25	35	54	19	361
26	37	54	17	289
27	40	55	15	225
28	44	54	10	100
29	44	53	9	81
30	36	55	19	361
31	30	53	23	529
32	30	52	22	484
33	34	53	19	361
34	40	54	14	196
35	41	56	15	225
36	32	56	24	576
37	33	55	22	484
38	47	57	10	100
39	43	53	10	100
40	33	55	22	484
41	34	56	22	484
42	40	52	12	144
43	44	53	9	81
	=1,690	=2,339	$\sum D=649$	$\sum D^2$ =11,057

$\bar{X}$	= 39.71	= 54.40
S.D.	= 5.68	= 1.98
ร้อยละ	= 65.50	= 90.67

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 $t = 18.058$

จากตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชา สังคมศึกษา ส22103 พบว่า ในการทำแบบทดสอบก่อนเรียนได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 65.50 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 39.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.68 และในการทำแบบทดสอบหลังเรียนได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 90.67 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 54.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.98 ผลการเปรียบเทียบด้วย t-test ได้ค่า t ที่คำนวณได้ที่ระดับ .05 เท่ากับ 18.058 แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้

ระดับเจตคติของนักเรียนต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI

ระดับเจตคติของนักเรียนต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ในวงรอบที่ 3 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 แสดงผลการวัดระดับเจตคติของนักเรียนต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ในวงรอบที่ 3

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. นักเรียนสนุกเมื่อได้ร่วมมือทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม	4.88	0.22	มากที่สุด
2. นักเรียนทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ได้	4.84	0.24	มากที่สุด
3. นักเรียนสังเกตพิจารณาทำความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้	4.72	0.31	มากที่สุด
4. นักเรียนแสวงหาคำตอบจากแหล่งความรู้ด้วยวิธีต่างๆ	4.81	0.25	มากที่สุด
5. นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจด้วยการลงมือปฏิบัติจริง	4.98	0.08	มากที่สุด
6. นักเรียนได้ร่วมสืบค้นหาคำตอบกับเพื่อน	4.58	0.37	มากที่สุด
7. มีการสร้างเครือข่ายติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกัน	4.86	0.23	มากที่สุด
8. มีความสะดวกในการสื่อสารเพื่อเชื่อมโยงงาน	4.51	0.38	มากที่สุด
9. มีการเชิญผู้ปกครองและชุมชนมาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.53	0.37	มากที่สุด

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
10. มีการรวมทีมทำกิจกรรมช่วยเหลือการเรียนรู้ระหว่างกัน	4.95	0.11	มากที่สุด
11. นักเรียนได้ช่วยเหลือดูแลกันระหว่างคนเก่งกับคนอ่อน	4.63	0.66	มากที่สุด
12. นักเรียนพิจารณาจำแนกการกระทำที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมได้	4.79	0.26	มากที่สุด
13. นักเรียนมีค่านิยมและทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี	4.53	0.40	มากที่สุด
14. นักเรียนมีโอกาสในการคิด วางแผน และปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง	4.60	0.41	มากที่สุด
15. นักเรียนได้เรียนรู้แบบบูรณาการเชื่อมโยงกับวิชาอื่น	4.56	0.43	มากที่สุด
รวมค่าเฉลี่ย	4.72	0.31	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 มีระดับเจตคติต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.31) และมีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกเทคนิค โดยเรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อย 4 ลำดับแรกคือ ลำดับที่ 1 เทคนิค การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ (Active Learning) “นักเรียนเรียนรู้และเข้าใจด้วยการลงมือปฏิบัติจริง” ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.08)

ลำดับที่ 2 เทคนิค เพื่อนช่วยเพื่อน (Help) “มีการรวมทีมทำกิจกรรมช่วยเหลือการเรียนรู้ระหว่างกัน” ($\bar{X} = 4.95$, S.D. = 0.11)

ลำดับที่ 3 เทคนิค การทำงานเป็นทีม (Team) “นักเรียนสนุกเมื่อได้ร่วมมือทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม” ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.22)

ลำดับที่ 4 เทคนิค การสร้างเครือข่าย (Net-working) “มีการสร้างเครือข่ายติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกัน” ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.23)

สรุปผลการปฏิบัติการวิจัย

ในการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI และใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการทั้ง 3 วงจร ซึ่งมีผลการศึกษารูปได้ ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้

ในการวิจัยครั้งนี้ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ซึ่งมีแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 16 แผน การจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียน 16 ชั่วโมง จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 วงจรที่ผ่านมาพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในวงจรที่ 1 มีข้อบกพร่องและพบปัญหา

มากกว่าวงจรรอื่น เนื่องจากในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งทีมๆ ละ 9 คน ให้นักเรียนร่วมกันสืบค้นหาความหมายคำว่า ประชาธิปไตย จากแหล่งความรู้ต่างๆ ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ที่มีทักษะการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและรวดเร็ว จึงสรุปความรู้ได้ กระชับครบถ้วนสมบูรณ์ดี ส่วนนักเรียนที่ขาดทักษะการใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ทำให้นักเรียนสรุปได้น้อยและไม่ตรงประเด็น ซึ่งผู้วิจัยได้แก้ปัญหาด้วยการให้คนเก่งที่มีทักษะการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตดีได้ช่วยคนที่ยังขาดทักษะ ขณะที่นักเรียนบางคนไม่มีโทรศัพท์ บางคนมีโทรศัพท์แต่ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต สามารถนำปัญหานี้ไปแก้ไขต่อไป ด้านผู้วิจัยเองพบว่า ผู้วิจัยมีความกระตือรือร้น แต่ขาดความรอบคอบในการอธิบายเพิ่มเติมรายละเอียดในแต่ละเทคนิคอย่างชัดเจนก่อนสอน ทำให้นักเรียนเกิดความสับสนในการลงมือปฏิบัติกิจกรรม ทำให้เกิดความล่าช้า ส่วนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เน้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง ร่วมกันสืบค้นหาคำตอบกับเพื่อน ร่วมกันอภิปราย นำเสนอ และสรุปความคิดรวบยอด นักเรียนบางกลุ่มขาดการวางแผนในการสร้างเครือข่ายติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันและกัน ทำให้ได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน ด้านผู้วิจัยได้ให้นักเรียนสร้างกลุ่มไลน์และเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมในกลุ่มไลน์ แลกเปลี่ยนข่าวสารที่เอื้อประโยชน์ระหว่างกัน ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 ให้นักเรียนรวมทีมทำกิจกรรมช่วยเหลือกันระหว่างการเรียนรู้ เพื่อศึกษาหาความรู้ใหม่จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นักเรียนได้ทำหน้าที่หมุนเวียนบทบาทกันภายในทีม พบว่า นักเรียนบางคนขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย นักเรียนบางคนยังไม่รู้จักหน้าที่ ไม่ช่วยเหลือเพื่อนทำงาน เล่นหยอกล้อกันในขณะทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยได้เสริมแรงโดยการให้รางวัลแก่กลุ่มที่ได้คะแนนสูง และได้ชี้แนะ แก่กลุ่มที่ได้คะแนนน้อย ทั้งให้มีการทบทวนแบ่งหน้าที่กันใหม่ จนทำให้ทุกกลุ่มทีมประสบความสำเร็จในการทำงานกลุ่มด้วยกันทุกคน ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 ให้นักเรียนพิจารณาจำแนกการกระทำที่เหมาะสม และการกระทำที่ไม่เหมาะสม สมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิวิจารณ์ การกระทำของบุคคลที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม นักเรียนได้ช่วยกันกำหนดแนวปฏิบัติในสถานการณ์จริง โดยมีผู้วิจัยร่วมรับทราบกติกา นอกจากนี้นักเรียนได้มีโอกาสในการคิดการลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เชื่อมโยงหลายวิชาเป็นเนื้อหาเดียวกัน นักเรียนเกิดการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม นำผลที่เกิดจากการเรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เครือข่ายติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ มีการสนับสนุน และอำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกในเครือข่าย มีความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-8 ผู้วิจัยได้ทบทวนองค์ความรู้ และเสริมสาระจุดมุ่งเน้นของเทคนิค TUANCHAI แล้วแบ่งทีมโดยมุ่งเน้นให้ มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันทุกคนตามความถนัดและความสามารถ และได้ติดต่อประสานงานชุมชนเพื่อพานักเรียนออกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน รวมถึงได้ชี้แนะการร่วมกิจกรรมชุมชนกับผู้ปกครอง นอกจากนี้มีการแก้ปัญหาจากวงจรที่ 1 โดยให้นักเรียนที่ไม่มีโทรศัพท์สามารถยืมใช้จากเพื่อนได้

และสามารถแชร์สัญญาณอินเทอร์เน็ตให้เพื่อนในทีม ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-8 ผู้วิจัยได้ ทบทวน องค์ความรู้และเสริมสาระจุดมุ่งเน้นของเทคนิค TUANCHAI ได้นำเทคนิควิธีการที่ หลากหลายมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ วาดภาพ/ทำผังมโนทัศน์ ทำโมเดลอนุสาวรีย์ ประชาธิปไตย จัดป้ายนิเทศ พาไปชมนิทรรศการ ดูภาพตัวอย่าง ให้คู่วิดีทัศน์ให้นักเรียนได้มีอิสระ ในการแบ่งทีมตามความสมัครใจ สามารถเลือกเพื่อนที่สนิทกันเป็นสมาชิกทีม ในทีมให้จับคู่โดย คนเก่งช่วยคนอ่อน เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกแหล่งเรียนรู้ตามความเหมาะสม ฝึกใช้เทคนิค การ ประสานงาน (Coordination) นำความรู้เทคนิค ค่านิยมที่ดี (Attitude) ปลุกฝังให้นักเรียนได้ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

ผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค TUANCHAI คือ นักเรียนได้ ทำงานร่วมกันเป็นทีมเกิดความสามัคคีร่วมใจ มีการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันในกลุ่ม ได้ทำ กิจกรรมที่ใช้ทรัพยากรร่วมกัน มุ่งแสวงหาคำตอบจากแหล่งความรู้ต่างๆ ที่หลากหลาย นักเรียนได้ ลงมือปฏิบัติจริง เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ ได้สัมผัสกับแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่จริง มีการ ติดต่อสัมพันธ์เพื่อนเพื่อชักชวนให้ร่วมเป็นเครือข่าย มีการสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อ สร้างการมีส่วนร่วมและเป็นแบบอย่างของค่านิยมที่ดี มีการบูรณาการวิชาสังคมศึกษากับวิชาอื่นๆ เกิดความรู้เป็นองค์รวม มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ดี นักเรียนมีความสุขและเพลิดเพลินในการ เรียน มีความกระตือรือร้นใฝ่เรียนใฝ่รู้มากขึ้น ทำให้มีความขยันตั้งใจเรียนให้ความร่วมมือในการทำ กิจกรรมเป็นอย่างดี มีผลการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดไว้

2. พฤติกรรมของผู้วิจัย ในวงจรที่ 1 ผู้วิจัยให้นักเรียนสร้างเครือข่ายติดต่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ขณะที่ขาดการวางแผนที่ดี ขาดการเตรียมความพร้อม ขาดการ ประสานงานที่ดีกับวิทยากร ทำให้วิทยากรผู้บรรยาย บุคคลที่ให้สัมภาษณ์เตรียมการไม่ทัน ซึ่งใน วงจรที่ 2 และวงจรที่ 3 ผู้วิจัยได้พัฒนาปรับปรุงพฤติกรรมเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงานกับ หน่วยงาน สานสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน เพิ่มความรอบคอบ และเพิ่มความกระตือรือร้นให้ มากขึ้น สืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ มีความอดทนพร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษา รวมทั้งมีการเสริมสาระจุดมุ่งเน้นของเทคนิค TUANCHAI ทั้ง 8 เทคนิค เพื่อสร้างความเข้าใจให้ลุ่ม ลึกมากขึ้น ผู้วิจัยได้ใคร่ครวญไปมาจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนว่า การจัดการเรียนการ สอนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงไร จึงนำไปสู่การปรับแผนจัดการเรียนรู้ในวงจร ถัดไป ทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ได้รับรู้สิ่งต่างๆที่นักเรียนไม่ได้พูดถึงในการให้สัมภาษณ์ เกิด มุมมองจากภายใน สามารถนำไปใช้ในการแปลความหมายในขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลได้เป็นอย่างดี ในการสัมภาษณ์นักเรียน ผู้วิจัยได้ใช้ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีการใช้คำพูดที่ เหมาะสม และใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ จนได้ข้อมูลที่มาจากการเปิดใจ เป็นข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ในการพัฒนาแผนในขั้นต่อไป

3. พฤติกรรมของนักเรียน นักเรียนร่วมแรงร่วมใจกันทำงานกันเป็นทีม มีความสนใจเรียน กระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น มีประสบการณ์การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เอาใจใส่รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายของกลุ่ม นักเรียนบางกลุ่มที่ขาดความรับผิดชอบทำให้ส่งงานไม่ทันเวลาทำให้ได้คะแนนน้อย เมื่อได้รับการเสริมแรงจากครูแล้ว ก็มีกำลังใจและได้พยายามปรับปรุงตั้งใจค้นคว้าทำงานมากขึ้น โดยคุณได้จากการตรวจชิ้นงาน โครงการงาน สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม นักเรียนช่วยเพื่อนทำงานกลุ่มนอกเวลาเรียน มีการดูแลช่วยเหลือกันและกันอย่างเอื้ออาทร มีการจัดระเบียบการทำงานของกลุ่ม นักเรียนได้สร้างสรรค์เครือข่ายติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอน มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนมากขึ้น มีความรับผิดชอบในหน้าที่มากยิ่งขึ้น ได้เรียนรู้การประสานงานเชิญชวนผู้ปกครองและชุมชนมาร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ได้เรียนรู้และรู้คุณค่าแบบอย่างของค่านิยมที่ดีจากผู้ปกครองและชุมชน เกิดความรู้ในลักษณะองค์รวมในการบูรณาการการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษากับวิชาอื่นๆ ได้มีความสุขในบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากห้องเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันในครอบครัวของตนเองและชุมชนได้เป็นอย่างดี เกิดความตระหนักรู้ที่จะปฏิบัติและดำรงตนให้เป็นพลเมืองดีของสังคม

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI เป็นเทคนิคที่ใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนที่สามารถพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น ปรากฏผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ผ่านคู่มือการจัดการกิจกรรม การบริหารจัดการชั้นเรียน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 - 16 ก่อนเรียนและหลังเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ปรากฏว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 ทั้งนี้ผลการวัดระดับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ในภาพรวม เท่ากับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.31) เป็นเพราะว่า ในแต่ละเทคนิคนั้นประกอบด้วยแนวทางการปฏิบัติที่ไม่ซับซ้อน นักเรียนสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้เป็นอย่างดี เพียงแต่ใช้ความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอ รวมทั้งมีการทบทวนองค์ความรู้ของเทคนิคเดิมและ เสริมสาระจุดมุ่งเน้นในวงจรถัดไป ซึ่งจำเป็นต้องมีการควบคุมการปฏิบัติการให้ เป็นไปตามที่ระบุไว้ในแผน โดยมีการสะท้อนผลการปฏิบัติการในแต่ละขั้นตอนแต่ละวงจร ทำให้ผู้วิจัยทราบผลการดำเนินงาน ในวงจรก่อน และหาทางแก้ไขปัญหาเป็นระยะ ๆ มีการร่วมมือระหว่างครูและนักเรียน ในการนำเสนอประเด็นปัญหาไปสู่กระบวนการแก้ปัญหาที่เป็นขั้นเป็น

ตอนและเป็นระบบยิ่งขึ้น นำไปสู่การปรับแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรที่ 2 และ 3 ทำให้ผลการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI เกิดพัฒนาการในการจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้นเป็นลำดับ บรรลุวัตถุประสงค์ตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ทุกประการ ซึ่งขั้นตอนและกระบวนการปฏิบัติการวิจัยเป็นไปตามแนวคิดของเคมมิสและแมคแทคกาท (Kemmis & McTaggart) และงานวิจัยของธงชาติ วงษ์สุวรรณ (2558 : บทคัดย่อ) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประทวน มูลหว่า (2551 : 15-16) ที่ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีผลการวิจัยมีดังนี้ 1. สมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ได้แก่ ด้านการกำกับดูแลชั้นเรียน ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และด้านการจัดบรรยากาศการจัดการเรียนการสอน 2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคลกับสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 พบว่า ทักษะคิดของครูต่อนักเรียน การเห็นคุณค่าในตนเอง การนิเทศภายใน การส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน บรรยากาศในโรงเรียนแบบประสานสัมพันธ์ของงานมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนทั้ง โดยภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนทั้ง โดยภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำกับสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนทั้ง โดยภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของพิชัยศักดิ์ เจริญศรี (2552 : 92-95) ได้พัฒนาระบบการบริหารจัดการชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า ความสามารถด้านระบบการบริหารจัดการชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาที่พัฒนาขึ้น เป็นระบบที่สนับสนุนการทำงานด้านต่าง ๆ เช่น การจัดการข้อมูลนักเรียน การจัดการข้อมูลระดับชั้น การจัดการข้อมูลครูประจำวิชา การจัดการข้อมูลรายวิชา การจัดการข้อมูลตารางเรียน การจัดการข้อมูลคะแนนด้านต่างๆ การรายงานผลการประเมินด้านต่าง ๆ การตรวจสอบการเข้าเรียน โดยการทำงานทั้งหมดผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถลดปัญหาการตรวจสอบ เวลาการเข้าเรียน การประเมินผล การเรียน และการประเมินด้านต่างๆสามารถกำกับติดตามนิเทศการจัดการเรียนการสอน และพบว่า การพัฒนาระบบการบริหารจัดการชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา มีค่าเฉลี่ยเลขคณิตเชิงปริมาณเท่ากับ 8.80 และผลการประเมินเชิงคุณภาพ เป็นระบบงานที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับดีสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในระบบงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ และงานวิจัยของชิน (Zin, 2003 : 4276-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการแก้ปัญหาเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ของนักเรียนกับการ

พัฒนาการเรียนรู้โดยต้องการทราบผลที่แตกต่างกันของกลยุทธ์ในการสอน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มใช้กลยุทธ์การแก้ปัญหาที่อาศัยแผนที่ชัดเจนเป็นฐาน (SBT) และกลุ่มใช้กลยุทธ์การสอนแบบใช้เหตุผลและประสบการณ์ทั่วไปแบบดั้งเดิม (TI) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งมีความบกพร่องทางความสามารถในการเรียน และมีปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนกลุ่มใช้กลยุทธ์การแก้ปัญหาที่อาศัยแผนที่ชัดเจนเป็นฐาน สามารถพรรณนาการแก้ปัญหาคำทางคณิตศาสตร์ การรักษาคำทางคณิตศาสตร์ และความคงทนในการเรียนรู้ (หลังจากเรียนไปแล้ว 3 สัปดาห์) ได้ดีกว่านักเรียนกลุ่มใช้กลยุทธ์การสอนแบบใช้เหตุผลและประสบการณ์ทั่วไปแบบดั้งเดิมอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ

อนึ่งจากการอภิปรายผลการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ในภาพรวม สามารถแจกแจงอภิปรายผลของการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 รายเทคนิค ตามลำดับดังนี้

1. เทคนิค 1 การทำงานเป็นทีม (T = Team) การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิคการทำงานเป็นทีม เป็นเทคนิคที่ใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนที่สามารถพัฒนาการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นตามลำดับวงจร จากวงจรที่ 1 ถึงวงจรที่ 3 เพราะเมื่อครูแนะนำเทคนิคการทำงานเป็นทีมแก่นักเรียนในวงจรที่ 1 แล้ว จากนั้นครูได้ทบทวนองค์ความรู้เดิมและเสริมสาระในจุดมุ่งเน้นของเทคนิคการทำงานเป็นทีมในวงจรที่ 2 และ 3 ตามลำดับ พร้อมมอบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคดังกล่าว ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1, 5 และ 9 ให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้นในแต่ละวงจรถัดไป ซึ่งครูอาศัยการสังเกต พฤติกรรม การแสดงออก และการกระทำของนักเรียนปรากฏในบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียนในวงจรที่ 1-3 อนึ่งจากสรุปปัญหาที่พบในวงจรที่ 1-3 พบว่า สิ่งที่เหมาะสมมีจำนวนข้อเพิ่มมากขึ้น ขณะที่สิ่งที่ควรปรับปรุงมีจำนวนข้อลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด นำไปสู่การสะท้อนผลของปัญหา และบริบทของปัญหาที่ต้องการแก้ไขเป็นศูนย์กลาง โดยครูสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวมาปรับแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรถัดไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ปรากฏในแนวทางในการแก้ไขปัญหาในวงจรที่ 1-3 ซึ่งผลการวัดระดับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิคการทำงานเป็นทีม เท่ากับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.88$, S.D. = 0.22) เป็นเพราะว่า ครูได้ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงานเป็นทีม มีการแบ่งนักเรียนในชั้นเรียนเป็นทีมย่อย มีการกำหนดและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ กำหนดวัตถุประสงค์ของทีมร่วมกัน กำหนดเป้าหมายเดียวกันต้องการให้งานสำเร็จ สร้างกติการ่วมกันที่ดี มีการเปลี่ยนกันนำเสนอ เกิดความร่วมมือที่ดีร่วมคิดร่วมทำ มีความสามัคคีในหมู่คณะแสดงถึงพลังของทีม มีความไว้วางใจกันเชื่อมั่นกันและกัน เกิดความราบรื่นคล่องตัว เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกัน มีการเสวนาของกลุ่มเพื่อแสวงหาความรู้ความเป็นอิสระ

ขณะที่ครูคอยกระตุ้นให้แต่ละทีมปฏิบัติกิจกรรมสืบค้นความรู้ จึงส่งผลให้การทำงานกลุ่มของนักเรียนประสบความสำเร็จที่วางไว้ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของภรณ์ศุมา ฤทธิไกรวรกุล (2560 : 1380) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานกลุ่ม เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปยุโรปและทวีปแอฟริกา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสามารถในการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก พบว่า คะแนนความสามารถในการทำงานกลุ่มเพิ่มสูงขึ้น 2. ความสามารถในการสร้างผังกราฟิก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ ร้อยละ 70 3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้รับความรู้ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนรู้สึกสนุกสนาน ตื่นเต้น เพลิดเพลิน และเข้าใจ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทำงานร่วมกับผู้อื่น และงานวิจัยของจาวรรรณ ยิงยงค์ (2559 : 1595) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้สืบสวน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า 1. พัฒนาการคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้สืบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม มีพัฒนาการจากระดับปานกลางไปสูง 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้สืบสวน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้สืบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และงานวิจัยของอภิญา สิงห์สมบัติ (2545 : ง) ได้ศึกษาวิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิทธิและหน้าที่ของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย และศึกษาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้และวิธีสอนตามแนวคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า 1. ทักษะการทำงานกลุ่ม ซึ่งประเมินโดยครูพบว่า นักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีทักษะการทำงานกลุ่ม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.52) ส่วนนักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนตามแนวคู่มือครู มีทักษะการทำงานกลุ่ม

อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.67) และจากการประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่ม ประเมินโดยนักเรียนเป็นกลุ่ม พบว่า นักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีพฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มบ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 62.96 และนักเรียนที่สอน ด้วยวิธีสอนตามแนวคู่มือครูมี พฤติกรรมการปฏิบัติงานกลุ่มบ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 54.32 2. ความคิดเห็นต่อการสอนด้วยวิธี สอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้และด้วยวิธีสอนตามแนวคู่มือครู พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีความคิดเห็นว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนการสอนและสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์ที่กำหนดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.43) ในขณะที่นักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนตามแนวคู่มือครูมีความคิดเห็นใน เรื่องเดียวกันอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.80)ด้านบรรยากาศในการเรียนการสอน นักเรียนที่สอนด้วยวิธีแบบร่วมมือกันเรียนรู้มีความคิดเห็นว่าบรรยากาศในการเรียนการสอน เหมาะสมกับเนื้อหาในบทเรียนที่มุ่งให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น และกระตุ้นให้นักเรียน กระตือรือร้นที่จะร่วมกันเรียนรู้ เพื่อความสำเร็จของกลุ่มอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.64) ในขณะที่นักเรียนที่สอนด้วยวิธีสอนตามแนวคู่มือครูมีความคิดเห็นในเรื่องเดียวกันอยู่ในระดับปาน กลาง ($\bar{X} = 3.26$, S.D. = 0.79)

2. เทคนิค 2 การเรียนรู้และเข้าใจ (U = Understanding) การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้และเข้าใจ เป็นเทคนิคที่ใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนที่สามารถ พัฒนาการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นตามลำดับวงจร จากวงจรที่ 1 ถึงวงจรที่ 3 เพราะเมื่อครูแนะนำ การใช้เทคนิคการเรียนรู้และเข้าใจแก่นักเรียนในวงจรที่ 1 แล้ว จากนั้นครูได้ทบทวนองค์ความรู้เดิม และเสริมสาระในจุดมุ่งเน้นของเทคนิคการเรียนรู้และเข้าใจในวงจรที่ 2 และ 3 ตามลำดับ พร้อมกับ มอบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคดังกล่าว ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติอย่างหลากหลายและ ต่อเนื่อง ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1, 5 และ 10 ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้น ในแต่ละวงจรถัดไป ซึ่งครูอาศัยการสังเกต พฤติกรรม การแสดงออก และการกระทำของนักเรียน ปรากฏในบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียนในวงจรที่ 1-3 หนึ่งจากสรุปปัญหาที่พบในวงจรที่ 1-3 พบว่า สิ่งที่เหมาะสมมีจำนวนข้อเพิ่มมากขึ้น ขณะที่สิ่งที่ ควรปรับปรุงมีจำนวนข้อลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด นำไปสู่การสะท้อนผลของปัญหาและบริบท ของปัญหาที่ต้องการแก้ไขเป็นศูนย์กลาง โดยครูสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวมาปรับแผนการจัดการ เรียนรู้ในแต่ละวงจรถัดไปได้ อย่าง มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ปรากฏในแนวทาง ในการแก้ไขปัญหาในวงจรที่ 1-3 ซึ่งผลการวัดระดับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการชั้น เรียน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้และเข้าใจ เท่ากับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.25) เป็นเพราะว่า นักเรียนรู้จักสังเกต พิจารณาทำความเข้าใจในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ ช่วยกันตั้งประเด็นคำถามให้ ครอบคลุมและหลากหลาย นำคำถามมาตั้งเป็นวัตถุประสงค์ แล้วนำวัตถุประสงค์มาประชุมวางแผน

กำหนดแนวปฏิบัติ สืบค้นความรู้และแสวงหาคำตอบจากแหล่งความรู้ด้วยวิธีต่างๆ นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงในเรื่องที่เรียน ได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริง สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้เกิดความเข้าใจและเกิดเจตคติที่ดีต่อผลการเรียนรู้ จนสามารถสรุปความคิดรวบยอดเป็นผังมโนทัศน์ได้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จูติยา เนตรวงษ์ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การสอน โดยวิธีการไปทัศนศึกษาส่งผลต่อความตระหนักในวัฒนธรรมไทย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ที่ลงทะเบียนรายวิชา การจัดการศูนย์บริการสารสนเทศ จำนวน 56 คน ตอนเรียน A1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ผลการศึกษาพบว่า 1) การจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการไปทัศนศึกษา สามารถเพิ่มความตระหนักในวัฒนธรรมไทย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้แก่นักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศได้ 2) ความตระหนักในวัฒนธรรมไทยหลังเรียนโดยวิธีการไปทัศนศึกษา สูงกว่าก่อนเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน โดยวิธีการไปทัศนศึกษา สูงกว่าก่อนเรียนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และงานวิจัยของอัจฉรา อินทร์น้อย (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง ผลการสอน โดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิดที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐศาสตร์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ของนักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิด (Mind Mapping) หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของภัทราภรณ์ พิทักษ์ธรรม (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถด้านการคิด การวิเคราะห์ และเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ โดยใช้กิจกรรมสร้างแผนภูมิโนทัศน์กับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้กิจกรรมสร้างแผนภูมิโนทัศน์กับการสอนตามคู่มือครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมสร้างแผนผังมโนทัศน์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนตามคู่มือครู

3. เทคนิค 3 การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ (A = Active Learning) การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ เป็นเทคนิคที่ใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนที่สามารถพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนให้พัฒนาขึ้นตามลำดับวงจร จากวงจรที่ 1 ถึงวงจรที่ 3 เพราะเมื่อครูแนะนำเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติแก่นักเรียนในวงจรที่ 1 แล้ว จากนั้นครูได้ทบทวนองค์ความรู้เดิมและเสริมสาระในจุดมุ่งเน้นของเทคนิคการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติในวงจรที่ 2

และ 3 ตามลำดับ พร้อมมอบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคดังกล่าว ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2, 6 และ 11 ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้นในแง่จงรักไป ซึ่งครูอาศัยการสังเกต พฤติกรรม การแสดงออก และการกระทำของนักเรียนปรากฏในบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียนในวงจรที่ 1-3 อนึ่งจากสรุปปัญหาที่พบในวงจรที่ 1-3 พบว่า สิ่งที่เหมาะสมมีจำนวนข้อเพิ่มมากขึ้น ขณะที่สิ่งที่ควรปรับปรุง มีจำนวนข้อลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด นำไปสู่การสะท้อนผลของปัญหาและบริบทของปัญหาที่ต้องการแก้ไขเป็นศูนย์กลาง โดยครูสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวมาปรับแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรถัดไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ปรากฏในแนวทางในการแก้ไขปัญหาในวงจรที่ 1-3 ซึ่งผลการวัดระดับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ เท่ากับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.08) เป็นเพราะว่า นักเรียนได้เรียนรู้และเข้าใจด้วยการลงมือปฏิบัติจริง มีการร่วมกันอภิปรายนำเสนอและสรุปความคิดรวบยอด รวมถึงได้ร่วมกันสืบค้นหาคำตอบกับเพื่อน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เรียนรู้ซึ่งกันและกัน นักเรียนได้เปลี่ยนจากผู้ฟังมาเป็นผู้ร่วมกิจกรรมแสวงหาความรู้ ทำให้มีความกระตือรือร้นในการเรียน เป็นการกระตุ้นความคิดที่จะไปแสวงหาความรู้ ทำให้นักเรียนสามารถจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง มุ่งทำงานที่ท้าทายความสามารถและมีความยุ่งยาก สามารถคิดแก้ปัญหา นำเสนอความรู้ประยุกต์ใช้หรือลงมือปฏิบัติได้จริง ก่อให้เกิดความมีวินัยในการทำงาน อย่างเป็นระบบ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพศาล บรรจสุวรรณ (2561 : 1) ได้ทำการศึกษารูปแบบ การจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) ยกระดับความรู้สู่ความเข้าใจการเมืองและประชาธิปไตยในเชิงเปรียบเทียบ ผลการวิจัย พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกทั้ง 4 รูปแบบ ต่างสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างประชาธิปไตยแบบไทยกับประชาธิปไตยแบบสากล โดยรูปแบบกรณีศึกษาจากคลิปปิดีโอเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ในการยกระดับความรู้ความเข้าใจ สะท้อนให้เห็นจากการที่ผู้เรียนเข้าใจถึงเส้นแบ่งระหว่างประชาธิปไตย ทั้งสองแบบได้ดี ซึ่งจำแนกความแตกต่างระหว่างประชาธิปไตยทั้งสองแบบด้วยแนวคิดเรื่องการรัฐประหารกับการเลือกตั้ง และงานวิจัยของ สมบูรณ์ จารุณะ (2558 : 402) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอภิปรายกลุ่มเรื่องพระพุทธศาสนานำรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้แบบอภิปรายกลุ่มโดยใช้สื่อโสตทัศนฯ ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสามารถในการอภิปรายกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้แบบอภิปรายกลุ่มโดยใช้สื่อโสตทัศนฯ ในภาพรวมอยู่ด้วยในระดับมาก 2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบอภิปรายกลุ่มโดยใช้สื่อโสตทัศนฯ ในภาพรวมเห็นด้วยในระดับมากที่สุด และงานวิจัยของสัญญา ภัทรากร (2552 : 152) ได้ศึกษา

ผลของการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ความน่าจะเป็น พบว่า ความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น เรื่อง ความน่าจะเป็น สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความสามารถในการแก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น เรื่อง ความน่าจะเป็น ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยจะเห็นว่า การจัดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Active Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้โดยที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมในห้องเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียนจนเกิดองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. เทคนิค 4 การสร้างเครือข่าย (N = Networking) การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิคการสร้างเครือข่าย เป็นเทคนิคที่ใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนที่สามารถพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนให้พัฒนาขึ้นตามลำดับวงจร จากวงจรที่ 1 ถึงวงจรที่ 3 เพราะเมื่อครูแนะนำเทคนิคการสร้างเครือข่ายแก่นักเรียนในวงจรที่ 1 แล้ว จากนั้นครูได้ทบทวนองค์ความรู้เดิมและเสริมสาระในจุดมุ่งเน้นของเทคนิคการสร้างเครือข่ายในวงจรที่ 2 และ 3 ตามลำดับ พร้อมมอบกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนที่ใช้เทคนิคดังกล่าว ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2, 6 และ 12 ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้นในแต่วงจรถัดไป ซึ่งครูอาศัยการสังเกต พฤติกรรม การแสดงออก และการกระทำของนักเรียน ปรากฏในบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียนในวงจรที่ 1-3 หนึ่งจากสรุปปัญหาที่พบ ในวงจรที่ 1-3 พบว่า สิ่งที่เหมาะสมมีจำนวนข้อเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่สิ่งที่ควรปรับปรุงมีจำนวนข้อลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด นำไปสู่การสะท้อนผลของปัญหาและบริบทของปัญหาที่ต้องการแก้ไขเป็นศูนย์กลาง โดยครูสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวมาปรับแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรถัดไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ปรากฏในแนวทางในการแก้ไขปัญหาในวงจรที่ 1-3 ซึ่งผลการวัดระดับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิคการสร้างเครือข่าย เท่ากับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.95, S.D. = 0.11$) เป็นเพราะว่านักเรียนได้ร่วมกันสร้างเครือข่ายความรู้โดยสมัครใจ มีการติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน มีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกันในกลุ่มเพื่อน มีแนวทางในการแก้ปัญหาที่หลากหลาย มีการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้สมาชิกในเครือข่าย ทั้งยังได้เชิญชวนผู้ปกครองเข้ากลุ่มไลน์ เพื่อจักได้แสดงความคิดเห็นในผลงานของนักเรียนและให้ข้อชี้แนะที่เป็นประโยชน์ ทำให้นักเรียนตระหนักและเห็นประโยชน์ร่วมกันของเครือข่าย ทำให้เกิดสัมพันธภาพอันดีระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน การเข้าถึงแหล่งความรู้ใช้เวลาอันน้อยลง สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองทำให้สามารถสังสมวิธีคิด

ในการแก้ปัญหาได้ ได้เรียนรู้อย่างมีความสุข เกิดความเป็นระเบียบวินัยในการทำงาน รวมถึงมีความพร้อมที่จะทำกิจกรรมบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญพอ พวงแพ (2559 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัย พบว่า 1. พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยภาพรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีประสบการณ์ในการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์มากกว่า 5 ปี เฉลี่ยต่อสัปดาห์มากกว่า 10 ครั้ง และมีระยะเวลาแต่ละครั้งนาน 5-7 ชั่วโมง โดยใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ในช่วงเวลา 18.01-24.00 น. ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์จากที่บ้านหรือหอพัก มีวัตถุประสงค์ของการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ เพื่อสามารถติดต่อสื่อสารและใช้งานเครือข่ายสังคมออนไลน์โดยวิธีศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และพบว่า ส่วนใหญ่นักศึกษาวิชาชีพครูเข้าใช้งานเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ ประเภท Facebook มากที่สุด 2. ความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อการใช้ประโยชน์เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) โดยภาพรวมพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในระดับมาก คือ ด้านความบันเทิงมากที่สุด รองลงมาด้านการศึกษา และด้านการติดต่อสื่อสารตามลำดับ และงานวิจัยของปีทมาศ ทองไสว(2560 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัย และเจตคติต่อการเรียนรายวิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้ออนไลน์ ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้ออนไลน์ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยภาพรวมทั้ง 6 โรงเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้ออนไลน์ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของแต่ละโรงเรียน มีความมีวินัยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) หลังเรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้ออนไลน์ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทุกโรงเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้ออนไลน์ทั้งในด้านระบบจัดการเรียนรู้ออนไลน์และด้านเว็บเพจรายวิชา

5. เทคนิค 5 การประสานงาน (C = Coordination) การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิคการประสานงาน เป็นเทคนิคที่ใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนที่สามารถพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียน ให้พัฒนาขึ้นตามลำดับวงจร จากวงจรที่ 1 ถึงวงจรที่ 3 เพราะเมื่อครูแนะนำเทคนิคการประสานงานแก่นักเรียนในวงจรที่ 1 แล้ว จากนั้นครูได้ทบทวนองค์ความรู้เดิมและเสริมสาระในจุดมุ่งเน้นของเทคนิคการประสานงานในวงจรที่ 2 และ 3 ตามลำดับ พร้อมมอบกิจกรรมการ

เรียนการสอนที่ใช้เทคนิคดังกล่าว ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3, 7 และ 13 ให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้นในแต่ละวงจรถัดไป ซึ่งครูอาศัยการสังเกต พฤติกรรม การแสดงออก และการกระทำของนักเรียนปรากฏในบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียนในวงจรที่ 1-3 หนึ่งจากสรุปปัญหาที่พบ ในวงจรที่ 1-3 พบว่า สิ่งที่เหมาะสมมีจำนวนข้อเพิ่มมากขึ้น ขณะที่สิ่งที่ควรปรับปรุงมีจำนวนข้อลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด นำไปสู่การสะท้อนผลของปัญหาและบริบทของปัญหาที่ต้องการแก้ไขเป็นศูนย์กลาง โดยครูสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวมาปรับแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรถัดไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ปรากฏในแนวทางในการแก้ไขปัญหาในวงจรที่ 1-3 ซึ่งผลการวัดระดับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิคการประสานงาน เท่ากับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.53, S.D. = 0.37$) เป็นเพราะว่า ครูได้สานสัมพันธ์ความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างสม่ำเสมอจนเกิดความแน่นแฟ้นคุ้นเคย มีการเยี่ยมนักเรียนที่บ้าน ได้ทำความรู้จักพูดคุยปรึกษาอย่างไม่เป็นทางการกับผู้ปกครองนักเรียน ทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนมากยิ่งขึ้น ทั้งผู้ปกครองยังฝากฝังให้ครูช่วยดูแลนักเรียนเหมือนเป็นลูกเป็นหลาน มีการเชิญผู้ปกครองมาประชุมและมาร่วมกิจกรรมที่โรงเรียน ซึ่งผู้ปกครองได้ให้ความสำคัญและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ครูได้เชิญชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และขอความร่วมมือในการใช้ชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งชุมชนให้ความสำคัญและสนับสนุนกิจกรรมเป็นอย่างดีตลอดมา มีการสื่อสารและสร้างเครือข่ายกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และผู้ปกครอง สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยลดปัญหาที่พึงจะเกิดได้ เกิดความร่วมมือร่วมใจอันดีระหว่างกัน ครูได้เสริมแรงนักเรียน เมื่อนักเรียนสามารถประสานเชิญผู้ปกครองและชุมชนมาร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ได้สำเร็จซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิจักขณา หุตานนท์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การประสานงานลักษณะเครือข่ายระหว่างองค์การภาครัฐกับองค์การพัฒนาเอกชน ต่อการดำเนินงานป้องกัน และแก้ไขปัญหาเอดส์ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการวิจัย พบว่า รูปแบบที่ 1 การประสานงานลักษณะเครือข่ายแบบทางเดียว พบว่า องค์การพัฒนาเอกชนที่ดำเนินการ ไม่มีสำนักงาน บุคลากรประจำในพื้นที่ มีระยะเวลาดำเนินการเพียง 1 ปี ทำให้ไม่พบความชัดเจนและความต่อเนื่องของการประสานงานลักษณะเครือข่ายด้านแผน ด้านการดำเนินการและการติดตามประเมินผล รูปแบบที่ 2 การประสานงานลักษณะเครือข่ายแบบคู่ขนาน พบว่า องค์การพัฒนาเอกชนที่ดำเนินการมีสำนักงาน บุคลากรประจำในพื้นที่มีแผนระยะยาวรองรับ แต่ยังไม่พบความชัดเจน ความต่อเนื่องของการประสานงาน ลักษณะเครือข่ายด้านแผน ด้านการดำเนินการและการติดตามประเมินผล เนื่องจากแต่ละองค์การประสบปัญหาด้านระบบการประสาน

งานที่แตกต่างกัน ไม่มีระบบเครือข่ายที่ชัดเจน และแผนขององค์การพัฒนาเอกชนยังไม่ผนวกอยู่ในระดับบริหารจังหวัด รูปแบบที่ 3 การประสานงานลักษณะเครือข่ายแบบสามประสาน พบว่ามีความชัดเจนและความต่อเนื่องของการประสานงานลักษณะเครือข่ายด้านแผน ด้านการดำเนินการและการติดตามประเมินผลแบบมีส่วนร่วมระหว่างองค์การภาครัฐและองค์การพัฒนาเอกชน รูปแบบที่ 4 การประสานงานลักษณะเครือข่ายแบบเครือข่ายขององค์การพัฒนาเอกชนเป็นหลัก พบว่า องค์การพัฒนาเอกชนที่ดำเนินการมีลักษณะมีสำนักงาน บุคลากรประจำในพื้นที่ มีแผนระยะยาวรองรับ พบความชัดเจนและความต่อเนื่องของการประสานงานลักษณะเครือข่าย ด้านแผน รูปแบบที่ 5 การประสานงานลักษณะเครือข่าย แบบเครือข่ายผู้คิดเชื่อเป็นหลัก พบว่า พบความชัดเจนและความต่อเนื่องในการประสานงาน และงานวิจัยของศุภชัย จันทรงาม และคณะ (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและโรงเรียนในด้านการศึกษา กรณี โรงเรียนเทศบาล 4 (พระเจ้าใหญ่องค์ลือ) ในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน 5 ด้าน กิจกรรม พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมด้านการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน รองลงมาคือ กิจกรรมด้านการให้บริการแก่ประชาชน กิจกรรมด้านกรรร่วมกันกิจกรรมของชุมชน กิจกรรมด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น และกิจกรรมด้านการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ตามลำดับ โดยมีกิจกรรมการเชิญผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญมากที่สุด ในขณะที่กิจกรรมการจัดงานพบปะสังสรรค์ศิษย์เก่า เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญน้อยที่สุด และงานวิจัยของมยุรี สาริบุตร (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 375 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจัยความสำเร็จการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและคุณภาพนักเรียน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก 2. ปัจจัยความสำเร็จของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและคุณภาพนักเรียน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก 3. แนวทางการพัฒนาปัจจัยความสำเร็จและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาควรจัดให้มี 1) ความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชน 2) การสนับสนุนจากหน่วยงาน 3) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 4) ความพอเพียงของทรัพยากร 5) ความพร้อมของบุคลากร 6) การคัดกรองนักเรียน และ 7) การส่งต่อนักเรียน โดยปัจจัยความสำเร็จของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย ร้อยละ 97.8

6. เทคนิค 6 เพื่อนช่วยเพื่อน (H = Help) การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค **เพื่อนช่วยเพื่อน** เป็นเทคนิคที่ใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนที่สามารถพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียน ให้พัฒนาขึ้นตามลำดับวงจร จากวงจรที่ 1 ถึงวงจรที่ 3 เพราะเมื่อครูแนะนำเทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อนแก่นักเรียนในวงจรที่ 1 แล้ว จากนั้นครูได้ทบทวนองค์ความรู้เดิมและเสริมสาระในจุดมุ่งเน้นของเทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อนในวงจรที่ 2 และ 3 ตามลำดับ พร้อมมอบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคดังกล่าว ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3, 7 และ 14 ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้นในแต่ละวงจรถัดไป ซึ่งครูอาศัยการสังเกต พฤติกรรม การแสดงออก และการกระทำของนักเรียนปรากฏในบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียนในวงจรที่ 1-3 หนึ่งจากสรุปปัญหาที่พบในวงจรที่ 1-3 พบว่า สิ่งที่เหมาะสมมีจำนวนข้อเพิ่มมากขึ้น ขณะที่สิ่งที่ควรปรับปรุงมีจำนวนข้อลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด นำไปสู่การสะท้อนผลของปัญหาและบริบทของปัญหาที่ต้องการแก้ไขเป็นศูนย์กลาง โดยครูสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าว มาปรับแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรถัดไป ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ปรากฏในแนวทางในการแก้ไขปัญหาในวงจรที่ 1-3 ซึ่งผลการวัดระดับเจตคติของนักเรียน ที่มีต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิคเพื่อนช่วยเพื่อน เท่ากับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.86$, S.D. = 0.23) เป็นเพราะว่า ครูชี้แนะให้นักเรียนได้รวมทีมทำกิจกรรมช่วยเหลือการเรียนรู้ระหว่างกัน ได้ศึกษาและค้นพบเนื้อหาใหม่จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆที่หลากหลาย ได้ทำหน้าที่หมุนเวียนบทบาทกันภายในทีม เกิดความรู้สึกเต็มใจที่จะรับผิดชอบการทำงานนั้นๆอย่างมีความสุข มีการตรวจสอบที่ผิดและจัดข้อเสนอที่ไม่ถูกต้อง นักเรียนได้ดูแลช่วยเหลือกันเป็นคู่ เกิดบรรยากาศของความเอื้ออาทรระหว่างกัน สามารถรวมเอาผลงานของแต่ละคนเข้าด้วยกันจนทีมประสบความสำเร็จ และครูได้มอบรางวัลแห่งความสำเร็จนั้น นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี อินสมพันธ์ (2555 : 47) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาการใช้โปรแกรมประมวลผลคำ โดยใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ของนักศึกษา ระดับชั้น ปวช.2 ห้องTI201 วิทยาลัยเทคโนโลยีพาชีพและบริหารธุรกิจ ผลการวิจัยพบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนของนักศึกษามีค่าเท่ากับ 8.59 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 42.88 และค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนของนักศึกษา มีค่าเท่ากับ 15.23 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 76.15 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน โดยมีพัฒนาการของคะแนนระหว่าง 2-11 คะแนน คิดเป็นร้อยละของคะแนนที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 10.00-55.00 2) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน เรื่อง การสร้างกราฟ โดยใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของ อติกันต์ ภูคิตทิพย์ (2552 : 1) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิทยาศาสตร์และพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. พฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม พื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 92.91 สูงกว่าเกณฑ์กำหนดที่ตั้งคือ ร้อยละ 80 และงานวิจัยของพงศ์เทพ นันตานุญ (2556 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนากระบวนการคิด เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาาระบบสมการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนสามารถพัฒนาได้ ถ้ามีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เป็นไปตามศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนักวิจัยหลายท่าน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช , 2550 : online ; นางจงจิต พัฒนสิน, 2547: 1) มนุษย์เราจะมีความพร้อมด้วยการฝึกฝน คือ ได้รับการฝึกฝนทักษะพื้นฐานหลายๆ ด้าน จนทำให้เกิดทักษะขั้นสูงอยู่ที่ความตั้งใจและทักษะของครูในการถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นภาษา และครูต้องมีการวางแผนก่อนที่จะตัดสินใจว่าจะสอนอะไรแก่เด็กวัยไหน เนื้อหาอะไร และข้อสำคัญคือ ต้องให้เด็กได้ค้นพบสิ่งต่างๆด้วยตนเอง จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และมีความสามารถในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตร ทำให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ให้สูงขึ้นด้วย

7. เทคนิค 7 ค่านิยมที่ดี (A = Attitude) การบริหารจัดการชั้นเรียนโดยใช้เทคนิคค่านิยมที่ดี เป็นเทคนิคที่ใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนที่สามารถพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียนให้พัฒนาขึ้นตามลำดับวงจร จากวงจรที่ 1 ถึงวงจรที่ 3 เพราะเมื่อครูแนะนำเทคนิคค่านิยมที่ดีแก่นักเรียนในวงจรที่ 1 แล้ว จากนั้นครูได้ทบทวนองค์ความรู้เดิมและเสริมสาระในจุดมุ่งเน้นของเทคนิคค่านิยม ที่ดีในวงจรที่ 2 และ 3 ตามลำดับ พร้อมมอบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคดังกล่าว ทำให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4, 8 และ 15 ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้นในแต่วงจรถัดไป ซึ่งครูอาศัยการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก และการกระทำของนักเรียนปรากฏในบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียนในวงจรที่ 1-3 อนึ่งจากสรุปปัญหาที่พบในวงจรที่ 1-3 พบว่า สิ่งที่เหมาะสมมีจำนวนข้อเพิ่มมากขึ้น ขณะที่สิ่งที่ควรปรับปรุงมีจำนวนข้อลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด นำไปสู่การสะท้อนผลของปัญหาและบริบทของปัญหาที่ต้องการแก้ไขเป็นศูนย์กลาง โดยครูสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวมาปรับแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรถัดไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ปรากฏในแนวทางในการแก้ไขปัญหาวงจรที่ 1-3 ซึ่งผลการวัดระดับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิคค่านิยมที่ดี

เท่ากับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.79$, S.D. = 0.26) เป็นเพราะว่า ครูได้สอนให้นักเรียนได้คิดวิเคราะห์ พิจารณาการกระทำที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมได้ สามารถสรุปสิ่งต่างๆบนข้อเท็จจริงที่ปรากฏได้ มีการรวมกลุ่มของสมาชิกในการอภิปราย แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิচারณ์ การกระทำของบุคคลที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมได้อย่างมีวิจารณญาณ สามารถแสดงความเชื่อ และความพอใจ ในการกระทำที่ควรกระทำในสถานการณ์ต่างๆพร้อมเหตุผล นักเรียนได้ช่วยกันกำหนดแนวปฏิบัติ ในสถานการณ์จริง โดยมีครูร่วมรับทราบกติกา พร้อมชี้แนะให้นักเรียนใช้ความคิดพิจารณาเลือก คำนิยมของตนเองโดยอิงเหตุผล ให้พิจารณาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างข้ออ้างและข้อสรุป ครู ได้สร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีแก่นักเรียน โดยเชิญผู้ปกครองมาร่วมเป็นตัวอย่างที่ดีในการปลูกฝังค่านิยมที่ดีแก่นักเรียน มีการเสริมแรงระหว่างการปฏิบัติ นักเรียนตระหนักถึงการเป็นธุระเอาใจใส่เรื่องของตัวเอง รวมถึงได้ชี้แจงให้นักเรียนได้ใช้การใคร่ครวญ ไตร่ตรองในทุกประเด็นให้มีความกระจ่างชัดให้มาก นักเรียนจึงมีความชื่นชมยินดี และเห็นคุณค่าของค่านิยมตนเอง สามารถนำไปปฏิบัติใน กิจกรรมการพัฒนาชุมชนได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญธัช วิภักภูมิประเทศ (2556 : 43-44) ได้ทำการศึกษาผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชาการศึกษา เพื่อสร้างพลเมืองที่มีต่อความตระหนักในความเป็นพลเมืองของนักศึกษา ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาที่ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน มีระดับความตระหนักในความเป็นพลเมืองในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านการพึ่งตนเองและรับผิดชอบตนเอง ด้านการเคารพสิทธิผู้อื่น ด้านการเคารพความแตกต่าง ด้านการเคารพหลักความเสมอภาค ด้านการเคารพกติกากฎหมาย และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และบทความวิชาการของปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2555 : 187) กล่าวถึงการปลูกฝังค่านิยมที่เป็นประชาธิปไตยต้องเริ่มจากในห้องเรียน โดยต้องไม่ใช้แค่ที่เรียนการสอนในห้องเรียนหรือ กากบาทถูกฝึกในข้อสอบ หากแต่ต้องเริ่มจากการปลูกฝังอุดมการณ์ความเป็นประชาธิปไตย เช่น การมีสิทธิ เสรีภาพและหน้าที่ และสอนให้มีการนำอุดมการณ์แนวคิดดังกล่าวมาปรับใช้ในชีวิตของตนเอง โดยปลูกฝังว่าแนวทางประชาธิปไตยเป็นทางออกของปัญหาที่ดีที่สุด ที่สำคัญคือต้องพัฒนาจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองว่า ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นเจ้าของสังคม และต้องรับผิดชอบต่อสังคม (สมชาย เสียงหลาย ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม, อภิปราย, 23 มีนาคม 2556) และบทความวิชาการของภาสุดา ภาคาผล (2560 : 975) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตยควรเริ่มตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนกระทั่งเรียนในระดับมหาวิทยาลัย และปลูกฝังในการดำเนินชีวิตประจำวัน จนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ โดยที่การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตยนั้น มีหลากหลายวิธีการให้เลือกประยุกต์ใช้ ควรเลือกให้เหมาะกับบริบทของสถานศึกษา ควรคำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียน เป็นสำคัญ คือ การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตยควรทำอย่างต่อเนื่อง ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

โดยใช้กิจกรรมบริการสังคม เป็นอีกหนึ่งวิธี ที่จะช่วยก่อให้เกิดผลผลิตทางการศึกษาของไทย เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้เพื่อผลิตพลเมืองไทย พลเมืองโลก และการจะส่งเสริมความเป็นพลเมืองได้นั้น เป็นหน้าที่ของทุกคนทุกฝ่ายที่จะช่วยส่งเสริมการจัดการศึกษาและเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองในวิถีประชาธิปไตย

8. เทคนิค 8 การบูรณาการ (I = Integration) การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิคการบูรณาการ เป็นเทคนิคที่ใช้ในการบริหารจัดการชั้นเรียนที่สามารถพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียน ให้พัฒนาขึ้นตามลำดับวงจร จากวงจรที่ 1 ถึงวงจรที่ 3 เพราะเมื่อครูแนะนำเทคนิคการบูรณาการแก่นักเรียนในวงจรที่ 1 แล้ว จากนั้นครูได้ทบทวนองค์ความรู้เดิมและเสริมสาระในจุดมุ่งเน้นของเทคนิคการบูรณาการในวงจรที่ 2 และ 3 ตามลำดับ พร้อมมอบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้เทคนิคดังกล่าว ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4, 8 และ 16 ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีขึ้นในแง่วงจรถัดไป ซึ่งครูอาศัยการสังเกต พฤติกรรม การแสดงออก และการกระทำของนักเรียนปรากฏในบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนและบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียนในวงจรที่ 1-3 อนึ่งจากสรุปปัญหาที่พบในวงจรที่ 1-3 พบว่า สิ่งที่เหมาะสมมีจำนวนข้อเพิ่มมากขึ้น ขณะที่สิ่งที่ควรปรับปรุงมีจำนวนข้อลดน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด นำไปสู่การสะท้อนผลของปัญหาและบริบทของปัญหาที่ต้องการแก้ไขเป็นศูนย์กลาง โดยครูสามารถใช้ข้อมูลดังกล่าวมาปรับแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละวงจรถัดไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ปรากฏในแนวทางในการแก้ไขปัญหาในวงจรที่ 1-3 ซึ่งผลการวัดระดับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิคการบูรณาการ เท่ากับ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.43) เป็นเพราะว่า นักเรียนมีโอกาสในการคิดวางแผน และปฏิบัติกิจกรรมจริงด้วยตนเอง สามารถกำหนดประเด็นหัวข้อบูรณาการและนำเสนอองค์ความรู้ที่เลือกบูรณาการนั้น ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลายเชื่อมโยงหลายวิชา ทำให้เกิดความรู้ในลักษณะองค์รวม ที่เกิดจากการลงมือปฏิบัติจริง สามารถประยุกต์ใช้สิ่งที่ได้เรียนรู้นำไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันได้ สามารถพัฒนาตนเองในเรื่องรอบ ๆ ตัวได้ สามารถประเมินและสรุปสิ่งต่างๆบนข้อเท็จจริงที่ปรากฏและสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง จึงช่วยพัฒนาค่านิยมวินัยในตนเอง ส่งเสริมความสามารถในการทำงาน และควบคุมอารมณ์ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี รวมถึงสามารถจัดการกับชีวิตอย่างสร้างสรรค์ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬารัตน์ ต่อหิรัญพุกษ์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา

2551 จำนวน 90 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ห้องเรียนละ 45 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2. นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัยของจรรยา เกตุเกลี้ยง. (2557 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการสอนแบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 35 คน โรงเรียนการกุศลวัดบ้านก่อ อำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วยวงจรปฏิบัติการ 3 วงจร ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ร้อยละ 80 และกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 81.1 2) นักเรียนมีคะแนนความตั้งใจในภาพรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.88$) โดยค่าเฉลี่ยความตั้งใจในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีค่า 3.0 ในขณะที่กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีค่า 2.75

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวัดระดับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแก่ง“วิทย์สถาวร”จำนวน 43 คน ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ สามารถสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สมมติฐานในการวิจัย
2. ขอบเขตของการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การปฏิบัติการวิจัย
6. การเก็บรวบรวมข้อมูล
7. การวิเคราะห์ข้อมูล
8. การสรุปผลการวิจัย
9. ข้อเสนอแนะ

สมมติฐานในการวิจัย

1. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนมีเจตคติต่อรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับดีมาก

ขอบเขตของวิจัยการ

1. ประชากร

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแก่ง “วิทย์สถาวร” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 497 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนแก่ง “วิทย์สถาวร” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 43 คน

3. ระยะเวลาในการวิจัย

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 5 ฉบับ ประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คู่มือการจัดกิจกรรมการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และแบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประเภทเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

2. คู่มือการจัดกิจกรรมการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI คู่มือแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 แผน

3. แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 ข้อ ได้ใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ท (Likert's Method) มี 5 ระดับ ทั้งนี้แบบวัดมีข้อคำถามที่มีการประเมินเทคนิค TUANCHAI ใน 8 เทคนิค

4. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เป็นการจัดระบบข้อมูลของการบริหารจัดการชั้นเรียนที่ได้จากการสังเกตของครู มีการสรุปบันทึกเป็นระยะๆ โดยบันทึกจากพฤติกรรมนักเรียนในการทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรม แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรต่อไป

5. แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน เป็นการสุ่มตัวแทนนักเรียน 5 คน มาสัมภาษณ์ด้วยคำถามหลักๆ ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ของสมาชิกในทีม กิจกรรมที่ได้ร่วมทำ ได้มีปฏิสัมพันธ์ในทีม ได้มีโอกาสค้นพบความรู้จากเพื่อนในทีม ครูมีส่วนช่วยในการเรียนรู้ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ข้อคิดเห็นที่ได้ร่วมเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TUANCHAI สภาพพอใจกับการทำงาน ปัญหาที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ แล้วจดบันทึกคำพูดสำคัญของนักเรียน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คู่มือการจัดกิจกรรม การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI แบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI แบบบันทึกการ

สังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ตามขั้นตอน ดังนี้

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การดำเนินการในการสร้างเครื่องมือในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาเอกสาร วิเคราะห์เนื้อหาสาระ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของบทเรียน แล้วจึงสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ โดยนำแบบทดสอบ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ และความชัดเจนทางภาษา แล้วจึงคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 ไว้จำนวน 70 ข้อ นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้วเพื่อหาคุณภาพ นำไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน นำแบบทดสอบหาค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความยากง่าย (p) แล้วคัดเลือกแบบทดสอบที่มีคุณภาพ จำนวน 60 ข้อ แล้วนำไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น จึงจัดพิมพ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

2. คู่มือการจัดกิจกรรมการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI การดำเนินการสร้างเครื่องมือในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาเอกสาร หลักสูตร รูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียน และเทคนิค TUANCHAI 8 เทคนิค ได้แก่ การทำงานเป็นทีม (T = Team) การเรียนรู้และเข้าใจ (U = Understanding) การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ (A = Active Learning) การสร้างเครือข่าย (N = Networking) การประสานงาน (C = Coordination) เพื่อนช่วยเพื่อน (H = Help) ค่านิยมที่ดี (A = Attitude) และการบูรณาการ (I = Integration) เพื่อสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีไทย 4.0 สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีทั้งหมด 16 แผน แล้วตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้องของแผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นดำเนินการแก้ไขปรับปรุง เพื่อที่จะนำไปสอนเพื่อเก็บข้อมูล และใช้ข้อมูลจากผลการสะท้อนมาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนที่จะใช้ในวงจรต่อไป

3. แบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียน การดำเนินการสร้างเครื่องมือในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาเอกสาร สำหรับกำหนดเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อสร้างแบบสอบถามจำนวน 15 ข้อ แล้วนำแบบวัดที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ความสอดคล้องของพฤติกรรมที่ต้องการวัด และความครอบคลุมข้อบ่งชี้ เลือกข้อความที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป มาจัดเป็นชุดของแบบวัดเจตคติ จากนั้นนำแบบวัดเจตคติไปสอบถามกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแก่ง “วิทย์สถาวร” จำนวน 10 คน นำผลการตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถามมาหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ และเลือกมาจำนวน 15 ข้อ จากนั้นนำแบบวัดไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแก่ง “วิทยสถาวร” จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด แล้วจัดพิมพ์และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4. แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน กำหนดเค้าโครงของแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรม เพื่อบันทึกข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนที่สังเกตได้ตั้งแต่ขั้นที่ 1 ขั้นการวางแผน ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ ขั้นที่ 3 ขั้นสังเกตการณ์ และขั้นที่ 4 ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการบันทึกที่เป็นจริง ชัดเจน และครบถ้วน จนครบทั้ง 3 วงจร

5. แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน กำหนดกรอบคำถามในการสัมภาษณ์ เพื่อบันทึกถึงปัญหาระหว่างการเรียนรู้ รวมถึงประโยชน์ที่ได้รับในด้านต่างๆ โดยมุ่งเน้นการบันทึกคำพูดสำคัญของนักเรียนในทุกกระบวนการของการเรียนรู้

การปฏิบัติการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีกระบวนการปฏิบัติการวิจัยจำนวน 3 วงรอบหรือวงจร โดยในแต่ละวงรอบหรือวงจรใช้เวลาสะท้อนผลเดือนละครั้ง ขั้นตอนการปฏิบัติการวิจัยมี ดังนี้

วงจรที่ 1

1. ขั้นวางแผน (Planning) ได้แก่ สำรวจสภาพปัญหาและประเด็นปัญหาต่างๆ ที่ต้องการแก้ไข รวมถึงความต้องการจำเป็นในการพัฒนา เพื่อคัดเลือกปัญหาที่จะไปดำเนินการแก้ไขต่อไป และกำหนดกิจกรรมที่ส่งผลต่อการแก้ไขปัญหา ศึกษาข้อมูลตามสภาพจริงของห้องเรียน วิเคราะห์จุดเด่น และจุดด้อยของโรงเรียน แล้ววิเคราะห์นักเรียน และจัดประชุมนักเรียนเพื่อแจ้งแนวทางในการปฏิบัติงานวิจัย

2. ขั้นปฏิบัติการ (Action) ได้แก่ จัดการเรียนการสอนตามแผนจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 โดยใช้เทคนิค TUANCHAI

3. ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) ได้แก่ บันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละวัน โดยบันทึกพฤติกรรมที่แสดงออกมากกว่า 3 ครั้งและสรุปผลเป็นรายสัปดาห์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามหลักการสถิติ แล้วนำมาแปลความหมายและการสรุปผลซึ่งเป็นขั้นตอนที่ข้อมูลได้ผ่านกระบวนการเรียบร้อย และบันทึกผลการสัมภาษณ์นักเรียน

4. ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) ได้แก่ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผลการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและการสัมภาษณ์นักเรียน แล้วนำมาข้อบกพร่องที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลปรับปรุงและแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับใช้ในวงจรที่ 2 ต่อไป

วงจรที่ 2

1. **ขั้นวางแผน (Planning)** ได้แก่ ศึกษาและวิเคราะห์นักเรียน ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นอุปสรรคและส่งเสริมให้มีการพัฒนา และจัดประชุมนักเรียนเพื่อซักซ้อมความเข้าใจในผลสะท้อนกลับของวงจรที่ 1
2. **ขั้นปฏิบัติการ (Action)** ได้แก่ จัดการเรียนการสอนตามแผนจัดการเรียนรู้ที่ 5-8 โดยใช้เทคนิค TUANCHAI
3. **ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)** ได้แก่ บันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละวัน โดยบันทึกพฤติกรรมที่แสดงออกมากกว่า 3 ครั้ง และสรุปผลเป็นรายสัปดาห์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามหลักการสถิติ แล้วนำมาแปลความหมายและการสรุปผลซึ่งเป็นขั้นตอนที่ข้อมูลได้ผ่านกระบวนการเรียบร้อย และบันทึกผลการสัมภาษณ์นักเรียน
4. **ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)** ได้แก่ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผลการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและการสัมภาษณ์นักเรียน แล้วนำข้อบกพร่องที่ได้มาใช้เป็นข้อมูลปรับปรุงและแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับใช้ในวงจรที่ 3 ต่อไป

วงจรที่ 3

1. **ขั้นวางแผน (Planning)** ได้แก่ ศึกษาและวิเคราะห์นักเรียน ศึกษาองค์ประกอบที่เป็นอุปสรรคและส่งเสริมให้มีการพัฒนา และจัดประชุมนักเรียนเพื่อซักซ้อมความเข้าใจในผลสะท้อนกลับของวงจรที่ 2
2. **ขั้นปฏิบัติการ (Action)** ได้แก่ จัดการเรียนการสอนตามแผนจัดการเรียนรู้ที่ 9-16 โดยใช้เทคนิค TUANCHAI
3. **ขั้นสังเกตการณ์ (Observation)** ได้แก่ บันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในแต่ละวัน โดยบันทึกพฤติกรรมที่แสดงออกมากกว่า 3 ครั้ง และสรุปผลเป็นรายสัปดาห์ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามหลักการสถิติ แล้วนำมาแปลความหมายและการสรุปผลซึ่งเป็นขั้นตอนที่ข้อมูลได้ผ่านกระบวนการเรียบร้อย และบันทึกผลการสัมภาษณ์นักเรียน
4. **ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection)** ได้แก่ วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผลการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและการสัมภาษณ์นักเรียน แล้วนำข้อบกพร่องที่ได้ (ถ้ามี) มาใช้เป็นข้อมูลสรุปผลการวิจัยครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อปรับปรุงคู่มือการจัดการกิจกรรมการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เสร็จแล้ว ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำไปใช้กับ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 43 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนแก่ง “วิทย์สถาวร” โดยผู้วิจัยดำเนินการสอนเองระหว่างเดือนพฤศจิกายน – ธันวาคม 2561 ซึ่งมีรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ ชี้แจงให้นักเรียนระดับชั้นดังกล่าว ที่เป็นกลุ่มประชากรทราบถึงแนวทางในการใช้เทคนิค TUANCHAI ในการจัดการเรียนรู้ แล้วนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย 4.0 จำนวน 60 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เป็นกลุ่มประชากร โดยใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ ประมาณ 60 นาที แล้วบันทึกคะแนนที่ได้ จากการทดสอบครั้งนี้ เป็นคะแนนสอบก่อนเรียน (Pre-test) ขึ้นตอนต่อมาได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือการจัดการกิจกรรมการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI จำนวน 16 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็น วงจรที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 วงจรที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 – 8 และวงจรที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9-16 ตามลำดับ แล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบวงรอบละ 1 ครั้ง (1 เดือน) จำนวน 3 วงรอบหรือ 3 ครั้ง ซึ่งครูได้สรุปแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนสัปดาห์ละ 1 ครั้ง วงรอบละ 4 ครั้ง ต่อมาครูจัดทำสมุดคู่มือลงรหัสข้อมูล และทำการลงรหัสข้อมูลที่ได้รับ (Coding) เพื่อนำไปใช้ในการจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป สรุปแบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียนจำนวน 3 วงรอบ หรือ 3 ครั้ง ในขั้นตอนสุดท้ายได้ทดสอบหลังเรียนกับกลุ่มประชากรอีกครั้ง โดยใช้แบบทดสอบคู่ขนานกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียน และบันทึกผลการทดสอบให้เป็นคะแนนหลังเรียน (Post-test) และทำแบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ตามแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และบันทึกคะแนนแบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียนเก็บไว้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพจากการนำผลสะท้อนกลับที่ได้ ขณะลงมือปฏิบัติตามคู่มือการจัดการกิจกรรมการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแก่ง “วิทย์สถาวร” ด้วยเครื่องมือชนิดต่างๆ เพื่ออภิปรายผลและสรุปผลการวิจัย มีดังนี้

1. **ข้อมูลเชิงคุณภาพ** โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียน มาเขียนสรุปความรายงานผลการศึกษาวิจัย พรรณนาข้อค้นพบตามประเด็นของเนื้อหา รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. **ข้อมูลเชิงปริมาณ** นำข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถามวัดเจตคติของนักเรียน มารายงานผลการศึกษาวิจัยที่ค้นพบตามตัวแปรและสถิติ โดยการวิเคราะห์หาค่าสถิติ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2.2 การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเจตคติของนักเรียนต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI

การสรุปผลการวิจัย

การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI เป็นเทคนิคที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านคู่มือการจัดกิจกรรม การบริหารจัดการชั้นเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ขึ้น จำนวน 16 แผน ใช้เวลาสอนทั้งหมด 16 ชั่วโมง แบ่งการเรียนการสอนเป็น 3 วงจร วงจรที่ 1 ปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-4 วงจรที่ 2 ปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5-8 วงจรที่ 3 ปฏิบัติตามแผนจัดการเรียนรู้ที่ 9-16 ซึ่งการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้นั้นมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. **ขั้นดำเนินการก่อนการทดลอง** เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยดำเนินการเลือกเทคนิคการสอน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI แล้วจัดสร้างและเตรียมเครื่องมือประกอบการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบวัดเจตคติของนักเรียน และสร้างสื่อการเรียนรู้ เช่น Power Point วิดีทัศน์ภาพข่าวจากอินเทอร์เน็ต ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้ปฐมนิเทศ และชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้เรียนถึงขั้นตอนและวิธีการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค TUANCHAI

2. **ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ** ในขั้นตอนนี้มีผลการปฏิบัติในการดำเนินการวิจัยในวงจรที่ 1-3 หลังจากใช้แผนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 16 แผน ครบแล้วตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

2.1 **การจัดกิจกรรมการเรียนรู้** ตามเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย โดยได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยใช้เทคนิค TUANCHAI เน้นให้นักเรียนทำงานเป็นทีม เรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริง มีการดูแลช่วยเหลือกันและกัน ร่วมกันศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ มีการประสานงานที่ดี ส่งเสริมการปลูกฝังค่านิยมที่ดี และบูรณาการ การเรียนรู้วิชาสังคมศึกษากับวิชาอื่นๆ และได้ดำเนินการปรับกิจกรรมการเรียนการสอนที่พบปัญหาในวงจรที่ 2 และ 3 ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

2.1.1. **ขั้นนำเสนอ** ในวงจรที่ 1 และ 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอสื่อที่น่าสนใจ ได้แก่ ภาพกิจกรรมของประชาชน ภาพข่าวหนังสือพิมพ์ ตัวอย่างข่าวจากอินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์สั้น วิดีทัศน์ Power point You Tube เป็นต้น แล้วถามนักเรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสื่อ ให้นักเรียนได้วิเคราะห์ อภิปราย และวางแผนร่วมกันถึงวิธีการหาความรู้ เข้าถึงสื่อได้ง่าย โดยในวงจรที่ 2 นักเรียน ได้นำเสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับภาพ วิดีทัศน์ Power point You tube ที่ครูนำมาให้มีความทันสมัยน่าสนใจ เกี่ยวข้องการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยผู้วิจัย ได้จัดทำและผลิตสื่อ

เพื่อเตรียมการ และวางแผนจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ในวงจรที่ 2 และ 3 ผู้วิจัยได้ทบทวนองค์ความรู้และจุดมุ่งเน้นของเทคนิค TUANCHAI สำหรับในวงจรที่ 3 ผู้วิจัยได้นำเทคนิควิธีการที่หลากหลายมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ พาไปชมนิทรรศการ การฟังบรรยาย ใต้วาที่ ต่อภาพจิกซอว์ เล่นเกมทายภาพใบคำ คูวิตทัศน์ เป็นต้น ในวงจรนี้นักเรียนมีความถนัดเข้าถึงสื่อออนไลน์ สื่อทางอินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้มีนักเรียนบางคนสามารถผลิตเกม ผลิตสื่อออนไลน์มานำเสนอผลงานของกลุ่ม สามารถดึงดูดความสนใจได้เป็นอย่างดี ทำให้กลุ่ม อื่นๆสามารถเข้ามาศึกษาค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนได้ง่ายและสะดวก

2.1.2 **ชั้นวางแผน** ในวงจรที่ 1 ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานเป็นทีม และให้นำวัตถุประสงค์มาวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติ แล้วสรุปความคิดรวบยอดเป็นผังโน้ตทัศน์ ซึ่งนับตั้งแต่วงจรที่ 2 เป็นต้นไป ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนจัดทีมตามความสมัครใจ จากการสังเกตและสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนมากมีความพอใจในการทำงานกลุ่ม มีการให้ความร่วมมือกันดี มีการแบ่งหน้าที่กันทำงานตามความถนัดและความสามารถ และร่วมกันวางแผนไปทำกิจกรรมในวงจรที่ 2 และเพิ่มมากขึ้นในวงจรที่ 3 นอกจากนี้ผู้วิจัยได้แก้ปัญหาจากวงจรที่ 1 ทำให้ในวงจรที่ 2 นักเรียนสามารถวางแผนในการทำกิจกรรมได้ดี และจัดเตรียมโทรศัพท์มา บางคนไม่มีก็สามารถยืมเพื่อนใช้ได้ รวมถึงการแชร์สัญญาณอินเทอร์เน็ต แบ่งปันกัน ในวงจรที่ 3 ผู้วิจัยให้แบ่งกลุ่มโดยให้เลือกทำงานเป็นทีมกับเพื่อนที่สนิทกัน ทำให้นักเรียนทุกคนมีความพึงพอใจมาก และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี สามารถวางแผนกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆได้เป็นอย่างดี

2.1.3 **ชั้นดำเนินการ** ในวงจรที่ 1 นักเรียนได้ปฏิบัติตามแผนงานที่นักเรียนและผู้วิจัยได้ร่วมกันวางแผนไว้ได้ดี มีการแบ่งหน้าที่กันทำ สามารถอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้กันในกลุ่มได้ดี ร่วมกันเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตย ร่วมสร้างเครือข่ายออนไลน์แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามวิถีไทยและวิถีพุทธ ในวงจรที่ 2 นักเรียนส่วนมากปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี แสวงหาคำตอบด้วยการลงมือปฏิบัติจริง สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ประสานงานขอความร่วมมือผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ความสำคัญในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรมทุกครั้ง ร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นในการเคารพและปฏิบัติตนตามกฎหมาย และระเบียบของสังคม รวมถึงมีทัศนคติที่ดีในการนำความรู้เรื่อง กฎหมาย ที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับในวงจรที่ 3 นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี มีการเตรียมความพร้อมในการไปชมนิทรรศการ การฟังบรรยาย ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนการสอนดีมาก และขอให้นักเรียนช่วยกัน

อนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นจังหวัดระยอง สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขซึ่งมีความแตกต่างทางวัฒนธรรมที่หลากหลายได้อย่างราบรื่น

2.1.4 ขั้นประเมินและปรับปรุงแก้ไข ในวงจรที่ 1 นักเรียนได้ร่วมกันสรุปข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้า มาสรุปความคิดรวบยอด ทำใบงาน และนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง โดยมีการผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ในกลุ่มตนเอง สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน ในวงจรที่ 2 นักเรียนส่วนมากได้ร่วมกันระดมความคิด เพื่อที่จะนำข้อมูลจากการทำกิจกรรม มาสรุปการจัดทำผังมโนทัศน์และPower point นำเสนอผลงาน ตอบคำถาม และนำเสนอผลงานของทีมตนเอง ร่วมกันสรุปและแสดงความคิดเห็นจัดทำผังมโนทัศน์ แพนผังความคิด ตอบคำถามและนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง ในขั้นตอนนี้ นักเรียนทุกคนสามารถออกมานำเสนอผลงานของตนเอง และของกลุ่มได้ สำหรับในวงจรที่ 3 นักเรียนออกมานำเสนอผลงานได้ดีมาก นักเรียนเกือบร้อยละร้อย มีความมั่นใจและกล้าแสดงออกเป็นอย่างดี สามารถจัดทำผลงานและนำเสนอผลงานได้อย่างหลากหลายรูปแบบ โดยสามารถนำความรู้ที่ได้ไปศึกษาค้นคว้า ไปถ่ายทอดให้กับนักเรียนรุ่นน้อง รวมถึงได้นำผลงานไปจัดป้ายนิเทศเผยแพร่ความรู้แสดงต่อนักเรียนคนอื่นๆ

2.2 สรุปปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในด้านพฤติกรรมการสอนของผู้วิจัย พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน นักเรียนได้ให้ข้อคิดเห็นเป็นเสียงสะท้อนของนักเรียน ได้แก่ ได้เรียนรู้ร่วมกัน รู้จักทำงานเป็นทีม แบ่งปันความรู้ เกิดความสามัคคีกัน เข้าใจกัน ในทีมมากขึ้น ได้สืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เกิดความท้าทาย อยากเรียนรู้มากขึ้น ได้ติดต่อปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงความรู้ ได้สานสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน เกิดความสะดวกราบรื่นในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดกัลยาณมิตรที่ดีต่อกัน มีค่านิยมและทัศนคติที่ดีงาม มีความรับผิดชอบในหน้าที่ เกิดความมุ่งมั่นในการใฝ่รู้ใฝ่เรียน สามารถคิดวิเคราะห์ทำให้เกิดความรู้แบบองค์รวม รวมถึงมีการบูรณาการความรู้ร่วมกับสาระความรู้วิชาอื่นๆ

2.3 แนวทางในการแก้ไขปัญหา ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อันแต่ละวงจร ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ในวงจรที่ 1 ได้แก่ ผู้วิจัยได้แจ้งงานคอมพิวเตอร์ในการปรับปรุงระบบอินเทอร์เน็ตให้รองรับการเรียนการสอนยุค 4.0 ได้ชี้แนะให้ทีมมอบหมายงานตามความถนัดและความสามารถ ให้นักเรียนยืมโทรศัพท์กันได้ รวมถึงการแชร์สัญญาณอินเทอร์เน็ตแก่กัน ประสานงานชุมชนในการพานักเรียนออกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งได้ดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ ในวงจรที่ 2 ได้แก่ผู้วิจัยได้ชี้แนะวิธีการเลือกแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม การไปศึกษาแหล่งเรียนรู้หรือร่วมประเพณีชุมชนกับผู้ปกครอง พัฒนาความเข้มแข็งของทีม ให้จับคู่คนเก่งช่วยคนอ่อนหาวิธีให้ทีมประสบความสำเร็จ โดยตรวจการทำงานของทีม และให้รายงานความก้าวหน้าของแต่ละทีม ฝึกนักเรียนใช้เทคนิค การประสานงาน (Coordination)

กับผู้ปกครองและชุมชน นำความเข้าใจในการใช้เทคนิค ค่านิยมที่ดี (Attitude) ไปปลูกฝังให้นักเรียนนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งได้ดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ ในวงจรที่ 3 ได้แก่ ผู้วิจัยให้นักเรียนทำกิจกรรมสัมภาษณ์คนดีในชุมชน นำกิจกรรมกิจกรรมที่นักเรียนชื่นชอบไปปรับใช้กับการเรียนรู้เรื่องอื่นๆ เช่น เกมจิ๊กซอว์ การโด่วาที การแสดงบทบาทสมมติ ฝึกการคิดแบบองค์รวมด้วยการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในหลากหลายวิชา เช่น ฟังมโนทัศน์ กิจกรรมเพลง ได้ปรับแก้ทัศนคติ ค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง แก่นักเรียนบางคน โดยเรียกมาพูดคุยให้ปรับเปลี่ยนแนวความคิดด้วยเหตุผล

3. ชั้นสรุปผลปฏิบัติการวิจัย ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 วงจร มีแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 16 แผน ได้ข้อสรุปถึงผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พฤติกรรมของผู้วิจัย และพฤติกรรมของนักเรียน ดังนี้

ผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค TUANCHAI คือ นักเรียนได้ร่วมกันทำงานเป็นทีมเกิดความสามัคคีร่วมใจ มีการดูแลช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างเอื้ออาทร ได้ลงมือปฏิบัติจริง เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ ได้สัมผัสกับแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่จริง ได้ติดต่อสัมพันธ์เพื่อนเพื่อร่วมเป็นเครือข่าย มีการสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนในการเป็นแบบอย่างของค่านิยมที่ดี มีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ดี มีการบูรณาการวิชาสังคมศึกษากับวิชาอื่นๆ เกิดความรู้เป็นองค์รวม นักเรียนมีความสุขและเพลิดเพลินในการเรียน มีความกระตือรือร้นใฝ่เรียนใฝ่รู้มากขึ้น มีผลการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

พฤติกรรมของผู้วิจัย ในวงจรที่ 1 ผู้วิจัย ให้นักเรียนสร้างเครือข่ายการติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ขณะที่ขาดการวางแผนที่ดี ขาดการเตรียมความพร้อม ขาดการประสานงานที่ดี ทำให้วิทยากรและบุคคลที่ให้สัมภาษณ์เตรียมการไม่ทัน ซึ่งในวงจรที่ 2 และวงจรที่ 3 ผู้วิจัยได้พัฒนาปรับปรุงพฤติกรรม เพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงาน เพิ่มความรอบคอบและเพิ่มความกระตือรือร้นให้มากขึ้น ผู้วิจัยได้ทบทวนองค์ความรู้ และเสริมสาระจุดมุ่งเน้นของเทคนิค TUANCHAI ในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนผู้วิจัย ได้ใคร่ครวญว่า การจัดการเรียนการสอนได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์เพียงใด นำไปสู่การปรับแผนการจัดการเรียนรู้ในวงจรถัดไป ในการสัมภาษณ์นักเรียน ผู้วิจัยได้ใช้ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและทักษะการฟังอย่างตั้งใจ จนได้ข้อมูลที่มาจากการเปิดใจ เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาแผนในขั้นต่อไป

พฤติกรรมของนักเรียน นักเรียนร่วมแรงร่วมใจกันทำงานเป็นทีม มีความสนใจเรียน กระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น เอาใจใส่รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายของกลุ่ม นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำเมื่อได้รับการเสริมแรงจากครู ได้พยายามปรับปรุงตั้งใจค้นคว้าทำงานมากขึ้น โดยดูได้จากการตรวจชิ้นงาน โครงการ สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม นักเรียนได้สร้างสรรค์เครือข่ายติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร นักเรียนมีจิตวิญญาณที่จะช่วยเหลือกันและกันอย่างเอื้ออาทร รู้คุณค่าแบบอย่างของค่านิยมที่ดีจากผู้ปกครองและชุมชน มีความรู้ในลักษณะองค์

รวม มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอน สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในครอบครัวและชุมชน ได้เป็นอย่างดี

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เมื่อนักเรียนเรียนจบในแต่ละวงจร ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบนักเรียนจำนวน 43 คน โดยใช้แบบทดสอบย่อยท้ายวงจรทั้ง 3 วงจร พบว่า ในวงจรที่ 1 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.12 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 71.40 ในวงจรที่ 2 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.13 จากคะแนนเต็ม 20 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 80.70 ในวงจรที่ 3 นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 26.49 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 88.29 สำหรับการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ปรากฏว่า หลังเรียน (ร้อยละ 90.67) สูงกว่าก่อนเรียน (ร้อยละ 65.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. การศึกษาระดับเจตคติของนักเรียนต่อการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI เมื่อนักเรียนเรียนจบครบทุกแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-16 แล้ว ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทำแบบสอบถามวัดเจตคติ ผลการประเมินพบว่า นักเรียนมีเจตคติต่อการการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.72)

ข้อเสนอแนะ

ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน

1.1 การพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชา สังคมศึกษา ส22103 ผู้สอนควรเสริมทักษะการสื่อสารของนักเรียน ในการอธิบายความรู้ที่ตนได้ศึกษาคว่าให้เพื่อนเข้าใจ และทักษะการแสวงหาความรู้ของผู้เรียน ในการปรับปรุงแก้ไขผลการเรียนรู้ โดยการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้

1.2 การให้คำแนะนำของผู้สอนในการทำกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียน ควรเป็นคำแนะนำและข้อมูลป้อนกลับที่อยู่ในขอบเขตความสามารถของนักเรียน ไม่ควรเป็นภาคทฤษฎีเกินไปหรือเหนือความควบคุมจะเป็นเรื่องทำให้เสียเวลา

1.3 ผู้สอนควรมีมาตรการในการเพิ่มแรงจูงใจเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่นักเรียน ที่ทำกิจกรรมได้ครบถ้วน และมีผลการเรียนรู้ที่ดี เช่น ให้คำชมเชยหรือประกาศเกียรติคุณ

1.4 การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทำให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับเจตคติต่อการบริหารจัดการชั้นเรียนสูงขึ้น จึงควรรูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนดังกล่าวไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้กับสาระเรียนรู้อื่นๆ ที่สามารถปรับใช้ได้

1.5 การบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ครูผู้สอนควรเตรียมความพร้อมด้วยตนเอง โดยศึกษาเนื้อหา และรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่สอน จัดเตรียมอุปกรณ์ สื่อการเรียน และความพร้อมของนักเรียน โดยอธิบายให้นักเรียนได้มีความรู้และเข้าใจในการทำกิจกรรม และวางข้อตกลงในการใช้

1.6 ผู้สอนควรมีการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนของการทำกิจกรรม แต่ละขั้นอย่างละเอียด เพื่อประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์สูงสุดที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI กับสาระการเรียนรู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงที่มีประโยชน์สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

2.2 ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการชั้นเรียน โดยใช้เทคนิค TUANCHAI รายวิชาสังคมศึกษา ส22103 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลต่อตัวแปรอื่นๆ เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหา ความคงทนในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กริช อัม โภชน์. (2561). หลักการบริหารตนเอง ในเอกสารการสอนชุดวิชาทักษะชีวิต หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- กิตติ บุญนาถ. (2550). ยุทธศาสตร์การบริหารการพัฒนาองค์การสมัยใหม่ โดยใช้กระบวนการของการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM). กรุงเทพฯ : เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- เกวลิ นาควิโรจน์ และคณะ. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่าง ทศนคติต่อการใช้ความรุนแรง รูปแบบการเลี้ยงดูและการปฏิบัติของเพื่อนกับพฤติกรรมรุนแรงของวัยรุ่น. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. 20 (3), 61 – 72.
- คมวัฒน์ รุ่งเรือง, ศรีนยา พลสิงห์ชาญ และสมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรษ์. (2556). ความตั้งใจในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงปัจจัยที่ส่งผลต่อสาธารณสุข. วารสารการพยาบาลและการศึกษา. 6 (3), 119 – 127.
- วิทยาศาสตร์กับสมุนไพรไทย. (2561). กระบวนการและวิธีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้. วันที่ค้นข้อมูล 29 เมษายน 2561, เข้าถึงได้จาก <https://deep25292.wordpress.com/บทที่-2/2-6>
- ฉันท ชาติทอง. (2552). การจัดการชั้นเรียน : ห้องเรียนแห่งความสุข = Classroom management : happiness classroom. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์.
- จรรยา เกตุเกลี้ยง. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการสอนแบบบูรณาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีและกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 4 (1) , 55 – 65.
- จรรุวรรณ ยิ่งยงค์. (2559). การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้สืบสวนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม. Veridian E-Journal, Silpakorn University. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์และศิลปะ. 9 (2), 1595 - 1609
- จำรอง เงินดี และทิพวัลย์ สุรินยา. (2545). จิตวิทยาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์.
- จิตรา วสุวานิช. (2531). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- จิราพร โบทิทธิพิเชษฐ และมนัสนันท์ น้ำสมบูรณ์. (2557). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา เรื่อง สังคมไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเผชิญสถานการณ์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จิรภัทร์ บัวสุวรรณ. (2543). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการใช้ชุดการเรียนสตอรีไลน์ (STORYLINE) กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนแบบโครงการ.
- ปริญญา นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จุฑามาศ แหนจอน. (2560). แนวคิดเกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในเอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนวกับคุณภาพชีวิต หน่วยที่ 1-7 . นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จุฬารัตน์ ต่อหิรัญพฤกษ์. (2551). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการเรียนรู้แบบบูรณาการและการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้. ปริญญานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ชวาล แพร่ตกุล. (2520). เทคนิคการเขียนข้อสอบ. กรุงเทพฯ : พิกษ์อักษร.
- ชุตินา สัจจานนท์. (2561). การเรียนรู้ ความใฝ่รู้ และแหล่งการเรียนรู้ ในเอกสารการสอนชุดวิชาทักษะชีวิต หน่วยที่ 1-7 . นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2557). **Active Learning**. วันที่ค้นข้อมูล 12 พฤษภาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <https://www.drchaiyot.com/>
- จิตติยา เนตรวงษ์. (2556). การสอนโดยวิธีการไปทัศนศึกษาส่งผลต่อความตระหนักในวัฒนธรรมไทย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. การประชุมวิชาการแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ครั้งที่ 10.
- ณัชนันท์ แก้วชัยเจริญกิจ. (2557). **บทบาทครูกับ Active Learning**. วันที่ค้นข้อมูล 12 พฤษภาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <https://parnward8info.wordpress.com/>
- ณัฐรินทร์ ศรีวิโชคธนกุล. (2557). การพัฒนาผลการเรียนรู้เรื่องกลยุทธ์การบริหารตนเองของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงโดยการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- คณัย ไชยโยธา. (2546). **สังคม วัฒนธรรม และประเพณีไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ :
โอเดียนสโตร์.
- ทิวต์ถ์ มณีโชติ. (2549). **การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**.
นนทบุรี : เกรท เอ็ดดูเคชั่นจำกัด.
- ทิสนา แวมมณี. (2550). **ศาสตร์การสอน** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- _____. (2552). **รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2557). **ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ** (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ชงชาติ วงษ์สวรรค์. (2553). **การพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชงชัย สันติวงษ์. (2541). **หลักการจัดการ** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ชนิศ ภูศิริ และธีรยุทธ เสนิงวงศ์ ณ ออยุธยา. (2555). **การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเพื่อ
ส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียน ในเอกสารการสอนชุดวิชา พื้นฐานวิชาชีพศึกษาศาสตร์
หน่วยที่ 8-15**. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชัยรัช วิภักฎภูมิประเทศ. (2556). **ผลของการใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในวิชา
การศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองที่มีต่อความตระหนักใน ความเป็นพลเมืองของนักศึกษา.
วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 24 (2), 43 - 57.**
- ฐปทอง กว้างสวัสดิ์. (2549). **การสอนภาษาอังกฤษ**. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นพมาศ ธีรเวคิน. (2542). **จิตวิทยาสังคมกับชีวิต** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิลนบล สีเทพ. (2546). **ผลการเรียนแบบร่วมมือต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและพฤติกรรมทางการ
เรียนภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย
อุทัยธานี**. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาการ
มัธยมศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร. (2545). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2551). **พื้นฐานการวิจัยการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 4). มหาสารคาม : ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา โครงการตำราคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2550). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย** (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาสารคาม : ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา โครงการตำราคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประมินทร์ อริเดช. (2547). **การเปรียบเทียบฟังก์ชันสารสนเทศในการใช้โมเดลโลจิสติกจีโออาร์เอ็มและพีจีเอ็มของมาตรวัดเจตคติแบบลิเคิร์ตและมาตรวัดแบบตัวเลือกบังคับตอบ ที่มีวิธีการให้คะแนนสองค่าและแบบหลายค่า**. ปรินซิพส์การศึกษาคุษุภัณฑ์ สาขาการทดสอบและวัดผล การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประกอบ มณีโรจน์. (2544). **เรียนรู้สู่การปฏิบัติ : การวิจัยในชั้นเรียน** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : B.E.C.
- ประดินันท์ อูปรมย์. (2523). **พื้นฐานการศึกษา เล่ม 1**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประทวน มูลหล้า. (2552). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะการบริหารจัดการชั้นเรียนของครูระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1**. วารสารบริหารการศึกษา. 6 (11), 15 – 16.
- ประภาพร เหลืองช่วยโชติ. (2553). **จิตวิทยาสังคม ในเอกสารการสอนชุดวิชา จิตวิทยาและวิทยาการการเรียนรู้ หน่วยที่ 8 -15**. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). **ทัศนคติการจัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2555). **การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์.
- ปัทมาศ ทองใสว. (2560). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความมีวินัย และเจตคติต่อการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้ผ่านระบบจัดการเรียนรู้ออนไลน์**. วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม. 7(1), 159 – 175. วันที่ค้นข้อมูล 13 มิถุนายน 2561, เข้าถึงได้จาก <http://e-jodil.stou.ac.th>.
- ศกามาศ พิธรากร. (2558). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ กระบวนการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาชุมชนของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาคุษุภัณฑ์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- พงศ์เทพ นันตาบุญ. (2557). การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนากระบวนการคิด เรื่อง การแก้ปัญหาระบบสมการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. ผลงานวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์ จังหวัดเชียงใหม่.
- พรเทพ เสถียรนพเกล้า. (2543). ผลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาเจตคติต่อการอนุรักษ์น้ำ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดปลุกศรัทธา เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรพรรณ ศรีโปฏก. (2548). การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาไทยและเจตคติในการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการสอนแบบ 4 MAT กับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรณี ชูทัย. (2522). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : วรรณิการพิมพ์.
- พรอำพัน อินทรพานิชย์. (2547). การพัฒนาทักษะการคิดทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองแขงเรือประชาศึกษา อำเภอเขาสวนกวาง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2542). ศาสนาและเยาวชน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- _____. (2535). การพัฒนาจริยธรรม. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- _____. (2541). ธรรมนุญชีวิต พุทธจริยธรรมเพื่อชีวิตที่ดีงาม. กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- _____. (2535). เพื่อชุมชนแห่งการศึกษา และบรรยากาศแห่งวิชาการ (คุณธรรมของครูอาจารย์และผู้บริหาร). กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พัชรินทร์ เพชรทอง. (2555). รูปแบบการจัดชั้นเรียน. วันที่ค้นข้อมูล 16 เมษายน 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.l3nr.org/posts/513762>

- พิชัยศักดิ์ เจริญศรี. (2552). การพัฒนาระบบการบริหารการจัดการชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา. ภาคนิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- พิชิต ฤทธิ์จรูญ. (2551). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- _____. (2552). หลักการและประเมินผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : เฮ้าส์ ออฟ.
- พิศมัย ศรีอำไพ. (2551). เอกสารคำสอนวิชาหลักสูตรและการสอนคณิตศาสตร์. มหาสารคาม : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิชญ์ เดชโต. (2540). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษา โดยการสอนแบบบูรณาการที่ใช้เทคนิคแบบการพัฒนาที่ยั่งยืน. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพ็ญพนอ พ่วงแพ. (2559). การศึกษาพฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Media) ของนักศึกษาวิชาชีพครูคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 9 (2), 946 – 956.
- ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ. (2556). เครือข่ายการเรียนรู้. วารสารวิทยาจารย์. 112 (4), 49 – 52.
- ไพศาล บรรจสุวรรณ์. (2561). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) ในการยกระดับความรู้สู่ความเข้าใจการเมืองและประชาธิปไตยในเชิงเปรียบเทียบ. วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม. 8 (1), 166 – 190.
- ภาสุดา ภาคาผล. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบโครงการโดยใช้กิจกรรมบริการสังคมเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง ในวิถีประชาธิปไตย. วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 10 (3), 1914 – 1929.
- ภรณ์ศุมา ฤทธิไกรวรรกุล. (2560). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการทำงานกลุ่ม เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปยุโรปและแอฟริกา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ ร่วมกับเทคนิคการใช้ผังกราฟิก. Veridian E-Journal, Silpakorn University. ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 10 (2), 1379 – 1398.

ภัทรภรณ์ พิทักษ์ธรรม. (2543). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถด้าน การ
การคิดวิเคราะห์ และเจตคติต่อวิชาสังคมศึกษา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
ที่ได้รับการสืบเสาะหาความรู้โดยใช้กิจกรรมการสร้างแผนภูมิมีโนทัศน์กับตามการสอน
กลุ่มือครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร”

ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา. (2543). คำพ่อสอน : ประมวลพระบรม
ราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพฯ,
มยุรี สาริบุตร. (2555). การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยี
อีสเทิร์น ออสเตรเลีย.

ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2537). การวิจัยเชิงปฏิบัติการ. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
17 (2), 11 -15.

เขาวดี ราชชัยกุล วินุลย์ศรี . (2553). การวัดผลและและการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์
(พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์. (2533). การวัดทัศนคติเบื้องต้น. ชลบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2539). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

_____. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4) .

กรุงเทพฯ : ภาควิชาการวัดผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. (2543). เทคนิควัดผลและการเรียนรู้ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

วราภรณ์ รุ่งเรืองกลกิจ. (2559). การจัดการเครือข่ายและการมีส่วนร่วม ในเอกสารการสอนชุด วิชา
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร หน่วยที่ 8 - 15 . นนทบุรี : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,.

วลัย พานิช. (2549). ประมวลบทความกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการ
เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย,

วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2552). เทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ :
พริกหวานกราฟฟิค,

- วิจักขณา หุตานนท์. (2545). การประสานงานลักษณะเครือข่ายระหว่างองค์กรภาครัฐกับองค์กรพัฒนาเอกชนต่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ปัญหาเอดส์. วิทยานิพนธ์สังคม สงเคราะห์มหามบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วิภารัตน์ สุวรรณไวพัฒนา. (2554). การประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในรายวิชาวิจัยทางการพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา. วารสารการพยาบาลและการศึกษา. 4 (3), 16 - 25
- วิภาวี เป็นเรือง. (2546). การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. ปรินิพนธ์การศึกษา มหามบัณฑิต, สาขาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2543). การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization Development). กรุงเทพฯ : ชีระป้อมวรรณกรรม.
- วัชร ทรัพย์มี และนิธิพัฒน์ เมฆขจร. (2560). จิตวิทยาพื้นฐานเพื่อการแนะแนวและการบริหารจัดการชั้นเรียน ในเอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาและวิทยาการการเรียนรู้ หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ศักดิ์ ไชกิจิกัญญา. (2548). สอนอย่างไรให้ Active Learning. วารสารนวัตกรรมการเรียนการสอน. 2 (2), 12 – 15.
- ศิรินทิพย์ คำพุทธ. (2548). ชุดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์แบบ STAD เรื่อง แบบรูปและความสัมพันธ์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหามบัณฑิต, สาขาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภชัย จันทร์งาม ราเชนทร์ นพณัฐวงศกร และกนิษฐา คุ้มมี. (2557). การศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนและโรงเรียน ในด้านการจัดการศึกษา กรณี : โรงเรียนเทศบาล 4 (พระเจ้าใหญ่องค์ตื้อ) ในสังกัดเทศบาลนครอุบลราชธานี อำเภอเมืองจังหวัดอุบลราชธานี. การประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ 6 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร. (2561). การสัมภาษณ์. วันที่ค้นข้อมูล 21 พฤษภาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.ipecp.ac.th/ipecp/cgi-bin/webpili/unit5/level5-4.html>
- สมคิด อิศระวัฒน์. (2561). ลักษณะของการทำงาน ในเอกสารการสอนชุดวิชาทักษะชีวิต หน่วยที่ 8-15. นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมบัติ บุญประคม. (2545). ครูกับการวิจัยในชั้นเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ทางเลือกใหม่ที่น่าสนใจ. วารสารวิชาการ. 5 (10), 35 - 39.

- สมบุรณ์ จารุณะ. (2558). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการอภิปรายกลุ่ม เรื่อง พระพุทธศาสนานำรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่จัดการเรียนรู้แบบ อภิปรายกลุ่มโดยใช้สื่อโสตทัศน. วารสาร Veridian E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ. 8 (3), 402- 416.
- สมนึก ภัททิยชนี. (2555). การวัดผลการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 8). กอพลินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สมิต สัจฉกร. (2546). เทคนิคการประสานงาน. กรุงเทพฯ : สายธาร.
- สัญญา ภัทรการ. (2552). ผลของการจัดการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวาที่มีต่อความสามารถในการ แก้ปัญหาและการสื่อสารทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง ความน่าจะเป็น. ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, การมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สันติ บุญภิรมย์. (2557). การบริหารจัดการในห้องเรียน. กรุงเทพฯ : ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. (2558) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 . วันที่ค้นข้อมูล 21 พฤษภาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.nesdb.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). เอกสารประกอบการระดมความคิดเห็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542. แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : เดอะบุคส์,
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2531). การบริหารโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม. (2551). คู่มือวิทยากร กระบวนการ ค่านิยมที่พึงประสงค์สำหรับชุมชน/หมู่บ้าน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). การจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2552). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- _____. (2552). แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2558). คู่มือการจัดกิจกรรม หนังสืออ่านนอกเวลา วิชาประวัติศาสตร์ไทยและหน้าที่พลเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค.
- สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. (2559). การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ. กรุงเทพฯ : บั๊ก พอยท์.
- สุจิตรา พรมนุชาธิป. (2545). ข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีของมาสโลว์ในการศึกษา. วารสารวิชาการ. 5 (8), 39 – 44.
- สุชาดา สุขบันเทิง. (2546). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่องอัตราส่วนตรีโกณมิติและการนำไปใช้ โดยใช้ชุดการเรียนแบบกลุ่มช่วยเหลือเพื่อน(TAI) กับการเรียนแบบปกติ . ปรินญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต, หลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุดารัตน์ นนทคลัง. (2549). การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการ เรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดกลุ่มโรงเรียนเทศบาลอุดรดิตถ์. วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- สุธาทิพย์ เป้นทองคำ. (2545). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลักการตลาดของ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการ กลุ่มและวิธีสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการ นิเทศ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุพลา ทองแป้น, พูนสุข อุดม และธวัฒน์ชัย เทพนวล. (2552). ผลของการใช้วิธีสอนแบบสืบ เสาะหาความรู้ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามที่มีต่อความสามารถด้านการคิดอย่างมี วิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. 30 (2), 57 – 66.
- สุพักตร์ พิบูลย์. (2549). กลยุทธ์การวิจัยเพื่อพัฒนางาน : วิจัยเพื่อพัฒนาองค์กร. นนทบุรี : จตุพร ดีไซน์.
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2556). ตามรอยพระยุคลบาท...ครูแห่งแผ่นดิน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

- สุรางค์ โคว์ตระกูล. (2556). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรภขเน สงค์สุภา. (2555). **ทฤษฎีการบริหารจัดการชั้นเรียน**. วันที่ค้นข้อมูล 16 พฤษภาคม 2561, เข้าถึงได้จาก <http://mysurane.blogspot.com/>
- สุรศักดิ์ แซ่เตียว. (2549). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฟิสิกส์และความสามารถในการคิด** วิจารณ์ญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมฟิสิกส์ PDCA. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, การมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2552). **21 วิธีจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนากระบวนการคิด**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- แสงเดือน ทวีสิน. (2545). **จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. กรุงเทพฯ : ไทเส็ง.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2554). **การออกแบบการวิจัย : วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผสมผสาน** วิธีการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดิกันต์ ภูดีทิพย์. (2552). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และพฤติกรรมด้าน** คุณธรรม จริยธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, การมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อนุวัฒน์ แก้วจันทร์. (2555). **หลักการจัดชั้นเรียน**. วันที่ค้นข้อมูล 16 เมษายน 2561, เข้าถึงได้จาก <http://www.l3nr.org/posts/513762>
- อภิญา สิมพ์สมบัติ. (2545). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสิทธิและหน้าที่ของ** ประชาชน ตามระบอบประชาธิปไตยและศึกษาทักษะการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 2 ที่สอนด้วยวิธีสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้และวิธีสอนตามแนวคู่มือครู วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, หลักสูตรและการนิเทศ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. (2545). **ยอตกกลยุทธ์การจัดการกับชั้นเรียน**. กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ทบุคส์,
- อรทัย มูลคำ และคณะ. (2542). **การบูรณาการหลักสูตรและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน** ศูนย์กลาง (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : ทีพีพรินท์.
- อรนุช กาญจนประกร และจิตติมา รักนาค. (2553). **จิตวิทยาการศึกษากลุ่มพฤติกรรมนิยมใน** เอกสารการสอนชุดวิชาจิตวิทยาและวิทยาการการเรียนรู้ หน่วยที่ 1-7 . นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- อรวรรณ หนูบุญเชื้อ. (2544). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมประชาธิปไตยของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยวิธีเรียนแบบร่วมมือกับวิธีสอนแบบปกติ.
 วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาเทคโนโลยีการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัจฉรา อินทร์น้อย. (2555). ผลของการสอนโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบแผนที่ความคิดที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร
(ฝ่ายประถม). สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, การประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัญชลี อินสมพันธ์. (2555). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการใช้โปรแกรมประมวลผลคำ
โดยใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน ของนักศึกษาระดับชั้น ปวช.2 วิทยาลัยเทคโนโลยี
พายัพและ บริหารธุรกิจ. ผลงานวิจัยในชั้นเรียน วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและ
 บริหารธุรกิจ.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). **หลักการสอน**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์,
- อำนาจ จันทร์พางาม. (2547). **ชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม เรื่องการให้เหตุผล ชั้นมัธยมศึกษา**
ปีที่ 4. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการมัธยมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Bloom, Benjamin Samuel. (1976). **Taxonomy of Educational Objective Handbook 1:**
Cognitive Domain. New York : David Mc Kay Company Inc.
- Cheng, Hero Yu – Hsiung. (1998). “**Curriculum Effectiveness for Elementary School**
Student Math Learning Differentials (Special Academic Program, Taiwan,
China),” Dissertation Abstracts International. 59 (01), 70 – A,
- Carr, & Kemmis, S. (1983). **Becoming critical: Knowing through action research**.
 Geelong, Australia: Deakin University Press, .
- McTaggart, R. (1988). **The Action Research Planer** (3rd ed.). Victoria : Deakin. University.
- Newman, Phillip R. & Newman M. (1983). **Principle of Psychology**. Illinois : The Dorsey
 Press.
- Lardizabal, Amparo S. and others. (1970). **Methods and Principles of Teaching**.
 Quezon City: Alemar – Phoenix.